

Beretning afgivet af

# STATSLØSEKOMMISSIONEN

Kapitel 9

BIND 7

# STATSLØSEKOMMISSIONEN

## KAPITEL 9

### PERIODEN EFTER JANUAR 2010 (2. DEL)

## **Beretning afgivet af Statløsekommissionen**

Publikationen kan bestilles

via Justitsministeriets hjemmeside ([www.jm.dk](http://www.jm.dk))

eller hos

Rosendahls - Schultz Distribution

Herstedvang 10

2620 Albertslund

Telefon: 43 22 73 00

Fax: 43 63 19 69

[distribution@rosendahls.dk](mailto:distribution@rosendahls.dk)

ISBN: 978-87-92760-41-8 (tryk)

ISBN: 978-87-92760-46-3 (internet)

Tryk: Rosendahls - Schultz Grafisk A/S

Pris: Kr. 900,- pr. sæt ekskl. moms

### 9.3.56 Interview med integrationsminister Birthe Rønn Hornbech i Politiken den 26. februar 2011 og i Jyllandsposten den 27. februar 2011

I to interviews i Politiken og Jyllandsposten henholdsvis den 26. og 27. februar 2011 blev Birthe Rønn Hornbech citeret for en række udtalelser om sin deltagelse i behandlingen af ansøgninger fra statsløse personer.

I en artikel af 26. februar 2011 med overskriften ”Og nu tror jeg godt, at jeg kan være bekendt at slukke mikrofonen” i Politiken skrevet af journalisterne John Hansen og Bo Maltesen hedder det:

”Du fik at vide i 2008, at den var gal. Hvordan? Det kan jeg ikke huske - nogle medarbejdere kan være kommet op, eller det kan være skriftligt, det kan jeg ikke huske.

I hvert fald kommer der en beslutning fra mig om, at vi skal høre de nordiske lande.

De eneste, vi får rigtigt klart svar fra, er Sverige, og på et tidspunkt i løbet af 2009 siger jeg: Det her kan jo ikke passe. Nu bliver vi nødt til selv at gøre noget.

Hvorfor skal man spørge de nordiske lande? Fordi jeg kan ikke få svar her i huset.

Du har folk i huset der har skrevet bøger om emnet? Jo, men når man i 10 år intet har hørt om det, når Folketinget ikke har reageret, når man her i huset kommer og siger, man har ikke brugt konventionerne, og når jeg ikke er i stand til at finde forskrifter af nogen art, så er min første tanke: nu må jeg lige finde ud af, hvad der er op og ned på den sag. For mig giver det ingen forklaring, hvorfor man i 10 år, under fire ministre, hvoraf jeg er den fjerde, ikke har vidst noget. (Frank Jensen samt de to Venstrefolk Bertel Haarder og Rikke Hvilshøj er de tre andre, red.?) Men selv om fejlen er opdaget i 2008, så ser det ud som om, I i 2009 giver ni afslag? Vi er stadig ikke nået til, hvordan konventionen skal fortolkes, og så siger jeg: Gør I som I plejer, men I skal kunne finde sagerne, så vi kan genoptage dem. Hvis I så spørger, hvorfor stiller I ikke sagerne i bero? Så svarer jeg: Fordi ombudsmanden har sagt, at man ikke må stille sager i bero.

Vi giver afslag med åbne øjne, fordi jeg stadig ikke kan tro på denne her sag. Og når der er en politisk aftale om indfødsret, så er det sin sag at begynde at

lave noget, der er i strid med aftalen. Men i slutningen af 2009 må jeg træffe den afgørelse, at nu får alle, der har fået afslag, en ny mulighed efter konventionen. ...

Føler du selv, at du har reageret med rettidig omhu fra du fik det at vide i 2008? Hvis jeg havde vidst noget mere, havde jeg nedkortet den periode. Jeg ville stadig have foretaget en undersøgelse af, om der var sket noget forkert, og det kunne jeg nok have gjort hurtigere, hvis jeg havde haft den viden, jeg har i dag.

For mig er det her rasende ubekvemt, det kan ikke være mere ubekvemt, det rammer mig meget hårdt. Det er imod alt det, jeg står for. Derfor ville jeg også ønske, at jeg havde haft den bagklogskab i 2008, for så kunne jeg have reageret hurtigere.”

I en artikel af 27. februar 2011 med overskriften ”Jeg er holdt op med at læse aviser” i Jyllands-Posten skrevet af journalist Mads Bonde Broberg hedder det:

”3. For sent ude?

I ”Fra krigsbarn til folkevalgt” fortæller Venstre-veteranen også, hvordan hun som en af få fra begyndelsen så alvorren i Tamilsagen.

”Jeg sagde, at man skulle tage den sag meget alvorligt, og at man ikke kunne værge sig, hvis ikke man ville erkende, at denne sag blev meget alvorlig for regeringen,” står der.

Er det i sagen om de statsløse dig, der ikke fra begyndelsen har set, hvor alvorligt det var? ”I starten måtte jeg undersøge, om det overhovedet var alvorligt,» siger Birthe Rønn Hornbech i dag og forklarer, at hun ikke greb ind øjeblikkeligt, fordi hun simpelthen ikke troede på, at hele Folketinget i årevis havde handlet i strid med konventionen om statsløse.

I stedet satte hun embedsmændene til at undersøge det.

»Jeg sagde: I må altså undersøge, hvad de andre nordiske lande gør. Vi fik et svar fra Sverige, men vi har ikke - sådan som jeg har fået det forelagt - kunnet få en klar, entydig besked om en entydig nordisk praksis.” Hvad fik I at vide fra Norge og Finland? ”Jeg kan ikke sige det, for jeg ser jo ikke papirerne, og jeg ved heller ikke, hvor mange papirer, der er. Jeg ved, at der har været tre møder. Der har været to embedsmandsmøder på nordisk plan og et ministermøde, hvor jeg fik svineinfluenza.

Men møderne har været der, og så er det gået frem og tilbage med forberedelser, og man har ikke kunnet få klare svar,« siger Rønn.

#### 4. Grundloven

Igen og igen kommer Rønn Hornbech i sine bøger ind på grundloven og kritiserer bl.a. Folketingets respekt for grundloven for ”at kunne ligge på et meget lille sted.” Hun vil dog ikke i dag bakke op om Søren Krarup (DF), som kalder konventionen om statsløse i strid med grundloven.

»Jeg ville være enig med ham, hvis konventionerne betød, at vi ikke sagsbehandlede indfødsretssagerne.

Men jeg giver ikke ordre til, at de bare skal have statsborgerskab.

Hvorfor er det Danmarks problem, at nogle personer på grund af en situation i Mellemøsten står uden statsborgerskab? Hvorfor er det ikke Israel, Jordan eller Libanon, der skal redde dem ud af miseren? »Vi har længe før min tid været enige om, at vi skulle undertegne den konvention.« Synes du stadig, at konventionen er en god idé? »Det har jeg slet ikke overvejet. Nu handler det om at få rettet op på den uret, der trods alt har været. Hvis Folketinget på et senere tidspunkt ønsker at ophæve konventioner, så tager vi den derfra.

Men i øjeblikket er der ikke noget flertal for det, og regeringen har det udgangspunkt, at konventionerne er en del af det danske retsgrundlag.

«Derfor kunne det godt være, at man ville sortere lidt i, hvilke konventioner, man var medlem af? »Det har jeg ikke planer om,« siger Birthe Rønn Hornbech, som også afviser, at hun har været presset i de seneste uger.”

Birthe Rønn Hornbech har afgivet forklaring vedrørende artiklerne. Dele af forklaringen, der knytter sig til forløbet fra 5. august 2008 til 23. februar 2009, er gengivet i kapitel 7, afsnit 7.3.3.9 og 7.5.11.7. Det fremgår bl.a., at det hun sagde i interviewene ikke nødvendigvis var hendes egen mening. Hun var nødt til at indrette sig efter den forklaring, man gav i ministeriet. Hun har i øvrigt forklaret, at

”hvis man skal udtale om, hvad der er sagt til pressen, kan det ikke lade sig gøre. Man kan udtale sig om, hvad man kan se af medierne. Det er ikke det samme, som hvad der er sagt. Hun kunne ikke drømme om at tale om enkelt-sager i pressen. Det er hende i den grad imod. Hun udtaler sig overhovedet ikke, så længe kommissionen sidder. Hun synes, at det er mere end dårlig stil. Selvfølgelig udtalte hun sig ikke om interne sager, og selvfølgelig begyndte hun

ikke at hænge embedsmænd ud eller undskyldte sig selv med misforståelser. Nu foreligger alle papirerne, og man kan se tingene. Hun siger bare, at da sagen kom frem i pressen, og man kørte den melodi, at det var sket siden 1999, som hun fik at vide og desværre kom til at misinformere statsministeren om, kørte hun de melodier, der blev præsenteret for hende. Hun havde ikke andet valg. Det eneste, hun havde taget kopi af til eget brug, var mavebæltet af 12. november 2009.

Hun synes, at der ligger en mistænkeliggørelse i udspørgerens måde at spørge på, fordi man vil have, at hun på det tidspunkt, hvor hun kun havde været involveret i sagen en, to eller tre gange, skulle have den samme viden og psykologiske indsigt, som hun har i sagen i dag. Det havde hun ikke. Foreholdt at der spørges om, hvorvidt hun da gengav over for omverdenen, den forklaring, hun har afgivet for kommissionen i relation til sin opfattelse af sagen, og at hun i 2010 og 2011 udtalte sig mange gange om sagen, men at det ikke fremgår, at hun sagde, at der var givet afslag på grund af en misforståelse mellem hende om embedsmændene, forklarede vidnet, at der ligger i udspørgerens spørgsmål, at det skulle hun have haft en pligt til at sige. Hun kan ikke se motivet for at stille spørgsmålet, for det var noget underligt noget at sige. Foreholdt at hun blot kunne svare i stedet for at spørge til motivet forklarede vidnet, at hvis hun havde ment det, kunne hun ikke drømme om at sige det. Forespurgt om hun bekræfter, at det har hun ikke sagt, forklarede vidnet, at hun synes, at hun mistænkeliggøres i en grad, hun ikke bryder sig om. Vidnet spurgte, om det var muligt at få forklaret, hvorfor det er så vigtigt.

Foreholdt at hun i forskellige sammenhænge gav udtryk for, at hun ikke vidste, hvad forklaringen var på, at der blev givet forkerte afslag, forklarede vidnet, at det spurgte hun om, og det kunne hun ikke få svar på. Det var hele perioden. Det kan man se af redegørelsen. Man kan se af vidneudsagnene, at hun spurgte meget tæt ind til begrundelsen. Det var begrundelsen for, at hun holdt et møde. Man kan se af redegørelsen, at embedsværket sagde, at årsagen til fejlene, før hun blev minister, var manglende kobling og manglende opmærksomhed. Så prøvede hun at sige, at hvis man lægger det til grund, var det noget, hun selv var meget opmærksom på hos Rigspolitiet, da hun overtog meget dygtige HK'ere som medarbejdere, så hvis det er rigtigt, vil hun godt påtage sig den psykologiske forklaring ud fra sin erfaring fra Rigspolitiet og Politiskolen. [4. juni 2013, side 1182-1183]

Foreholdt ekstraktens side 9773 (Politiken den 26. februar 2011 – Og nu tror jeg godt, at jeg kan være bekendt at lukke for mikrofonen) forklarede vidnet, at det var fuldstændig samme melodi. Hun udleverede ikke til journalister, hvad der foregik i ministeriet. Den 26. februar 2011 var 10 dage før, hun blev fyret. Foreholdt ”... *Men selv om fejlen er opdaget i 2008, så ser det ud som om, I i 2009 giver ni afslag? Vi er stadig ikke nået til, hvordan konventionen skal fortolkes, og så siger jeg: Gør I som I plejer, men I skal kunne finde sagerne, så vi kan genoptage dem. Hvis I så spørger, hvorfor stiller I ikke sagerne i bero? Så svarer jeg: Fordi ombudsmanden har sagt, at man ikke må stille sager i bero. Vi giver afslag med åbne øjne, fordi jeg stadig ikke kan tro på denne her sag. ...*” forklarede vidnet, at nogle ansøgere fik afslag. Det fulgte af mavebæltet af 20. februar 2009, som hun forstod som om, at sagerne blev afgjort efter gældende ret. Kim Lunding brugte meget ordet ”spillerum” med konventionerne. De var i den situation, at de hver tænkte deres vej. For hende var konventionerne klare, men når der blev sagt, at der var et spillerum, havde de fuldstændig ret. Det spillerum gik bare den anden vej for hende. Hun havde jo tydeligt annonceret i sin brugsanvisning, i sin bog og i forbindelse med de beslutningsforslag, som kommissionen har fremlagt, hvor hun optræder i betænkningen, men ikke som forslagsstiller. Hun har alle dage været på kollisionskurs med sit eget parti om indfødsret. Hun citerede filosofen Immanuel Kant i sin bog, fordi diskussionen, der blandt andet var med Dansk Folkeparti om, at man skulle være fuldt integreret, når man fik statsborgerskab, ikke nødvendigvis var udtryk for hendes opfattelse. Man kunne også hævde det modsatte, at det, at man gav folk valgret, førte til integration. Det var det, Immanuel Kant hæftede sig ved med valgetten. Man kunne også spørge, om det, at man fik valgret, animerede. Hendes gamle forfader, som hun så meget op til, J. C. Christensen, indførte menighedsloven, fordi han mente, at når man fik ansvar og kunne stemme om, hvilken præst man ville have, ville man også blive mere interesseret i kirkesagerne. Der var hun på kollisionskurs, men hun var også i den situation, at som minister var det klart, at hun respekterede den aftale, der var indgået med Dansk Folkeparti, og hun tog hensyn til, at hun vidste, hvor meget det betød for Dansk Folkeparti. Det er det eneste parti, der virkelig er interesseret i det, og som tager arbejdet i Indfødsretsudvalget mest alvorligt.

Foreholdt foreløbigt udkast til protokol af 8. maj 2013 (Birthe Rønn Hornbech), side 49, 2. afsnit ”... *Det var på så sent et tidspunkt, at hun fulgte den melodi, som man var i færd med at skrive i redegørelsen. Hun fulgte den melodi, der var fra systemets side. Hun kunne ikke drømme om andet på dette tidspunkt. Hun gjorde sig ikke umage for at tale fyldestgørende og rigtigt til Politiken. Hun prøvede at dække over embedsmændene, hvilket hun mener, at hun skulle. ...*” forklarede vidnet, at det kan hun bekræfte. Foreholdt at der ikke kom noget



ind i redegørelsen om Folketingets Ombudsmand, og at det først var den 27. februar 2011, det kom ind i et udkast, og at dette var et interview, der blev bragt den 26. februar 2011, forklarede vidnet, at det var der vel nogen, der sagde til hende. Hun kan slet ikke huske det med Folketingets Ombudsmand, fordi han var på tale hele tiden i huset. Foreholdt at henvisningen til ombudsmanden i redegørelsen først dukker op efter dette tidspunkt, at journalisterne i begyndelsen af interviewet af 26. februar 2011 skrev, at hun havde grublet på en flyvetur fra Bruxelles, at hun den 24. februar 2011 i Bruxelles af Christian Lützen fik et talepapir med besked om, at statsministeren havde bedt om, at hun udtalte sig offentligt eventuelt på pressemødet i Bruxelles, fordi Information bragte en artikel, der satte meget hårdt fokus på hendes rolle og forespurgt, om hun husker dokumenterne, forklarede vidnet, at hun i hvert fald næppe brugte talepapiret. Forespurgt om hun holdt et pressemøde, forklarede vidnet, at det kan hun ikke huske. Det var heller ikke sikkert, at hun rettede sig efter det, uanset om hun fik en ordre fra statsministeren. Han kunne fyre hende den dag eller en uge senere. Det var ligegyldigt. Foreholdt at udsøgeren har søgt efter det, men ikke har fundet spor af, at hun har sagt noget, forklarede vidnet, at det ikke var det samme, som at hun ikke sagde noget. Journalisterne valgte ud fuldstændig, som de ville. Der var i Bruxelles en stribe ret kvalificerede journalister. De gad ikke det fnidder. De havde begreb om EU. Hun holdt pressemøder hver gang, de havde haft møder i EU. Det var folk, som vidste noget, som Ryborg og Skammelsen. De gad ikke sådan noget. Foreholdt at i det talepapir hun fik, er ombudsmanden heller ikke nævnt og forespurgt om, hvorfor hun kæder det meget tydeligt sammen, forklarede vidnet, at det kan hun slet ikke huske. Der var adskillige embedsmænd med. Der kunne være nogen, der sagde det, når de talte om det. Hun aner det ikke. Det er noget, som andre vidner har gjort meget ud af. Ombudsmanden vågede over det hele, ikke bare denne sag. Han stod næsten over Vorherre.” [4. juni 2013, side 1202-1203]

### 9.3.57 Mails fra integrationsminister Birthe Rønn Hornbech til embedsmænd med opfølgning på mavebælte af 25. februar 2011

Birthe Rønn Hornbech sendte i løbet af søndag den 27. februar 2011 en række mails til Claes Nilas og Christian Lützen med detaljerede bemærkninger som opfølgning på mavebæltet af 25. februar 2011. Mailene vedrørte udkastet til lovforslag om indfødsrets meddelelse, vejledningsteksten på hjemmesiden, sagsbehandlermanualen, instruks til politiet, notat med rids over de nordiske landes eventuelle ratifikation og gennemførelse af 1961-konventionen, ansøgningspakken og pressemeddelelse.

Birthe Rønn Hornbech skrev således kl. 8.06 vedrørende formuleringen af bemærkninger til lovforslag om indfødsrets meddelelse:

”Det er da for ringe, at indfødsretskontoet overhovedet ikke selv har ført bemærkningerne a jour mht. gamle aftale.  
Godt at der nu renses ud

I øvrigt følgende:

Side 1 hvorfor er der ikke henvist til børnekonventionen men kun til statsløsekonventionen

Side 6

Efter 1 afsnit en beskrivelse af, at visse sager i 1999 gik fra amterne til mini/FT og at der ikke i den forbindelse blev udstedt forskrifter – det er jo det vi skal bruge som forklaring

Nævnes at man ved lovændringen i 2004 beklageligvis ikke fik rettet op på fejlen med de manglende retningslinier hvilket beklageligvis heller ikke er sket før offentliggørelsen af retningslinier den....

Side 7 der er usikkerhed om det med politiet. Det er stadig ikke som jeg har bedt om.

Det ser ud som om politiet skal vejlede det skal de ikke for de skal henvise folk til at gå til integrationministeriet hvis de kan se, at det er statsløse under 21 år og født i landet og skal de udlevere et ansøgningsskema hvor der gerne skulle stå alt. Ellers er vi lige vidt både med belastningen af politiet og påstande om fejlvejledning hos politiet.

Vedr. opremsning af betingelserne efter konventionerne. Det står ikke samlet. Erklæring er jo også en betingelse som skal være beskrevet sammen med de øvrige betingelser, så man samlet kan læse det et sted.

Fint at det også står under erklæring. Men det er jo andet end proces. Det er jo en betingelse.

Jeg leder forgæves i forslaget om bemærkninger, som man plejer, der gør rede for, hvorfor vi lige lander på 5 år og 8 år og erklæringer som vi gøre, Er det ikke en mangel????”

Birthe Rønn Hornbech skrev kl. 9.43 vedrørende vejledning om konventionerne på ministeriets hjemmeside:

”Den er ikke let at læse

Der skal stå det folk læser – resten i note i 1 2 3 med småtryk og med klar henvisning i teksten

Og erstat så venligst ordet pakke med skema

Vedr. skemaer. Mange glemmer den ene eller anden underskrift – overvej om vi kan gøre det bedre og spare nogle ekspeditioner måske “underskrift” med tykkere skrift.

Jeg foreslår om en mere overskuelig vejledning følgende

INDFØDSRET TIL STATSLØSE I DANMARK se note 1

Hvis du er statsløs og født her i landet skal du være opmærksom på, at du kan blive statsborger uden at opfylde alle de sædvanlige betingelser. Du skal dog opfylde visse betingelser se nedenfor.

Du skal være opmærksom på, at du selv skal søge på et særligt ansøgningskema.

Du skal endvidere være opmærksom på, at du i forbindelse med indgivelse af ansøgning skal betale et gebyr på 1000 kr. se note 2 og så bankoplysninger i note 2

Det var så alt det, der står på side 1 i udkastet., og så på sidste note 1 om konventionerne for det er folk jo ligeglade med

Side to og 3 må stå klarere. Der skal vendes helt om på rækkefølgen

1. Mellem 18 og 21 år
2. Under 18 år
3. Overgangsordning for personer over 21 år, som endnu ikke er født 37 år.

## Under 1. 2. og 3

Man kan ikke henvide til "retningslinjer" og andet indforstået snak. Der står i øvrigt alt for meget og overskrifterne er helt uoverskuelige. Hjemmelshenvisning skal stå i noter.

Der skal være den samme systematik for alle grupper så læsere, gradvist udskilles. skal ikke starte med erklæringer og ikke alle de overskrifter

- Kun hvis du er født i Danmark og født som statsløs hører du under de særligt lempelige betingelser ..... eller noget i den stil det må kun fylde en linje *s behøver læser ikke gå videre, hvis ikke han er i den gruppe*
- Dette afsnit vedrører dig, der er fyldt 18 år, men endnu ikke er fyldt 21 år *så behøver læser ikke gå videre, hvis han falder udenfor gruppen*
- Du skal have bopæl i Danmark på ansøgningstidspunktet og være registreret med bopæl i det centrale...*så behøver læse ikke gå videre, hvis ikke han opfylder betingelsen*
- Du skal endvidere have haft bopæl i alt i 5 år – der er noget galt i vejledningen *så behøver læser ikke gå videre, hvis han ikke opfylder betingelsen*
- Du må ikke være fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed se note 3
- Du skal afgive erklæring om *først hvis han er kommet igennem ovenstående er det jo interessant for læser at vide noget om erklæringer*
- Du skal afgive erklæring om
- Du skal indgive ansøgning på ansøgningsskema...
- Du skal indsende ansøgning til

Under 18 år det samme

## OVER 21 ÅR BETONES at det er en OVERGANGSORDNING

Note 1 konventioner

Note 2 bankoplysning gebyr

Note 3 forklar nærmere om hvad forbrydelser mod statens sikkerhed er hvad det er *og ordret på samme måde i lovforslaget mangler også at blive forklaret i sagsbehandlermanual – og i erklæring*. Man kan jo ikke skrive under på noget man ikke forstår

Note 4 Evt andet

Som nævnt i går vil jeg også gerne have den, der ligger nu og brevet fra Ersbøll i den anledning”

Birthe Rønn Hornbech skrev kl. 9.44 vedrørende udformningen af vejledningen om statsløse i sagsbehandlermanualen:

”Der mangler vist lidt forklaring på statsforbrydelser”

Birthe Rønn Hornbech skrev kl. 9.51 vedrørende vejledningen til politiet om statsløse:

”Det er ok, at politiet vejledes. Se nedenfor.

MEN MEN lovforslaget må omformuleres, så der står, at ansøgninger indgives til ministeriet. PUNKTUM. Så kan det tilføjes, hvis borgere alligevel henvender sig til politiet vil de blive vejledt om at henvende sig i inm.

Mht vejledning til politiet må følgende afklares.

Hvad menes med, at de pågældende ikke må afvises. De skal H E N V I S E S og ikke andet

Kan HENVISES til hjemmeside m vejledning og skema

Tlf. nr. til INM

Netop HENVISNINGER MED TLF. NR WWW OSV ER MEGET VIGTIG I AL FORVALTNING

Det giver kun problemer, hvis politiet vejleder om noget som helst. De får to sager om året og vejleder forkert og forskelligt og så har vi igen en ulykke fordi de hævder, at de har fået forkert vejledning i politiet og det hæfter vi også for.

Det eneste politiet skal vide er, at statsløse født i DK op til 21 skal henvises til os.

RESTEN ER baggrundsmateriale til deres personlige viden.”

Christian Lützen videresendte kl. 9.59 uddrag af en mail fra Birthe Rønn Hornbech vedrørende notatet til Nanna Fischer, Kirsas Reinholt og Dorit Hørlyck. I mailen havde Birthe Rønn Hornbech skrevet:

”Vedr. notatet.

Smukt om vi hurtigt fik en udtalelse fra kammeradv. Om vi ex. officio skal tilbyde de helt klare erstatninger, hvor vi også af sagerne kan få et indtryk af udgifterne.

Enig i vurderingen af bullit 1-4, når der foreligger dokumentation.

Vi udbetalte den slags mindre beløb hos Rigspolitiet uden problemer. F. eks. fejlagtig indkaldelse i fogedretten.

Med hensyn til den sidste bullit vil det være meget, meget få. Jeg tvivler på at der er nogen, der kan dokumentere et tab.

Og uanset statsborgerskab, så stiler politiet jo helt andre krav til ikke-kriminalitet

Æressag – det er muligt nogen vil prøve med tort og ulempe. Det må vi så tage en retssag på.”

Birthe Rønn Hornbech skrev kl. 11.13 vedrørende de nordiske landes opfyldelse af konventionerne:

”Tak for notatet. Det er jo ikke overdrevet, at det er mudret. Det er jo herligt, hvis vi er de eneste, der overholder konventionen.

Men det viser også, at vi er nødt til at have nogle flere overvejelser med i lovforslagets bemærkninger om, hvorfor vi har fortolket, som vi har gjort. Det kan ikke være så vanskeligt.

Men det er jo meget forskellig praksis.

Hvad skal vi svare Søren Kraup når han spørger om, hvorfor vi ikke kræver TUB når Norge gør. Men det vil jo nærmest være umuligt med vore TUB regler.”

”TUB” er en forkortelse af tidsubegrænset opholdstilladelse.

Birthe Rønn Hornbech skrev kl. 12.15 vedrørende udformninger af ansøgningskemaet (ansøgningspakken) i forhold til statsløse:

”Vi er jo nødt til at være meget selvkritiske.

Side 1. Anden spalte nederst, Det passer jo ikke at man først kan søge om genoptagelse....man kan jo altid søge, det må vi ikke forhindre

- Så det må rettes til f.eks. De kan først få genoptaget Deres sag
- Skal vi ikke have en fast linie om vi siger DU eller De i blanketter og vejledninger m.v. her står De i andre papirer, står der du.

Side 3 forslag. Vi ved, at man glemmer forældres underskrift. Det sinker og besværliggør også sagerne for os. Med mit forslag strammer vi også forældrenes underskrift så det lettere bliver strafbart, hvis andre end forældre skriver under!!!!

Jeg anmoder

---

Ansøgers Underskrift

Forældres underskrift

Er ansøger under 18 år eller umyndig, skal ansøgningen underskrives af .....

---

Dato	Forældremyndigheds/værges		
underskrift		dato	ditto

PÅ SAMME MÅDE VED DE ANDRE KRAV OM UNDERSKRIFT

SIDE 6 HVORDAN KAN FOLK VISE OM DE IKKE KAN FÅ STATS-BORGERSKAB VED ERKLÆRING – NORDISKE???

Side 8 er der ikke et hul -. Statsforbrydelser i andre lande??????? T E R R O R????

Foreslår, at 8 A får sin egen side og selvforsørgelse først begynder side 9, da det ellers kan være lidt svært for de statsløse at se om de skal underskrive om selvforsørgelse eller lettere, at der i overskriften pkt. 9 tilføjes gælder ikke statsløse Ligeledes pkt. 10 kan der ikke bare stå i overskriften gælder ikke statsløse er mere overskueligt.

Samme med indfødsretsprøve  
Samme gæld

12 ægtefælle – statsløse????

13 tidl. dansk indfødsret må være korrekt og nødvendig også for statsløse

Pkt 14 statsløse – er det korrekt jeg kan ikke lige overskue det.

Side 15 skal vel stå gælder ikke statsløse hvad med gebyr for statsløse, hvor skal det betales.

Pas på det skal også fremgå af vejledningerne hvor statsløse skal betale!!!!!!!!!!!!!!og-  
så af hensyn til politiet

Side 16 og 17 også en hjælp for kommunen hvis der står gælder ikke statsløse

I bagklogskabens klare lys er det egentlig utroligt, at man kunne glemme stats-  
løse i den omfangsrige politiske aftale.”

Christian Lützen videresendte flere af Birthe Rønn Hornbechs mails til Nanna Fischer, Kirsas Reinholt og Dorit Hørlyck, der deltog i arbejdet med at færdiggøre de forskellige udkast til notater, lovforslagsbemærkninger, vejledninger mv.

### **9.3.58 Mavebælter af 27. og 28. februar 2011 til integrationsminister Birthe Rønn Hornbech med udkast til vejledningsbrev til statsløse født i Danmark, nyt ansøgningskema mv.**

Nanna Fischer udarbejdede på baggrund af tilkendegivelserne fra Birthe Rønn Hornbech et mavebælte af 27. februar 2011, hvorved Birthe Rønn Hornbech fik forelagt et nyt udkast til brev til de omkring 466 statsløse personer i Danmark, som kunne have fået en forkert behandling/vejledning om deres rettigheder. Det fremgik af mavebæltet, der var påtegnet af Claes Nilas den 27. februar 2011, at der i udkastet var indføjet en række tekniske ændringer i overensstemmelse med en mail, som Birthe Rønn Hornbech havde sendt samme dag. Mavebæltet indeholdt også en indstilling om, at ministeren rettede henvendelse til indfødsretsordførerne fra regeringspartierne Venstre og Det konservative Folkeparti samt Dansk Folkeparti med henblik på at ændre indfødsretsaftalens § 25, fordi Birthe Rønn Hornbech ønskede, at ansøgninger fra statsløse personer født i Danmark skulle indleveres til Integrationsministeriet. Ved mavebæltet blev der endvidere forelagt et udkast til ændring af bekendtgørelse nr. 162 af 7. marts 1995 om brugerbetaling i forbindelse



med naturalisation og et revideret tillæg til vejledning til politiet om statsløse personer født i Danmark.

Birthe Rønn Hornbech fik igen den 28. februar 2011 forelagt et mavebælte. Mavebæltet, der var forsynet med Kirska Reinholts, Dorit Hørlycks og Nanna Fischers initialer og påtegnet af Claes Nilas den 28. februar 2011, var vedlagt et nyt udkast til cirkulære fra integrationsministeren vedrørende behandling af ansøgninger om dansk indfødsret fra statsløse personer født i Danmark, et nyt udkast til hjemmeside vedrørende statsløse personer født i Danmark samt et udkast til revideret ansøgningskema.

For så vidt angår udkastet til cirkulære vedrørende behandlingen af ansøgninger om dansk indfødsret fra statsløse personer født i Danmark havde Birthe Rønn Hornbech i en påtegning på notatet af 31. januar 2011 om undersøgelsen af sagen sat spørgsmålstejn ved, om en cirkulæreskrivelse var en forskrift på et for lavt niveau, og i en mail den 17. februar 2011 anført, at det forekom at være et alt for lavt niveau at kalde retningslinjer for myndigheder for cirkulæreskrivelser. Spørgsmålet var besvaret i mavebæltet, idet det oplystes, at Civilstyrelsen havde oplyst, at administrative forskrifter skal udformes som bekendtgørelser eller som cirkulærer, og at bekendtgørelser kun kan udstedes, hvis ministeren i en lov er bemyndiget hertil.

Der fremgik endvidere af mavebæltet bl.a., at Kammeradvokaten var kontaktet vedrørende spørgsmålet om erstatningskrav fra statsløse personer født i Danmark.

### **9.3.59 Statsminister Lars Løkke Rasmussens tirsdagspressemøde den 1. marts 2011**

På tirsdagspressemøde den 1. marts 2011 blev statsminister Lars Løkke Rasmussen stillet spørgsmål til sagen om indsfødret til statsløse født i Danmark.

I referatet af pressemødet hedder det herom:

”Og så vil jeg helt afslutningsvis, inden jeg åbner op for spørgsmål, knytte en enkelt kommentar til en aktuel historie, som jeg kunne forestille mig, at I kunne have en række spørgsmål til – nemlig sagen om de statsløse og hele spørgsmålet om, hvordan vi har administreret eller ikke administreret efter vores konventionsretlige forpligtigelser.

Som jeg sagde på pressemødet i sidste uge, så ser jeg jo med stor alvor på den her sag, som jo har sit historiske udspring tilbage i 1999. Og jeg har derfor også bedt integrationsministeren om at udarbejde en samlet redegørelse i form af et notat til mig, der kan oversendes til Folketinget, og som besvarer de spørgsmål,

der er rejst i denne sag. Jeg er derfor af den meget klare forventning, at jeg i næste uge vil modtage den efterspurgte redegørelse, og at den selvfølgelig indeholder svar på de spørgsmål, som er rejst, med henblik på at få afdækket sagen. Og det siger sig selv, at jeg ikke har yderligere kommentarer til sagen, indtil jeg har modtaget den her omtalte redegørelse.

Lad det være mine ord.

Værsgo!

Spørger: Jeg vil alligevel spørge til den sag, fordi du kan så ikke svare på spørgsmål omkring sådan det konkrete indhold fra Integrationsministeriet, men i Information i dag fremgår det, der har været uenighed mellem minister og embedsværk – i hvert fald noget af embedsværket. Og når sådan en uenighed opstår i et ministerium, så sker det jo tit, man går til sine chefer, og nogle chefer går til andre chefer, og det kan jo have været endt ovre i Statsministeriet.

Hvornår har I fået at vide, at der var noget galt omkring det her i ministeriet? Folketinget fik det at vide 27. januar 2010. Hvornår fik I det at vide i Statsministeriet?

Statsministeren: Jeg har godt læst dagbladet Information. Men jeg har ikke læst den skriftlige redegørelse, jeg har bedt ministeren om at udarbejde. Og den må jeg afvente. For så vidt angår min egen person, så er jeg blevet opmærksom på den her sag i takt med, at den her sag har været rullet op i medierne. Og jeg er ikke bekendt med, at det forholder sig anderledes, hvad angår Statsministeriet som organisation.

Spørger: Så du kan garantere, at I har ikke vidst noget før Folketinget – altså 27. januar eller måske højst et par dage før?

Statsministeren: Jeg kan gentage, hvad jeg lige har sagt. For så vidt angår min egen person, så har jeg fået kendskab til denne her sag i takt med, at den sag er rullet op. Og jeg er ikke bekendt med, at det skulle forholde sig anderledes med hensyn til Statsministeriet.

Og så har jeg, som jeg netop sagde i mine indledende bemærkninger, ikke yderligere at tilføje for nærværende, fordi jeg har bedt allerede i sidste uge ministeren om at udarbejde en skriftlig sammenfattende redegørelse i form af et notat, der afdækker hele det her forløb – svare på de spørgsmål, der er stillet –

spørgsmål, der må komme til. Det er min forventning, at det notat, det ligger på mit bord i næste uge. Det vil efterfølgende blive oversendt til Folketinget.

Ja, Anja!

Spørger: For så at kigge på noget af det, der dukker op omkring den her sag. Fx så har Pia Kjærsgaard lige sagt, at hun mener, integrationsministeren virker som om, hun for tiden er en belastning for regeringen og skader regeringen. Er du enig i den vurdering?

Statsministeren: Nej, jeg er ikke enig i den vurdering. Jeg har jo tillid til alle mine ministre, og de er jo kun ministre, fordi jeg har tillid til dem, sådan er det. Hvad angår selve sagen, så er det jo en alvorlig sag, som jeg også tillkendegav for en uge siden, og derfor er der brug for, at der gives svar på de spørgsmål, der er stillet, og det er også baggrunden for, at jeg allerede selv sidste tirsdag kunne fortælle jer, at jeg har bedt ministeren om at lave en redegørelse, og den må jeg i sagens natur afvente, før jeg kan forholde mig yderligere til denne her sag.

Spørger: Men hvad synes du om Birthe Rønns håndtering af hele den her sag?

Statsministeren: Jamen, denne her sag er jo under håndtering. Jeg har bedt ministeren om at udarbejde en skriftlig redegørelse i form af et notat. Det kommer på mit bord i næste uge. Og jeg kan sagtens forstå, at der kan være en masse spørgsmål, men jeg tror egentlig også, at I godt kan forstå, at de spørgsmål jo ikke kan besvares, før vi nu har fået en sammenfattende redegørelse for, hvad der er op og ned i denne her sag.

Spørger: Men der er nogen ting, man kan undre sig over. Fx har Information i dag ret detaljeret udfoldet, hvad der ligner et handlingsforløb omkring den måde, man ikke har behandlet ansøgninger fra statsløse palæstinensere korrekt på i forhold til konventionerne over 1 1/2 år. Kan det ikke undre dig, at Information kan komme med så udførlig en redegørelse, når det ikke på to uger eller i hvert fald en uge indtil videre, er lykkedes dig at få en redegørelse fra Integrationsministeriet?

Statsministeren: Jeg udtrykte allerede i sidste uge den forventning, at ministeriet og ministeren ville udarbejde en redegørelse inden for et par uger, og det er den tidsramme, der er stillet op, og det er den tidsramme, der vil blive respekteret. Det her er jo en alvorlig sag, og derfor er det jo også vigtigt, at den redegørelse, der gives, den er i sagens natur sanddruelig og gennearbejdet, og

det tager tid, og det er baggrunden for, at der er sat et par uger af til det, og det vil blive respekteret, og derfor vil der i næste uge være en redegørelse.

Værsgo!

Spørger: Den redegørelse skal jo formentlig udarbejdes i samarbejde med nogle embedsmænd. Men når vi har embedsmænd, som modsiger ministeren, kan vi så have tillid til den redegørelse, der kommer?

Statsministeren: Nu må vi afvente den redegørelse – det må jeg – det må I – det må Folketinget, og så må man jo forholde sig til den redegørelse, når den ligger der. Alt andet ville jo være at tage tingene i en omvendt rækkefølge. Og jeg har i sagens natur tillid til, at når jeg beder ministeren – med afsæt i ministeriet – om at udarbejde en redegørelse, der giver svar på de spørgsmål, der er stillet, så vil det også være den opgave, der bliver løst.

Spørger: Men hun skal benytte sig af nogle embedsmænd, som undsiger hende – ganske vist anonymt. Ville det ikke være mere sikkert med en uafhængig undersøgelse?

Statsministeren: Der er jo ingen, der kan forholde sig til en redegørelse, der ikke er lavet endnu. Altså – og det må I respektere. Det er i hvert fald min intention at respektere det. Jeg bad allerede i sidste uge, da jeg kunne se alvoren i denne her sag, ministeren om at udarbejde en samlet redegørelse i form af et notat – og i sagens natur, så må jeg og alle andre afvente det notat, før der kan drages konklusioner, herunder om spørgsmålet om eventuelt supplerende undersøgelser.

Spørger: Irriterer sagen dig?

Statsministeren: Det er en alvorlig sag. Danmark er et retssamfund. Og derfor er det selvfølgelig en alvorlig sag, når der i en periode ikke har været administreret efter de konventioner, vi er forpligtet til. Til det at være et retssamfund hører så også, at når så sagen skal afklares, så må det også ske på en ordentlig måde. Og den ordentlige måde at gøre det på, det er altså, at ministeren nu selv udarbejder en samlet redegørelse, der giver mig og folketinget og dermed offentligheden indblik i det forløb, der har været – og den redegørelse må alle i sagens natur afvente.

Spørger: Men du svarede ikke på – irriterer det dig?

Statsministeren: Jamen, det siger sig selv, at det er irriterende, at man som statsminister i et land, der betragter sig selv som en retsstat, må konstatere, at vi i en periode ikke har administreret efter internationale konventioner.

Ja, værsgo!

Spørger: Hvis en minister, som de her embedsmænd, de udtaler, ikke har lyttet til de henstillinger, hun har fået fra sine embedsmænd, kan hun så blive siddende og administrere sit hverv på en ordentlig måde?

Statsministeren: Jeg har jo ikke bedt Information om at lave en redegørelse. Jeg har bedt ministeren om at lave en redegørelse. Og jeg agter at forholde mig til den redegørelse, som ministeren har lavet, når den ligger på mit bord – og ikke at forholde mig til alle mulige mellemregninger. Det kommer du til at respektere.

Spørger: Du bliver ved med at nævne 1999, som det tidspunkt, hvor den her misere begyndte. Har du nogen eksempler på, at der er givet afslag til statsløse, inden jeres regering trådte til i 2001?

Statsministeren: Nej, det har jeg ikke nogen eksempler på. Når jeg refererede til 1999 på mit sidste pressemøde, så hænger det sammen med, at på det tidspunkt, der laves et helt nyt lovgrundlag, som ikke fanger denne her konvention ind. Og det er jo selvfølgelig i sig selv problematisk. Hvordan der præcis så i øvrigt har været administreret - hvad for sager, der har været hvornår. Det har jeg ikke noget nærmere indblik i. Det er i øvrigt også baggrunden for, jeg allerede i sidste uge bad ministeren om at lave en samlet redegørelse, og jeg vil gerne understrege, at den samlede redegørelse handler jo ikke alene om det forløb, der har været her på det seneste, efter ministeren selv oplyser, at hun er blevet opmærksom på problemet – har ændret praksis. Men det handler jo om hele det forløb tilbage fra 1999, hvor man kan sige, at der systemisk opstår en slags fejl.

Spørger: For vi har henvendt os, jeg er fra Information – og Information har henvendt sig både til Statsministeriet og Integrationsministeriet og har ikke kunnet få nogen eksempler på, at der før denne regering trådte til, overhovedet er givet afslag, så det kan virke mærkværdigt, at du bliver ved med at henvise til 1999?

Statsministeren: Jamen sammenhængen til 1999 er dén, jeg præcis har gjort rede for her og ikke andet end det – nemlig, at i 1999, der laves der en ny lov. Den lov har så været revideret nogle gange undervejs, uden at man har taget højde for den her konvention. Hvilket gennemslag det har haft i forhold til konkrete sager, det beror jo på, om der har været indgivet nogen ansøgninger, og det har jeg ikke noget nærmere indblik i.

Ja, Christine!

Spørger: Selvom du ikke har fået en redegørelse endnu, så står det jo rimeligt klart, det Birthe Rønn Hornbech selv har erkendt, at hun kendte til sagen allerede i august 2008, og alligevel orienterer hun først Folketinget over et år senere, og hun stiller ikke sagerne i bero, men systemet bliver ved med at give afslag. Hvad er din kommentar til det forløb?

Statsministeren: Jamen, jeg har ikke nogen kommentar til det forløb, før jeg har fået ministerens egen forklaring på det forløb.

Jeg bliver nødt til at gentage, at jeg kan ikke komme den her sag nærmere, før at ministeren, sådan som jeg allerede i sidste uge bad om det, har afleveret en samlet redegørelse, og det må nødvendigvis være en redegørelse, der også besvarer de spørgsmål, du stiller her. Og sådan er det.

Ja, værsgo!

Spørger: Jeg vil godt lige spørge til ... i sidste uge, der sagde du også om sagen, at du var tilfreds med den måde, som hun havde taklet den på, siden er der sket ret meget i sagen, kan man sige. Er du stadigvæk tilfreds med den måde, som Birthe Rønn takler denne her sag på?

Statsministeren: Jeg er meget tilfreds med, at jeg i løbet af næste uge får den redegørelse, som jeg bad om at få i sidste uge, for den har vi brug for – en samlet skriftlig redegørelse i form af et notat, der giver svar på de spørgsmål, der er stillet.

Spørger: Da du bestilte notatet i sidste uge, kan man sige, der virkede det, som om at ... at der lød det i hvert fald også som, hvad du selv sagde, at du var tilfreds med, at Birthe Rønn, hun faktisk havde forsøgt at rydde op i denne her sag. Nu er der altså senere sket det, at hendes egen rolle er blevet meget mere vigtig. Mener du stadigvæk, at hun er den rigtige til at lave denne her undersøgelse så?

Statsministeren: Sagen handler i sin substans om, at Danmark er et retssamfund og som sådan må respektere internationale konventioner. Det er sådan et sæt værdier, vi skal stå vagt om. De samme værdier skal jo overføres på den måde, vi nu håndterer denne her sag på. Der er rejst nogle spørgsmål, der kan gives nogle svar. Den rigtige måde at få de svar frem på, det er at bede ministeren og ministeriet om en redegørelse. Når den redegørelse foreligger, så kan man forholde sig til den, herunder spørgsmålet om hvorvidt der er behov for yderligere undersøgelse eller andet, men det er jo præmaturligt at begynde at gøre det, før redegørelsen er der.

Spørger: Hvad synes du om, at anonyme embedsmænd begynder at udtale sig i sådan en sag her?

Statsministeren: Det har jeg ingen kommentarer til.”

Lars Løkke Rasmussen har foreholdt referat ”Hvornår har I fået at vide, at der var noget galt omkring det her i ministeriet? Folketinget fik det at vide 27. januar 2010. Hvornår fik I det at vide i Statsministeriet? Statsministeren: Jeg har godt læst dagbladet Information. Men jeg har ikke læst den skriftlige redegørelse, jeg har bedt ministeren om at udarbejde. ... jeg fået kendskab til denne her sag i takt med, at den sag er rullet op. Og jeg er ikke bekendt med, at det skulle forholde sig anderledes med hensyn til Statsministeriet.” og forespurgt, om han også kan stå inde for de sætninger i dag, forklaret, at

”det kan han 100 procent. Forespurgt om det af Karsten Dybvad forklarede ikke var noget, der på nogen måde var i hans tanker omkring dette, forklarede vidnet, at det var det ikke, for så ville han ikke have udtrykt sig, som han gjorde. Forespurgt om han efterfølgende er kommet i tanke om, at der skete noget i den retning, forklarede vidnet, at det er han ikke. Han udtrykker sig på pressemødet af egen drift og uhjulpent om disse ting. Det gjorde han, fordi det var sådan, han opfattede tingene. Foreholdt samme dokument side 10923 ”Spørger: ... Kan det ikke undre dig, at Information kan komme med så udførlig en redegørelse, når det ikke på to uger eller i hvert fald en uge indtil videre, er lykkedes dig at få en redegørelse fra Integrationsministeriet? Statsministeren: Jeg udtrykte allerede i sidste uge den forventning, at ministeriet og ministeren ville udarbejde en redegørelse inden for et par uger, og det er den tidsramme, der er stillet op, og det er den tidsramme, der vil blive respekteret. ...” og forespurgt om denne situation på pressemødet, spørgsmålet og Informations artikel gav ham anledning til at tale med Birthe Rønn Hornbech, forklarede vidnet, at det gjorde det ikke, ud over det han har refereret. Hele baggrunden for, at han bad om en redegørelse,

var, at sagen tog til i alvor, og der var derfor brug for, at der kom en ordentlig gennemarbejdet redegørelse.” [29. maj 2013, side 1077]

### 9.3.60 **Mavebælte af 3. marts 2011 til integrationsminister Birthe Rønn Hornbech vedrørende bl.a. bekendtgørelse om brugerbetaling i forbindelse med naturalisation og vejledningsbrev til statsløse født i Danmark**

Det fremgår af en mail af 2. marts 2011, at det af tal fra Danmarks Statistik pr. 1. marts 2011 fremgik, at der var registreret 378 statsløse personer født i Danmark mellem 0-37 år. Siden et tidligere udtræk, der viste 466 personer, var der født tre, og 91 havde fået dansk statsborgerskab.

Birthe Rønn Hornbech fik ved mavebælte af 3. marts 2011 forelagt et udkast til bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse nr. 162 af 7. marts 1995 om brugerbetaling i forbindelse med naturalisation. Birthe Rønn Hornbech tiltrådte udkastet og underskrev bekendtgørelsen, hvoraf fremgik, at ansøgninger om indfødsret ved naturalisation skulle indgives til Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, hvis ansøgeren var statsløs og født i Danmark, og at der skulle betales et gebyr i forbindelse med indgivelse af ansøgningen.

Det fremgik af mavebæltet, at ”brevet til de 378 statsløse personer født i Danmark, som kan være behandlet/vejledt forkert om deres rettigheder, ville blive udsendt d.d.”, og at det forventedes, at de første ansøgninger fra disse personer ville blive modtaget i ministeriet mandag den 7. marts 2011.

De fremgik videre, at den af ministeren tidligere godkendte hjemmesidetekst samt ansøgningsskema ville blive lagt ud på hjemmesiden, så snart Justitsministeriet og Udenrigsministeriet havde givet en endelig tilbagemelding på, om der kunne stilles krav om, at børn omfattet af børnekonventionen ikke måtte være fundet skyldige i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller være idømt en frihedsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling. Udenrigsministeriet havde den 2. marts 2011 telefonisk oplyst, at ministeriet umiddelbart vurderede, at et sådant krav kunne stilles.

Det hed videre:

”Som drøftet på et internt møde med ministeren g.d. medtages betingelsen om, at ansøgeren ikke må være sigtet for forbrydelser mod statens sikkerhed eller for forbrydelser der kan give en fængselsstraf på 5 år eller derover, ikke.”



Det ses af Birthe Rønn Hornbechs påtegninger på mavebæltet, der er dateret 3. marts 2011, at det kun var tiltrådt for så vidt angår udkastet til bekendtgørelse, idet mavebæltet i øvrigt er påtegnet:

”Sagen retur NU” og ”Forelægges igen når svar fra JM”.

Bekendtgørelsen, det vil sige bekendtgørelse nr. 173 af 3. marts 2011 om ændring af bekendtgørelsen om brugerbetaling i forbindelse med naturalisation, trådte i kraft den 6. marts 2011.

### 9.3.61 Udsendelse af vejledningsbreve til statsløse født i Danmark

Ved mail af 3. marts 2011 til Indfødsretskontorets medarbejdere orienterede Dorit Hørlyck om, at et vedhæftet brev samme dag på Integrationsministeriets vegne var udsendt af et konsulentfirma til ”alle de statsløse personer, der er født i Danmark, og som er mellem 0 og 37 år.” Det fremgik af mailen, at der var tale om ca. 378 personer, hvoraf nogle var under 18 år, nogle var mellem 18 og 21 år og endelig var nogle op til 37 år.

I brevet, der var dateret 3. marts 2011, hedder det:

”Til visse statsløse personer født i Danmark

Integrationsministeriet har konstateret, at du i Det Centrale Personregister (Folkeregistret) er registreret som statsløs født i Danmark<sup>1</sup>.

Du skal derfor være opmærksom på, at FN’s konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed og FN’s konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder, som Danmark begge har tiltrådt, under visse betingelser giver statsløse personer født i Danmark ret til at opnå dansk statsborgerskab, uden at de almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab skal være opfyldt.

Statsløse personer født i Danmark, som er under 18 år

Hvis du er under 18 år, kan du opnå dansk statsborgerskab, hvis du opfylder betingelserne herfor i FN’s konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder.

Du skal indgive en ansøgning til Integrationsministeriet, inden du fylder 18 år. Ministeriet vil herefter behandle din ansøgning.

### Statsløse personer født i Danmark, som er mellem 18 og 21 år

Hvis du er fyldt 18 år, men endnu ikke er fyldt 21 år, kan du opnå dansk statsborgerskab, hvis du opfylder betingelserne herfor i FN's konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed.

Du skal indgive en ansøgning til Integrationsministeriet, hvorefter ministeriet behandler din ansøgning.

Ministeriet skal gøre dig opmærksom på, at hvis du snart fylder 21 år, skal du indgive en ansøgning om dansk statsborgerskab til Integrationsministeriet senest den 1. marts 2012, hvis du ønsker at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse efter FN's konvention om begrænsning af statsløshed.

### Statsløse personer født i Danmark, som er mellem 21 og 37 år

Hvis du er fyldt 21 år, er du ikke længere omfattet af FN-konventionerne, idet der heri stilles krav om, at du ikke må være fyldt henholdsvis 18 og 21 år (se nærmere herom ovenfor).

Ministeriet har konstateret, at der en periode ved en beklagelig fejl er meddelt en række afslag til statsløse personer omfattet af konventionerne. Derfor kan der også være statsløse personer født i Danmark, som ikke tidligere har søgt om statsborgerskab, men som kan være vejledt forkert om deres rettigheder i henhold til konventionerne.

Ministeriet vil derfor give statsløse personer født i Danmark, som er fyldt 21 år, men som d.d. endnu ikke er fyldt 38 år<sup>2</sup>, mulighed for at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse efter FN's konvention om begrænsning af statsløshed, uanset at alderskravet i konventionen ikke længere er opfyldt.

Ministeriet skal gøre dig opmærksom på, at du skal indgive en ansøgning om dansk statsborgerskab til Integrationsministeriet senest den 1. marts 2012, hvis du ønsker at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse efter FN's konvention om begrænsning af statsløshed. Hvis du indgiver din ansøgning om indfødsret senest den 1. marts 2012, vil du i overensstemmelse med konventionen blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis du opfylder betingelserne i FN's konvention om begrænsning af statsløshed.

Hvis du indgiver ansøgning om indfødsret senere end den 1. marts 2012, skal du opfylde de almindelige betingelser for at blive dansk statsborger<sup>3</sup>.

Ministeriet skal gøre dig opmærksom på, at din ansøgning om dansk statsborgerskab skal indgives til Integrationsministeriet på et særligt ansøgningskema. Ansøgningskemaet kan hentes på ministeriets hjemmeside på [www.nyidanmark.dk/statsborgerskab](http://www.nyidanmark.dk/statsborgerskab). I forbindelse med indgivelsen af ansøgningen betales et gebyr på 1.000 kr. Gebyret skal inden indsendelse af ansøgningen indbetales til følgende bankkonto i Danske Bank: Reg. nr. 0216 Konto nr. 4069073948 (I feltet “meddelelse til beløbsmodtager” på bankoverførselsblanketten skal du skrive dit CPR-nr.). Hvis du ikke indbetaler gebyret rettidigt, vil ansøgningen blive afvist. Det er derfor vigtigt, at ansøgningen vedlægges en kvittering for indbetaling som dokumentation for betalingstidspunktet.

Hvis du allerede har fået dansk statsborgerskab, kan du se bort fra dette brev. Endvidere kan du se bort fra dette brev, hvis du allerede har indgivet en ansøgning om dansk statsborgerskab, idet din sag i så fald vil være under behandling i Integrationsministeriet.

Eventuelle spørgsmål kan rettes telefonisk til Integrationsministeriets Indfødsretskontor dagligt mellem kl. 9-12 på tlf. nr. 33 9542 70 eller ved personlig henvendelse.

Der kan endvidere henvises til ministeriets hjemmeside for yderligere oplysninger om blandt andet sagens behandling.”

Noter til brevet:

<sup>1</sup> Det bemærkes, at oplysningerne i Det Centrale Personregister om dit navn, adresse, alder, fødselsregistreringssted og statsborgerskab er indhentet fra Indenrigs- og Sundhedsministeriets CPR-kontor i overensstemmelse med persondatalovens § 6, stk. 1, nr. 3, hvorefter behandling af oplysninger kan finde sted, såfremt behandlingen er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige. Integrationsministeriet er i den henseende efter FN's konventioner forpligtet til at give statsborgerskab til personer, der er født statsløse i Danmark, som søger om dansk statsborgerskab, og som opfylder de øvrige betingelser i konventionerne. Endvidere er ministeriet forpligtet til at vejlede korrekt om rettighederne i konventionerne. CPR-kontoret har i overensstemmelse med persondatalovens 6, stk. 1, nr. 6, hvorefter behandling af oplysninger kan ske, såfremt behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave, der henhører under offentligt myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige eller en tredjemand, til hvem oplysningerne videregives, har fået pålagt, hjemmel til at videregive oplysningerne.

Integrationsministeriet tager forbehold for, at der er foretaget en korrekt registrering i CPR.

<sup>2</sup> Ministeriet har konstateret, at statsløse personer i perioden fra 1991, hvor Danmark ratificerede FN's konvention om barnets rettigheder, og fra 1999, hvor statsløse personer omfattet af FN's konvention om begrænsning af statsløshed, som havde begået kriminalitet, ikke længere havde mulighed for at afgive erklæring om dansk indfødsret over for et statsamt, kan være vejledt forkert om deres rettigheder i henhold til konventionerne. Statsløse personer, der kunne have søgt om dansk indfødsret i perioden fra 1991, er i dag i alderen op til 37 år.

<sup>3</sup> Se nærmere om de almindelige betingelser for at opnå dansk indfødsret i cirkulæreskrivelse om naturalisation nr. 61 af 22. september 2008, som du kan finde på [www.nyidanmark.dk](http://www.nyidanmark.dk).”

Det fremgik af Dorit Hørlycks mail, at ny tekst til hjemmesiden om konventionerne, nyt ansøgningsskema (samt genoptagerpakke) og nye interne retningslinjer (manual) endnu ikke var godkendt af Birthe Rønn Hornbech.

Videre fremgik det af mailen:

”Følgende besluttes i forhold til håndteringen af disse sager:

1. Såfremt der kommer telefoner fra nogle af disse personer, skal telefonen indtil videre omstilles til Birgitte eller Lene. Baggrunden herfor er, at ministeren har bedt om, at det er to erfarne jurister, der tager imod disse henvendelser
2. Birgitte screener alle indkomne sager fra de omhandlede grupper og fordele sagerne til sagsbehandlerne til optagelse på lovforslag under forudsætning af, at de opfylder betingelserne i konventionerne, og Birgitte noterer, hvor mange der kommer ind
3. Sagsbehandlerne skal udfylde tjeklisten – og for § 17 børn, skal dette markeres, og hvis de er omfattet af 1961-konventionen skal det også anføres i noten”

### **9.3.62 Folketingets behandling den 4. marts 2011 af forslag til folketingsbeslutning om opsigelse af 1961-konventionen**

Søren Krarup, Kristian Thulesen Dahl, Pia Kjærsgaard, Jesper Langballe og Peter Skaarup fra Dansk Folkeparti fremsatte som anført i afsnit 9.3.21 den 18. januar

2011 beslutningsforslag nr. B 60 til folketingsbeslutning om opsigelse af 1961-konventionen.

Beslutningsforslaget blev førstebehandlet i folketingssalen den 4. marts 2011, hvor det efter behandlingen blev henvist til fortsat behandling i Folketingets Indfødsretsudvalg. Udvalget afgav betænkning over forslaget den 5. maj 2011 efter at have drøftet forslaget på et møde. Et flertal i udvalget bestående af alle medlemmer undtagen Dansk Folkepartis medlemmer indstillede forslaget til forkastelse. Forslaget blev herefter forkastet ved andenbehandlingen den 1. juni 2011, hvor alene Søren Krarup havde ønsket ordet.

Til brug for førstebehandlingen af beslutningsforslaget udarbejdede Indfødsretskontoret den 2. marts 2011 et mavebælte til ministeren med bl.a. udkast til talepunkter, en række beredskabstalepunkter fordelt efter emne, notat om Danmarks ratifikation af henholdsvis 1961-konventionen og børnekonventionen samt udkast til besvarelse af spørgsmål stillet af forslagsstillerne. Mavebæltet er forsynet med Kirsa Reinholts og Dorit Hørlycks initialer og er af Kim Lunding påtegnet ”Retur”.

I et beredskabstalepunkt ”Beredskab vedrørende eksempler, hvor der er uenighed i forhold til fortolkningen af FN’s konvention om begrænsning af statsløshed samt af FN’s konvention om barnets rettigheder” hedder det:

- ”– Der er uenighed mellem Justitsministeriet og Udenrigsministeriet i forhold til fortolkningen af rækkevidden af FN’s Konvention om begrænsning af statsløshed samt af FN’s konvention om barnets rettigheder. Uenigheden vil blive afklaret i morgen (torsdag den 3. marts 2011).
- Kan der i forhold til statsløse personer, der er omfattet af børnekonventionen stilles de samme krav, som der stilles til statsløse personer, der er omfattet af konventionen om begrænsning af statsløshed?
- Eksempel: En 17-årig statsløs person er dømt for terrorvirksomhed, eksempelvis for at planlægge at bombe Folketinget.
- For at kunne være omfattet af konventionen om begrænsning af statsløshed, må en person ikke være fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed.

- Kan en statsløs person omfattet af konventionen om begrænsning af statsløshed, og som er sigtet og/eller varetægtsfængslet for overtrædelse af terrorbestemmelserne optages på et lovforslag om indfødsretsmeddelelse?
- Eksempel: En 20-årig statsløs person er sigtet og/eller varetægtsfængslet for at ville gennemføre et attentat mod en fremtrædende politiker.
- For at kunne være omfattet af konventionen om begrænsning af statsløshed, må en person ikke være idømt fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.
- Eksempel: En 20-årig statsløs person er sigtet og/eller varetægtsfængslet for mord.
- Justitsministeriet har lagt op til, at de statsløse personer i alle tre tilfælde vil skulle optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse. Udenrigsministeriet er ikke enig heri.”

Under debatten den 4. marts 2011 ved førstebehandlingen af beslutningsforslaget anførte Birthe Rønn Hornbech bl.a.:

”Lad mig starte med at sige, at regeringen jo har den grundopfattelse, at når vi har undertegnet en konvention, skal vi selvfølgelig holde den, så længe vi har tilsluttet os den. Derfor kan vi ikke i dag sige, at vi kan tilslutte os forslaget. Vi må sige, at vi ikke kan støtte det.

Jeg tror, at forslagsstillerne vil give mig ret i, at der er masser af konventioner, som er gode: den nordiske pas-konvention, grænseoverløberkonvention, ja, selv EU har regler, som også Dansk Folkeparti mener er gode for samarbejdet, f.eks. politisamarbejdet osv. Danmark er ikke en ø i verden.

Men når det er sagt, er det selvfølgelig også vigtigt at sige, at når det drejer sig om konventioner, love og beslutningsforslag, er der selvfølgelig ingen lovgivning, som er urørlig. Vi er selvfølgelig her i Folketinget for at vedtage love og for at ændre love. Det er Folketinget, der har enekompetencen som lovgiver, medmindre vi har afgivet suveræniteten, som vi har i nogle spørgsmål til EU.

Men det her er jo om konventioner, og det er noget, der er besluttet her i Folketinget, og derfor er Folketinget, som også forslaget viser, naturligvis berettiget til med et flertal igen at opsigte konventioner. Med hensyn til baggrunden for denne konvention er det jo netop sådan, at Folketinget ved et beslutnings-

forslag har vedtaget, at der skulle foretages de nødvendige ændringer, sådan at vi her i Danmark kunne tilslutte os konventionen og altså også sørge for, at den kunne blive gennemført.

Det betød, at ændringen af indfødsretsloven i 1968 bragte den danske indfødsretslovgivning i overensstemmelse med konventionen. Ændringerne i indfødsretsloven skete ved en ændring af den mulighed for at erklære sig dansk, som allerede eksisterede for udlændinge, som var født her i riget. Ændringen betød, at det antal år, hvor en udlænding skulle have opholdt sig her i riget, i overensstemmelse med konventionen blev nedsat fra 18 år til højst at udgøre 10 år. Det var så i 1968.

I 1999 blev indfødsretsloven så ændret. Man indskrænkede erklæringsmuligheden for at få statsborgerskab med et krav om, at man ikke måtte have begået kriminalitet. Der blev altså stillet et vandelskrav. Særligt for statsløse personer født i Danmark blev det i lovbemærkningerne til indfødsretsloven, altså ikke lov om indfødsretsmeddelelse, men indfødsretsloven, indføjjet, at statsløse personer omfattet af konventionen i stedet for at kunne erklære sig og få statsborgerskab skulle optages på et lovforslag om indfødsretsmeddelelse, hvis de ikke opfyldte betingelserne for at kunne erklære sig. Det var der jo så nogen, der netop ikke kunne, på grund af at der nu blev stillet vandelskrav. Dengang fik man så ikke udformet nogle retningslinjer til indfødsretskontoret, og det ser ud til, at man kørte videre, som man havde gjort hidtil.

Så sker der det, at vi får en lovændring i 2004, hvor vi igen ændrer erklæringsmuligheden, således at det nu kun er nordiske statsborgere og tidligere danske statsborgere, der kan opnå statsborgerskab ved en erklæring. For statsløse personer født i Danmark blev det i lovbemærkningerne til indfødsretsloven indføjjet, at personer omfattet af konventionen skulle optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse. Der er altså endnu flere, der går over er under Folketings kompetence, Heller ikke på dette tidspunkt får man indskrevet retningslinjer for indfødsretskontoret, som altså får en række nye sager, og hvor Folketinget får kompetence til at behandle sagerne.

Hvad så med grundlovens § 44? Jamen det er jo en meget klar bestemmelse om, at ingen udlænding kan få indfødsret uden ved lov, og derfor er det selvfølgelig altid Folketinget, der fastlægger, hvilke betingelser ansøgere om dansk indfødsret skal opfylde, for at indfødsret kan meddeles. Der ved man jo, at der er indgået forskellige politiske aftaler om retningslinjer. Der er også regler om, at nogle sager skal forelægges for Indfødsretsudvalget. Der kan dispenseres, der kan være tvivlsspørgsmål osv. osv. Disse sager forelægges for Indfødsretsudval-

get, og ministeriets indfødsretskontor fungerer i forhold til behandlingen af ansøgere om naturalisation som en slags sekretariat for Folketinget, og det er altså indfødsretskontoret, der på Folketingets vegne skal påse, om ansøgningerne opfylder de betingelser, som der er aftalt af et flertal i Folketinget. På den måde kan man sige, at indfødsretskontorets arbejde er et lovforberedende arbejde, men at der ikke på samme måde som ved f.eks. udlændingesager træffes afgørelse i forvaltningslovens forstand.

Hvad så – kunne man så spørge – hvis folketingsmedlemmer så ikke vil rette sig efter retningslinjerne? Det er jo det, som jeg forstår forslagsstillerne er meget optaget af. Jeg mener ikke, at der kan være nogen tvivl. Uanset konventioner, uanset retningslinjer er det Folketinget, der er kompetent. Det er Folketinget, der kan gå ind i den enkelte opstilling på lovforslag om indfødsrets meddelelse og sige: Vi stiller et ændringsforslag – det er jo også sket – for at få den og den ud. Hvis man dermed kommer til at handle i strid med konventionen, må man sige, at så har Danmark som stat og regeringen, som handler i det udenrigspolitiske, overtrådt konventionen. Men folketingsmedlemmerne har selvfølgelig, ikke alene efter grundlovens § 44, men jo også efter § 56 om samvittighed ret til at stemme anderledes i forhold til de generelle regler.

Man kunne så også i dag spørge, fordi det ligesom i debatten har været lidt forsvundet: Jamen hvad er det så med den her konvention? Der spurgte hr. Jesper Langballe jo allerede under debatten i december: Jamen når nu statsløse skal have nogle særlige rettigheder og vi ellers har fastlagt nogle meget koncise betingelser for at få statsborgerskab, som de statsløse ikke skal opfylde, er det så ikke udtryk for en ulighed? Det kan man jo anføre, det er i hvert fald en kendsgerning, at konventionen om statsløse betyder, at de statsløse ikke skal opfylde de samme betingelser som dem, som et flertal her i Folketinget har fastlagt. Det er uden for al tvivl.

Som man også kan læse af konventionen, er der tale om, at der skal ganske meget til, for at man ikke har et krav på statsborgerskab. Folketinget har i mange, mange år bl.a. interesseret sig meget for kriminalitetskrav, og man kan jo se af konventionen, at det brydes der totalt med. Man skal være idømt 5 års fængsel – det er ganske meget i Danmark – for ikke at have et krav på statsborgerskab, og det kan jo være i meget alvorlige voldssager med døden til følge, hvor konventionen altså pålægger Danmark at give statsborgerskab alligevel op til de 5 års fængsel. Endvidere falder statsforbrydelser, altså det, vi i daglig slang kalder kapitel 12 og 13-forbrydelser, altså terror og den slags, udenfor. Dog stilles der et krav om, at de pågældende er fundet skyldige. Det må man forstå på den måde, at der skal være afsagt dom.



Så det er altså meget vidtgående krav, som følger af den konvention. Men jeg skal gentage, at det altså er regeringens opfattelse, at når vi har undertegnet den, mener vi også, at vi skal efterleve den, enten indtil et flertal i Folketinget måtte ønske, at den skulle ændres, at Danmark skulle arbejde for at få den ændret, eller hvis et flertal i Folketinget måtte ønske, at vi trådte ud af konventionen. Derfor er det, at vi ikke kan medvirke til forslagens gennemførelse.

...

beslutningsforslaget i sig selv viser, at hvad angår den konvention, som et folketingsflertal har besluttet skal være en retskilde til indfødsretssager, kan vi selv ophæve den retskilde igen, hvis der er et flertal for det i Folketinget. Derfor vil jeg også opfordre ikke mindst Socialdemokratiet til at turde at tage en diskussion i dag om indholdet af den her konvention. Der er så mange stødende eksempler, og jeg vil godt have vejledning med hjem og vide, om der er et flertal i Folketinget, der går ind for de meget stødende eksempler som følge af konventionen, der vil kunne opremses. Det synes jeg er relevant, når vi nu har diskussionen. Vi har det principielle, regeringen har sagt – og jeg har sagt det her i dag – nemlig at vi med et folketingsflertal har tilsluttet os en konvention, og derfor overholder vi den.

Men er der så et flertal i Folketinget i 2011 – en tid med terrorisme osv. – der efter et dybtgående studie af denne konvention også går ind for alle bestemmelserne? Det vil jeg godt have en vejledning med hjem om i dag.”

Hans Kristian Skibby (DF) anførte:

”For ganske kort tid siden var hr. Jesper Langballe jo med sine spørgsmål til ministeren inde på det her med, at med hensyn til de borgere, som har haft svært ved at gennemføre de her forskellige tiltag, som man skal tage for at få dansk statsborgerskab – altså de ansøgere, som ikke opfylder kriterierne for sprog og kriminalitet osv. – kunne ministeren godt have forståelse for, at det var et problem, og at de med god ret følte sig forurettet.

Der synes jeg at jeg vil henlede ministerens opmærksomhed på, at vi jo faktisk tilbage i 2005 fik aftalt en evaluering af, hvordan det var gået med de 321 palæstinensere, som ved en særlov tilbage i 1992 fik ophold i Danmark. Og der viste det sig jo, at 74 pct. af gruppen levede af overførselsindkomster og 42 pct. af dem havde begået kriminalitet. Noget lignende kan man jo se, hvis man kigger på de personer, som får tildelt dansk statsborgerskab på baggrund af de begrundelser, som ministeren kommer med nu i forbindelse med de nye sager.

Der vil jeg gerne spørge ministeren: Er der ikke bare en vis snært af bekymring i regeringen over, at man tilsyneladende vælger at give dansk statsborgerskab til folk, som har en kriminel baggrund?”

Birthe Rønn Hornbech svarede hertil:

”Jamen det er jo også derfor, at jeg over for nogle af de partier, der ville kunne flytte flertallet, nemlig specielt Socialdemokratiet, rejser det spørgsmål, om Socialdemokratiet virkelig over for deres vælgere vil gå til valg på, at konventionen betyder, at den terrorist, der har sprængt Hovedbanegården i luften, og som tilstår det og sidder i varetægtsfængsel, er jeg forpligtet til at sende et indfødsretsbevis, hvis Folketinget synes det. Sådan er det, og det synes jeg også hører med i den her diskussion.

Men så længe vi har den konvention, som vi har, så er det altså ikke afgørende med de eksempler, som hr. Skibby kommer med.”

Hanne Agersnap (SF) anførte bl.a.:

”Jeg har svært ved at høre på ministerens indlæg, om hun støtter dansk tiltræden af konventionen eller ej, så det vil jeg gerne bede om et præcist svar på.”

Birthe Rønn Hornbech svarede hertil:

”Jamen med hensyn til det sidste påpeger jeg bare, at jeg tror, store dele af befolkningen vil finde det stødende, at der vil være en ret til statsborgerskab, og det synes jeg egentlig hører med i debatten, når den nu er rejst. Men der er ingen grund til at spørge mig om, hvad regeringen mener, for det tror jeg jeg har sagt fem gange. Så længe Folketinget ønsker, at vi er forpligtet af denne konvention, så er vi forpligtet, og så skal vi behandle sagerne efter konventionen, uanset hvor stødende det måtte virke på hele den danske befolkning. Det er der ikke nogen som helst tvivl om – uanset om de pågældende er født i landet eller ej. Men det er klart, at når vi taler om statsløse født her i landet, er det altså sådan, at der gælder meget skrappe vandelskrav for alle andre end lige præcis for de mennesker efter denne konvention, sådan som det også er fremgået af flere af indlæggene fra Dansk Folkeparti. Man kan ikke komme uden om, at der er en ulighed i det spørgsmål.”

Hanne Agersnap (SF) svarede:

”Jeg har godt hørt, at ministeren flere gange har sagt, at så længe Folketinget mener, at vi skal have tiltrådt den her konvention, vil regeringen selvfølgelig administrere efter den. Men det, jeg spørger om, er, om ministeren mener, at den her konvention er fornuftig for Danmark at have tiltrådt, om det er ministerens og regeringens holdning.”

Birthe Rønn Hornbech svarede bl.a. hertil:

”Men jeg synes, fru Hanne Agersnap taler udenom, for jeg har sagt klart, hvad regeringen mener om, hvordan retsstillingen skal være, og hvordan vi skal arbejde, når der er konventioner. Men fru Hanne Agersnap tør ikke gå ind i konventionen og tør ikke se sine vælgere i øjnene og sige, at hun mener, at den terrorist, der sidder varetægtsfængslet, skal jeg sende et statsborgerskab. Det synes jeg fru Hanne Agersnap skulle tage stilling til nu, så vi også ved, hvad hun vil sige i valgkampen. For jeg synes, det er et problem, at når det aldrig har været diskuteret i Folketinget, så har jeg ikke nogen vejledning fra Folketinget, og den beder jeg om i dag. Jeg synes, det er interessant at få at vide, hvad fru Hanne Agersnap mener om den situation.”

Johanne Schmidt-Nielsen (EL) spurgte bl.a.:

”Støtter den danske regering indholdet af FN's konvention om begrænsning af statsløshed, eller støtter man ikke indholdet?”

Birthe Rønn Hornbech svarede hertil:

”Det har jeg svaret på. Men jeg mener også, at det er vigtigt at anføre, at konventionen giver stærkt stødende resultater, og det synes jeg at jeg er forpligtet til at gøre opmærksom på her i Folketinget, al den stund Folketinget ikke interesserede sig for det for mange, mange år siden, hvor det var et helt andet Folketing, og hvor man tilsluttede sig denne konvention. Fortolkningen har jo aldrig været diskuteret her i Folketinget. Det synes jeg var en god ting at få frem, fordi alle partier jo også må kunne se vælgerne i øjnene, når de skal forklare, hvorfor man går ind for denne konvention.

Jeg påpeger bare, at der er nogle eksempler, som befolkningen vil finde stærkt stødende, og jeg rejser spørgsmålet her: Er alle enige i, at sådan skal det være? For jeg skal jo bare rette mig efter konventionen, og jeg følger så de fortolknin-

ger, som Justitsministeriet fastlægger – naturligvis gør jeg det – men jeg synes da, at det er trist, at man ikke kan diskutere indholdet.”

Under debatten udtalte Birthe Rønn Hornbech endvidere:

”Jeg synes, at det princip, som konventionen er udtryk for, nemlig at man skal begrænse statsløshed, er et rigtigt princip, bestemt. Det synes jeg er et meget vigtigt princip. Jeg synes også, det er vigtigt, at efterkommere i Danmark har mulighed for at få statsborgerskab. Men jeg rejser det spørgsmål, om det er rimeligt, at der er så stor ulighed, som også flere af Dansk Folkepartis medlemmer har været inde på, men som man kan høre, er det åbenbart ikke muligt at få en diskussion med venstrefløjen om det spørgsmål. Men princippet om at begrænse statsborgerskab mener jeg er meget vigtigt, og det mener jeg bestemt vi i Danmark skal støtte.”

Kenneth Kristensen Berth (DF) anførte:

”Vil ministeren arbejde for at ændre det, som ministeren karakteriserer som stærkt stødende resultater – ja eller nej?”

Birthe Rønn Hornbech svarede hertil:

”Jamen jeg har svaret så mange gange, at det her er en konvention. Det er ikke en lov, som jeg bare kan fremsætte et lovforslag om at ændre. Det kræver en lang international proces, og det skal jeg pålægges af Folketinget. Indtil da er jeg forpligtet til at overholde de konventioner og det grundprincip, som konventionen er udtryk for, nemlig begrænsning af statsløshed. Det er selvfølgelig et princip, som jeg mener at Danmark til fulde bør tilslutte sig.

Så kan der være nogle eksempler, nogle konsekvenser, og man kan diskutere, om man kan begynde at drøfte med de nordiske lande, om det er noget, man skal begynde at skabe lydhørhed for. Men som hr. Per Dalgaard så udmærket gjorde rede for, er det jo en meget vanskelig sag, fordi der er en række lande, der netop producerer statsløse og har en stor interesse i, at vi andre så samler op efter dem.”

Simon Emil Ammitzbøll (LA) anførte:

”ministeren gav et eksempel, som ministeren selv kaldte et uhyrligt eksempel – jeg tror, det var en henvisning til noget med at sprænge bomber på Københavns Hovedbanegård. Men er det ikke sådan ifølge konventionen fra 1961,

at hvis man ser på artikel 1, afsnit C, så forholder det sig sådan, at den pågældende ikke må være fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed, og hvis man netop prøver at sprænge Hovedbanegården i luften, har man overtrådt straffelovens kapitel 12 eller 13 og er vel dermed undtaget fra at kunne få statsborgerskab med denne konvention?”

Birthe Rønn Hornbech:

”Tak for spørgsmålet. Hr. Simon Emil Ammitzbøll læste netop konventionen op. Der står ”fundet skyldig”. Det er derfor, jeg siger – og hr. Simon Emil Ammitzbøll kunne jo blive det halvfemsindstyvende mandat: Hvordan føler hr. Simon Emil Ammitzbøll ved, at jeg har en pligt til at sende en indfødsret til en varetægtsfængslet, som jo endnu ikke er fundet skyldig, selv om han måtte have tilstået at have sprængt Hovedbanegården i luften? Hvordan føler hr. Simon Emil Ammitzbøll det? Det er såmænd bare det spørgsmål, jeg stiltfærdigt rejser.”

Simon Emil Ammitzbøll (LA) svarede:

”Nu har jeg jo også en fortid som medlem af Folketingets Indfødsretsudvalg, og der er det sådan, at folk, lige meget om de så i øvrigt måtte opfylde de betingelser, der måtte være, både på den her måde eller – går jeg ud fra – på andre måder, så bliver der hver gang sendt en liste fra efterretningstjenesterne til indfødsretsudvalget om dem, som man ikke mener skal med på forslaget. Det vil der blive taget stilling til, og det ville da overraske mig meget, om efterretningstjenesterne ikke i et sådant tilfælde ville tage sig af sagen. Det skulle være svaret til det.”

Birthe Rønn Hornbech:

”Med hensyn til hr. Simon Emil Ammitzbølls svar til mig må jeg have lov nu at konstatere, at hr. Simon Emil Ammitzbøll er kommet med et fortolkningsbidrag, nemlig et at de problemer, jeg går og tumler med, at PET står over konventionen. Det er jo det, hr. Simon Emil Ammitzbøll forudsætter, nemlig at PET kan gå ind og sige, at her er nogle, der efter konventionen har krav på statsborgerskab, som alligevel ikke skal have det. Det er jo nemlig også et af spørgsmålene i fortolkningen.

Så kan jeg jo kun gentage igen, at regeringen siger nej til det her forslag, regeringen begynder ikke at opsigte konventioner, dem vedkender vi os, men derfor kan man jo godt påpege, at der er nogle stødende eksempler, som jeg

synes er en debat værd. Og jeg er glad for, at hr. Simon Emil Ammitzbøll i hvert fald har budt ind.”

Birthe Rønn Hornbech har foreholdt referatet fra førstebehandlingen den 4. marts 2011 af beslutningsforslag B 60 om opsigelse af 1961-konventionen ”Birthe Rønn Hornbech: ... Men jeg mener også, at det er vigtigt at anføre, at konventionen giver stærkt stødende resultater, ...” og foreholdt at det ser ud som om, at hun selv har temaet om fortolkning i spil, forklaret,

”at det netop var det, hun lige sagde, at det var den rene provokation over for tøsedrengene. Hun er nødt til at sige, at den måde at læse tingene på, ville man i en religion kalde værre end fundamentalisme. Det kan man ikke. Det er en politisk tale i Folketinget uden talepapirer. Det kan ikke være sådan, at man ikke har lov til at bruge nogle ord i en sammenhæng, uden at de tre år efter skal vendes og drejes i en anden sammenhæng. Hun håber ikke, at historikere gør det sådan. Forespurgt om hun kan forklare, hvad det så betyder, når hun sagde *”Men jeg mener også, at det er vigtigt at anføre, at konventionen giver stærkt stødende resultater”* forklarede vidnet, at konsekvensen er, at man skulle have åbne øjne og se, hvad det var, man vedtog. Det handlede hendes første bog om. Når der var nogen, der var så fromme som oppositionen, ville hun gerne afprøve dem, om de var med på, at det skulle give de stødende resultater. Hun syntes, at det var så morsomt, at de ikke ville svare. Hun syntes, at det er forrygende morsomt at læse det nu, fordi hun helt havde glemt det. Det er meget morsomt for hende at læse det, fordi hun afslørede dem. I øvrigt har hun den opfattelse, at når man diskuterer politik, foregår det alt for overfladisk. Det var rimeligt og naturligt, når der var forslag om ophævelse af konventionen, at man som minister gjorde rede for konventionens konsekvenser.

Forespurgt hvad de er, forklarede vidnet, at de selvfølgelig er, at personen i ”Hovedbanegårdseksemplet” er dækket af konventionen, fordi der står ”dømt” i konventionen. Udspørgeren vil kunne finde nogle papirer, som han sikkert også misforstår, hvor hun prøvede at udæske embedsværket, fordi hun ikke kunne få noget klart svar lige præcist på det der, fordi det ikke var fortolket, andet end at der klart står ”5 års fængsel”. Det var klart, at det medførte det. Hun prøvede at udæske dem på alle mulige måder. Hun havde skrevet i sin brugsanvisning, at hvis hun udæskede, skulle de ikke tro, at det var hendes mening. Det var for at få et klart svar frem, men det fik hun ikke rigtig. Foreholdt at hun i debatten forsøgte at presse dem til at tage stilling, og at de andre på et tidspunkt spurgte, hvad hun selv mente, hvilket der ikke kom ret meget ud af og forespurgt om, hvad hun selv mente, forklarede vidnet, at hun mener, at det følger af ordlyden, som står i lovforslagets bemærkninger, hvad der gælder.

Man skal være dømt. Forespurgt om det var et stødende resultat af konventionen, at alle dem, der var idømt under 5 års fængsel, kunne få statsborgerskab, forklarede vidnet, at mange mennesker ville finde det stødende, at hvis en person lige har sprængt 100 mennesker ihjel på banegården og tilstår terror, så skal man sådan set udstede statsborgerskabsbevis, fordi personen ikke er dømt endnu. Det tror hun, at mange ville finde stødende, og det gør hun også selv, men der er bare ikke nogen vej udenom. Det var konsekvensen af det. Der er kun en vej, og det er at tage diskussionen i FN regi, og det ved man godt, er fuldstændig håbløst. Det vil tage 100 år. Foreholdt at udspørgeren ikke insinuerer, at hun ikke ville overholde konventionen, men søger efter kilder, der kunne have skabt den opfattelse i ministeriet, forklarede vidnet, at det eksempel ikke kunne skabe en sådan opfattelse. Hun vil sige, at da hun havde skrevet på sagen, at konventioner skulle overholdes hverken mere eller mindre, vidste man godt, hvad man ville. Der var én fortolkning tilbage, som hun ikke havde tænkt på på det tidspunkt, som hun drøftede med Eva Ersbøll, det var det med erklæringerne. Det tror hun, at de fleste ville anse for en mindre ting i forhold til at stille krav om både det ene og det andet, som man ikke kunne. Det er ikke nævnt i 2004-loven. Det, der stod i 2004-loven, er for så vidt de eneste krav, man kan stille. Derfor var hun uenig i, at de erklæringer skulle afkræves. [4. juni 2013, side 1210-1211]

Hun er imod særlove, men der er nogle situationer, hvor det er konsekvensen af, at Danmark havde tilsluttet sig konventionen. Det var derfor, hun på et tidspunkt brugte det. Nogle af ordførerne var så skinhellige, og så har hun det gen, at så skal de udfordres. Derfor spurgte hun dem, hvad de ville gøre i det eksempel. De var tøsedrenge. Nogle af dem skulle ikke have sagt noget, og resten troede, at spørgsmålet var af teoretisk karakter. Det blev imidlertid aktuelt for Søren Pind, og Folketingets ordførere, som han havde indkaldt, turde ikke tage stilling. Det ville hun gerne have afklaret, fordi hvis Folketinget havde kunnet give hende en klar melding, havde det været lettere at arbejde videre med. Hun var lidt chokeret over, at der ikke var en eneste ordfører, der turde sige, når deres vælgere hørte det, at selvfølgelig fulgte hovedbanegårdseksemplet ikke konventionen. Der står direkte ”dømt” i konventionen, og det var også det, UNHCR sagde. I betragtning af alt det andet hun har sagt og skrevet, så kan ”Hovedbanegårdseksemplet” slet ikke bruges til at udlægge, at hun skulle have helt andre ”vibrationer” over for konventionen.” [4. juni 2013, side 1209]

### 9.3.63 Udenrigsministeriets mail af 4. marts 2011 vedrørende Danmarks forpligtelser efter børnekonventionen

Som det fremgår af afsnit 9.3.60 ovenfor, havde Udenrigsministeriet på en forespørgsel fra Integrationsministeriet den 2. marts 2011 telefonisk oplyst, at ministeriet umiddelbart vurderede, at der over for børn omfattet af børnekonventionen kunne stilles krav om, at de ikke måtte være fundet skyldige i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller idømt en frihedsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling svarende til det krav vedrørende kriminalitet, der kan stilles til ansøgere omfattet af 1961-konventionen.

Udenrigsministeriet besvarede forespørgslen skriftligt den 4. marts 2011, hvor ambassadør Thomas Winkler fra Udenrigsministeriets juridiske tjeneste i mail kl. 19.19 til Kim Lunding skrev:

”Udenrigsministeriet er blevet spurgt om, i hvilket omfang Konventionen om Barnets Rettigheder af 1989 (Børnekonventionen) folkeretligt kan siges at forpligte en stat til at give statsborgerskab til statsløse personer under 18 år, der har fast ophold på territoriet, uanset lovovertrædelser disse måtte være fundet skyldige i at have begået.

Børnekonventionens artikel 7 fastslår:

*”1. Barnet skal registreres umiddelbart efter fødslen og skal fra fødslen have ret til et navn, ret til at opnå et statsborgerskab og, så vidt muligt, ret til at kende og blive passet af sine forældre.*

*2. Deltagerstaterne skal sikre gennemførelsen af disse rettigheder i overensstemmelse med deres nationale lovgivning og deres forpligtelser ifølge de relevante internationale instrumenter på dette område, især hvis barnet ellers ville blive statsløs.*

Børnekonventionens art. 7 (2) henviser således til, at staternes gennemførelse af rettighederne i artikel 7 (1) skal ske i overensstemmelse med national lovgivning og de relevante internationale instrumenter. Henvisningen til *national lovgivning* er ikke ganske klar, men må formentlig forstås i betydningen, at der er betydelig frihed i national lovgivning til at regulere spørgsmålet om kriterier for og måden at sikre børns statsborgerskab. Henvisningen til *internationale instrumenter* må antages at henvise til blandt andet FNs Konvention om Begrænsning af Statsløshed af 1961 (Statsløshedskonventionen). Det synes således naturligt i relation til lande som Danmark, der er part til Statsløshedskonventionen af 1961, at forstå Børnekonventionens bestemmelser om begrænsning af statsløshed som ikke stillende større krav til statsparternes til-



deling af statsborgerskab end Statsløshedskonventionen af 1961. Det bemærkes samtidig, at Børnekonventionens artikel 41, bestemmer, at intet i denne konvention skal have virkning på nogen bestemmelse, der er gunstigere med hensyn til virkeliggørelse af barnets rettigheder og som kan være indeholdt i national lovgivning eller den for staten gældende international ret.

Der er således umiddelbart grund til at antage, at de betingelser for adgang til statsborgerskab, der kan fastsættes i henhold til Statsløshedskonventionen af 1961 art. 1, stk. 2 (c) (vedr. visse tilfælde af grov kriminalitet), ikke er uforenelige med Børnekonventionens artikel 7.

Der synes heller ikke af forarbejderne til Børnekonventionen grundlag for at konkludere, at disse betingelser ikke skulle kunne anvendes i relation til børn. Forarbejderne er ikke meget udførlige på dette punkt, men afspejler spændet mellem på den ene side de lande, der ønskede at stater skulle have vid adgang til frit at afgøre statsborgerskabsspørgsmål, og på den anden de lande, der – som det hedder i forarbejderne – ”af humanitære grunde” ønskede at bringe Børnekonventionen så vidt som muligt i overensstemmelse med Statsløshedskonventionen af 1961. Uanset at forarbejderne må antages at have en subsidiær retskildeværdi i konventionsfortolkning forekommer det på grundlag af delegationernes tilkendegivelser under forhandlingerne af Børnekonventionen ikke overbevisende, at stater ikke fortsat skulle kunne anvende Statsløshedskonventionens betingelser for give statsborgerskab.

Denne fortolkning ses endvidere understøttet af, at Børnekonventionens art. 7 (1) for så vidt angår barnets ret til statsborgerskab indholdsmæssigt svarer til artikel 24 (3) i FNs konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder (ICCPR) fra 1966. Om artikel 24 (3) har FNs Menneskerettighedskomite blandt andet udtalt, at omend formålet med denne bestemmelse er at forhindre børn i at miste statens beskyttelse fordi de er statsløse, er det ikke nødvendigvis en forpligtelse for staten at give statsborgerskab til enhver, der er født på dets territorium. Komiteen fastslog imidlertid, at stater er forpligtet til tage alle passende skridt, både nationale og i samarbejde med andre lande, for at sikre at barnet har en nationalitet (HRI/GEiN/Rev.2 p. 25). Denne forståelse af ICCPR understøtter således heller ikke en antagelse af, at Børnekonventionen skulle have indskrænket adgangen i Statsløshedskonventionen af 1961 art. 1, stk. 2 (c) til at stille betingelser for tildeling af statsborgerskab.

Det skal bemærkes, at en række lande i forbindelse med ratifikation af Børnekonventionens artikel 7 har afgivet erklæringer og forbehold, hvoraf visse har tilkendegivet, at Børnekonventionens art. 7 ikke skal udelukke anvendelse af

national lovgivning vedrørende statsborgerskab. Omend sådanne tilkendegivelser under visse omstændigheder kunne forstås som værende udtryk for en retsopfattelse, hvorefter artikel 7 indskrænker eksempelvis adgangen til at gøre statsborgerskab betinget af fraværet af handlinger som nævnt i Statsløshedskonventionen af 1961 art. 1, stk. 2 (c), er det ikke umiddelbart opfattelsen at en sådan slutning kan drages af de nævnte erklæringer og forbehold.

Det er på den baggrund vurderingen, at Børnekonventionens art. 7 ikke i sig selv folkeretligt indskrænker den adgang Danmark har for så vidt angår anvendelse af betingelser i Statsløshedskonventionen af 1961 art. 1, stk. 2 (c).

Det bemærkes for god ordens skyld, at beslutningsforslag B 22 af 31.1.1991 om ratifikation af Børnekonventionen i bemærkningerne til artikel 7 ses at indeholde en ikke ganske klar forståelse af rækkevidden af art. 7. Mens det understreges at tildeling af statsborgerskab i dansk ret er underlagt Folketingets skøn fastslås det ikke, at ratifikation af Børnekonventionen ikke folkeretligt udelukker, at der fortsat stilles visse betingelser for tildeling af statsborgerskab til børn, der er født i Danmark af statsløse forældre, jf. ovenfor. I beslutningsforslag af 1. december 1970 om dansk ratifikation af blandt andet FNs Konvention om borgerlige og politiske rettigheder (ICCPR) om ovennævnte artikel 24 (3) er det derimod klart fastslået, at denne bestemmelse ikke antages at pålægge medlemslandene pligt til tildeling af statsborgerskab efter bestemte kriterier.”

Kim Lunding videresendte samme dag kl. 19.32 Udenrigsministeriets udtalelse til Claes Nilas, Christian Lützen og Nanna Fischer. I mailen hedder det:

”hermed den skriftlige udtalelse fra UM - på visse punkter lidt “fabulerende” men den giver det ønskede resultat – ikke udelukket at.....

JM/OLH har her til aften bekræftet MLs udlægning - de er enige i UMs udlægning

MAO - hjemmeside mv kan rulle.”

Forkortelserne JM/OLH og ML henviste formentlig til henholdsvis chef for Lovafdelingen i Justitsministeriet Ole Hasselgaard og departementschef i Justitsministeriet Michael Lunn.

Christian Lützen besvarede mailen til alle kl. 19.38 således:

”Og så har ministeren bedt om ny forelæggelse”.

Kirsa Reinholdt har foreholdt mavebælte af 31. januar 2011, og at det i februar og marts 2011 blev undersøgt, om man kunne stille vandelskravet over for børn og forespurgt, om hun var involveret i dette, forklaret, at

”hun ikke var involveret i forhold til, at man spurgte Udenrigsministeriet. Forespurgt om hun ved, hvorfor det blev et ”issue”, der skulle undersøges, forklarede vidnet, at det var derfor, hun nævnte det før, da hun talte om erklæringer, fordi erklæringerne skulle afspejle de krav, man rent faktisk kunne stille over for børnene. De havde ikke undersøgt det tilstrækkeligt i 2010, om de kunne stille 1961-konventionens vandelskrav over for børn omfattet af børnekonventionen, således som de gjorde. Derfor fandt man grundlag for – for at være helt sikre – at spørge Udenrigsministeriets juridiske tjeneste og Justitsministeriet, men det var hun ikke involveret i.” [12. april 2013, side 724]

### 9.3.64 Artikel i Information den 5. marts 2011

I en artikel med overskriften ”De statsløse: DF kræver undersøgelse af FN-konvention” i Information den 5. marts 2011 fremgik det, at Dansk Folkeparti krævede en grundig redegørelse fra regeringen om, hvordan 1961-konventionen blev fortolket i andre lande. I artiklen, der var skrevet af skrevet af journalist Christian Lehmann, hedder det:

”Dansk Folkeparti kræver nu en grundig redegørelse fra regeringen om, hvordan FN-konventionen om statsløshed bliver fortolket i andre lande.

Det sker, efter at integrationsminister Birthe Rønn Hornbech (V) i går i Folketingssalen på den ene side afviste et DF-beslutningsforslag om at opsigte Danmarks tilslutning til konventionen - og på den anden side fremhævede virkninger af den »som store dele af befolkningen vil finde stødende«, som hun sagde.

»Men hvis Birthe Rønn Hornbech og regeringen mener, at konventionen er stødende, så må man også være klar til at gøre noget ved det,« siger Dansk Folkepartis udlændingeordfører Peter Skaarup.

...

Terrorist

Birthe Rønn Hornbech udløste ved gårsdagens Folketingsdebat bred undren både hos oppositionen og støttepartiet, da hun skosede S og SF for ikke at ville tage stilling til indholdet af den.

»Vil Socialdemokratiet virkelig over for deres vælgere gå til valg på, at konventionen betyder, at den terrorist, der har sprængt Hovedbanegården i luften, og som tilstår det og sidder i varetægtsfængsel, er jeg forpligtet til at sende et indfødsretsbevis, hvis Folketinget synes det,« sagde hun.

Alligevel afviser regeringspartierne at opsigse Danmarks tilslutning til konventionen, som med den konservative formand for Indfødsretsudvalget Tom Behnkes ord er »en god konvention og en nødvendig konvention«.

Men også han er åben for at se nærmere på, hvordan konventionen bliver fortolket.

»Når en konvention enten er mangelfuld eller åbner mulighed for fortolkning er det vigtigt, at Folketinget præciserer, hvordan vi mener, at fortolkningen skal være,« siger han.

PET stopper sager

Tom Behnke vil derfor stille en række spørgsmål til integrationsministeren for at få embedsmændene i Integrationsministeriets svar på, hvordan bestemmelserne kan fortolkes - og hvad praksis er. Samtidig peger han på, at selve konventionsteksten efter hans mening »efterhånden er noget datooverløben«.

»Det er nok meget langvarigt - og det er formentligt op ad bakke at få ændret på det. Men hvis ministeren tager en snak med sine nordiske kolleger, kunne det være, at de nordiske lande under ét når frem til at sige: Det vil vi arbejde for,« siger Tom Behnke.»

### **9.3.65 Mavebælte af 4. marts 2011 til integrationsminister Birthe Rønn Hornbech vedrørende bl.a. vejledning på integrationsministeriets hjemmeside og Danmarks forpligtelser efter børnekonventionen**

Efter modtagelsen af Kim Lundings mail med udtalelsen fra Udenrigsministeriet sendte Christian Lützen ved mail af 4. marts 2011 kl. 22.00 mavebælte af samme dato til Birthe Rønn Hornbech med kopi til Claes Nilas. I mavebæltet hedder det:

”Til ministerens godkendelse forelægges på ny udkast til hjemmesidetekst samt ansøgningsskema vedrørende statsløse personer født i Danmark og deres mulighed for at erhverve dansk indfødsret. Der er hensigten, at hjemmesideteksten og skemaet, som er udarbejdet i overensstemmelse med ministerens tidligere resolution, skal lægges på nyidanmark.dk d.d.

Baggrunden herfor er, at brevet (vedlagt i kopi) til de 378 statsløse personer født i Danmark, som kan være behandlet/vejledt forkert om deres rettigheder, blev udsendt g.d., og at det må forventes, at de første ansøgninger fra de omhandlede personer indkommer til ministeriet mandag den 7. marts 2011.

Til ministerens orientering indeholder de forelagte dokumenter et krav om, at der over for børn omfattet af FN's Børnekonvention kan stilles krav om, at de ikke er fundet skyldige i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

Udenrigsministeriet har således bekræftet, at der kan stilles et sådant kriminalitetskrav overfor børn omfattet af FN's Børnekonvention. Udenrigsministeriet har hertil anført, at: [jf. afsnit 9.3.63].

Justitsministeriet har støttet Udenrigsministeriets holdning.

Til ministerens orientering vil det af ministeren tidligere godkendte tillæg til politivejledning tillige blive udsendt til politikredsene. Tillægget vedlægges til ministerens orientering.

Til ministerens orientering vil udkast til cirkulære om behandling af ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark og udkast til lov-bemærkninger til det kommende lovforslag om indfødsrets meddelelse blive forelagt ministeren i begyndelsen af næste uge.”

Birthe Rønn Hornbech svarede ved mail af 4. marts 2011 kl. 22.08 til Christian Lützen:

”Vi må tale i næste uge. Alt skal jo være i overensstemmelse med den fortolkning, vi bliver enige om. Folketinget er utvivlsomt på skred. Så vidt jeg har forstået er vi ikke færdige med fortolkning af verserende sager.”

Christian Lützen svarende ved mail af 4. marts 2011 kl. 22.12 til Birthe Rønn Hornbech med kopi til Claes Nilas:

”Hvis du har tid til henover weekenden at se på sagen – og forhåbentlig er enig med os i ændring af hjemmeside og ansøgningsskema – så sig gerne til, så vi kan få kommunikeret. Brevene er sendt ud og sikkert også godt modtaget. Og så vil det vel være naturligt, hvis nogle søger eller ønsker at vide mere.”

Claes Nilas skrev til Birthe Rønn Hornbech og Christian Lützen ved mail af 5. marts 2011 kl. 9.46:

”Vi er efter min bedste opfattelse nødt til at have det her ordnet meget hurtigt i løbet af weekenden. Ansøgninger kan jo blive sendt allerede nu, som vi så modtager mandag morgen i ministeriet. Derfor skal især ansøgningsskema og hjemmeside ordnes nu.”

Birthe Rønn Hornbech svarede mail af 5. marts 2011 kl. 14.14 til Claes Nilas:

”Enig – men fortolkningen er jo ikke i orden og avisen meddeleer, at indfødsretsformanden ser på fortolkningen?????

Jeg mener fortsat at verserende sager ikke skal give pligt til at udfærdige statsborgerbevis og det vil jeg gerne have prøvet hos flere instanser.

Mht notat er det jo lidt vanskeligt, når Michael Lunn selv er part i sagen.”

Claes Nilas svarede ved mail af 5. marts 2011 kl. 19.41 til Birthe Rønn Hornbech med kopi til Christian Lützen og Kim Lunding:

”Christian prøver lige at fange dig og få bemyndigelse til at Thomas kan lægge det ud.

Vi SKAL have lagt korrekt hjemmesideformulering og korrekt ansøgningsblanket ud NU.

Konventionsformuleringen er godkendt af UM.

Det er fint, at nogen, herunder formanden for Indfødsretsudvalget vil se på sagen, men det må blive en senere udredning. Kan jo ikke gennemføres nu, hvor ansøjerne skal kunne se deres rettigheder på hjemmesiden.”

Birthe Rønn Hornbech anførte hertil i mail af 5. marts 2011 kl. 19.44 til Claes Nilas:

”I får ingen bemyndigelse

Jeg vil ha rede på Lunns fortolkning af det spm. jeg rejste i folketingssalen.”

Birthe Rønn Hornbech havde den 4. marts 2011 under Folketingets debat om Dansk Folkepartis forslag om at opsigse 1961-konventionen stillet spørgsmål i relation til personer omfattet af konventionerne, der enten havde begået terror, men endnu ikke var dømt (Hovedbanegårdseksemplet), eller som af efterretningstjenesten blev vurderet at være til fare for det danske samfund. Se afsnit 9.3.62.

Claes Nilas videresendte den 5. marts 2011 kl. 19.47 mailen til Kim Lunding og Christian Lützen, og i fortsættelse heraf skrev Christian Lützen i en mail kl. 20.02 til Kim Lunding og Nanna Fischer:

”Det er vigtigt, at vi nu får givet Claes – på mail – skyts til at kunne sikre bemyndigelse eller alternativt at vi kan lægge en tilrettet – og reduceret – hjemmesidetekst og ansøgningspakke ud.

Det her spørgsmål skal være afklaret i morgen.”

Birthe Rønn Hornbech skrev herefter i fortsættelse af Christian Lützens mail med mavebæltet vedlagt udbygget hjemmeside og ansøgerpakke i en mail af 5. marts 2011 kl. 20.20 til Claes Nilas og Christian Lützen:

”Det bedes ord for ord gennemgået, hvad der er ændret, i forhold til de papirer, jeg har set f.eks. ved at sætte ændringer ind med farver

Som sagt er der tre udestående med fortolkningen af konventioner, der ønskes afklaret og som ikke fremgår af vejledningen

1. Verserende sager kap 12 og 13
2. Verserende f. eks. drabsager
3. PETs mulighed for at stoppe indfødsretssager uden begrundelse og i dølgsmål.”

Claes Nilas skrev kl. 21.01 i anledning af Birthe Rønn Hornbechs mail til Christian Lützen og spurgte, om Christian Lützen foranledigede udarbejdet et nyt udkast til Birthe Rønn Hornbech. Christian Lützen videregav ved mail af 5. marts 2011 kl.

21.06 Birthe Rønn Hornbechs anmodning til Kim Lunding og Nanna Fischer. På baggrund af et bidrag til svar udarbejdet af Nanna Fischer og efter at have fået det godkendt af Kim Lunding og Claes Nilas sendte Christian Lützen ved mail af 6. marts 2011 kl. 00.33 følgende svar til Birthe Rønn Hornbech med kopi til Claes Nilas:

”Det bedes ord for ord gennemgået, hvad der er ændret, i forhold til de papirer, jeg har set f.eks. ved at sætte ændringer ind med farver

SVAR:

? To mindre ændringer i hjemmesideteksten:

1. Der skal ikke angives navn men kun cpr-nr. i bankkontofeltet i forbindelse med betaling af gebyr, da der ikke er plads til så mange ændringer.
2. Der angives op til 38 år i stedet for 37 år i relation til overgangsordningen. Det er en ændring foretaget af Analyseenheden, der har regnet på, hvilken aldersgruppe, der kan være vejledt forkert om deres rettigheder. Og det er altså mere korrekt at skrive op til 38 år end 37 år.

? I ansøgningsskemaet er der tidligere resolution nu angivet ”du” i stedet for ”De”, samt ovennævnte ændring fsva. cpr-nummeret ved gebyrbetaling. Tillæg til politivejledningen er ikke ændret.

Som sagt er der tre udeståender med fortolkningen af konventioner, der ønskes afklaret og som ikke fremgår af vejledningen

1. Verserende sager kap 12 og 13
2. Verserende f. eks. Drabsager

SVAR:

Det fremgår af artikel 1 i FN's konvention om begrænsning af statsløshed, at det kun er personer, som er fundet skyldige i forbrydelser mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselstraf på 5 år eller derover, der kan nægtes statsborgerskab.

Denne ordlyd omfatter således ikke personer, der er sigtede/har verserende sag. Det er JMts holdning.

3. PETs mulighed for at stoppe indfødsretssager uden begrundelse og i dølgsmål.

SVAR:



Det er tidligere foreslået, at man foretage høring af andre lande om spørgsmålet. Det er samme problemstilling som nævnt ovenfor, dvs. da konventionen omtaler skyldige, kan man stille spørgsmål om, hvorvidt man i overensstemmelse med sædvanlig procedure kan tage personer af et lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis PET vurderer, at den pågældende kan være til fare for statens sikkerhed.

Spørgsmål 2 og 3 kunne eventuelt tages ifm høringsrunden med lovbemærkningerne. Sådan så det ikke medtages i diverse dokumenter lige nu ift. hjemmeside og ansøgerpakke.”

### **9.3.66 Mavebælte af 7. marts 2011 til integrationsminister Birthe Rønn Hornbech vedrørende bl.a. vejledning på integrationsministeriets hjemmeside og nyt ansøgningskema**

Ved mavebælte af 7. marts 2011 fik Birthe Rønn Hornbech på ny forelagt udkast til hjemmesidetekst, ansøgningskema og tillæg til politivejledning vedrørende statsløse personer født i Danmark samt udkast til brev til samtlige politidirektører. Det fremgik bl.a. af mavebæltet, at hjemmesideteksten og tillægget til vejledningen til politiet var ændret i overensstemmelse med Birthe Rønn Hornbechs bemærkninger på et internt møde samme dag.

Det fremgik videre af mavebæltet, at ministeriet siden udsendelsen af brevet den 3. marts 2011 til de 378 statsløse personer havde modtaget 13 telefoniske henvendelser fra de omhandlede personer, herunder syv henvendelser fra personer, som allerede var optaget på det kommende lovforslag om indfødsrets meddelelse. Det fremgik endvidere, at Indfødsretskontoret inden udsendelse af brevet havde modtaget seks ansøgninger fra statsløse personer født i Danmark, som enten var fyldt 21 år, eller som ville fylde 21 år forud for optagelse på et kommende lovforslag.

Afslutningsvis var det oplyst i mavebæltet, at udkast til cirkulære om behandling af ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark og udkast til lovbemærkninger til det kommende lovforslag om indfødsrets meddelelse ville blive forelagt hurtigst muligt efter udsendelse af redegørelsen til statsministeren om sagen.

Birthe Rønn Hornbech tiltrådte samme dag mavebæltet.

Den hjemmesidetekst, som Birthe Rønn Hornbech havde godkendt med sin tiltrædelse af mavebæltet, var sålydende:

”[www.Nyidanmark.dk](http://www.Nyidanmark.dk)

## Indfødsret til statsløse personer født i Danmark

Her kan du læse om reglerne for at få dansk indfødsret for statsløse personer født i Danmark.

Hvilke betingelser skal jeg opfylde, hvis jeg er statsløs og født i Danmark?

Hvis du er statsløs og født i Danmark, skal du være opmærksom på, at du kan få dansk indfødsret uden at skulle opfylde alle de sædvanlige betingelser<sup>1</sup>. Du skal dog opfylde visse betingelser for at blive optaget på et lovforslag om meddelelse af indfødsret. Det er herefter Folketinget, der afgør om du kan opnå dansk indfødsret, jf. grundlovens § 44. Du kan læse nærmere herom nedenfor.

Du skal være opmærksom på, at du selv skal søge på et særligt ansøgningskema. Din ansøgning skal indgives til Integrationsministeriet.

Du skal også være opmærksom på, at du i forbindelse med indgivelse af ansøgning til ministeriet skal betale et gebyr på 1.000 kr.

### Ansøgningspakken

Hvis du ønsker at søge om dansk indfødsret, skal du udfylde et særligt ansøgningskema, som kan printes her fra hjemmesiden.

...

Du skal være opmærksom på, at statsløse personer, som er født i Danmark, skal indgive ansøgning om indfødsret til Integrationsministeriet. I den forbindelse skal du betale et gebyr på 1.000 kr.<sup>2</sup>

Persongrupper omfattet af de særlige rettigheder for statsløse født i Danmark

Følgende 3 persongrupper har under visse betingelser mulighed for at blive optaget på et lovforslag om meddelelse af indfødsret uden at skulle opfylde de sædvanlige betingelser:

- A. Statsløse personer født i Danmark, som er fyldt 18, men endnu ikke er fyldt 21 år
- B. Statsløse personer født i Danmark, som er under 18 år

C. Statsløse personer født i Danmark, som er fyldt 21 år, men endnu ikke er fyldt 38 år (overgangsordning).

A. Statsløse personer født i Danmark, som er fyldt 18, men endnu ikke er fyldt 21 år

Hvis du er fyldt 18 år, men endnu ikke er fyldt 21 år, kan du i overensstemmelse med artikel 1<sup>3</sup> i FN's Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed optages på et lovforslag om meddelelse af indfødsret. Det er herefter Folketinget, der afgør om du kan opnå dansk indfødsret, jf. grundlovens § 44.

Betingelserne er som følger:

1. Du skal være født statsløs i Danmark.

Hvis du ikke er født statsløs, men på et senere tidspunkt har fortabt din indfødsret og dermed er blevet statsløs, er du ikke omfattet af FN's Konvention om begrænsning af statsløshed.

2. Du skal aktuelt have bopæl i Danmark.

Det betyder, at du skal være registreret med bopæl i Det Centrale Personregister.

3. Du skal have haft bopæl i Danmark i 5 år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse eller have haft bopæl i Danmark i 8 år i alt.

Det betyder, at du f.eks. kan have boet i Danmark i forskellige perioder af sammenlagt 8 års varighed, men du skal også på det tidspunkt, hvor du ansøger om indfødsret, aktuelt have bopæl i Danmark.

4. Du må ikke være fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed, og du må ikke være idømt fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

Som forbrydelser mod statens sikkerhed forstås forhold omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13 om forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder m.v. Der er tale om forbrydelser, som normalt forbindes med terrorhandlinger.

5. Du skal underskrive en erklæring, hvor du på tro og love særligt erklærer, at du ikke er fundet skyldig i forhold omfattet af straffelovens kapitel 12 om forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed og kapitel 13 om forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder m.v.
6. Du skal på tro og love erklære, om du er idømt fængselsstraf på 5 år eller derover.

B. Statsløse personer født i Danmark, som er under 18 år

Hvis du endnu ikke er fyldt 18 år<sup>4</sup>, kan du i overensstemmelse med artikel 7<sup>5</sup> i FN's Konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder optages på et lovforslag om meddelelse af indfødsret. Det er herefter Folketinget, der afgør om du kan opnå dansk indfødsret, jf. grundlovens § 44.

Betingelserne er som følger:

1. Du skal være født statsløs i Danmark.

Hvis du ikke er født statsløs, men på et senere tidspunkt har fortabt din indfødsret og dermed er blevet statsløs, er du ikke omfattet af FN's Konvention om Barnets Rettigheder.

2. Du skal aktuelt have bopæl i Danmark.

Det betyder, at du skal være registreret med bopæl i Det Centrale Personregister.

3. Du må ikke være fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed, og du må ikke være idømt fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

Som forbrydelser mod statens sikkerhed forstås forhold omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13 om forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste myndigheder m.v. Der er tale om forbrydelser, som normalt forbindes med terrorhandlinger.

4. Du skal, hvis du er over 14 år, underskrive en erklæring, hvor du på tro og love særligt erklærer, at du ikke er fundet skyldig i forhold omfattet af straffelovens kapitel 12 om forbrydelser mod statens selvstændighed og sik-

kerhed og kapitel 13 om forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder m.v.

5. Du skal herudover, hvis du er over 14 år, på tro og love erklære, om du er idømt fængselsstraf på 5 år eller derover.

Se også § 17 i cirkulæreskrivelsen om naturalisation.

C. Statsløse personer født i Danmark, som er fyldt 21 år, men endnu ikke er fyldt 38 år (overgangsordning)

Hvis du er fyldt 21 år, har du som udgangspunkt ikke længere mulighed for at få dansk indfødsret uden at skulle opfylde de sædvanlige betingelser<sup>6</sup>.

Der kan være statsløse personer født i Danmark, som ikke tidligere har søgt om indfødsret, men som kan være vejledt forkert om deres rettigheder i henhold til FN's Konvention om begrænsning af statsløshed og FN's Børnekonvention. Derfor giver Integrationsministeriet mulighed for, at statsløse personer født i Danmark, som er fyldt 21 år, men som endnu ikke er fyldt 38 år<sup>7</sup>, kan blive optaget på et lovforslag om meddelelse af indfødsret uden at skulle opfylde de sædvanlige betingelser for at opnå dansk indfødsret, uanset at alderskravet i de to FN-konventioner ikke længere er opfyldt.

Der er tale om en overgangsordning, og du skal derfor indgive din ansøgning senest den 1. marts 2012, hvis du ønsker at blive optaget på et lovforslag om meddelelse af indfødsret efter FN's konvention om begrænsning af statsløshed. Hvis du indgiver din ansøgning om indfødsret senest den 1. marts 2012, vil du i overensstemmelse med konventionen blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse. Det er herefter Folketinget, der afgør om du kan opnå dansk indfødsret, jf. grundlovens § 44.

Betingelserne er som følger:

1. Du skal være født statsløs i Danmark.

Hvis du ikke er født statsløs, men på et senere tidspunkt har fortabt din indfødsret og dermed er blevet statsløs, er du ikke omfattet af FN's Konvention om begrænsning af statsløshed.

2. Du skal aktuelt have bopæl i Danmark.

Det betyder, at du skal være registreret med bopæl i Det Centrale Personregister.

3. Du skal have haft bopæl i Danmark i 5 år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse eller have haft bopæl i Danmark i 8 år i alt.

Det betyder, at du f.eks. kan have boet i Danmark i forskellige perioder af sammenlagt 8 års varighed, men du skal også på det tidspunkt, hvor du ansøger om indfødsret, aktuelt have bopæl i landet.

4. Du må ikke være fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed, og du må ikke være idømt fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

Som forbrydelser mod statens sikkerhed forstås forhold omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13 om forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste myndigheder m.v. Der er tale om forbrydelser, som normalt forbindes med terrorhandlinger.

5. Du skal underskrive en erklæring, hvor du på tro og love særligt erklærer, at du ikke er fundet skyldig i forhold omfattet af straffelovens kapitel 12 om forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed og kapitel 13 om forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder m.v.
6. Du skal herudover på tro og love erklære, om du er idømt fængselsstraf på 5 år eller derover.

Du skal være opmærksom på, at hvis du indgiver ansøgning om indfødsret senere end den 1. marts 2012, skal du opfylde de almindelige betingelser for at opnå dansk indfødsret (link til siden 'Hvilke betingelser skal jeg opfylde?'). ”

Noter til hjemmesideteksten:

<sup>1</sup> Hvis du er fyldt 18, men endnu ikke er fyldt 21 år, har du efter FN's Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed ret til at blive optaget på et lovforslag om meddelelse af indfødsret uden at opfylde de almindelige betingelser herfor.

Hvis du er statsløs og er født i Danmark, og hvis du er under 18 år, har du efter FN's Konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder ret til at

blive optaget på et lovforslag om meddelelse af indfødsret uden at opfylde de almindelige betingelser herfor.

<sup>2</sup> I forbindelse med indgivelsen af ansøgningen betales et gebyr på 1.000 kr. Gebyret skal inden indsendelse af ansøgningen indbetales til følgende bankkonto i Danske Bank: Reg. nr. 0216 Konto nr. 4069073948 (I feltet ”meddelelse til beløbsmodtager” på bankoverførselsblanketten skal du skrive dit CPR-nr.). Hvis du ikke indbetaler gebyret rettidigt, vil ansøgningen blive afvist. Det er derfor vigtigt, at ansøgningen vedlægges en kvittering for indbetaling som dokumentation for betalingstidspunktet.

<sup>3</sup> Efter artikel 1 i FN’s konvention om begrænsning af statsløshed, er de kontraherende parter forpligtede til at give indfødsret til statsløse personer, der er født i landet, enten ved fødslen i henhold til lov eller efter ansøgning. Det fremgår af artikel 1, stk. 2, at en kontraherende stat kan gøre meddelelse af statsborgerret afhængig af en eller flere opregnede betingelser, herunder at den pågældende altid har været statsløs, at ansøgning indgives senest i forbindelse med 18-års alderen og ophørende tidligst med 21-års alderen, at den pågældende har haft fast bopæl i en nærmere fastsat periode, der dog højst må være 5 år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse eller 10 år i alt, og at den pågældende ikke er fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

<sup>4</sup> Hvis du fylder 18 år, inden det lovforslag, som du vil kunne optages på, bliver vedtaget, vil du blive optaget på lovforslaget i overensstemmelse med FN’s Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed, der gælder for statsløse personer født i Danmark, som indgiver ansøgning mellem det fyldte 18. og 21. år.

<sup>5</sup> Efter artikel 7, stk. 1, i FN’s konvention om barnets rettigheder, skal barnet registreres umiddelbart efter fødslen og skal fra fødslen have ret til et navn, ret til at opnå indfødsret, og, så vidt muligt, ret til at kende og blive passet af sine forældre.

<sup>6</sup> Artikel 7 i FN’s Konvention om barnets rettigheder giver børn født statsløse i Danmark, dvs. personer under 18 år, mulighed for at opnå indfødsret uden at skulle opfylde de sædvanlige betingelser. FN’s konvention om begrænsning af statsløshed giver statsløse personer født i Danmark, og som er fyldt 18 år, men endnu ikke er fyldt 21 år, mulighed for at opnå indfødsret uden at skulle opfylde de sædvanlige betingelser.

<sup>7</sup> Statsløse personer kan i perioden fra 1991, hvor Danmark ratificerede FN's konvention om barnets rettigheder, og fra 1999, hvor statsløse personer omfattet af FN's konvention om begrænsning af statsløshed, som havde begået kriminalitet, ikke længere havde mulighed for at afgive erklæring om dansk indfødsret over for et statsamt, være vejledt forkert om deres rettigheder i henhold til konventionerne. Statsløse personer, der kunne have søgt om dansk indfødsret i perioden fra 1991, er i dag i alderen op til og med 37 år."

I overensstemmelse med den ny vejledningstekst om konventionerne på hjemmesiden var det ny ansøgningskema suppleret ved vejledning om konventionerne. Det fremgik således af ansøgningskemaets første side, hvilke krav statsløse skulle opfylde i henhold til henholdsvis 1961-konventionen og børnekonventionen. Det fremgik videre af ansøgningskemaets enkelte punkter, om personer omfattet af konventionerne skulle udfylde disse punkter. Det fremgik endvidere af ansøgningskemaets indledning, at statsløse personer, som var født i Danmark, og som søgte om dansk indfødsret inden det fyldte 21. år, skulle indsende ansøgningen og indbetale ansøgningsgebyret direkte til Integrationsministeriet.

Ansøgningskemaet var inddelt i en række punkter.

Under punkt 5 (Troskab og loyalitet) var anført, at for statsløse personer født i Danmark, som indgav ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation inden det fyldte 21. år, blev der ikke stillet krav om, at ansøgeren lovede troskab og loyalitet over for Danmark og det danske samfund og erklærede at ville overholde dansk lovgivning og respektere grundlæggende danske retsprincipper.

Under punkt 7 (Ophold) var anført, at der ikke blev stillet krav om tidsubegrænset opholdtilladelse for børn, der havde mulighed for at søge selvstændigt i medfør af retningslinjernes §§ 14-18 eller for statsløse personer født her i Danmark, hvis ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation blev indgivet mellem det fyldte 18. og inden det fyldte 21. år. Det var videre anført, at for statsløse personer født i Danmark, som indgav ansøgning inden det fyldte 18. år, og som fortsat var under 18 år på tidspunktet for lovens vedtagelse, blev der ikke stillet krav om ophold i Danmark i en bestemt periode, mens der for statsløse personer omfattet af 1961-konventionen gjaldt, at ansøgeren skulle have opholdt sig i Danmark i de seneste 5 år forud for ansøgningens indgivelse eller 8 år i alt.

Under punkt 8 (Kriminalitet) var anført, at statsløse personer født i Danmark, som indgav ansøgning om dansk indfødsret inden det fyldte 21. år, skulle udfylde en særlig erklæring, jf. punkt 8A.



Under punkt 8 A (Kriminalitet – særligt for statsløse født i Danmark, hvor ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation er indgivet inden det fyldte 21. år) var anført, at ansøgeren skulle svare ja eller nej til spørgsmål dels om ansøgeren var fundet skyldig i forhold omfattet af straffelovens kapitel 12 om forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed og kapitel 13 om forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder mv., dels om ansøgeren i øvrigt var idømt fængselsstraf på 5 år eller derover. Endvidere var det anført, at ansøgeren med sin underskrift skulle erklære, at vedkommende ikke var fundet skyldig i forhold omfattet af straffelovens kapitel 12 om forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed og kapitel 13 om forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder mv. samt erklære på tro og love, at de afgivne oplysninger var korrekte.

Under punkt 9 (Selvforsørgelse) var anført, at for statsløse personer født i Danmark, og hvor ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation var indgivet inden det fyldte 21. år, gjaldt intet krav om selvforsørgelse, og at blanket herom ikke skulle udfyldes.

Under punkt 10 (Uddannelsesforhold samt dokumentation for danskkundskaber og kendskab til danske samfundsforhold, dansk kultur og historie) var anført, at for statsløse personer født i Danmark, og hvor ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation var indgivet inden det fyldte 21. år, gjaldt, at ansøgeren hverken skulle dokumentere danskkundskaber eller kendskab til danske samfundsforhold, dansk kultur og historie ved bevis for en særlig indfødsretsprøve.

Under punkt 11 (Gæld til det offentlige) var anført, at for statsløse personer født i Danmark, og hvor ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation var indgivet inden det fyldte 21. år, blev der ikke stillet krav om, at ansøgeren ikke måtte have forfalden gæld til det offentlige.

Under punkt 15 (Har jeg husket det hele ? (Personlig tjekliste)) fremgik de særlige undtagelser og krav for ansøgere omfattet af 1961-konventionen og børnekonventionen ved de relevante punkter på tjeklisten.

I det brev til samtlige politidirektører, som Birthe Rønn Hornbech godkendte ved sin tiltrædelse af mavebæltet, orienterende Integrationsministeriet politiet om, at ministeriet den 3. marts 2011 havde udsendt et brev til de statsløse personer født i Danmark, som kunne have modtaget en forkert vejledning vedrørende deres muligheder for at erhverve dansk indfødsret, og at ansøgninger fra disse skulle indgives til ministeriet. Brevet var vedlagt tillæg til politivejledningen om behandlingen af ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation, ministeriets brev af 3. marts

2011 og kopi af den nye vejledningstekst på hjemmesiden til statsløse personer født i Danmark.

Af tillægget til politivejledning af november 2008 om behandling af ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation fremgik bl.a., at ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation fra statsløse personer, der var født i Danmark, nu skulle indgives til Integrationsministeriet, hvortil der også skulle betales gebyr, at politiet, hvis sådanne ansøgere henvendte sig til politiet med henblik på at indgive ansøgning, skulle vejlede om, at ansøgningen skulle indgives direkte til Integrationsministeriet med henblik på videre behandling, og at politiet, hvis statsløse personer født i Danmark rettede henvendelse til politiet med henblik på at høre nærmere om deres muligheder for at opnå dansk indfødsret, skulle henvise de pågældende til Integrationsministeriet med henblik på at få vejledning herom.

Efter Birthe Rønn Hornbech havde tiltrådt mavebæltet, sendte Dorit Hørlyck ved mail af 7. marts 2011 kl. 16.46 brevet af samme dato til samtlige politidirektører til Rigspolitiet med anmodning om, at materialet blev lagt på politiets intranet, og at politiet forestod eventuel videredistribution i papirform. Rigspolitiet oplyste den 8. marts 2011, at materialet var sendt til samtlige politikredse pr. elektronisk post, ligesom materialet var lagt på politiets intranet.

Thomas Bille Winkel informerede ved mail af 7. marts 2011 kl. 17.13 bl.a. Christian Lützen og Dorit Hørlyck om, at de nye vejledningstekster og ansøgningskemaer var lagt på ministeriets hjemmeside.

Kirsa Reinholdt har foreholdt, at hjemmesideteksten og ansøgningskemaet blev godkendt den 7. marts 2011, forklaret, at

”hun fik orientering om, at der var kommet svar fra Udenrigsministeriet og Justitsministeriet. Det, kontoret var involveret i, var ansøgerpakken og genoptagerpakken, som skulle rettes til i overensstemmelse med denne fastlæggelse af kravene. Indfødsretskontoret var ansvarlige for skemaerne. Forespurgt om man stadig stiller 1961-konventionens vandelskrav over for børn omfattet af børnekonventionen, forklarede vidnet, at det gør man ikke. Integrationsministeriet havde lovet at lave et notat til Indfødsretsudvalget og Integrations- og Udlændingeudvalget om, hvilke forpligtigelser Danmark havde i forhold til internationale konventioner på udlændinge- og statsborgerretsområdet. Den 5. marts 2012 sendte de notatet til Indfødsretsudvalget og Integrations- og Udlændingeudvalget. På det tidspunkt var udlændingeområdet lagt under Justitsministeriet. Spørgsmålet var dyrket igen i Stats- og Menneskeretskontoret, og der tog man vandelskravet ud. I marts 2013 er det blevet rettet i

sagsbehandlermanualens fane 13 om statsløse, hvorefter man ikke kan stille noget vandelskrav over for børn. Hun mener ikke, at der i perioden fra januar 2010 til marts 2013 er nogen af § 17-børnene, der er meddelt afslag efter 1961-konventionens vandelskrav. Kontoret var ikke involveret i møder med departementschef eller minister i 2011.” [12. april 2013, side 725]

Kommissionen har redegjort for det omtalte notat i afsnit 9.3.75.

### **9.3.67 Udarbejdelse af redegørelse til statsministeren om Integrationsministeriets behandling af ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark**

Som anført i afsnit 9.3.46 anmodede statsminister Lars Løkke Rasmussen den 22. februar 2011 Birthe Rønn Hornbech om en redegørelse om sagen.

Christian Lützen koordinerede udarbejdelsen af redegørelsen og modtog bidrag til redegørelsen fra Nanna Fischer, Kirska Reinholt, Dorit Hørlyck og Kim Lunding. Niels Henrik Larsen, der var kontorchef i Familiesammenføringskontoret og som ikke havde arbejdet i Indfødsretskontoret eller haft noget med sagen at gøre, blev også tilknyttet opgaven. Det fremgår, at Christian Lützen selv bidrog ved formuleringen af dele af redegørelsen, og at han løbende refererede til Claes Nilas.

Arbejdet tog udgangspunkt i Nanna Fischers undersøgelse, som var forelagt for Birthe Rønn Hornbech den 31. januar 2011, jf. afsnit 9.3.30. Birthe Rønn Hornbech fik den 25. februar 2011 forelagt en 4. udgave af notatet med overskriften ”Notat om undersøgelse af sagen om fejlbehandling af ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark”. Den 26. og 27. februar 2011 skiftede dokumentet kortvarigt titel til ”Notat til Folketinget om behandlingen af ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark”, formentlig fordi statsministeren havde anmodet om et notat, der skulle sendes til Folketinget. Senere blev titlen fastsat til ”Redegørelse til statsministeren om Integrationsministeriets behandling af ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark”.

Departementschef i Statsministeriet Christian Kettel Thomsen har forklaret, at han havde aftalt med Justitsministeriets departementschef Michael Lunn, at Justitsministeriet undervejs bidrog med at stille spørgsmål til redegørelsen og de oplysninger, der kom fra Integrationsministeriet, således at redegørelsen kunne udgøre det grundlag, der var bedt om. Der blev derfor fra den 25. februar 2011 til den 6. marts 2011 holdt fire møder med deltagelse af embedsmænd fra Integrationsministeriet og Justitsministeriet. Christian Kettel Thomsen deltog i tre af møderne.

Birthe Rønn Hornbech deltog ikke i møderne, men hun var i et vist omfang involveret i Integrationsministeriets arbejde med redegørelsen.

Det er ikke en del af i kommissoriet, at kommissionen skal redegørelse for ministeriets egne undersøgelser eller vurdere, om redegørelsen til statsministeren gav et retvisende billede af, hvad der var foregået. Ved sin undersøgelse af det materiale, der knytter sig til arbejdet med denne redegørelse, har kommissionen imidlertid konstateret, at der er fremkommet oplysninger fra personer involveret i sagen, som kan bidrage til at belyse, hvad der var foregået tidligere. Kommissionen vil derfor nedenfor gengive uddrag af det skriftlige materiale, der knytter sig til arbejdet med redegørelsen, samt en række vidneforklaringer.

Kommissionen har valgt at koncentrere sig om udarbejdelsen af den del af redegørelsen, der skulle belyse beslutningen fra 20. februar 2009-mavebæltet om at behandle ansøgninger fra personer omfattet af konventionerne efter de almindelige retningslinjer, mens man undersøgte praksis i de nordiske lande.

Som redegjort for i kapitel 6-7 havde Indfødsretskontoret i august 2008 og januar 2009 indstillet til Birthe Rønn Hornbech, at ansøgere omfattet af 1961-konventionen blev optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse, selv om de ikke opfyldte de almindelige betingelser. Disse mavebælter førte til drøftelser mellem Birthe Rønn Hornbech og embedsmænd, og der er afgivet modstridende vidneforklaringer om navnlig det eller de møder, der fandt sted efter mavebæltet af 23. januar 2009 og før Birthe Rønn Hornbechs tiltrædelse af indstillingen i februar 2009-mavebæltet. Der er således bl.a. uenighed om, hvorvidt Kim Lunding deltog i mundtlige drøftelser af sagen på dette tidspunkt, hvilken mundtlig rådgivning og hvilke overvejelser der lå forud for beslutningen om, at ansøgninger fra personer omfattet af 1961-konventionen indtil videre skulle behandles efter de almindelige retningslinjer, og om Birthe Rønn Hornbech allerede før modtagelsen af mavebæltet af 20. februar 2009 havde truffet en sådan beslutning.

### 9.3.67.1 Skriftligt materiale med tilknytning til udarbejdelse af redegørelsen til statsministeren

Arbejdet med redegørelsen til statsministeren tog afsæt i de notater, der allerede var udarbejdet.

I Nanna Fischers notat af 31. januar 2011 om undersøgelse af sagen fremgik, at sagerne ikke blev sat i bero, og at der blev givet afslag til ansøgere, der ikke opfyldte de almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab. Som hun skrev i sit mavebælte af 26. januar 2011 til Kim Lunding, var der ikke redegjort for, ”at ministeren i februar

2009 godkender, at sagerne behandles efter de almindelige regler, uanset kendskab til konventionernes rettigheder”.

Den 25. februar 2011 kl. 13.57 sendte Dorit Hørlyck et ”Notat til Folketinget om behandlingen af ansøgninger om indfødsret fra statsløse” til Christian Lützen. I notatet hed det i overensstemmelse med notatet af 31. januar 2011:

”Svarene fra de nordiske lande viste, at der syntes at være en noget uensartet praksis for gennemførelse af konventionerne. I fortsættelse af dette blev det i februar 2009 besluttet, at ministeren skulle drøfte sagen med sine nordiske kolleger på et nordisk ministermøde den 24. - 26. juni 2009. Det blev samtidig besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer, hvilket indebærer, at nogle ansøgere ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret. Det blev dog samtidig besluttet, at sagerne skulle markeres, således at der efterfølgende kunne ske en korrekt opfølgning.”

Christian Lützen havde den 25. februar 2011 kl. 10.40 sendt en mail med emnet ”som talt om” og et uddrag af notatet til Folketinget til Niels Henrik Larsen med kopi til Nanna Fischer. Det foran citerede afsnit var en del af uddraget, og de to sidste sætninger i afsnittet var markeret med gult. Christian Lützen anførte bl.a., at

”Der er behov for et mere juridisk afsnit om det forhold, at det bliver besluttet at fortsætte sagsbehandlingen efter den gældende praksis – og altså også fortsat træffe afgørelser – og hvorfor man ikke berosatte sagerne

Det juridiske afsnit skal sættes ind i et samlet notat

Overvejelse af praksisændring:

- Berosættelse, nej
- I tvivl
- Ej klar over hvor lang tid det ville tage - sagen skulle op på et møde
- ”Ti”

Den 25. februar 2011 kl. 14.13 sendte Niels Henrik Larsen et notat om berostillelse til Christian Lützen med kopi til Kim Lunding, idet han anførte følgende i mailen:

”Som aftalt hermed et generelt og hurtigt lille notat om ret/pligt til berostillelse af sager ved en forvaltningsmyndighed.

Jeg har lavet det så uafhængigt som muligt af sagen, men taget fokus på sager på udlændingområdet generelt.

Går ud fra, at det på sigt godt kan udbygges med nogle litteraturhenvisninger mv., men dette er hvad der kunne nås til kl. 14.(12).

Giv bare et hurtigt praj om evt. yderligere ønsker, rettelsers mv.”

Notatet om berostillelse havde følgende indhold:

”Om berostillelse af sager, hvor der er overvejelser om ændring af regelgrundlag, adm. praksis eller lign:

Når der er indgivet en konkret ansøgning til en forvaltningsmyndighed, og myndigheden samtidig er bekendt med overvejelser om ændring af regler eller praksis på de relevante retsområde, kan eller skal myndigheden så berostille de konkrete ansøgningssager, eller som det mindre i det mere afstå fra at meddele afslag i de konkrete sager?

Hypotetisk eksempel:

En afghansk mand på 25 år søger om opholdstilladelse som led i familiesammenføring med sin herboende 25-årige danske ægtefælle. Den herboende ægtefælle har ½ år tidligere modtaget offentlige ydelser efter aktivloven grundet sine egne forhold.

Den herboende ægtefælle har således nogle ikke-stationære helbredsproblemer, og parret påberåber sig CEDAW-konventionen og FN’s Handicapkonvention som argument for, at den ansøgende ægtefælle skal have opholdstilladelse, uanset at parret ikke opfylder de almindelige betingelser for ægtefællesammenføring, (her udlændingelovens § 9, stk. 5). Den herboende ægtefælle er desuden moder til et særbarn, der har samvær med sin herboende fader.

Udlændingemyndighederne er samtidig med modtagelsen af ansøgningen i gang med en større udredning af rækkevidden af CEDAW-konventionen og FN’s Handicapkonvention i relation til sager om familiesammenføring.

Desuden er der interne politiske overvejelser om en ændring af bestemmelsen i udlændingelovens § 9, stk. 5.

### Bør udlændingemyndighederne berostille sagen?

Der er tale om, at der er indgivet en konkret ansøgning om familiesammenføring, og det kan ikke udelukkes, at de pågældende opfylder de almindelige regler herfor, eller at der er grundlag for at dispensere ud fra de foreliggende faktiske forhold.

Eksempelvis vil en nærmere undersøgelse af omfanget af den herboende ægtefælle særbarns samvær med barnets fader i sig selv kunne være et moment, der fører til, at der gives tilladelse til familiesammenføring med dispensation for bestemmelsen i udlændingelovens § 9, stk. 5, så længe et sådant faktisk samvær med særbarnets fader opretholdes i hidtidigt omfang.

Det må derfor anses for en forvaltningsretlig fejl, hvis man beslutter at stoppe sagsbehandlingen af en sådan sag efter de eksisterende regler under henvisning til overvejelser om, hvorvidt sagen kunne løses positivt på en anden måde, eksempelvis ved at overvejelserne om rækkevidden af de nævnte konventioner førte til, at opholdstilladelse burde gives uanset omfanget af særbarnets samvær med faderen.

Tilsvarende må det anses for en fejl, hvis man stopper sagsbehandlingen under henvisning til politiske overvejelser om at lempe den bestemmelse, som parret ikke opfyldte, i det mindste så længe disse overvejelser ikke har udmøntet sig i en konkret fremsættelse af et lovforslag, hvori regeringen har haft mulighed for til offentligheden at tilkendegive det nærmere indhold af de politiske intentioner samt overvejelser om overgangsproblematikken for en sådan ændret retsregel.

Man kunne således ved en konkret eller generel berostillelse have risikeret, at der var berostillet sager, hvor ansøgeren relativt hurtigt kunne få det, som man søgte om (opholdstilladelse), og at der først betydelig tid senere igen ville blive kigget på sagerne, når de generelle overvejelser om rækkevidden af konventionerne var endeligt færdiggjorte, med det mulige resultat, at ansøgeren kunne få samme resultat (opholdstilladelse), dog evt. på lidt lempeligere vilkår.

Det bemærkes her, at der tages udgangspunkt i, at der er tale om ansøgningssager, og at ansøgeren ikke lider noget retstab ved, at sagen færdigbehandles.

Betragtningerne gælder således ikke nødvendigvis på samme måde ved sager, der rejses af en myndighed, herunder sager om f.eks. inddragelse af opholds-

tilladelse, hvor ansøgeren kan risikere et egentligt retstab af allerede erhvervede rettigheder.

Bør udlændingemyndighederne undlade at træffe endelige afgørelser, uanset at det ender med et afslag?

Spørgsmålet var oppe i forbindelse med Metock-sagen. I den forbindelse besluttede man, at sagerne blev behandlet så langt som muligt, men at man stoppede sagsbehandlingen, hvis det stod til et afslag. Her var der tale om usikkerhed om fortolkningen af EU-retten, hvilket kunne have betydning i forhold til vurdering af allerede indtrådte faktiske omstændigheder.

Ved at undlade at træffe en egentlig negativ afgørelse i en sag af denne type, havde ansøgerne dog ikke mulighed for at klage til klageinstansen over myndighedens vurdering af, at de allerede eksisterende regler og gældende praksis ikke hjemlede mulighed for tilladelse i den konkrete sag, ligesom ansøgeren ikke kunne få en endelig administrativ afgørelse og dermed mulighed for indbringelse af sagen for Folketingets Ombudsmand eller for domstolene, jf. grundlovens § 63.

Det bør således – efter den enkelte ansøgningssags konkrete karakter og omfanget og karakteren af den retlige usikkerhed, der måtte foreligge – overvejes, om det er bedst stemmende med god forvaltningsskik, at man i stedet for at undlade at træffe afgørelse, faktisk færdigbehandler sagen, også selvom det fører til et afslag.

Ved en række typer af ansøgningssager er der tale om, at der skal opfyldes en række aktuelle betingelser, og at ansøgeren har mulighed for også fremadrettet at søge at opfylde betingelserne.

I mange typer sager er det sådan, at uanset at man ikke opfylder betingelserne for en positiv afgørelse første gang, så kan man komme igen senere med en ny ansøgning, når man så har opfyldt det, der ikke var opfyldt første gang. En sådan ansøgning vil dog skulle behandles på det på det nye indgivelsestidspunkt gældende retsgrundlag.

Ved at færdigbehandle en ansøgningssag – også selv om det ender med et afslag på det ansøgte - giver ansøgeren en udtrykkelig og forvaltningsretlig begrundet, jf. FVL § 24, vejledning om, hvilke forhold eller betingelser ansøgeren nu kan søge at opfylde i forhold til en mulig kommende ny ansøgning.



I forhold til det konkrete eksempel med familiesammenføring overfor, ville det forhold, at der ikke var et fast normalt samvær mellem barnet og dets fader, således ikke kunne begrunde opholdstilladelse, men i afvisningen heraf ville udlændingemyndighederne jo samtidig vejlede om, at man kunne søge igen, hvis samværet senere måtte have det fornødne omfang til, at der kunne gives opholdstilladelse efter praksis.

Det kan derfor efter en helt konkret vurdering af det enkelte sagsområde overvejes, at sagerne alligevel færdigbehandles, også selvom der måtte blive givet et afslag.

Den pågældende forvaltningsmyndighed bør dog i forhold til interne konkrete overvejelser om en ændret retstilstand overveje at føre en liste over sådanne enkeltsager, hvor det – når overvejelserne om en ændret retstilstand på den ene eller anden måde er afsluttet – er muligt igen at fremfinde sagerne med henblik på eventuel genoptagelse eller særskilt vejledning.

Det bør her også indgå, i hvilket omfang der er tale om overvejelser, der må forventes afsluttet inden for en relativt kort tidshorisont, og om det må anses for sandsynligt eller i det mindste muligt, at overvejelserne ender med et for den enkelte ansøger positivt resultat i forhold til den oprindelige ansøgning.

Det bør ligeledes overvejes, hvordan den enkelt ansøger stilles i forhold til at få et egentligt afslag, herunder om hvor indgribende en sådan afgørelse og konsekvenserne heraf er. Hvis et afslag eksempelvis afslutter pågældendes ret til fortsat at opholde sig her i landet, bør man ikke bruge modellen med at træffe en negativ afgørelse, men derimod afvente samme procedure som ved Metock-sagerne, jf. ovenfor

Endelig bør myndigheden nøje overveje, hvilken vejledning den enkelte ansøger gives i forbindelse med et sådant afslag. Det kan blandt andet være relevant for den pågældende at kunne vurdere, at man potentielt set har mulighed for at få den ønskede tilladelse på baggrund af de igangværende overvejelser set i forhold til, om ansøgeren vil fortsætte med at investere tid og eventuelt penge i at opfylde de almindelige betingelser for at få tilladelsen efter det gældende regelsæt.

Dette er navnlig relevant i tilfælde, hvor den manglende betingelse, som ansøgeren i givet fald vil blive vejledt om at skulle opfylde, er særligt svær eller byrdefuld at opfylde.”

Claes Nilas takkede i mail af 25. februar 2011 kl. 15.03 til Niels Henrik Larsen med kopi til Christian Lützen for materialet. Han spurgte endvidere

”Er der nogen relevante fotokopier fra lærebøger m.m, som jeg kan få ? (sådan noget Poul Andersen o.l.)”

Den 25. februar 2011 kl. 15.06 svarede Niels Henrik Larsen, at

”Jeg har ikke fundet noget (endnu) men leder.

Ved godt at du har et lille vindue i tid, men der er ikke lige et søgeord i stikordsregistret, der hedder ”Berostillelse”!

Christian Lützen sendte ved mail af 25. februar 2011 kl. 15.45 det ”Notat til Folketinget om behandlingen af ansøgninger om indfødsret til statsløse”, der var vedhæftet Dorit Hørlycks mail ovenfor, til Dorit Hørlyck med kopi til Nanna Fischer og Niels Henrik Larsen. I mailen stod blot ”Med diverse kommentarer”. Kommentarerne var indføjjet med rød understreget skrift i notatet, og det fremgik, at Niels Henrik Larsen skulle skrive videre på afsnittet om beslutningen i februar 2009 om ikke at stille sagerne i bero:

”Det blev samtidig besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer, hvilket indebar, at nogle ansøgere ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret. Det blev dog samtidig besluttet, at sagerne skulle markeres, således at der efterfølgende kunne ske en korrekt identifikation og opfølgning. HENRIK LARSEN”

Den 25. februar 2011 kl. 16.10 skrev Niels Henrik Larsen følgende til Claes Nilas:

”Kan ikke finde relevante skriftsteder, der rammer bulls eye. Selv P.A. 1956, har ikke svaret!

Men her er lidt løst og fast, incl. vedhæftet mavebælte om ”frysning af sager”:

- Vi har før været beskyldt for at berostille uretmæssigt (Presseklip af 17.08.08):

”Flere eksperter mener, at regeringen brød loven, da den i otte måneder satte sager om familiesammenføring i bero. Regeringen satte sagerne i bero for at finde metoder til at forhindre, at EUs regler underminerede den danske ud-

lændingepolitik, og imens lå mindst 50 familiers ansøgninger ubehandlede hen. Blandt eksperterne er Sten Bønsing lektor og ph.d. fra Aalborg Universitet og professor dr. jur. Jens Vedsted-Hansen.”

Og Søren Pinds ven prof. Claus Haagen udtalte sig også dengang:

Manglende lovlig begrundelse for at stille sager om familiesammenføring i bero kan komme til at indgå i mulig EU-sag mod Danmark. Mindst 50 sager lå urørte, selvom der var klare retningslinjer for deres behandling fra EU. 'Berostillelsen strider mod forvaltningsloven. Om det er så alvorligt, at nogen bør drages til ansvar, har jeg svært ved at vurdere', siger lektor, ph.d. Sten Bønsing, Aalborg Universitet. Claus Haagen Jensen, tidl. professor i forvaltningsret ved Aalborg Universitet, er enig, 'I den situation kan man ikke bare stille sagerne i bero'

- Fra FO's hjemmeside giver søgning på "berostillelse" kun skattesager og følgende fra FOB 2002:

Flere forhold kan være afgørende for myndighedernes adgang til at stille en sag i bero, herunder sagens karakter (sagens afhængighed af andre sager, borgernes eventuelle retskrav på en ydelse eller lignende), regelbundne frister og myndighedens ressourcer. Ombudsmanden har i tidlig ombudsmandspraksis udtalt at uanset det ønskelige i at sagerne afgørelse ikke blev forhalet, kunne ombudsmanden ikke udtale sig imod at myndighederne lod en afgørelse afvente afgørelsen i en anden for retten eller for andre myndigheder verserende sag hvis afgørelse var af betydning for den sag der blev stillet i bero, for så vidt afgørelsen i den anden sag kunne forventes truffet i en nærmere fremtid, jf. f.eks. Folketingets Ombudsmands beretning for 1960, s. 47ff\*, om en sag i Landsskatteretten.

Afgørelsen af hvorvidt det kan anses for rimeligt at stille en sag i bero mens udfaldet af en anden sag afventes, afhænger i første omgang af en prognose for betydningen af den anden sag. I en sag som den foreliggende er der på den anden side et klart hensyn at tage til Dem idet afgørelsen af spørgsmålet om forhåndsgodkendelse kan have afgørende betydning for Deres erhvervs muligheder. På baggrund heraf, og idet jeg henviser til Justitsministeriets egen vurdering af at der ikke har været fuldt tilstrækkeligt grundlag for at stille den konkrete sag i bero på udfaldet af politianmeldelsen, finder jeg det beklageligt at ministeriet den 14. maj 2001 besluttede at stille sagen i bero. Jeg har samtidig hermed gjort Justitsministeriet bekendt med min opfattelse.

## 2. Sagsbehandlingstiden efter den 6. November 2001

Fra det tidspunkt da Politidirektøren i København traf afgørelse om at opgive at rejse tiltale mod (S) og indtil Justitsministeriet den 15. marts 2002 traf afgørelse om at Deres stilling som chefjurist i selskabet kan medregnes med 4 måneder og 10 dage, gik der mere end 4 måneder. Justitsministeriet genoptog allerede den 26. oktober 2001 behandlingen af sagen. I den periode havde De klaget til mig over Justitsministeriets sagsbehandling, og jeg havde flere gange rykket Justitsministeriet for en udtalelse. Der er ikke i forvaltningsloven fastsat generelle bestemmelser om myndighedernes sagsbehandlingstid. Spørgsmålet om på hvilket tidspunkt en myndigheds sagsbehandlingstid overskrider det acceptable, kan derfor ikke besvares generelt. Et grundlæggende krav til forvaltningen er at afgørelser skal træffes så hurtigt som det er muligt og forsvarligt. Ved vurderingen af en myndigheds sagsbehandlingstid må man, ud over den absolutte sagsbehandlingstid, tage andre forhold i betragtning, herunder sagens karakter, omfanget af de undersøgelser myndigheden skal foretage, den sædvanlige sagsbehandlingstid samt de løbende ekspeditioner i sagen. I betragtning af at sagen alene var sat i bero på udfaldet af den sag der var rejst ved Politidirektøren i København, at Justitsministeriet genoptog sagen den 26. oktober 2001, at sagen var rejst allerede den 11. december 2000, og at De måtte antages at have en betydelig interesse i sagens udfald, blandt andet af hensyn til Deres erhvervs muligheder, må jeg finde det beklageligt at der medgik så lang tid med Justitsministeriets afsluttende behandling af sagen som det var tilfældet. Jeg har samtidig hermed gjort Justitsministeriet bekendt med min opfattelse.

- Fra Gammeltofts blå ”forvaltningsret, s. 456:”

Om officialmaksimen: ”Undersøgelsens udstrækning må i så fald afgøres ved en konkret vurdering af de foreliggende oplysninger sammenholdt med retsgrundlaget. Over for hensynet til de interesser der taler for en hurtig afgørelse, må inddrages hensynet til så vidt muligt at træffe den materielt rigtige afgørelse. Det sidste hensyn har særlig vægt hvor afgørelsen vil være meget byrdefuld over for en part. ”

- Det bunder derfor efter min ydmyge opfattelse i sidste ende på en fortolkning af princippet om god forvaltningsskik:
- Havde myndigheden en god grund til at vente med at træffe afgørelse, og er en berostillelse indgribende/ikke-indgribende for den enkelte?
- Var det overvejende sandsynligt, at man ville nå til en ny praksis, hvor sagerne ville få et andet udfald?

- Hvor hurtigt ville man kunne have det afklaret?
- Hvor byrdefuldt ville det være at træffe afgørelse ”på det foreliggende grundlag”? Kan der senere repareres, evt. ydes erstatning?

I disse sager har vi jo ikke sendt folk ud af landet eller i fængsel ved, at de fik et afslag på indfødsret, så det er næppe selve spørgsmålet om berostillelse eller ej, der er afgørende, men derimod om vi gav den fornødne vejledning til den enkelte, da vi traf afgørelserne om afslag, og om vi hurtigt nok derefter fik afklaret de udestående generelle overvejelser om retsgrundlaget.

Og så selvfølgelig – som oppositionen ser det – om der overhovedet var noget at være i tvivl om.

Nu kender jeg jo ikke sagens nærmere detaljer i forhold hertil, men det er de forhold, som jeg ud fra min forvaltningsretlige gefühl finder særligt relevante her. Og så er der jo slet ikke vinklet det særlige aspekt om, at sagerne kører i et unikt forvaltningsretligt/statsretligt spor.

Håber at det – trods manglende ”bibeltekster” – kan bruges.”

Det udaterede mavebælte om ”frysning af sager”, som Niels Henrik Larsen havde vedhæftet mailen til Claes Nilas, var fra Integrationsministeriets Erhvervs- og Familiesammenføringskontor. Det angik den situation, der var opstået, da Udenrigsministeriet som følge af reaktionerne i en række lande på offentliggørelsen af nogle tegninger, der illustrerede profeten Muhammed, havde ændret rejsevejledningen for danskere. Rejsevejledningen henholdsvis frarådede at rejse til, opfordrede til at forlade, ikke påbegynde ikke-strengt nødvendige rejser eller ikke at påbegynde ikke-nødvendige rejser til en række muslimske lande.

Ændringen af rejsevejledningen havde betydning for behandlingen af familiesammenføringer mellem danske statsborgere og personer fra de pågældende lande. Det var Integrationsministeriets opfattelse, at der ikke i den aktuelle situation kunne gives afslag på familiesammenføring med den virkning, at danske statsborgere blev henvist til at udøve deres familieliv i et af de lande, som var omfattet af den ændrede rejsevejledning, idet dette ville være i strid med Danmarks internationale forpligtelser.

Integrationsministeriet besluttede derfor at ”fryse” sagsbehandlingen af sager om familiesammenføring, hvor et afslag ville betyde, at man henviste en dansk statsborger til at udøve familielivet med ansøgeren i et af de lande, som var omfattet af den ændrede rejsevejledning, og i mavebæltet blev det indstillet til ministeren, at man

fortsatte den praksis, hvorefter der for tiden ikke ville blive givet afslag i familiesammenføringssager, hvor en sådan afgørelse ville medføre, at en dansk statsborger ville blive henvist til at udøve sit familieliv, således som beskyttet af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, med dennes ansøgende slægtning i et af de lande, som var omfattet af den ændrede rejsevejledning.

Det fremgik af mavebæltet, at sagerne ville skulle behandles frem til det punkt, hvor man eventuelt kunne fastslå, at de almindelige betingelser for familiesammenføring ikke var opfyldt, og det blev indstillet i mavebæltet, at indstillingerne i mavebæltet samlet skulle kommunikeres til Folketinget og pressen samt anføres på ministeriets og Udlændingestyrelsens hjemmesider for på denne måde at sikre bedst muligt, at alle herboende, der måtte være berørt af indstillingerne, kunne gøre brug af de muligheder, som indstillingerne i mavebæltet gav.

Den 25. februar 2011 blev der afholdt et møde med medarbejdere fra Integrationsministeriet, Statsministeriet og Justitsministeriet. I mødet deltog fra Statsministeriet departementschef Christian Kettel Thomsen og juridisk chef Kristian Korfits Nielsen, fra Integrationsministeriet deltog Claes Nilas og Nanna Fischer og fra Justitsministeriet deltog departementschef Michael Lunn og chef for Lovafdelingen Ole Hasselgaard.

Christian Lützen sendte den 26. februar 2011 kl. 8.27 et udkast til Notat til Folketinget om behandlingen af ansøgninger om indfødsret fra statsløse til Dorit Hørlyck, Nanna Fischer og Niels Henrik Larsen. Christian Lützen skrev, at der var markeret i udkastet, hvor der var behov for at skrive til. Afsnittet i udkastet om beslutningen i februar 2009 var nu suppleret med et afsnit om begrundelsen for beslutningen (her markeret med kursiv):

### ”5.2. Sagsbehandling

I forbindelse med beslutningen i februar 2009 om at fortsætte undersøgelsen af de øvrige nordiske landes praksis for gennemførelse af FN's konvention om begrænsning af statsløshed, blev det samtidig besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer. Dette indebærer, at nogle ansøgere ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret. Det blev dog samtidig besluttet, at sagerne skulle markeres, således at der efterfølgende kunne ske en korrekt identifikation og opfølgning.

*Beslutningen om at fortsætte sagsbehandlingen blev taget ud fra den betragtning, at der var behov for at fortsætte undersøgelsen af de øvrige nordiske landes praksis, og*

*at der ikke var et overblik over hvornår de rejste spørgsmål ville kunne afklares. Der var endvidere en juridisk tvivl om, hvilke betingelser man kunne opstille. Det blev endvidere vurderet, hvor indgribende afgørelsen om at fortsætte sagsbehandlingen ville være. Det blev samtidig besluttet, at markere de konkrete sager, således at der efterfølgende – når der var sket en afklaring af de rejste spørgsmål - kunne ske en korrekt identifikation og opfølgning. NHL: Kan det skrives klarere og lidt mere uddybende?”*

Nanna Fischer sendte den 26. februar 2011 kl. 11.16 sine bemærkninger til notatet til Christian Lützen med kopi til Dorit Hørlyck. Til sætningen

”Det blev endvidere vurderet, hvor indgribende afgørelsen om at fortsætte sagsbehandlingen ville være.”

skrev hun:

”Vurderede i det? Hvis ikke, så skriv det ikke”

Niels Henrik Larsen sendte den 26. februar 2011 kl. 10.12 en mail til Christian Lützen med forslag til formulering af afsnit 5.2. Han anførte i mailen følgende:

”Hermed bidrag til nyt afsnit 5.2, der måske er for langt, men så kan du jo klippe. Det følger meget linien fra notatet til CNI i går, idet det bemærkes, at den særlige statsretlige-forvaltningsretlige vinkel ikke er berørt, da den ikke synes central for behandlingen af netop denne type sager.

Mine skriblerier er med rødt.

Afsnit 5.2.1 er for mig at se ret uproblematisk! :-)

Bemærk dog i forhold til afsnit 5.2.2, at den skitserede løsning (der søger at legitimere administrationen, som den vist er foregået) potentielt rejser yderligere spørgsmål/flanker, som jeg grundet mit manglende kendskab til sagens detaljer og sagsområdet ikke kan gennemskue er relevante eller ej:

Vejledte Indfødsretskontoret i de konkrete afslag om, at man noterede sagerne, og hvorfor man noterede sagerne?

Vejledte Indfødsretskontoret om, at man havde gjort sig overvejelser om konventionerne, men alligevel valgte at færdigbehandle sagerne til afslag?

Vejledte Indfødsretskontoret konkret eller generelt på hjemmesiden om overvejelserne, så folk (såvel folk, der allerede havde søgt og potentielle nye ansøgere) ikke unødigt brugte penge på at indgive ansøgninger efter de almindelige regler?

Traf Indfødsretskontoret også endelige afslag i sager, hvor ansøgeren IKKE efterfølgende kunne reparere på den manglende opfyldelse af en konkret bestemmelse? [Eksempel: hvis man ikke kan få indfødsret, hvis man har begået visse former for kriminalitet, uden disp.mulighed].”

Forslaget til formulering var, idet den kursiverede tekst i andet afsnit og følgende var fremhævet med rød skrift, således:

## ”5.2. Sagsbehandling

I forbindelse med beslutningen i februar 2009 om at fortsætte undersøgelsen af de øvrige nordiske landes praksis for gennemførelse af FN’s konvention om begrænsning af statsløshed, blev det samtidig besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer.

Beslutningen om at fortsætte sagsbehandlingen blev taget ud fra den betragtning, at der var behov for at fortsætte undersøgelserne af de øvrige nordiske landes praksis, og at der ikke var et overblik over, hvornår de rejste spørgsmål ville kunne afklares, *eller hvilken betydning det ville have i forhold til udfaldet af de konkrete ansøgninger om indfødsret*. Der var således en juridisk tvivl om, hvilke betingelser man kunne opstille *for denne gruppe ansøgere*.

### 5.2.1 Burde sagerne generelt være blevet berostillet?

*Der var allerede indgivet en række konkrete ansøgninger om indfødsret, hvor ansøgeren gennem ansøgningskema og bilag har søgt at opfylde de almindelige regler, og det kunne ikke udelukkes, at der var ansøgninger, hvor de almindelige krav og betingelser for indfødsret var opfyldt. Ansøgeren ville altså kunne gives indfødsret, uanset at overvejelserne om rækkevidden af konventionerne ikke var afsluttede.*

*Det ville derfor efter ministeriets opfattelse have været en forkert vurdering, hvis man gennem en generel berostillelse havde besluttet at stoppe sagsbehandlingen af sagerne efter de eksisterende regler under henvisning til overvejelserne om rækkevidden af konventionerne.*



*Man kunne således ved en generel berostillelse have risikeret, at der var berostillet sager, hvor ansøgeren relativt hurtigt efter de almindelige regler kunne få det, som man søgte om; indfødsret, og at der ved en berostillelse først betydelig tid senere igen ville blive kigget på sagerne, når de generelle overvejelser om rækkevidden af konventionerne var endeligt færdiggjorte, med det mulige resultat, at ansøgeren kunne få samme resultat; indfødsret.*

*Det skal i den forbindelse fremhæves, at der er tale om ansøgninger, hvor de pågældende udlændinge selv har rettet henvendelse til myndighederne for at opnå et gode, og at ansøgeren ikke lider noget retstab ved, at sagen færdigbehandles, da udfaldet af en sådan ansøgning enten er opnåelse af indfødsret eller status quo; altså at udlændingen opretholder sin hidtidige opholdsretlige status i Danmark.*

*[Betragtningerne ville således ikke gælde på samme måde i sager, der rejses af en myndighed, ex. sager om inddragelse af rettigheder, hvor borgeren kan risikere et egentligt retstab af allerede erhvervede rettigheder.]*

*5.2.2 Burde sager, hvori der blev meddelt afslag på indfødsret grundet manglende opfyldelse af de almindelige betingelser være berostillet?*

*Når man nu valgte ikke generelt at berostille sagerne, var det næste relevante spørgsmål, om man så burde undlade at træffe endelig afgørelse, hvis man under sagsbehandlingen nåede frem til, at der ikke kunne gives indfødsret efter de almindelige regler.*

*Ved et sådant spørgsmål bør man mere overordnet tage den enkelte ansøgningssags konkrete karakter og omfanget samt karakteren af den retlige usikkerhed, der måtte foreligge, i betragtning. Dette bør stilles over for, hvorvidt ansøgeren vil kunne få noget ud af at få en afgørelse, også selvom det måtte være et afslag.*

*Det bør også indgå, i hvilket omfang der er tale om juridiske overvejelser, der må forventes afsluttet inden for en relativt kort tidshorizont, og om det må anses for sandsynligt, at overvejelserne ender med et for den enkelte ansøger positivt resultat i forhold til den oprindelige ansøgning.*

*Endelig bør myndigheden nøje overveje, hvilken vejledning den enkelte ansøger gives i forbindelse med et sådant afslag. Det kan blandt andet være relevant for den pågældende at kunne vurdere, at man potentielt set har mulighed for at få den ønskede tilladelse på baggrund af de igangværende overvejelser set i forhold til, om ansøgeren vil fortsætte med at investere tid og eventuelt penge i at opfylde de almindelige betingelser for at få tilladelsen efter det gældende regelsæt. Dette er navnlig*

*relevant i tilfælde, hvor den manglende betingelse, som ansøgeren i givet fald vil blive vejledt om at skulle opfylde, er særligt svær eller byrdefuld at opfylde. Her bør muligheden for eventuel erstatning eller kompensation for udgifter, der senere måtte vise sig ubegrundede for ansøgeren, ligeledes indgå.*

*Den pågældende myndighed bør i de tilfælde, hvor man vælger at færdigbehandle sagerne, føre en liste over sådanne enkeltsager, hvor det – når overvejelserne om en ændret retstilstand på den ene eller anden måde er afsluttet – er muligt igen at fremfinde sagerne med henblik på eventuel genoptagelse, særskilt vejledning, erstatning eller kompensation mv.*

*For at kunne opnå indfødsret efter de almindelige regler, er der række betingelser, der skal være opfyldt. En del af disse betingelser kan opfyldes fremadrettet, således at forstå, at uanset man ikke opfylder dem aktuelt, kan man ved egne handlinger opfylde dem på et senere tidspunkt. Dette kunne eksempelvis være beståelse af en konkret prøve.*

*Ved at færdigbehandle sagerne – også selv om det endte med et afslag på indfødsret – fik de konkrete ansøgere meddelt en udtrykkelig stillingtagen til deres sag set i forhold til de almindelige regler, og de fik i det omfang, det var relevant for deres egen konkrete sag oplyst, hvilke forhold eller betingelser de ikke opfyldte, således at de kunne overveje muligheden for senere at søge igen, når de havde opfyldt disse forhold eller betingelser.*

*Samtidig led de pågældende ikke noget retstab ved, at sagerne blev færdigbehandlet, i forhold til, hvis sagerne var blevet stillet i bero, da de fortsat opretholdt deres hidtidige opholdsret i Danmark, uafhængigt af udfaldet af sagen om indfødsret.*

*Indfødsretskontoret har [siden xx] løbende markeret de konkrete sager, hvor der blev meddelt afslag på indfødsret, således at der efterfølgende – når der var sket en afklaring af de rejste spørgsmål om rækkevidden af konventionerne - kunne ske en korrekt identifikation og opfølgning.”*

Christian Lützen indarbejdede bidraget i notatet og skrev 26. februar 2011 kl. 10.42 til Niels Henrik Larsen:

”Vil du prøve at se på den i denne udgave. Kan man undlade at skrive det med gult markerede? Alternativt skrive det meget kort og præcist ift sagen og ikke som en hypotetisk overvejelse.”

Afsnittene markeret med gult er nedenfor markeret med dobbelte skarpe parenteser.

Det vedhæftede var bl.a. følgende:

*”4.2. Sagsbehandling*

I forbindelse med beslutningen i februar 2009 om at fortsætte undersøgelsen af de øvrige nordiske landes praksis for gennemførelse af FN's konvention om begrænsning af statsløshed, blev det samtidig besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer. Dette indebar, at nogle ansøgere ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret. Det blev dog samtidig besluttet, at sagerne skulle markeres, således at der efterfølgende kunne ske en korrekt identifikation og opfølgning.

Beslutningen om at fortsætte sagsbehandlingen blev taget ud fra den betragtning, at der var behov for at fortsætte undersøgelserne af de øvrige nordiske landes praksis, og at der ikke var et overblik over, hvornår de rejste spørgsmål ville kunne afklares, eller hvilken betydning det ville have i forhold til udfaldet af de konkrete ansøgninger om indfødsret. Der var således en juridisk tvivl om, hvilke betingelser man kunne opstille for denne gruppe ansøgere.

Der var allerede indgivet en række konkrete ansøgninger om indfødsret, hvor ansøgeren gennem ansøgningskema og bilag har søgt at opfylde de almindelige regler, og det kunne ikke udelukkes, at der var ansøgninger, hvor de almindelige krav og betingelser for indfødsret var opfyldt. Ansøgeren ville altså kunne gives indfødsret, uanset at overvejelserne om rækkevidden af konventionerne, ikke var afsluttede.

Det ville derfor efter ministeriets opfattelse have været en forkert vurdering, hvis man gennem en generel berostillelse havde besluttet at stoppe sagsbehandlingen af sagerne efter de eksisterende regler under henvisning til overvejelserne om rækkevidden af konventionerne.

Man kunne således ved en generel berostillelse have risikeret, at der var berostillet sager, hvor ansøgeren relativt hurtigt efter de almindelige regler kunne få indfødsret.

Det skal i den forbindelse fremhæves, at der er tale om ansøgninger, hvor de pågældende udlændinge selv har rettet henvendelse til myndighederne, og at ansøgeren ikke lider noget retstab ved, at sagen færdigbehandles, da udfaldet

af en sådan ansøgning enten er opnåelse af indfødsret eller at udlændingen opretholder sin hidtidige opholdsretlige status i Danmark.

[[Når man nu valgte ikke *generelt* at berostille sagerne, var det næste relevante spørgsmål, om man så burde undlade at træffe endelig afgørelse, hvis man under sagsbehandlingen nåede frem til, at der ikke kunne gives indfødsret efter de almindelige regler.

Ved et sådant spørgsmål bør man mere overordnet tage den enkelte ansøgningssags konkrete karakter og omfanget samt karakteren af den retlige usikkerhed, der måtte foreligge, i betragtning. Dette bør stilles over for, hvorvidt ansøgeren vil kunne få noget ud af at få en afgørelse, også selvom det måtte være et afslag.

Det bør også indgå, i hvilket omfang der er tale om juridiske overvejelser, der må forventes afsluttet inden for en relativt kort tidshorison, og om det må anses for sandsynligt, at overvejelserne ender med et for den enkelte ansøger positivt resultat i forhold til den oprindelige ansøgning.

Endelig bør myndigheden nøje overveje, hvilken vejledning den enkelte ansøger gives i forbindelse med et sådant afslag. Det kan blandt andet være relevant for den pågældende at kunne vurdere, at man potentielt set har mulighed for at få den ønskede tilladelse på baggrund af de igangværende overvejelser set i forhold til, om ansøgeren vil fortsætte med at investere tid og eventuelt penge i at opfylde de almindelige betingelser for at få tilladelsen efter det gældende regelsæt. Dette er navnlig relevant i tilfælde, hvor den manglende betingelse, som ansøgeren i givet fald vil blive vejledt om at skulle opfylde, er særligt svær eller byrdefuld at opfylde. Her bør muligheden for eventuel erstatning eller kompensation for udgifter, der senere måtte vise sig ubegrundede for ansøgeren, ligeledes indgå.

Den pågældende myndighed bør i de tilfælde, hvor man vælger at færdigbehandle sagerne, føre en liste over sådanne enkeltsager, hvor det – når overvejelserne om en ændret retstilstand på den ene eller anden måde er afsluttet – er muligt igen at fremfinde sagerne med henblik på eventuel genoptagelse, særskilt vejledning, erstatning eller kompensation mv.

For at kunne opnå indfødsret efter de almindelige regler, er der række betingelser, der skal være opfyldt. En del af disse betingelser kan opfyldes fremadrettet, således at forstå, at uanset man ikke opfyldte dem aktuelt, kan man ved egne

handlinger opfylde dem på et senere tidspunkt. Dette kunne eksempelvis være beståelse af en konkret prøve.]]

Ved at færdigbehandle sagerne – også selv om det endte med et afslag på indfødsret – fik de konkrete ansøgere meddelt en udtrykkelig stillingtagen til deres sag set i forhold til de almindelige regler, og de fik i det omfang, det var relevant for deres egen konkrete sag oplyst, hvilke forhold eller betingelser de ikke opfyldte, således at de kunne overveje muligheden for senere at søge igen, når de havde opfyldt disse forhold eller betingelser.

Samtidig led de pågældende ikke noget retstab ved, at sagerne blev færdigbehandlet, i forhold til, hvis sagerne var blevet stillet i bero, da de fortsat opretholdt deres hidtidige opholdsret i Danmark, uafhængigt af udfaldet af sagen om indfødsret.

Indfødsretskontoret har siden beslutningen i februar løbende markeret de konkrete sager, hvor der blev meddelt afslag på indfødsret, således at der efterfølgende – når der var sket en afklaring af de rejste spørgsmål om rækkevidden af konventionerne - kunne ske en korrekt identifikation og opfølgning.”

Christian Lützen sendte notatet til Claes Nilas den 26. februar 2011 kl. 10.55 med følgende bemærkning:

”Hermed så langt som det er lige nu.  
Afsnit med gult vedr berosættelse synes jeg skal tages ud.”

Claes Nilas skrev den 26. februar 2011 kl. 10.57 til Christian Lützen:

”Lad os lige tale om dagens arbejde, når du ringer”

Niels Henrik Larsen besvarede den 26. februar 2011 kl. 11.01 Christian Lützens mail fra kl. 10.41 således:

”Nu bevæger os ud, hvor jeg godt kan bistå med formuleringer, men hvor jeg ikke ved, om det holder i forhold til sagens substans.

Vedhæftet er mit bidrag, som du så må file på. :-)

Måske skal man så ved forelæggelsen anføre de generelle betragtninger om berostillelsens abstrakte lovmæssighed, så i det mindste Claes og minister er klædt på vedrørende denne del, da notatet vel må forventes at blive angrebet

af div professorer mv. på dette punkt, uanset om vi udtrykkeligt skriver det eller ej.”

Han foreslog ud over mindre redigeringer og sproglige rettelser følgende formulering, idet citatets to første afsnit var markeret med gul baggrund:

#### ”4.2. Sagsbehandling

...

Ved beslutningen om ikke at berostille sagerne, heller ikke de sager, der endte med et afslag, vurderede man den enkelte ansøgningssags konkrete karakter og omfanget samt karakteren af den retlige usikkerhed, der forelå set i forhold til, om ansøgeren kunne få noget ud af at få en konkret afgørelse, også selvom det måtte være et afslag.

Man valgte desuden at føre en liste over sådanne enkeltsager, så det – når overvejelserne om rækkevidden af konventionerne var afsluttet – ville være muligt igen at fremfinde sagerne med henblik på eventuel genoptagelse, særskilt vejledning, erstatning eller kompensation mv.

...

Samtidig led de pågældende – som allerede nævnt ovenfor – ikke noget retstab ved, at sagerne blev færdigbehandlet, i forhold til, hvis sagerne var blevet stillet i bero, da de fortsat opretholdt deres hidtidige opholdsret i Danmark, uafhængigt af udfaldet af sagen om indfødsret. Et eventuelt økonomisk tab for den enkelte ansøger ville efterfølgende kunne håndteres gennem muligheden for kompensation eller erstatning for udgifter til ansøgning, prøveafvikling mv.”

Den 26. februar 2011 kl. 13.20 skrev Claes Nilas til Niels Henrik Larsen:

”Meget fine bidrag.

Jeg har behov for, at du – evt. sammen med Thomas – finder den helt konkrete dokumentation: de to presseklipcitater: hvor – hvad præcist udtalt. Det er i al fald lidt ironisk, at i den sag var det helt forkert at berostille, mens i den nye sag burde vi have berostillet, jfr. deres udtalelser fra i dag.

Der er ikke noget at hente i andre ”forvaltningsbøger” end Gammeltofts blå?”

Den 26. februar 2011 kl. 14.11 sendte Thomas Bille Winkel til Claes Nilas og Niels Henrik Larsen en artikel fra Jyllands-Posten den 17. august 2008 om berostillelse af sager om familiesammenføring.

Den 26. februar 2011 kl. 14.31 sendte Christian Lützen et nyt udkast til notat til Folketinget til Dorit Hørlyck, Nanna Fischer og Kirsia Reinholt med kopi til Niels Henrik Larsen, idet han anførte i mailen, at der var tale om yderligere spørgsmål og kommentarer. Afsnittet om sagsbehandling så således ud, idet ”ET AFSNIT ... og så citere” var markeret med gul baggrund:

#### ”4.2. Sagsbehandling

I februar 2009 blev det efter forelæggelse af sagen for ministeren besluttet at fortsætte undersøgelsen af de øvrige nordiske landes praksis for gennemførelse af FN’s konvention om begrænsning af statsløshed.

Samtidig blev det besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer, uanset at nogle ansøgere herved ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret. Det blev samtidig besluttet, at sagerne skulle markeres, således at der efterfølgende kunne ske en identifikation og opfølgning.

Beslutningen om at fortsætte sagsbehandlingen blev taget ud fra den betragtning, at der var behov for at fortsætte undersøgelserne af de øvrige nordiske landes praksis, og at der ikke var et overblik over, hvornår de rejste spørgsmål ville kunne afklares, eller hvilken betydning det ville have i forhold til udfaldet af de konkrete ansøgninger om indfødsret. Der var således en juridisk tvivl om, hvilke betingelser, der skulle opstilles for denne gruppe ansøgere.

Der var allerede indgivet en række konkrete ansøgninger om indfødsret, hvor ansøgeren gennem ansøgningskema og bilag har anført at opfylde de almindelige regler, og det kunne ikke udelukkes, at der var ansøgninger, hvor de almindelige krav og betingelser for indfødsret var opfyldt. Ansøgeren ville altså kunne gives indfødsret, uanset at overvejelserne om rækkevidden af konventionerne, ikke var afsluttede.

Det ville derfor efter ministeriets opfattelse have været en forkert vurdering, hvis man gennem en generel berostillelse havde besluttet at stoppe sagsbehandlingen af sagerne efter de eksisterende regler under henvisning til overvejelserne om rækkevidden af konventionerne.

Det skal i den forbindelse fremhæves, at der er tale om ansøgninger, hvor de pågældende udlændinge selv har rettet henvendelse til myndighederne, og udfaldet af en sådan ansøgning enten er opnåelse af indfødsret eller at udlændingen opretholder sin hidtidige opholdsretlige status i Danmark.

## ET AFSNIT DER SPILLER BOLD OP AD HAAGEN JENSEN UDTALELSERNE

juridisk problem at udrede, så kan man vælge at gå flere veje. berostillelse eller fortsættelse.

berostillelsen kan tage lang tid, og så citere

Ved at færdigbehandle sagerne – også selv om det endte med et afslag på indfødsret – fik de konkrete ansøgere meddelt en udtrykkelig stillingtagen til deres sag set i forhold til de almindelige regler, og de fik i det omfang, det var relevant for deres egen konkrete sag oplyst, hvilke forhold eller betingelser, de ikke opfyldte, således at de kunne overveje muligheden for senere at søge igen, når de havde opfyldt disse forhold eller betingelser.

Samtidig de der fik stillet afslag havde samme retsstilling som ved berostættelse.

og fortsat opretholdt deres hidtidige opholdsret i Danmark, uafhængigt af udfaldet af sagen om indfødsret.

Indfødsretskontoret har siden beslutningen i februar løbende markeret de konkrete sager, hvor der blev meddelt afslag på indfødsret, således at der efterfølgende – når der var sket en afklaring af de rejste spørgsmål om rækkevidden af konventionerne - kunne ske en identifikation og opfølgning.”

Den 26. februar 2011 kl. 16.23 sendte Christian Lützen et nyt udkast af notatet til Claes Nilas og anførte:

”Hermed så langt som vi er nu.

Der udestår – ikke overraskende, da der rettes hele tiden – fortsat en sammenfatning og en konklusion.

Derudover er der et udestående vedrørende berostillelæsspm.

Endelig er der behov for at lægge hovedet i blød omkring det nordiske. Men det er meget mere konstruktivt nu.”

Afsnittet om sagsbehandling svarede indholdsmæssigt til det, han havde sendt kl. 14.31 med den ændring, at følgende var indsat i stedet for sætningen om at spille bold op ad Haagen Jensen-udtalelserne:



#### ”4.2. Sagsbehandling

...

[ET AFSNIT DER SPILLER BOLD OP AD metock mv.

Som også den offentlige debat i forbindelse med konsekvenserne af EU Domstolens afgørelse i sagen Metock viste, rejser berostillelse af sager spørgsmål. Bl.a.

Berostillelsen var ikke lovlig, siger lektor, ph.d Sten Bønsing, Aalborg Universitet:

»Man havde en årelang praksis, som ingen ydre omstændigheder havde underkendt eller bragt i tvivl. Derfor havde ansøgerne et retskrav på at få deres sager behandlet, uanset at regeringen af andre årsager overvejede at lave den praksis om. Det skal borgerne ikke vente på.«

Den 26. februar 2011 kl. 17.11 skrev Claes Nilas til Christian Lützen:

”Mon ikke jeg kan give en melding inden kl. 20, så må vi se, om vi både kan nå en ”lille aftenøvelse” og ”lille formiddagsøvelse”, inden vi mødes kl. 12.”

Af mailkorrespondance fremgik det, at Christian Lützen og Claes Nilas skulle tale om sagen om aftenen den 26. februar 2011 efter kl. 20.30. Kl. 22.33 sendte Claes Nilas en mail til Christian Lützen med tre punkter. Ingen af dem angik sagsbehandlingen efter februar 2009.

Vedhæftet en mail af 26. februar 2011 kl. 23.55 til Dorit Hørlyck, Kirska Reinholt og Nanna Fischer med kopi til Niels Henrik Larsen sendte Christian Lützen et nyt udkast til notat. I mailen nævnte han to af de punkter, Claes Nilas havde nævnt, samt anførte:

”Endelig er der Henriks bidrag til de sidste par linjer i berostillelsesafsnittet.”

Udkastet og mailen videresendte han til Claes Nilas kl. 23.56.

Den 27. februar 2011 kl. 7.51 bad Christian Lützen Niels Henrik Larsen om også at skrive noget om inkorporering af FN-konventioner og det spillerum, man havde. Niels Henrik Larsen skrev til Christian Lützen kl. 8.43, at han godt troede, at han kunne ”nå dette om Metock-opsillet til kl. 10...” Det andet skulle de tale om.

Den 27. februar 2011 kl. 10.03 sendte Niels Henrik Larsen et nyt udkast til Christian Lützen og skrev:

”Der er (nok) behov for at flytte mine bidrag i begge de relevante afsnit op foran den øvrige konkrete brødtekst, så det først er almene betragtninger og herefter den konkrete sag i huset.”

Den 27. februar 2011 kl. 10.12 sendte Christian Lützen et nyt udkast til notat til Niels Henrik Larsen og bad ham om:

”Kan du også under sammenfatningen på side 18 – BEGRUNDELSE – begrunde ej-berostillelsesbeslutningen kort og præcist og så sende den retur til mig. Tak.”

I det ny udkast var afsnittet om sagsbehandling ændret i forhold til udkastet sendt kl. 23.55 dagen før og således ud:

#### ”4.2. Sagsbehandling

I februar 2009 blev det efter forelæggelse af sagen for ministeren besluttet at fortsætte undersøgelsen af de øvrige nordiske landes praksis for gennemførelse af FN's Konvention om begrænsning af statsløshed.

Samtidig blev det besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer, uanset at nogle ansøgere herved ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret. Det blev samtidig besluttet, at sagerne skulle markeres, således at der efterfølgende kunne ske en identifikation og opfølgning.

Beslutningen om at fortsætte sagsbehandlingen blev taget ud fra den betragtning, at der var behov for at fortsætte undersøgelserne af de øvrige nordiske landes praksis, og at der ikke var et overblik over, hvornår de rejste spørgsmål ville kunne afklares, eller hvilken betydning det ville have i forhold til udfaldet af de konkrete ansøgninger om indfødsret. Der var således en juridisk tvivl om, hvilke betingelser, der skulle opstilles for denne gruppe ansøgere.

Der var allerede indgivet en række konkrete ansøgninger om indfødsret, hvor ansøgeren gennem ansøgningsskema og bilag har anført at opfylde de almindelige regler, og det kunne ikke udelukkes, at der var ansøgninger, hvor de almindelige krav og betingelser for indfødsret var opfyldt. Ansøgeren ville altså

kunne gives indfødsret, uanset at overvejelserne om rækkevidden af konventionerne, ikke var afsluttede.

Det ville derfor efter ministeriets opfattelse have været en forkert vurdering, hvis man gennem en generel berostillelse havde besluttet at stoppe sagsbehandlingen af sagerne efter de eksisterende regler under henvisning til overvejelser om rækkevidden af konventionerne.

Det skal i den forbindelse fremhæves, at der er tale om ansøgninger, hvor de pågældende udlændinge selv har rettet henvendelse til myndighederne, og udfaldet af en sådan ansøgning enten er opnåelse af indfødsret eller at udlændingen opretholder sin hidtidige opholdsretlige status i Danmark.

Integrationsministeriet har også tidligere stået over for at tage stilling til berostillelse af sager i andre komplekse juridiske situationer. Som eksempel herpå kan nævnes behandlingen af konkrete sager om opholdstilladelse under Mohammed-krisen i 2006 samt behandlingen af sager om ophold i Danmark i henhold til EU-retten i forbindelse med Metock-sagen i 2008.

Ministeriets sagsbehandling er i øvrigt løbende under kontrol fra blandt andet Folketingets Ombudsmand, og ministeriet har en åben og fremadrettet dialog med ombudsmanden om sagsbehandlingen, for derved bedst muligt at kunne optimere denne i forhold til god forvaltningsskik.

Således udtalte ombudsmanden eksempelvis den 11. november 2008 i forbindelse med den såkaldte Vejledningssag blandt andet:

”Ministeriet har grundlæggende taget min kritik til efterretning men har dog knyttet bemærkninger til enkelte af kritikpunkterne. Jeg er glad for ministeriets reaktion...

Ombudsmanden er fuldt opmærksom på at Udlændingetjeneste og Integrationsministeriet har arbejdet på at forbedre forholdene og fortsat gør det. Det redegøres der også meget udførligt for i ministeriets svar.”

Spørgsmålet om berostillelse eller ej kan ikke besvares generelt og entydigt. Ministeriet er af den opfattelse, at spørgsmålet om berostillelse af sager må afgøres efter en konkret vurdering af de omstændigheder, der foreligger, herunder hvor indgribende henholdsvis en berostillelse eller en færdigbehandling af sagerne vil være for borgerne set i forhold til en vurdering af omfanget af og karakteren

af den retlige usikkerhed og forventningen om, hvornår den usikkerhed vil blive afklaret.

Ministeriet er opmærksomt på, at der i denne sag som i de ovennævnte tidligere sager om berostillelse af flere jurister til medierne afgives bemærkninger til, hvordan sagerne burde være og fremover bør behandles. Bemærkningerne illustrerer efter ministeriets opfattelse ofte, at der ikke nødvendigvis er nogle klare og entydige svar, endsi­ge at udtalelserne i sig selv er enslydende.

Ministeriet forholder sig i den forbindelse primært lovgivningen, herunder forvaltningsloven, samt til de autoritative udtalelser og tilkendegivelser, som Folketingets Ombudsmand – på dette sagsområde som på andre områder – afgiver til brug for den løbende optimering af det offentlige sagsbehandling.

Ved at færdigbehandle sagerne – også selv om det endte med et afslag på indfødsret – fik de konkrete ansøgere meddelt en udtrykkelig stillingtagen til deres sag set i forhold til de almindelige regler, og de fik i det omfang, det var relevant for deres egen konkrete sag oplyst, hvilke forhold eller betingelser, de ikke opfyldte, således at de kunne overveje muligheden for senere at søge igen, når de havde opfyldt disse forhold eller betingelser.

Ansøgerne havde samme retsstilling som ved berosættelse og opretholdt deres hidtidige opholdsret i Danmark, uafhængigt af udfaldet af sagen om indfødsret.

Indfødsretskontoret har siden beslutningen i februar løbende markeret de konkrete sager, hvor der blev meddelt afslag på indfødsret, således at der efterfølgende – når der var sket en afklaring af de rejste spørgsmål om rækkevidden af konventionerne – kunne ske en identifikation og opfølgning.”

Udkastets sammenfatning så således ud:

#### ”6. Sammenfatning

...

- I forbindelse med at det i februar 2009 blev besluttet at fortsætte undersøgelsen af de øvrige nordiske landes praksis for gennemførelse af FN's Konvention om begrænsning af statsløshed blev det samtidig besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer.

– BEGRUNDELSE”

Tilsvarende udkast til notat blev den 27. februar 2011 kl. 10.19 sendt af Christian Lützen til Claes Nilas med den bemærkning, at der manglede et afsnit i sammenfatningen. Kl. 10.34 blev det fremsendt på ny, men nu med en færdig sammenfatning. Følgende var tilføjet sammenfatningen efter ovennævnte afsnit:

- ”- Der var behov for gennem blandt andet undersøgelser af de øvrige nordiske landes praksis, at udrede den juridiske tvivl om, hvilke betingelser, der skulle opstilles for at give indfødsret til denne gruppe ansøgere.
- Det blev af Integrationsministeriet overvejet, om der burde ske berostillelse af de konkrete ansøgninger. Det blev vurderet, at der ikke var noget juridisk krav herom, og at det faktisk ville kunne være en fejl at berostille ansøgningerne, hvorfor sagerne blev viderehandlet efter gældende retningslinjer, også uanset at nogle ansøgere herved ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret.
- En af de afgørende faktorer ved denne vurdering var, at den enkelte ansøger ved færdigbehandling af sagerne – også selvom dette måtte ende med et afslag – havde samme retsstilling som ved en eventuel berostillelse af den enkeltes sag, da afslaget på indfødsret ikke ændrede ved, at den enkelte udlænding opretholdt sin hidtidige opholdsret i Danmark.
- Det blev i øvrigt sikret, at der efterfølgende kunne ske en opfølgning på hver enkelt sag, når den generelle juridiske tvivl var afklaret.”

Den 27. februar 2011 kl. 22.58 kommenterede Nanna Fischer i en mail sendt til Christian Lützen med kopi til Niels Henrik Larsen, Kirska Reinholdt og Dorit Hørlyck bl.a. de nye afsnit under sammenfatningen således:

Ud for

- ”- Der var behov for gennem blandt andet undersøgelser af de øvrige nordiske landes praksis at udrede den juridiske tvivl om, hvilke betingelser, der skulle opstilles for at give indfødsret til denne gruppe ansøgere.”

skrev hun

- ”Koger vi ikke for meget suppe på hønen her. Var der så meget juridisk tvivl om betingelserne?”

Ud for

”- Det blev af Integrationsministeriet overvejet, om der burde ske berostillelse af de konkrete ansøgninger. Det blev vurderet, at der ikke var noget juridisk krav herom, og at det faktisk ville kunne være en fejl at berostille ansøgningerne, hvorfor sagerne blev viderehandlet efter gældende retningslinjer, også uanset at nogle ansøgere herved ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret.”

skrev hun

”Vores overvejelser var vist ikke så detaljerede. Men det kan dorit og Kirsa be- eller afkræfte, men vi skal vel passe på med at opfinde overvejelser, som vi har gjort os.”

Ud for

”- En af de afgørende faktorer ved denne vurdering var, at den enkelte ansøger ved færdigbehandling af sagerne – også selvom dette måtte ende med et afslag – havde samme retsstilling som ved en eventuel berostillelse af den enkeltes sag, da afslaget på indfødsret ikke ændrede ved, at den enkelte udlænding opretholdt sin hidtidige opholdsret i Danmark.”

skrev hun

”Som ovenfor – bør formuleres mere generelt – det var jo ikke helt sådan vi tænkte dengang.”

Kirsa Reinholt skrev i en mail af 27. februar 2011 kl. 23.01 til Nanna Fischer og Christian Lützen med kopi til Niels Henrik Larsen og Dorit Hørlyck, at

”Det med berostillelsen har jo ikke været overvejet så detaljeret, som Nanna påpeger, men begrundelsen for at fortsætte med at behandle efter de alm regler og ikke stille i bero, er jo nødvendig – nu.”

Dorit Hørlyck skrev i en mail af 27. februar 2011 kl. 23.02 til Christian Lützen med kopi til Niels Henrik Larsen, Nanna Fischer og Kirsa Reinholt, at hun var

”enig med Nanna i, at vi ikke har gjort os så dybe overvejelser om berostillelse som anført.”

Kl. 23.04 videresendte Niels Henrik Larsen Dorit Hørlycks mail kun til Christian Lützen og skrev:

”Men det har ministeren. I sit hoved. End of story!”

Christian Lützen svarede Niels Henrik Larsen kl. 23.06:

”JA”.

Niels Henrik Larsen skrev den 27. februar 2011 kl. 11.22 i en mail med overskriften ”Strøtanke lige før målstregen” til Christian Lützen og Claes Nilas:

”Kære begge

Ved de sidste timers korrekturlæsning mv. har jeg fået nedenstående tanke, som måske allerede er vinklet, men mit begrænsede kendskab til forløbet gør, at jeg alligevel tillader mig at fremkomme med den:

Kunne man her i 12. time overveje følgende vinkling, som jeg ikke helt synes, at notatet indeholder? (Eller er der for meget, der så peger tilbage til en kendt gammel sag med 7 røde bind?):

Statsborgerskab er ikke bare noget, som man giver. Det er det højest opnåelige, og det er UDTRYKKELT I GRUNDLOVEN sikret, at det kun kan ske ved lov. Der er i øvrigt meget restriktive krav til efterfølgende fratagelse af et statsborgerskab, herunder navnlig ift statsløse, også selvom statsborgerskabet måtte være givet ved en fejl.

Det var derfor af AFGØRENDE BETYDNING FOR REGERINGEN OG FOR INTEGRATIONSMINISTERENS OPFYLDELSE AF GRUNDLOVENS ÅND OG KRAV, at man, da man opdagede den fejlagtige sagsbehandling, ikke bare straks gik over i den helt modsatte grøfte og uden nærmere juridisk afdækning blot begyndte betingelsesløst at give denne gruppe statsborgerskab; navnlig i de sager, hvor der var tale om, at de pågældende havde begået kriminalitet i Danmark.

Det var derimod helt naturligt, at integrationsministeren afkrævede ministeriet et fuldstændig sikkert juridisk grundlag for at ændre den hidtidige faktiske sagsbehandling, og at hun i den forbindelse tog kontakt til de andre nordiske lande for at kunne måle Danmarks retsopfattelse op mod deres.

Der var selvfølgelig ikke tale om, at ministeren på nogen måde ønskede at fragte udlændinge deres ret, men omvendt måtte ministeren helt naturligt som en konsekvens af grundloven sikre sig, at statsborgerskab IKKE blev givet på et urigtigt grundlag.”

Claes Nilas svarede kl. 11.31:

”Den tager vi også med til vores møde.”

Den 27. februar 2011 kl. 15.22 fremsendte Christian Lützen et nyt udkast til notat til Niels Henrik Larsen, Nanna Fischer og Kirska Reinhold og anførte, at der var frist for levering til kl. 20.00. Afsnittet om sagsbehandling og sammenfatningen var som det udkast, der blev sendt til Claes Nilas kl. 10.34.

Overvejelser i stil med nogle af dem, der fremgik af Niels Henrik Larsens ”strøtanke” i mail fra kl. 11.22, omtales første gang i et udkast til notat, som Christian Lützen kl. 21.43 sendte til Claes Nilas. Overvejelser er her indsat i forbindelse med beslutningen fra august 2008, hvor sagen første gang blev udsat, ikke i forbindelse med den senere beslutning i februar 2009:

”I august 2008 var det juridiske arbejde med udredningen af den hidtidige sagsbehandling og kendskabet til konventionerne så langt, at det var muligt at forelægge sagen for integrationsministeren.

Ministeren besluttede på baggrund heraf, at der – inden ministeren kunne tages stilling til, om og hvordan sagsbehandlingen af sager om statsløse fremadrettet burde tilrettelægges – var behov for at have oplysninger fra de øvrige nordiske lande om, hvorledes de havde gennemført FN’s Konvention om begrænsning af statsløshed i deres lovgivning, og hvorledes de fortolkede rækkevidden af konventionen, herunder hvilke betingelser, der kan stilles ved erhvervelse af statsborgerskab.

Beslutningen om at afvente disse oplysninger var en naturlig konsekvens af, at Danmark generelt på statsborgerskabsområdet har løbende drøftelser med de andre nordiske lande på såvel embedsmandsniveau som på ministerniveau, og at de øvrige nordiske lande har et system for meddelelse af statsborgerskab, der på mange punkter minder meget om det danske.

Integrationsministeriet og integrationsministeren var samtidig i den situation, at man – uanset at man havde konstateret, at den hidtidige administration af sagerne ikke i behørig grad havde taget højde for, at konventionerne betød,



at statsborgerskab skulle meddeles under lempeligere betingelser end de almindelige retningslinjer – under hensyntagen til grundloven og den normale sagsbehandling af sager om indfødsret var nødsaget til at sikre, at man i det mindste stillede de betingelser, der var mulige i forhold til respekten for konventionerne.

Det bemærkes herved, at konventionerne udgør en form for særregler i forhold til de af et flertal i Folketinget fastlagte almindelige retningslinjer, og at man politisk og juridisk alene måtte give statsborgerskab efter konventionernes ramme i det omfang, at Danmark med sikkerhed er forpligtet til at give efter en sådan lempeligere praksis end de almindelige retningslinjer.

Selve konstateringen af, at konventionerne ikke nødvendigvis var fulgt, var således ikke ensbetydende med, at man samtidig vidste, hvordan sagerne så fremadrettet skulle behandles.”

Den 27. februar 2011 kl. 23.08 sendte Christian Lützen nyt udkast til notat til Claes Nilas. De første syv afsnit og de sidste tre svarede i realiteten til udkastet sendt samme dag kl. 15.27. Endvidere indgik følgende ændrede afsnit:

#### ”4.2. Sagsbehandling

...

Integrationsministeriet har også tidligere stået over for at skulle tage stilling til, hvordan internationale begivenheder, nye internationale domme eller andre forhold, der har betydning for fortolkningen af rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser i forhold til konkret sagsbehandling, skal håndteres i forhold til den konkrete sagsbehandling af sager på ministerområdet.

Og der har i den forbindelse også tidligere været situationer, hvor man har måttet tage stilling til, om man skulle berostille sager, mens man udredte sådanne internationale forhold nærmere.

Som eksempel herpå kan nævnes behandlingen af konkrete sager om opholdstilladelse i forbindelse med den såkaldte Tegningesag i 2006 samt behandlingen af sager om ophold i Danmark i henhold til EU-retten i forbindelse med den såkaldte Metock-sag i 2008.

Udgangspunktet for en sådan vurdering er efter Integrationsministeriets opfattelse, at man ud fra forholdene på tidspunktet, hvor spørgsmålet om berostillelse opstår, må se på en række gennemgående kriterier.

Disse kriterier er blandt andre, hvilken form for juridisk usikkerhed, der er opstået, hvor længe det må antages, at det vil tage, førend usikkerheden kan afhjælpes, om det er sandsynligt, at afklaringen vil føre til en ændret retsopfattelse, der kan begrunde, at borgere stilles bedre end hidtil, og om hvor indgribende såvel en beslutning om berostillelse som en beslutning om at forsætte sagsbehandlingen efter de hidtidige regler og praksis vil være for de konkrete sager, hvor spørgsmålet om berostillelse måtte være relevant.

Spørgsmålet om berostillelse eller ej kan således ikke besvares generelt og entydigt.

I tilfældet med den såkaldte Metock-sag besluttede ministeriet at berostille en række sager.

Dette blev der rejst kritik af, blandt andet fra visse forvaltningsretsjurister. Såvel bemærkningerne dengang som til den nuværende sag fra forskellige eksperter illustrerer efter ministeriets opfattelse netop, at der er tale om komplekse juridiske problemstillinger, og at der ikke nødvendigvis er et entydigt svar på, hvad der er rigtigt og forkert i den enkelte situation.

Det kan forekomme, at det – efter at den juridiske usikkerhed er afhjulpet – står mere tydeligt, hvad man burde have gjort i forhold til berostillelse, men dette kan i sagens natur ikke inddrages på det tidspunkt, hvor ministeriet er nødsaget til at foretage vurderingen af og gennemføre beslutningen om, hvorvidt der bør ske berostillelse eller ej.

Ministeriet har – hver gang der har været spørgsmål om berostillelse – søgt bedst muligt at sikre sig, at der kunne ske en hurtig og fyldestgørende behandling af de berørte sager senest umiddelbart efter, at den juridiske usikkerhed var afklaret, ligesom ministeriets sagsbehandling i øvrigt løbende er under kontrol fra blandt andet Folketingets Ombudsmand. Ministeriet har således en åben og fremadrettet dialog med ombudsmanden om sagsbehandlingen for bedst muligt at kunne optimere denne i forhold til god forvaltningsskik.

Således udtalte ombudsmanden eksempelvis den 11. november 2008 i forbindelse med den såkaldte Vejledningssag blandt andet:

”Ministeriet har grundlæggende taget min kritik til efterretning men har dog knyttet bemærkninger til enkelte af kritikpunkterne. Jeg er glad for ministeriets reaktion...

Ombudsmanden er fuldt opmærksom på, at Udlændingesservice og Integrationsministeriet har arbejdet på at forbedre forholdene og fortsat gør det. Det redegøres der også meget udførligt for i ministeriets svar.”

Ministeriet forholder sig således helt generelt i sin juridiske sagsbehandling primært til lovgivningen, herunder forvaltningsloven, samt til de autoritative udtalelser og tilkendegivelser, som Folketingets Ombudsmand – på dette sagsområde som på andre områder – afgiver til brug for den løbende optimering af det offentliges sagsbehandling.”

og under sammenfatningen var følgende fjernet:

”- Der var behov for gennem blandt andet undersøgelser af de øvrige nordiske landes praksis, at udrede den juridiske tvivl om, hvilke betingelser, der skulle opstilles for at give indfødsret til denne gruppe ansøgere.”

mens de følgende afsnit var uændrede, dog således at denne sætning blev tilføjet:

”Indfødsretskontoret har derfor siden beslutningen i februar 2009 løbende markeret de konkrete sager, hvor der blev meddelt afslag på indfødsret.”

I en mail af 28. februar 2011 kl. 00.09 til Claes Nilas og Christian Lützen fremkom Birthe Rønn Hornbech med bemærkninger til et udkast til det notat, som statsministerens havde anmodet om. Bemærkningerne angik ikke beslutningen fra februar 2009.

Den 28. februar 2011 kl. 19.50 sendte Christian Lützen et nyt udkast til notat til Claes Nilas. Afsnittet om sagsbehandlingen og sammenfatningen var ikke ændret i forhold til udkastet fremsendt den 27. februar 2011 kl. 23.08.

Claes Nilas sendte udkastet tilbage til Christian Lützen kl. 22.30 med lidt sproglige rettelser og en bemærkning om, at han ad side 15 (afsnittet om sagsbehandling) gerne ville have ”Aalborg-professorens hamskifte ... med kl. 15 i stm”. Afsnittet og sammenfatningen ses ikke ændrede. Claes Nilas skrev endvidere:

”Proces: Det er ikke meget der skal rettes. Jeg ved ikke, om Kim skulle nå ind over det nordiske ? Og om han har andet. P.d.a.s. ville jeg meget selv gerne kunne bringe ”Rammen for notatet” over til de to andre min ml. 10 og 10.30.”

Niels Henrik Larsen sendte den 1. marts 2011 kl. 00.33 notatet med bemærkninger til Christian Lützen. Til afsnittet

”Samtidig blev det besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer, uanset at nogle ansøgere herved ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret. Det blev samtidig besluttet, at sagerne skulle markeres, således at der efterfølgende kunne ske en identifikation og opfølgning.”

foreslog han følgende tilføjelse:

”når den juridiske usikkerhed var afklaret.”

idet han i en kommentar skrev:

”Kan vi holde til dette?”

Birthe Rønn Hornbech skrev den 1. marts 2011 kl. 6.28 til Thomas Bille Winkel med kopi til Claes Nilas, Christian Lützen og Kim Lunding følgende:

”Vil du sørge for, at de tre musketerer får den artikel, du har fundet frem om berostillelse.

Jeg vil bede om, at de tre jurister nærmere forklarer mig om den berostillelse. Selv kan jeg af gode grunde ikke huske det.

Mht. Metock handlede vi hurtigt. Men den sag kom jo heller ikke som en overraskelse – i modsætning til afsløringen af ulovlig forvaltning om statsløse - . Metocksagen var som den eneste EMD nøje forberedt.

Fint, at du fandt den gamle reportage frem.”

Thomas Bille Winkel sendte den 1. marts 2011 kl. 6.38 tre artikler til Christian Lützen, Kim Lunding og Claes Nilas med kopi til Birthe Rønn Hornbech. Artikler med overskrifterne ”Ekspert: Regeringen brød loven” og ”Stille – regeringen tænker” af journalisterne John Hansen og Henrik Vinther Olsen var bragt i Jyllands-Posten den 17. august 2008 og artiklen med overskriften ”Ekspert gennemhuller Rønns påstand

i interview” af journalist Jesper Vangkilde var bragt i Politiken den 28. februar 2011. Artiklerne vedrørte henholdsvis berostillelse af sager om familiesammenføring efter EU-reglerne i 2008 og udtalelser, som Birthe Rønn Hornbech var fremkommet med i et interview til Politiken om statsløse-sagen.

Artiklerne i Jyllands-Posten fra 2008 beskrev, hvordan regeringen fra maj 2004 og i en periode på otte måneder stillede en række ansøgninger om familiesammenføringer i bero, mens fortolkningen af EU-reglerne i lyset af en dom afsagt af EF-domstolen den 23. september 2003 blev nærmere overvejet. Ifølge artiklen blev ansøgningerne behandlet frem til, at det var afklaret, om de handlede om vandrende arbejdskraft, og hvis svaret var ja, blev sagsbehandlingen sat i bero.

Journalisterne havde stillet fire universitetsjurister spørgsmål om, hvorvidt berostillelsen var lovlig. Professor, dr. jur. Jens Vedsted-Hansen, Aarhus Universitet var citeret for at have udtalt: ”I princippet nej – og i hvert fald kun i kortere tid, hvis tiden bruges til at undersøge konkret misbrug, proformaægteskaber eller lignende, som man efter EU-retten har lov til at undersøge med henblik på evt. afslag.” Lektor, phd. Sten Bønsing, Aalborg Universitet, var citeret for at have udtalt: ”Man havde en årelang praksis, som ingen ydre omstændigheder havde underkendt eller bragt i tvivl. Derfor havde ansøgerne et retskrav på at få deres sager behandlet, uanset at regeringen af andre årsager overvejede at lave den praksis om. Det skal borgerne ikke vente på.” Claus Haagen Jensen var citeret for at have udtalt: ”Man kan ikke bare sætte sagerne i bero, mens man prøver, om man kan finde ud af et eller andet nyt.” Lektor, lic. jur. Jørgen Albæk Jensen, Aarhus Universitet var citeret for at have udtalt: ”Det er et overskueligt, veldefineret område, og meget specifikke problemstillinger. En kyndig EU-retsspecialist ville formentlig relativt hurtigt kunne have lavet det her”, og ”Myndighederne har en forpligtelse til at afgøre sagerne hurtigt, når der er ting, der har meget stor betydning for de berørte. Så må man jo sætte turbo på det udredningsarbejde, der skal til, før man har en ny praksis. Og det har man jo tydeligvis ikke gjort”.

Artiklen i Politiken vedrørte Birthe Rønn Hornbechs svar i artiklen i Politiken den 26. februar 2011 på spørgsmålet om, hvorfor ministeriet blev ved at give ulovlige afslag i 2009. Birthe Rønn Hornbech var citeret for at have svaret: ”Vi er stadig ikke nået til, hvordan konventionen skal fortolkes, og så siger jeg: ”gør som I plejer, men I skal kunne finde sagerne, så vi kan genoptage dem. Hvis I så spørger, hvorfor stiller I ikke sagerne i bero? Så svarer jeg: Fordi ombudsmanden har sagt, at man ikke må stille sager i bero”.”

Lektor, phd. Sten Bønsing, Aalborg Universitet var foreholdt denne udtalelse citeret for at have udtalt: ”Hun må have misforstået ombudsmandens praksis. Hendes

udlægning er i hvert fald forkert. Ombudsmanden har aldrig sagt, at man ikke må sætte sager i bero”. Videre fremgik det af artiklen, at Birthe Rønn Hornbechs forklaring stred imod den praksis, som udlændingemyndighederne havde fulgt i andre sager, herunder i forbindelse med Metock-sagen.

Claes Nilas svarede alle kl. 6.50 således:

”Forskellen er også, at i Metock havde vi forventning om en hurtig juridisk afklaring (det var der jeg selv var nede og forhandle med Jonatan F og fik en form for godkendelse af vores fortolkning af dommen) (det blev også kun et tidsrum af nogen få måneder) og at et afslag i Metock-lignende-sager ville betyde, at folk slet ikke kom ind i landet.”

Udkast til notat blev den 1. marts 2011 kl. 7.44 af Christian Lützen mailet til Kim Lunding, der var kommet tilbage fra ferie og nu deltog i udarbejdelsen af redegørelsen til statsministeren. I notatet var afsnittet om sagsbehandling formuleret svarende til det notat, der blev sendt til Claes Nilas den 28. februar 2011 kl. 19.50.

Kim Lunding skrev kl. 9.29 til Christian Lützen:

”Som sagt så er papiret efter min opfattelse mangelfuldt og risikabelt, herunder med en lommemilosofisk udgave ang det statsretlige og kontorets rolle ift FT. Men også mange andre forhold, som åbner for flere spm end svar”

Kl. 10.07 skrev Kim Lunding til Christian Lützen og Niels Henrik Larsen:

”Hmm

Vi må hellere lige tale – kommer I ned til mig”

Den 1. marts 2011 blev det andet møde med medarbejdere fra Integrationsministeriet, Statsministeriet og Justitsministeriet afholdt. I mødet deltog Christian Kettel Thomsen, Kristian Korfits Nielsen, Claes Nilas, Nanna Fischer, Michael Lunn og Ole Hasselgaard.

Den 2. marts 2011 kl. 4.48 sendte Kim Lunding en ny version af notatet til Niels Henrik Larsen, Nanna Fischer og Christian Lützen. Afsnittet om sagsbehandling var nu væsentligt kortere:

#### ”4.2. Sagsbehandling

I februar 2009 blev det som nævnt ovenfor efter forelæggelse af sagen for ministeren besluttet at fortsætte undersøgelsen af de øvrige nordiske landes praksis for gennemførelse af FN's Konvention om begrænsning af statsløshed.

Samtidig blev det besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer, uanset at nogle ansøgere herved ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret. Det blev samtidig besluttet, at sagerne skulle markeres, således at der efterfølgende kunne ske en identifikation og opfølgning i de enkelte sager.

Beslutningen om at fortsætte sagsbehandlingen blev taget ud fra den betragtning, at der var behov for at fortsætte undersøgelserne af de øvrige nordiske landes praksis, og at der ikke var et overblik over, hvornår de rejste spørgsmål ville kunne afklares, eller hvilken betydning det ville have i forhold til udfaldet af de konkrete ansøgninger om indfødsret. Det var således på dette tidspunkt ikke klart, om den hidtidige forståelse af konventionen kunne justeres.”

Endvidere sendte han bl.a. et nyt afsnit 4.3. Sammenfatning:

”Når forløbet fra februar 2008 og frem skal vurderes, kan det være vanskeligt at forstå de valg, som er truffet undervejs. Det kan forekomme vanskeligt at forstå, hvorfor Integrationsministeriet i 2008 ikke blot valgte at følge den fortolkning af konventionerne, som var beskrevet i lovforslag xx og i lovforslag yy.

Og når man vurderer forløbet i dag, er det meget beklageligt, at man ikke allerede på dette tidspunkt optog de pågældende ansøgere på lovforslag om indfødsrets meddelelse på de lempede vilkår, som følger af de to konventioner.

I dag kan man måske nok mene, at det ikke havde været nødvendigt at undersøge de andre nordiske landes implementering af FN's konvention om statsløshed. Men på daværende tidspunkt var det Integrationsministeriets og ministerens vurdering, at der var behov for at skaffe sig et nordisk overblik forud for fastlæggelsen af den fremadrettede administration af konventionen i Danmark. Dette skal også ses i lyset af, at ændringerne i reglerne om statsborgerskab over tid havde medført, at statsborgerskab til statsløse nu ville skulle meddeles under lempeligere betingelser end de almindelige retningslinjer. Det var baggrunden for, at integrationsministeren – under hensyntagen til grundloven og den normale sagsbehandling af sager om indfødsret valgte at under-

søge, om man i det mindste fremadrettet stillede de betingelser, der var mulige i forhold til respekten for konventionerne.

Her har det også betydning, at meddelelse af statsborgerskab nærmest er en uigenkaldelig beslutning. Der er meget klare begrænsninger for muligheden for senere fratagelse af et meddelt statsborgerskab, og ministeren ville, såfremt reaktionen på opdagelsen af den manglende overholdelse af konventionerne havde været, at man uden nogen form for betingelser gav de pågældende statsløse og børn statsborgerskab, kunne have risikeret, at der blev givet statsborgerskab på et grundlag, der senere viste sig at være mere lempeligt end det, som konventionerne reelt forpligter Danmark til, og en sådan administration ville der med rette kunne rejses kritik af efterfølgende i form af, at ministeren ikke havde det politiske grundlag for at beslutte en administration, der var lempeligere end den, som Danmark var forpligtet til efter konventionerne.”

Den 2. marts 2011 kl. 10.49 skrev Christian Lützen til Kim Lunding:

”Det skal nok klarere frem, at melodien også er:

- Overrasket over sagen, svært ved at få hold på den
- Nordiske indtryk var: uensartethed både fsva gennemførelse af konventionen (måden) og hvilke betingelser der stilles

Det er forklaringen på at det blev udredt nærmere, og også at der gik for lang tid. Det kan beklages – men det var altså ikke politisk motiveret.”

Og kl. 10.56 skrev Christian Lützen til Kim Lunding:

”Og så skal vi nok omformulere det med risikoen for at det blev opdaget.

Argumentationsrækken i ø i sammenfatningen er meget stærk.”

Den 2. marts 2011 kl. 18.13 sendte Kim Lunding ramme for notat til statsministeren til Claes Nilas og Christian Lützen med kopi til Niels Henrik Larsen og Nanna Fischer med følgende bemærkning:

”Hermed redegørelsen om de statsløse. Som nævnt er CNI’s konklusioner indsat sidst i dokumentet og skal køres sammen med sammenfatningerne på de enkelte afsnit – skal stemme overens.”



Afsnittene om sagsbehandling var formuleret således:

### *”5.2. Sagsbehandling*

I februar 2009 blev det som nævnt ovenfor efter forelæggelse af sagen for ministeren besluttet at fortsætte undersøgelsen af de øvrige nordiske landes praksis for gennemførelse af FN's Konvention om begrænsning af statsløshed.

Samtidig blev det besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer, uanset at nogle ansøgere herved ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret. Det blev samtidig besluttet, at sagerne skulle markeres, således at der efterfølgende kunne ske en identifikation og opfølgning i de enkelte sager.

Beslutningen om at fortsætte sagsbehandlingen blev taget ud fra den betragtning, at der var behov for at fortsætte undersøgelserne af de øvrige nordiske landes praksis, og at der ikke var et overblik over, hvornår de rejste spørgsmål ville kunne afklares, eller hvilken betydning det ville have i forhold til udfaldet af de konkrete ansøgninger om indfødsret. Det var således på dette tidspunkt ikke klart, om den hidtidige forståelse af konventionen kunne justeres.

### *5.3. Sammenfatning*

Når forløbet fra februar 2008 og frem herefter skal vurderes, kan det være vanskeligt til fulde at forstå de valg, som er truffet undervejs. Det kan forekomme vanskeligt at forstå, hvorfor Integrationsministeriet i 2008 ikke blot valgte at følge den fortolkning af konventionerne, som var beskrevet i lovforslag xx og i lovforslag yy.

Og når man vurderer forløbet i dag, må det siges at være meget beklageligt, at man ikke allerede på dette tidspunkt optog de pågældende ansøgere på lovforslag om indfødsrets meddelelse på de lempeligere betingelser, som følger af de to konventioner.

I dag kan man måske nok mene, at det ikke havde været nødvendigt at undersøge de andre nordiske landes implementering af FN's konvention om statsløshed. Men på daværende tidspunkt var det Integrationsministeriets og ministerens vurdering, at der var behov for at skaffe sig et nordisk overblik forud for fastlæggelsen af den fremadrettede administration af konventionen i Danmark. Dette skal også ses i lyset af, at ændringerne i reglerne om statsborger-

skab over tid havde medført, at statsborgerskab til statsløse nu ville skulle meddeles under ganske lempeligere betingelser end efter de skrappe almindelige betingelser fastsat af Folketinget. Det var baggrunden for, at integrationsministeren – under hensyntagen til grundloven og den normale sagsbehandling af sager om indfødsret – valgte at undersøge, om man i det mindste fremadrettet stillede alle de betingelser, der var mulige under hensyntagen til respekten for konventionerne.

Her har det også betydning, at meddelelse af statsborgerskab nærmest er en uigenkaldelig beslutning. Som anført ovenfor i afsnit 5 er der meget klare begrænsninger for muligheden for senere fratagelse af et meddelt statsborgerskab. Ministeren ville således, såfremt reaktionen på opdagelsen af den manglende overholdelse af konventionerne havde været, at man uden nogen form for betingelser gav de pågældende statsløse og børn statsborgerskab, kunne have risikeret, at der blev givet statsborgerskab på et grundlag, der senere viste sig at være mere lempeligt end det, som konventionerne reelt forpligter Danmark til, og en sådan administration ville der kunne rejses kritik af efterfølgende.”

Sammenfatningen var formuleret således:

- ”- I februar 2009 blev det efter forelæggelse af sagen for ministeren besluttet at fortsætte undersøgelsen af de øvrige nordiske landes praksis for gennemførelse af FN’s Konvention om begrænsning af statsløshed.
- Samtidig blev det besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer, uanset at nogle ansøgere herved ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret. Det blev samtidig besluttet, at sagerne skulle markeres, således at der efterfølgende kunne ske en identifikation og opfølgning i de enkelte sager.
  - Beslutningen om at fortsætte sagsbehandlingen blev taget ud fra den betragtning, at der var behov for at fortsætte undersøgelserne af de øvrige nordiske landes praksis, og at der ikke var et overblik over, hvornår de rejste spørgsmål ville kunne afklares, eller hvilken betydning det ville have i forhold til udfaldet af de konkrete ansøgninger om indfødsret. Det var således på dette tidspunkt ikke klart, om den hidtidige forståelse af konventionen kunne justeres.”

Konklusionen var formuleret således:

”Når man skal vurdere forløbet fra 2008 og frem til i dag, må man konstatere, at der naturligvis skal foretages en konventionsmæssig fortolkning, men at den har været mulig at foretage på baggrund af en ordlydsfortolkning af konventionen.

Når man alligevel i 2008-9 besluttede ikke med det samme at igangsætte behandlingen af sager fra statsløse personer i et nyt administrativt regime, men i en periode fortsatte den hidtidige sagsbehandling, må dette ses på baggrund af den politiske vurdering, som man på det tidspunkt måtte foretage af sagen. Det var svært at forestille sig, at man igennem en periode på næsten 10 år ikke havde haft den fornødne opmærksomhed på de to relevante konventioner i forhold til sagsbehandlingen og altså på den måde ikke havde fået implementeret de to FN-konventioner på sædvanlig måde igennem en årelang periode, først i en kortere periode i Justitsministeriet og siden i Integrationsministeriet.

Da der herudover forelå oplysninger om, at de nordiske lande henholdsvis havde implementeret konventionerne på forskellig måde og også i forhold til den konkrete administration fortolkede disse på forskellig måde, besluttede man at iværksætte – kan man sige – det nordiske spor, altså at få afklaret, hvorledes de øvrige nordiske lande, som både har en lovgivning og en praksisadministration meget lig den danske, havde forstået disse konventioner, og hvorledes de anvendte dem i praksis i forhold til konkrete ansøgninger om statsborgerskab.

Denne øvelse fik desværre et noget bumpet forløb, da de nordiske møder på dette område er årlige og med formelle dagsordener, som skal tilrettelægges på forhånd, ligesom integrationsministeren på grund af sygdom desværre ikke selv kunne være til stede på det nordiske ministermøde i sommeren 2009, hvor sagen var på dagsordenen, og hvor de øvrige nordiske ministre deltog.

Da man på forhånd ikke vidste, hvor lang tid undersøgelsen af det nordiske spor ville tage, hvilket i øvrigt også var en del af baggrunden for den fortsatte sagsbehandling i forhold til statsløse på området, burde man have orienteret Folketinget samtidig med igangsætningen af disse undersøgelser, dvs. muligvis i august 2008, eller i al fald ved beslutningen om at afvente det nordiske ministermøde – en beslutning der blev taget i februar 2009.

Så et forløb, der var igangsat i et ønske om at afklare sagen og at få sikker politisk grund under fødderne, kan man sige burde ikke have været igangsat, når man ser på, hvor langstrakt et forløb det blev, og hvor lidt det i virkeligheden

flyttede billedet af indtrykket af de nordiske landes forskelligartede praksis på dette område. Og derfor burde beslutningen om at følge konventionen ud fra en ren ordlydsfortolkning have været truffet på et tidligere tidspunkt, således at der var skåret igennem og sket en behandling af de statsløse personer ud fra en sådan meget ordtro fortolkning af konventionen. Det var denne skæren igennem, der skete i november måned 2009.

Det er meget beklageligt, og der er grund til at undskylde for denne fejlvurdering i forhold til de konkrete statsløse personer, der dermed måske i nogle måneder eller helt op til et år har måttet vente på at få deres statsborgerskab, afhængig af den almindelige cyklus for fremsættelse af lovforslag om indfødsret.

Man må også være ærlig og sige, at når integrationsministeriet nu anlægger denne vurdering af sagen og kommer med denne undskyldning, er det naturligt fordi, at ministeriet i august 2008 og februar 2009 så at sige så sagen forfra, altså med det virkelighedsbillede af næsten 10 års mulige manglende konkret implementering af konventionerne samt oplysninger om forskelligartet nordisk praksis foran sig, inden man skulle træffe beslutning, mens man i dag har et overblik over, hvorfor der opstod denne manglende opmærksom omkring konventionerne startende fra 1999, ligesom det nordiske billede omend ikke står klarere, så i hvert fald ikke er til at grave dybere i.

Derfor er det også relevant at foretage denne selverkendelse og sige, ”kunne det her ikke have været gjort bedre ” – jo det kunne det.

Men der har ikke været handlet ulovligt eller været noget som helst ønske om at undgå at give statsløse de rettigheder, som følger af såvel internationale konventioner som dansk lovgivning.”

Birthe Rønn Hornbech fremkom i mail af 3. marts 2011 kl. 05.43 til Kim Lunding, Christian Lützen og Claes Nilas med bemærkninger til processen. I mailen hedder det:

”Kære Kim, Christian og Claes

Det er en rigtig god ide, hvis nogen pløjer aviserne for den seneste måned igennem, så vi i hvert fald er sikre på, at vi i notatet har taget højde for avisernes selvstændige efterforskning.

Jeg er holdt op med at læse aviser, så I skal ikke regne med, at jeg ved, hvad der står. Men jeg konstaterer, på de mediehenvendelser jeg får, at medierne i deres efterforskning er langt foran os på visse områder.

Jeg tror det er vigtigt, at det af notatets nordiske forløb fremgår, om vi kender til fortolkningsnotater i andre nordiske lande, og navnlig datoen for notaterne. De nordiske lande har sikkert travlt nu eller får travlt fordi de gerne vil fremstå som de hellige.

Det kræver jo også i notatet – hvor vi klager over, at der ikke er udstedt retningslinjer tidligere, en forklaring på, at vi heller ikke selv har fået udstedt de retningslinjer – eller hvis vi gør det – at vi har været mere end to år om at udstede retningslinjer.

I behøver til gengæld ikke skrive, at det er noget jeg har forlangt og først i januar. Det burde ha været gjort for længst og kræver en forklaring.

Ligeledes fortolkningsnotat.

Fælde: Efter hvilke retningslinjer og fortolkningsprincipper er statsløsestatsborgerskabssagerne behandlet i 2010.

SVAR INGEN.

Svar om, at ingen har fået afslag er jo slet ikke tilstrækkeligt svar, som nogen vil købe.

Vi er på den!!!!

Mange af de spørgsmål, der er rejst på det seneste har ikke været rejst før og er rejst af mig. Jeg gruer for, hvor meget jeg slet ikke har tænkt på – huller som aviserne vil kaste sig over så snart notatet offentliggøres.

I husker, at også jeg skal ha tid til at gennemgå notatet Hvis I skriver uden møder med mig – tager det længere tid at godkende notatet, da jeg er nødt til at have tid til en kontradiktorisk proces.

Regn med at den gamle anklager finder alle selvmodsigelser. I kan ligeså godt tænke dem igennem med i n d e n I skriver notatet.

Jeg forstår, at Michael Lunn har efterlyst selvkritik.

I vil sige, at jeg ikke bestiller andet end at udøve kritik. Men det er pinedød også nødvendigt, ikke mindst i denne sag.

Hvis ikke vi har drøftet al t igennem og er meget selvkritiske og helt undgår selvmodsigelser og inkonsekvens kan vi ikke være os.

Jeg forlanger altså løbende at være med i overvejelserne om notatet, så jeg kender begrundelsen for hvert eneste ord. Jeg er så ked af, hvis jeg hele tiden skal hente assistance ude i byen, fordi jeg ikke får lov at være med i processen og derfor er nødt til at hente viden andre steder for at være på niveau med Jer.

Det er faktisk mig, der hele tiden skal stå på mål og tage tævene, derfor burde det også være i Jeres interesse at jeg er med i processen, frem for at køre min egen alternative proces.”

Nanna Fischer kommenterede den 3. marts 2011 kl. 9.16 i en mail til Niels Henrik Larsen, Christian Lützen og Kim Lunding med kopi til Dorit Hørlyck følgende afsnit, der knytter sig til forløbet efter mavebælterne fra august 2008:

”I den forbindelse bemærkes det, at der er meget klare begrænsninger for muligheden for senere fratagelse af et meddelt statsborgerskab, hvis den pågældende derved bliver statsløs. Ministeren ville således, såfremt reaktionen på opdagelsen af den manglende overholdelse af konventionen havde været, at man uden nogen form for betingelser gav de pågældende statsløse statsborgerskab, kunne have risikeret, at der blev givet statsborgerskab på et grundlag, der senere viste sig at være mere lempeligt end det, som konventionen reelt forpligter Danmark til. En sådan administration ville der kunne rejses kritik af efterfølgende.”

med følgende

”Jeg kan ikke lide dette afsnit – betingelserne i konventionen er meget klare – hvad gik vores tvivl på?”

Nanna Fischer sendte den 3. marts 2011 kl. 15.31 et nyt udkast til Dorit Hørlyck, Niels Henrik Larsen, Christian Lützen og Kim Lunding med følgende bemærkning:

”Jeg vedhæfter redegørelsen, som den ser ud efter, at Christian og jeg har indføjet ”Claes’ afsnit” (dvs. i høj grad afsnit fra den tidligere udgave af redegørelsen).”

Afsnittet om sagsbehandling så herefter (igen) således ud:

”5.2. *Sagsbehandling*

I februar 2009 blev det som nævnt ovenfor efter forelæggelse af sagen for ministeren besluttet at fortsætte undersøgelsen af de øvrige nordiske landes praksis for gennemførelse af FN's Konvention om begrænsning af statsløshed.

Samtidig blev det besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer, uanset at nogle ansøgere herved ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret. Det blev samtidig besluttet, at sagerne skulle markeres, således at der efterfølgende kunne ske en identifikation og opfølgning.

Beslutningen om at fortsætte sagsbehandlingen blev taget ud fra den betragtning, at der var behov for at fortsætte undersøgelserne af de øvrige nordiske landes praksis, og at der ikke var et overblik over, hvornår de rejste spørgsmål ville kunne afklares, eller hvilken betydning det ville have i forhold til udfaldet af de konkrete ansøgninger om indfødsret. Det var således på dette tidspunkt ikke klart, om den hidtidige forståelse af konventionen skulle justeres.

Der var allerede indgivet en række konkrete ansøgninger om indfødsret, hvor ansøgeren gennem ansøgningskema og bilag havde anført at opfylde de almindelige regler, og det kunne ikke udelukkes, at der var ansøgninger, hvor de almindelige krav og betingelser for indfødsret var opfyldt. Ansøgeren ville altså kunne gives indfødsret, uanset at overvejelserne om rækkevidden af konventionerne ikke var afsluttede.

Ministeriet ønskede derfor ikke gennem en generel berostillelse at stoppe sagsbehandlingen af sagerne efter de eksisterende regler under henvisning til overvejelser om rækkevidden af konventionerne.

Der er tale om ansøgninger, hvor de pågældende udlændinge selv har rettet henvendelse til myndighederne, og udfaldet af en sådan ansøgning enten er opnåelse af indfødsret, eller at udlændingen opretholder sin hidtidige opholdsretlige status i Danmark.

Integrationsministeriet har også tidligere stået over for at skulle tage stilling til, hvordan internationale begivenheder, nye internationale domme eller andre forhold, der har betydning for fortolkningen af rækkevidden af Danmarks in-

ternationale forpligtelser i forhold til konkret sagsbehandling, skal håndteres i forhold til den konkrete sagsbehandling af sager på ministerområdet.

Og der har i den forbindelse også tidligere været situationer, hvor man har måttet tage stilling til, om man skulle berostille sager, mens man udredte sådanne internationale forhold nærmere.

Som eksempel herpå kan nævnes behandlingen af konkrete sager om opholdstilladelse i forbindelse med den såkaldte Tegningesag i 2006 samt behandlingen af sager om ophold i Danmark i henhold til EU-retten i forbindelse med den såkaldte Metock-sag i 2008.

Udgangspunktet for en sådan vurdering er efter Integrationsministeriets opfattelse, at man ud fra forholdene på tidspunktet, hvor spørgsmålet om berostillelse opstår, må se på en række gennemgående kriterier.

Disse kriterier er blandt andre, hvilken form for juridisk usikkerhed, der er opstået, hvor længe det må antages, at det vil tage, førend usikkerheden kan afhjælpes, om det er sandsynligt, at afklaringen vil føre til en ændret retsopfattelse, der kan begrunde, at borgere stilles bedre end hidtil, og om hvor indgribende såvel en beslutning om berostillelse som en beslutning om at fortsætte sagsbehandlingen efter de hidtidige regler og praksis vil være for de konkrete sager, hvor spørgsmålet om berostillelse måtte være relevant.

Spørgsmålet om berostillelse eller ej kan derfor ikke besvares generelt og entydigt.

I tilfældet med den såkaldte Metock-sag besluttede ministeriet at berostille en række sager.

Dette blev der rejst kritik af, blandt andet fra visse forvaltningsretsjurister. Såvel bemærkningerne dengang som til den nuværende sag fra forskellige eksperter illustrerer efter ministeriets opfattelse netop, at der er tale om komplekse juridiske problemstillinger, og at der ikke nødvendigvis er et entydigt svar på, hvad der er rigtigt og forkert i den enkelte situation.

Det kan forekomme, at det – efter at den juridiske usikkerhed er afhjulpet – står mere tydeligt, hvad man burde have gjort i forhold til berostillelse, men dette kan i sagens natur ikke inddrages på det tidspunkt, hvor ministeriet er nødsaget til at foretage vurderingen af og gennemføre beslutningen om, hvorvidt der bør ske berostillelse eller ej.



Ministeriet har – hver gang der har været spørgsmål om berostillelse – søgt bedst muligt at sikre sig, at der kunne ske en hurtig og fyldestgørende behandling af de berørte sager senest umiddelbart efter, at den juridiske usikkerhed var afklaret, ligesom ministeriets sagsbehandling i øvrigt løbende er under kontrol fra blandt andre Folketingets Ombudsmand. Ministeriet har en åben og fremadrettet dialog med ombudsmanden om sagsbehandlingen for bedst muligt at kunne optimere denne i forhold til god forvaltningsskik.

Ministeriet forholder sig således helt generelt i sin juridiske sagsbehandling primært til lovgivningen, herunder forvaltningsloven, samt til de autoritative udtalelser og tilkendegivelser, som Folketingets Ombudsmand – på dette sagsområde som på andre områder – afgiver til brug for den løbende optimering af det offentlige sagsbehandling.

Ansøgerne havde samme retsstilling som ved berostillelse og opretholdt deres hidtidige opholdsret i Danmark, uafhængigt af udfaldet af sagen om indfødsret.

Indfødsretskontoret har siden beslutningen i februar 2009 løbende markeret de konkrete sager, hvor der blev meddelt afslag på indfødsret, således at der efterfølgende – når der var sket en afklaring af de rejste spørgsmål om rækkevidden af konventionerne – kunne ske en identifikation og opfølgning.

### *5.3. Sammenfatning*

Når forløbet fra februar 2008 og frem herefter skal vurderes, kan det være vanskeligt til fulde at forstå de valg, som er truffet undervejs. Det kan forekomme vanskeligt at forstå, hvorfor Integrationsministeriet i 2008 ikke blot valgte at følge den fortolkning af konventionerne, som var beskrevet i lovforslag nr. 151 af 9. december 1999 og lovforslag nr. 138 af 24. januar 2004, jf. afsnit 4.

Og når man vurderer forløbet i dag, må det siges at være meget beklageligt, at man ikke allerede på dette tidspunkt optog de pågældende ansøgere på lovforslag om indfødsrets meddelelse på de lempeligere betingelser, som følger af de to konventioner.

I dag kan man måske nok mene, at det ikke havde været nødvendigt at undersøge de andre nordiske landes implementering af FN's konvention om statsløshed. Men på daværende tidspunkt var det Integrationsministeriets og ministerens vurdering, at der var behov for at skaffe sig et nordisk overblik forud for fastlæggelsen af den fremadrettede administration af konventionen i Dan-

mark. Dette skal også ses i lyset af, at ændringerne i reglerne om statsborgerskab over tid havde medført, at statsborgerskab til statsløse nu ville skulle meddeles under ganske lempeligere betingelser end efter de skrappe almindelige betingelser fastsat af Folketinget. Det var baggrunden for, at integrationsministeren – under hensyntagen til grundloven og den normale sagsbehandling af sager om indfødsret – valgte at undersøge, om man i det mindste fremadrettet stillede alle de betingelser, der var mulige under hensyntagen til respekten for konventionerne.

Her har det også betydning, at meddelelse af statsborgerskab nærmest er en uigenkaldelig beslutning. Som anført ovenfor i afsnit 5 er der meget klare begrænsninger for muligheden for senere fratagelse af et meddelt statsborgerskab. Ministeren ville således, såfremt reaktionen på opdagelsen af den manglende overholdelse af konventionerne havde været, at man uden nogen form for betingelser gav de pågældende statsløse og børn statsborgerskab, kunne have risikeret, at der blev givet statsborgerskab på et grundlag, der senere viste sig at være mere lempeligt end det, som konventionerne reelt forpligter Danmark til, og en sådan administration ville der kunne rejses kritik af efterfølgende.”

Kim Lunding skrev den 4. marts 2011 kl. 5.48 til Christian Lützen.:

”Omkring berostillelsen er jeg stadig utryk pga oplysningerne fra Dorit i går om de 13 sager, der stod til afslag i august 2008.”

Den 4. marts 2011 blev det tredje møde med medarbejdere fra Integrationsministeriet og Justitsministeriet holdt. I mødet deltog Claes Nilas, Kim Lunding, Nanna Fischer, Michael Lunn og Ole Hasselgaard.

Claes Nilas sendte ved mail 6. marts 2011 kl. 8.12 et nyt udkast til notat til Birthe Rønn Hornbech med kopi til Christian Lützen. I mailen skrev Claes Nilas, at der ville blive afholdt et nyt embedsmandsmøde i Statsministeriet samme dag.

Birthe Rønn Hornbech fremkom igen med – foreløbige – bemærkninger til et udkast til notat i en mail af 6. marts 2011 kl. 9.19 til Claes Nilas, Christian Lützen og Kim Lunding. Bemærkningerne knytter sig til et udkast til notat<sup>1</sup>, som Birthe Rønn Hornbech modtog fredag den 4. marts 2011. Af bemærkningerne synes alene

<sup>1</sup> Notatet er ikke vedhæftet mailen. Justitsministeriet har oplyst, at man ikke fuldt ud kan identificere, hvilken udgave af udkastet til redegørelsen bemærkningerne vedrører, men at ministeriet mener, at der kan være tale om notatet – akt nr. 2 fra sagen j.nr. 2011/309-76.

bemærkning nummer 40 og 41 at angå besrostillelses-problematikken. Bemærkningerne er sålydende:

”Vedrørende NOTATET og undskyld, at min nye pcer ikke vil som jeg vil.

Foreløbige bemærkninger til det udaterede og unummerede notat, jeg fik med hjem fredag den 4. Marts 2010.

Hvis ikke vi er selvkritiske, men tværtimod kommer med fejlagtige undskyldninger, beder vi selv om at blive ristet – os alle sammen.

*Husk den indre dialektik og kontradiktion før der skrives. Alt skal vendes 180 grader. For alt v i l blive vendt 180 grader og brugt imod os alle.*

1. Er der ikke mange gentagelser, det ikke er nødvendige. Og kunne det hele ikke være mere offensivt og stringent.
2. Jeg mangler oplysninger om, hvem, der egentlig har skrevet og tager ansvaret for notatet. Under alle omstændigheder er det jo mig, der skal svare derfor nedenstående i en rød mappe mandag Ring når den er færdig, så bliver den afhentet.
3. Hvad snakker vi om. Notaterne har hverken nummer eller dato.
4. Mange af afsnittenes tilstedeværelse kan måske være begrundet, men følges ikke op og det er svært at se begrundelsen.
5. Jeg ønsker, at det et sted i starten nævnes og side om side, hvor mange, der har tiltrådt statsløsekonventionen og hvor mange, der har tiltrådt børnekonventionen.
6. Jeg ønsker til eget brug en liste over landene under 3.
7. Side 1 omtaler to breve til indfødsretsudvalget og senere et til vko-ordførerne. Bedes mailet og printet til mig print lægges i rød dagsmappe “statsløse”
8. Side 5 de to sidste afsnit. Uklart. Det er jo ikke os, der skal sørge for dynamik i konventionen og vi kan jo heller ikke bestemme det.
9. Øverst side 7 nævnes indfødsretslovens § 3 fra 1999. Hvad var fortolkningen af rækkevidden?
10. Forslaget fra 1999 udbedes
11. 2004 lovforslaget. Hvilken fortolkning lagde man i lovforslaget til grund.
12. Lovforslaget udbedes
13. Vedr. 2004 lov. Anføres det, at indfødsretsudvalget forudgående vil blive orienteret. Det er overhovedet ikke sket eller hvad?
14. 2004 lovforslaget, der loves statsborgerskab når betingelserne er opfyldt.
15. Hvilken fortolkning er det
16. Har I læst forhandlingerne i Folketinget

17. Forhandlingerne udbedes
18. Side 7 4. Sidste afsnit ret afgørende. Hvad er forklaringen på manglende regler og opmærksomhed Det vil da blive et centralt spørgsmål. Skiftende medarbejdere er alle jo udsat for. Ledelsesproblem ????????????
19. Synes ikke det er kloget med de næste søforklaringer om, hvor mange sager der behandles. Det vil blive udlagt som om vi ikke synes de statsløse er vigtige. Og forklaringen begrundet jo intet. Der er jo netop i k k e tale om, at man overset et par stykker. Der er tale om systemfejl!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!
20. Nederst side 7 og øverst side 8. Den går da slet ikke. At ansøgerne har opfyldt betingelserne er jo netop udtryk for, at der ikke er vejledt!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!! Det kan da slet ikke bruges som undskyldning, men tværtimod som forklaring på hvorfor vi er erstatningspligtige.
21. Side 8 nederst om straffene, mener jeg det bør stå, at konventionen efter sin ordlyd betyder, at f. eks. sigtede og varetægtsfængslede har krav på statsborgerskab. Det er jo det JM mener og det vil der efter fredagens debat selvsagt blive spurgt til.
22. Øverst når vi skriver om svar til menneskeretsinstituttet bør det vel tilføjes, at det beklageligvis ikke blev fulgt op.
23. Midt side 9 er også et svagt punkt. Her var altså retningslinjer for børn. Bør det ikke fremgå meget mere klart, at der er givet korrekt statsborgerskab til børn efter korrekt retningslinjer – hvis det altså er tilfældet – og bør der ikke være et klarere talmateriale, der viser, hvor mange der – korrekt – uden krav har fået statsborgerskab. Og kan det nærmere afgrænses, hvor mange, der f. eks. er stillet krav om skoleudtalelse og andre ukoorekte krav.
24. Side 9 Den fejlagtige manual. Hvad gik galt.
25. Side 10 øverst. Der har hersket uklarhed. Hvordan ved vi det nærmere. Det vil der også blive spurgt til. Og hvori uklarheden bestod.
26. Side 10 inden 4.3 Har i vid udstrækning ført til optagelse på lovforslag – ja men korrekt eller efter at have returneret sagerne med besked om at andre betingelser skulle opfyldes. Der må ikke kunne stilles et eneste spørgsmål, hvor mit svar er ved ikke, hvis det er udtryk for, at vi ikke har undersøgt sagerne.
27. Side 10 afsnit 4. **MEDIERNES HOVEDSPØRGSMÅL. HVORDAN KUNNE DET GÅ TIL.**
28. Side 10 under midten. På den ene side beklager og undskylder vi, at er ikke er udarbejdet retningslinjer. Men når der vedr. børn netop er udarbejdet retningslinjer, så går det galt alligevel. Hvad er det så for administrative foranstaltninger ( kunne I ikke stryge glosen tiltag i hele notatet) vi mener, der skulle ha været truffet. Det bliver jeg da spurgt om.

29. Side 10 næstnederste afsnit. Det går altså ikke at blive ved med den forklaring om udskiftning i personalet. Det sker hele tiden og alle steder. Det er et ledelesesproblem. Udstilling for løverne.
30. Side 10 nederste afsnit. Det går altså overhovedet ikke med den undskyldning om mange sager.
31. Samme afsnit. Det er meget fælt, at man mener, at det er aftalen, der betyder, at man administrerer ufuldkomment. Det er jo en tilståelse af, at man suspenderer konventionen på grund af aftalen. Anderledes kan det ikke skrives.
32. Samme afsnit. Når det nævnes, at man f ø r s t giver afslag.
33. Er det så udtryk for, at man ved, at de sager, der har været på lovforslaget er administreret korrekt og, at man altså i k k e har returneret sager, fordi de . ukorrekte - betingelser, man administrerede efter i k k e var opfyldt. For så kan jo også disse sager være erstatningspådragende.
34. Øverst side 11 slog igennem og lang sagsbehandlingstid- nærmere?
35. Afsnit tredjenederst Udredning. Hvilken?
36. Side 12 afsnittet over 5.1. Er det nu ministeren, der tildeler statsborgerskab. Og man gav. Undskyld er det ikke Folketinget.
37. side 14 altfor langt afsnit. Der må deles op. Og er det ikke for pjattet at man ikke nævner landene. Det er i øvrigt selvmodsigende at Norge mener, at konventioner har forrang, når man stiller krav til vandel. Den uoverensstemmelse m forklares.
38. Nederst side 14 med henvisning til hjemmesiderne lige huske at nævne, at Island ikke har undertegnet.
39. Det kan jo godt stå lidt klarere og fyldigt, at de andre lande slet ikke har specielle afsnit om statsløse. Nu de har været så hellige, er det da rart at konstatere, at der ingen vejledning er. Prøv at broder en smule. *Det er jo også forklaringen på, at vi ikke fik klare svar i det nordiske forløb. De har overhovedet ikke tænkt i de baner, vi nu tænker i.*
40. Berostillelse af Metock. HA HA kan ikke sammenlignes med dette her. Metock var nøje forberedt inden domsafgørelsen, der gik kort tid, alt var i offentlighed. Alligevel fik vi kritik af forvaltningsjurister. Overvej lige. Jeg synes, at udstillingen af disse forvaltningsjurister skal stå endnu klarere,

nemlig at de var fantastisk hurtige på aftrækkeren til trods for at jeg løbende underholdt pressen med hvor travlt vi havde og at Claes åbnede EU i sommerferien osv. Det må der lige broderes lidt mere på.

41. Side 16. Undskyld, hvornår er indfødsretssager underlagt Ombudsmanden. Jeg genskal vi netop bruge det til at understøtte at han ikke er med.

42. 5.3. er der en fortolkning i det lovforslag. Se tidligere.

43. Side 17 midt. Enhver blot antydning af at jeg ligger under for aftaler med DF bedes fjernet. Det har rent ud sagt overhovedet ikke været i mit sind, men alene at få den sikkerhed om fortolkningen, som jeg stadig ikke har fået og som de nordiske lande stadig ikke kan bidrage til. Der er nogle sætninger eller afsnit, der skal helt ud. Jeg kan ikke stå inde for den tankegang overhovedet.

44. Side 17 nederst. Menes der noget med det MEN

45. Side 20. Hvorfor sendte vi to breve til indfødsretsudvalget. Som sagt skal jeg have dem samt det andet jeg har bedt om.

46. Side 22 3 afsnit. Hvad betyder det at 3 sager er under behandling.

47. Side 22 Uden at undskylde, så det lyder som om vi ikke tager sagen alvorligt – synes jeg det skal stå klarere, at der på nuværende tidspunkt er tale om 27, hvor fristen er sprunget og hvor der er givet fristforlængelse. Det vil være meget klogt også af hensyn til forventningerne om kæmperstatninger til tusinder af borgere.

48. Den politiske overraskelse bedes skrevet i klarskrift.

49. Side 26 hvad er det for en beslutning om fortolkning i november 09 om fortolkning. Vi skal jo kunne forklare at vi har ændret mening og at vejledningen fra sidste måned nu også fjernes hvorfor gør vi det???

50. De sidste siders lyrik er ikke det bedst. Noget barnligt sprog og uheldige gloser som b u m p e t ??? skal strammes op. Selverkendelse er pladder. Vi beklager, men ikke noget med udkrængning af det indre liv, tak. Kunne det ikke være gjort bedre. Det må altså fjernes og det hele holdes i samme tone som resten. Man må være ærlig og sige skal også ud., Der er jo ingen, der tror på at vi er ærlige og hvorfor sige det nu. Vi beklager og sagen vil med

den viden vi har i dag være blevet løst anderledes hvis vi havde haft den viden at vi ikke kunne nå nordisk klarhed tidligere. Og så anmodes om en balance i notatets konklusion. Det er sgu ikke mig, der har undladt korrekt sagsbehandling i alle de år. Nu fremstilles det som om der aldrig har været fejl før 2008. Det bedes rettet, så man ikke glemmer, at forløbet drejer sig om at rette op på fejl!!!!!!!!!!!!!!

II Hvad er der svaret og ikke svaret på

1. Notatet er en ladeport på spm. a la hvorfor dit og dat ikke med.
2. Der mangler svar på det, alle journalister omgående vil efterspørge og som de har efterspurgt i aviserne, nemlig, blot antydning af spiselige forklaringer
3. Er den med skiftende personale en forklaring. Er det ikke bare afsløring af dårlig ledelse.
4. Er spm. fra Folketinget nøje gennemgået og er der taget højde for dem i notatet. De er noget af en vejledning om, hvad Folketinget og medierne efterspørger
5. Eller kommer der et forklarende notat med svar på alle spørgsmål.
6. Jeg vil under alle omstændigheder samtidig med notatet gerne have en liste over de 25 første spm. journalisterne stiller. Det er klogt allerede nu i hovedet at medinddrage dem. Det vil være klogt at tænke over besvarelse samtidig med at notatet skrives. Der skal kunne svares på alt.”

Birthe Rønn Hornbechs spørgsmål 40 og 41 knytter sig formentlig til følgende afsnit i notatet:

”Integrationsministeriet har også tidligere stået over for at skulle tage stilling til, hvordan internationale begivenheder, nye internationale domme eller andre forhold, der har betydning for fortolkningen af rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser i forhold til konkret sagsbehandling, skal håndteres i forhold til den konkrete sagsbehandling af sager på ministerområdet.

Der har i den forbindelse også været situationer, hvor man har måttet tage stilling til, om man skulle berostille sager, mens man udredte sådanne internationale forhold nærmere.

Som eksempel herpå kan nævnes behandlingen af konkrete sager om opholdstilladelse i forbindelse med den såkaldte Tegningesag i 2006 samt behandlingen af sager om ophold i Danmark i henhold til EU-retten i forbindelse med den såkaldte Metock-sag i 2008.

Udgangspunktet for en sådan vurdering er efter Integrationsministeriets opfattelse, at man ud fra forholdene på tidspunktet, hvor spørgsmålet om berostillelse opstår, må se på en række gennemgående kriterier.

Disse kriterier er blandt andre, hvilken form for juridisk usikkerhed, der er opstået, hvor længe det må antages, at det vil tage, førend usikkerheden kan afhjælpes, om det er sandsynligt, at afklaringen vil føre til en ændret retsopfattelse, der kan begrunde, at borgere stilles bedre end hidtil, og om hvor indgribende såvel en beslutning om berostillelse som en beslutning om at fortsætte sagsbehandlingen efter de hidtidige regler og praksis vil være for de konkrete sager, hvor spørgsmålet om berostillelse måtte være relevant.

Spørgsmålet om berostillelse eller ej kan derfor ikke besvares generelt og entydigt.

I tilfældet med den såkaldte Metock-sag besluttede ministeriet at berostille en række sager.

Dette blev der rejst kritik af, blandt andet fra visse forvaltningsretsjurister. Såvel bemærkningerne dengang som til den nuværende sag fra forskellige eksperter illustrerer efter ministeriets opfattelse netop, at der er tale om komplekse juridiske problemstillinger, og at der ikke nødvendigvis er et entydigt svar på, hvad der er rigtigt og forkert i den enkelte situation.

Det kan forekomme, at det – efter at den juridiske usikkerhed er afhjulpet – står mere tydeligt, hvad man burde have gjort i forhold til berostillelse, men dette kan i sagens natur ikke inddrages på det tidspunkt hvor ministeriet er nødsaget til at foretage vurderingen af og gennemføre beslutningen om, hvorvidt der bør ske berostillelse eller ej.

Ministeriet har – hver gang der har været spørgsmål om berostillelse – søgt bedst muligt at sikre sig, at der kunne ske en hurtig og fyldestgørende behandling af de berørte sager senest umiddelbart efter, at den juridiske usikkerhed var atklaret, ligesom ministeriets sagsbehandling i øvrigt løbende er under kontrol fra blandt andre Folketingets Ombudsmand. Ministeriet forholder sig således helt generelt i sin juridiske sagsbehandling til lovgivningen, herunder forvaltningsloven, samt til de autoritative udtalelser og tilkendegivelser, som Folketingets Ombudsmand – på dette sagsområde som på andre områder – afgiver til brug for den løbende optimering af det offentliges sagsbehandling.”



Spørgsmål 43 knytter sig formentlig til følgende afsnit i notatet:

”Set i dag er det meget beklageligt, at man ikke allerede på et tidligere tidspunkt optog de på gældende ansøgere på et lovforslag om indfødsrets meddelelse på de lempeligere betingelser, som følger de to konventioner.

Set bagud kan man måske nok mene, at det ikke havde været nødvendigt at undersøge de andre nordiske landes implementering af FN-konventionen om statsløshed. Men på daværende tidspunkt var det Integrationsministeriets og ministerens vurdering, at der var behov for at skaffe sig et nordisk overblik forud for fastlæggelsen af den fremadrettede administration af konventionen i Danmark. Det er de lande, man har et juridisk retsfællesskab med.

Det skal også ses i lyset af, at ændringerne i reglerne om statsborgerskab over tid havde medført, at statsborgerskab til statsløse nu ville skulle meddeles under ganske lempeligere betingelser end efter de almindelige betingelser for indfødsret fastsat af Folketinget med en lang række fastsatte vilkår. Det var baggrunden for, at integrationsministeren – under hensyntagen til grundloven og den normale sagsbehandling af sager om indfødsret – valgte at undersøge, hvilke betingelser man set i lyset af andre landes praksis kunne stille, og således at man fremadrettet stillede de betingelser, der var mulige under hensyntagen til respekten for konventionerne.

Man må også huske, at meddelelse af statsborgerskab nærmest er en uigenkaldelig beslutning. Som anført ovenfor er der meget klare begrænsninger for muligheden for senere fratagelse af et meddelt statsborgerskab. Ministeren ville således, såfremt reaktionen på erkendelsen af den manglende efterlevelse af konventionerne havde været, at man helt uden betingelser gav de pågældende statsløse og børn statsborgerskab, kunne have risikeret, at der blev givet statsborgerskab på et grundlag, der senere viste sig at være mere lempeligt end det, som konventionerne forpligter Danmark til, og en sådan administration ville der kunne rejses kritik af efterfølgende.”

Christian Lützen sendte ved mail af 6. marts 2011 kl. 13.32 den seneste udgave af notatet til Birthe Rønn Hornbech med kopi til Claes Nilas:

”Hermed efter aftale med Claes Nilas det nye notat med markering, der efter hans bedste opfattelse viser, hvor der er ændret ift forrige udgave.”

Ændringerne i notatet var markeret med gul farve.

Den 6. marts 2011 blev det fjerde møde med embedsmænd fra Integrationsministeriet, Statsministeriet og Justitsministeriet afholdt. I mødet deltog Christian Kettel Thomsen, Kristian Korfits Nielsen, Claes Nilas, Kim Lunding, Nanna Fischer, Michael Lunn og Ole Hasselgaard.

Den 6. marts 2011 kl. 21.41 sendte Christian Lützen et nyt udkast til redegørelse til Claes Nilas:

”Hermed – rettelser markeret med gult.

De to delssammenfatninger er nu enslydende med afsnit 7. Det bemærkes, at i den forbindelse er der i afsnit 5.3 (delsammenfatning 2) argument, der ligesom glider ud. Jeg vedhæfter argumenterne til dit evt brug i afsnit 8, hvor det kunne reflekteres.

Det vedhæftede papir indeholder endvidere et forslag til ændring i afsnit 8.”

Afsnittet om sagsbehandling var formuleret således, idet afsnit svarende til udkastet fremsendt 3. marts 2011 kl. 15.31 er udeladt:

”Fra tidspunktet for ministerforelæggelsen i august 2008 blev alle ansøgninger fra statsløse, som ellers efter de almindelige retningslinjer ville have fået et afslag på ansøgning om indfødsret, samlet i en bunke i kontoret uden at blive behandlet færdig.

[afsnit1-3]

Der var allerede indgivet en række konkrete ansøgninger om indfødsret, hvor ansøgeren gennem ansøgningskema og bilag havde anført at opfylde de almindelige regler, og det var sandsynligt, at der var ansøgninger, hvor de almindelige krav og betingelser for indfødsret var opfyldt. Ansøgeren ville altså kunne gives indfødsret, uanset at overvejelserne om rækkevidden af konventionerne ikke var afsluttede.

[Afsnit 5-6] ... Selve behandlingen af en ansøgning om indfødsret har således ikke betydning for det opholdsgrundlag, som udlændingen har ved indgivelsen af ansøgningen om indfødsret.

[Afsnit 7-13]

Det kan forekomme, at det – efter at den juridiske usikkerhed er afhjulpet – står mere tydeligt, hvad man burde have gjort i forhold til berostillelse, men

dette kan i sagens natur ikke inddrages på det tidspunkt, hvor ministeriet er nødsaget til at foretage vurderingen af og gennemføre beslutningen om, hvorvidt der bør ske berostillelse eller ej.

Ministeriet har – hver gang der har været spørgsmål om berostillelse – søgt bedst muligt at sikre sig, at der kunne ske en hurtig og fyldestgørende behandling af de berørte sager senest umiddelbart efter, at den juridiske usikkerhed var afklaret. Ministeriet har tilstræbt at vurdere spørgsmålet om berostillelse bedst muligt efter de kendte retskilder, herunder forvaltningsloven og principperne om god forvaltningsskik, ligesom ministeriet har taget tidligere situationer, hvor spørgsmålet om berostillelse af sager på udlændingeområdet har været relevant, med i sine betragtninger. Ansøgerne havde samme retsstilling som ved berostillelse og opretholdt deres hidtidige opholdsret i Danmark, uafhængigt af udfaldet af sagen om indfødsret.

Indfødsretskontoret har siden beslutningen i februar 2009 løbende markeret de konkrete sager, hvor der blev meddelt afslag på indfødsret, således at sagerne efterfølgende kunne genfindes og genoptages, såfremt det viste sig efter undersøgelsen, at de pågældende personer efter konventionen havde krav på at få meddelt indfødsret.”

Sidstnævnte afsnit var markeret med gul baggrund.

Henvisningen til Folketingets Ombudsmand var således udgået.

Konklusionen afsnit 8.2. var formuleret således:

”Efter at man i Indfødsretskontoret i 2008 blev opmærksom på, at ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation fra statsløse personer født i Danmark i en længere periode i et vist omfang var blevet behandlet efter de almindelige retningslinjer for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse og dermed muligt ikke i overensstemmelse med konventionerne på området, gav det anledning til en nærmere undersøgelse af efterlevelsen af de internationale forpligtelser.

Når det i 2008-2009 blev besluttet ikke med det samme at igangsætte behandlingen af sager fra statsløse personer uden at stille de almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab, må dette ses på baggrund af den generelle vurdering, som man på det tidspunkt måtte foretage af sagen. Det gav umiddelbart anledning til betydelig undren, at man igennem en længere periode ikke havde haft den fornødne opmærksomhed på de to relevante konventioner i forhold

til sagsbehandlingen og altså på den måde ikke havde fået implementeret de to FN-konventioner i sagsbehandlingen på sædvanlig måde. Denne omstændighed medførte i sig selv, at der blev fundet behov for nærmere at undersøge retsstillingen. I den forbindelse bemærkes, at FN's konvention om begrænsning af statsløshed er fra 1961 og dermed affærdiget i et sprog, hvor der var fokus på andre samfundsforhold og internationale udfordringer, end vi er vidne til i dag.

Da der herudover forelå oplysninger om, at de nordiske lande havde implementeret konventionerne på forskellig måde og også i forhold til den konkrete administration fortolkede disse på forskellig måde, blev det besluttet at få afklaret, hvorledes de øvrige nordiske lande, som både har en lovgivning og en praksisadministration meget lig den danske, havde forstået disse konventioner, og hvorledes de anvendte dem i praksis i forhold til konkrete ansøgninger om statsborgerskab.

På den baggrund blev det fundet rigtigst at foretage den nærmere undersøgelse af implementeringen af konventionerne i de øvrige nordiske lande med tilsvarende retsgrundlag som det danske. Beklageligvis fik denne undersøgelse et meget langstrakt forløb, da de nordiske møder på dette område er årlige og med formelle dagsordener, som skal tilrettelægges på forhånd, ligesom integrationsministeren på grund af sygdom desværre ikke selv kunne være til stede på det nordiske ministermøde i sommeren 2009, hvor sagen var på dagsordenen, og hvor de øvrige nordiske ministre deltog.

Da det ikke på forhånd lå klart, hvor lang tid undersøgelsen af de nordiske landes implementering ville tage, burde Folketinget have været orienteret i forbindelse hermed, dvs. muligvis i august 2008, eller i al fald ved beslutningen om at afvente det nordiske ministermøde – en beslutning der blev taget i februar 2009. Det er en meget beklagelig fejl, at man ikke var opmærksom herpå, og at orienteringen af Folketinget derfor først skete med de to breve fra 27. januar og 28. januar 2010.

Det har efterfølgende kunnet konstateres, at den iværksatte undersøgelse ikke resulterede i et klart overblik over retstilstanden i de andre nordiske lande, og det kan på den baggrund – således som oplysningerne foreligger i dag – lægges til grund, at undersøgelsen ikke skulle have været iværksat eller at den i hvert fald skulle have været afsluttet på et væsentligt tidligere tidspunkt. Beslutningen om at ændre praksis og meddele de pågældende indfødsret burde i det lys have været truffet på et væsentligt tidligere tidspunkt. Det var denne beslutning, der blev truffet i november måned 2009.

For de statsløse personer, der ikke opfyldte de almindelige betingelser, var beslutningen om ikke at stille sagerne i bero taget ud fra den betragtning, at der i givet fald alene ville blive tale om en udskydelse af adgangen til indfødsret, når man havde taget stilling til retsstillingen efter resultatet af den nordiske undersøgelse. Retsstillingen for ansøgerne ville således være den samme, uanset om der ville blive givet afslag, eller ansøgningen ville blive stillet i bero, idet man samtidig besluttede, at sagerne skulle markeres, således at der i givet fald kunne ske en identifikation og opfølgning i de enkelte sager i form af meddelelse af indfødsret.

Når sagen vurderes i dag med den viden vi nu har om, hvor langstrakt undersøgelsesforløbet blev og hvor begrænset ny viden der kom ud af undersøgelsen, må det konstateres, at der var tale om en fejlsvurdering, og at den skete udskydelse af tidspunktet for imødekommen af ansøgningerne om indfødsret er meget beklagelig. Der er grund til at undskylde for denne fejlsvurdering i forhold til de konkrete statsløse personer, der dermed i visse tilfælde op til over et år afhængig af den almindelige cyklus for fremsættelse af lovforslag om indfødsret har måttet vente på at få deres statsborgerskab.

Når Integrationsministeriet først nu anlægger denne vurdering af sagen og kommer med denne undskyldning, er det naturligvis fordi, at ministeriet i august 2008 og februar 2009 så at sige så sagen forfra, altså med et virkelighedsbillede af en årelang mulig manglende konkret implementering af konventionerne samt oplysninger om en forskelligartet nordisk praksis.

Der er grund til at understrege, at ansøgningerne i overensstemmelse med beslutningen om at færdigbehandle sagerne er taget op af Integrationsministeriet af egen drift, således at indfødsret er blevet meddelt eller vil blive det inden for kort tid, og at beslutningen om at færdigbehandle sagerne på ingen måde har været båret af noget som helst ønske om at afskære statsløse fra at opnå de rettigheder, som følger af internationale konventioner og dansk lovgivning.

Forløbet skyldes alene et ønske om at skabe den fornødne klarhed over rækkevidden af Danmarks forpligtelser i henhold til konventionerne med henblik på at klarlægge, hvorledes den fremtidige administration skulle tilrettelægges.

Forløbet burde imidlertid have været håndteret med betydelig større hurtighed og konsekvens, ligesom Folketingets Indfødsretsudvalg løbende burde have været orienteret om de igangværende overvejelser. At dette ikke skete, er meget beklageligt.”

Kommentarer til afsnit 8 var således:

”For de statsløse personer, der ikke opfyldte de almindelige betingelser, var beslutningen om ikke at stille sagerne i bero taget ud fra den betragtning, at der i givet fald alene ville blive tale om en udskydelse af adgangen til indfødsret, når man havde taget stilling til retsstillingen efter resultatet af den nordiske undersøgelse. Retsstillingen for ansøgerne ville således være den samme, uanset om der ville blive givet afslag, eller ansøgningen ville blive stillet i bero, idet man samtidig besluttede, at sagerne skulle markeres, således at der i givet fald kunne ske en identifikation og opfølgning i de enkelte sager i form af meddelelse af indfødsret.

(Forslag: Retsstillingen for ansøgerne ville således være den samme, uanset om der ville blive givet afslag, eller ansøgningen ville blive stillet i bero, idet man samtidig besluttede, at de konkrete skulle markeres, således at de efterfølgende kunne genfindes og genoptages, såfremt undersøgelsen måtte vise, at de pågældende personer efter konventionen havde krav på at opnå indfødsret.)

#### Tiloversblevne argumenter (var tidligere i sammenfatningen i afsnit 5.3.)

Undersøgelsen skal ses i lyset af, at ændringerne i reglerne om statsborgerskab over tid havde medført, at statsborgerskab til statsløse nu ville skulle meddeles under ganske lempeligere betingelser end efter de almindelige betingelser for indfødsret fastsat af Folketinget med en lang række fastsatte vilkår. Det var baggrunden for, at integrationsministeren – under hensyntagen til grundloven og den normale sagsbehandling af sager om indfødsret – valgte at undersøge, hvilke betingelser man set i lyset af andre landes praksis kunne stille, og således at man fremadrettet stillede de betingelser, der var mulige under hensyntagen til respekten for konventionerne.

Man må også erindre, at meddelelse af statsborgerskab nærmest er en uigenkaldelig beslutning. Som anført ovenfor er der meget klare begrænsninger for muligheden for senere fratagelse af et meddelt statsborgerskab. Ministeren ville således, såfremt reaktionen på erkendelsen af den manglende efterlevelse af konventionerne havde været, at man helt uden betingelser gav de pågældende statsløse og børn statsborgerskab, kunne have risikeret, at der blev givet statsborgerskab på et grundlag, der senere viste sig at være mere lempeligt end det, som konventionerne forpligter Danmark til, og en sådan administration ville der kunne rejses kritik af efterfølgende.

\*\*

Det kan anføres, at Integrationsministeriet allerede fra februar 2009 burde have behandlet ansøgninger om statsborgerskab fra statsløse født i Danmark på grundlag af denne fortolkning. Herved ville de pågældende statsløse ansøgere kunne have fået indfødsret noget tidligere, end de ellers har fået eller er ved at få. De har således opnået statsborgerskab i forbindelse med vedtagelse af lovforslag om indfødsrets meddelelse i december 2010 eller ved det kommende lovforslags vedtagelse.

Det bemærkes i den forbindelse, at den nordiske undersøgelse ikke har haft betydning for, at ansøgerne under sagsbehandlingen af deres ansøgning om indfødsret har kunnet opretholde deres hidtidige opholdsgrundlag.”

Christian Lützen besvarede i mail af 7. marts 2011 kl. 00.14 til Birthe Rønn Hornbech med kopi til Claes Nilas og Kim Lunding de spørgsmål, som Birthe Rønn Hornbech havde stillet i sin mail af 6. marts 2011 ovenfor. Christian Lützens svar er gengivet med kursiv:

”Ministeren har stillet en række spørgsmål, kommentarer mv. til notatet om de statsløse i den form, som notatet havde fredag d. 4. marts 2010.

Nedenfor anføres oplysninger mv. i anledning af en række af ministerens spørgsmål og kommentarer

”Er der ikke mange gentagelser, der ikke er nødvendige. Og kunne det hele ikke være mere offensivt og stringent.”

*Der er arbejdet ud fra tanken om, at der laves delsammenfatninger undervejs og en endelig sammenfatning til sidst.*

”Jeg mangler oplysninger om, hvem, der egentlig har skrevet og tager ansvaret for notatet. Under alle omstændigheder er det jo mig, der skal svare derfor nedenstående i en rød mappe mandag Ring når den er færdig, så bliver den afhentet.”

*Varetages af Ledelsessekretariatet*

”Mange af afsnittenes tilstedeværelse kan måske være begrundet, men følges ikke op og det er svært at se begrundelsen.”

*Det tilstræbes, at der samles op undervejs i hvert større afsnit og til sidst i en samlende opsummering.*

”Jeg ønsker, at det et sted i starten nævnes og side om side, hvor mange, der har tiltrådt statsløsekonventionen og hvor mange, der har tiltrådt børnekonventionen.”

*Oplysningerne fremgår i afsnittet, hvor de to konventioner nævnes. Det kan evt. samles øverst under pkt. 3, hvor de to konventioner nævnes efter hinanden med ratifikationsdato.*

”Jeg ønsker til eget brug en liste over landene under 3.”

*Er bestilt.*

”Side 1 omtaler to breve til indfødsretsudvalget og senere et til vko-ordførerne. Bedes mailet og printet til mig print lægges i rød dagsmappe ”statsløse””

*Er bestilt.*

”Side 5 de to sidste afsnit. Uklart. Det er jo ikke os, der skal sørge for dynamik i konventionen og vi kan jo heller ikke bestemme det.”

*Dynamikken nævnes som et generelt træk ved alle konventioner, ikke specifikt i forhold til den konkrete 1961-konvention. Afsnittene om konventionsfortolkning søger at lægge nogle generelle spor for forståelsen af, at der er et vist råderum for fortolkning af internationale instrumenter, og at det ikke er som normal lovfortolkning.*

”Øverst side 7 nævnes indfødsretslovens § 3 fra 1999. Hvad var fortolkningen af rækkevidden?”

*Under afsnit 4.1. i notatet anføres der fra lovforarbejderne til indfødsretslovens § 3. Dette viser, at man har implementeret 1961-konventionen efter en noget næren ordlydsfortolkning:*

*Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår følgende:*

*”Særligt for så vidt angår statsløse personer kan oplyses, at Danmark har tiltrådt FN-konventionen af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed, hvorefter der i visse tilfælde skal meddeles statsborgerskab til statsløse personer. Det gælder for personer, som er født her i riget og altid har været statsløse. Hvis ansøgning om statsborgerskab indgives mellem det 18. og 21. år, har en sådan person krav på at*



*opnå dansk statsborgerskab, hvis vedkommende har haft fast bopæl her i riget i sammenlagt mindst 10 år, herunder 5 år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse. Det kan dog stilles som betingelse, at den pågældende ikke er fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed eller er blevet idømt fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.*

*Såfremt en statsløs person, der efter FN-konventionen har krav på at opnå statsborgerskab, ikke opfylder betingelserne i indfødsretslovens § 3, vil den pågældende i stedet blive medtaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse”.*

”Forslaget fra 1999 udbedes”

*Er bestilt*

”2004 lovforslaget. Hvilken fortolkning lagde man i lovforslaget til grund.”  
*Under afsnit 4.1 i notatet anføres der fra lovbemærkningerne: Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår følgende:*

*”Den foreslåede begrænsning af § 3 til nordiske statsborgere indebærer, at Danmarks forpligtelser efter konventionen skal opfyldes på anden måde. Integrationsministeriet vil derfor – efter forudgående orientering af Folketingets Indfødsretsudvalg – optage personer omfattet af konventionen på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, når de i konventionen nævnte betingelser er opfyldt.”*

*Det undersøges, om det kan udbygges*

”Lovforslaget udbedes”

*Er bestilt*

Vedr. 2004 lov. Anføres det, at indfødsretsudvalget forudgående vil blive orienteret. Det er overhovedet ikke sket eller hvad?

*Nej, der er ikke før i 2010 sket nogen forudgående orientering af udvalget, når personer omfattet af konventionen er kommet på lovforslaget*

”2004 lovforslaget, der loves statsborgerskab når betingelserne er opfyldt. Hvilken fortolkning er det?”

*Der er tolket ud fra de kriterier, der udtrykkeligt er nævnt i forarbejderne til 1999-loven.*

”Har I læst forhandlingerne i Folketinget? Forhandlingerne udbedes”

*Er bestilt*

”Side 7 4. Sidste afsnit ret afgørende. Hvad er forklaringen på manglende regler og opmærksomhed Det vil da blive et centralt spørgsmål. Skiftende medarbejdere er alle jo udsat for. Ledelsesproblem?????????????”

*I dette afsnit i notatet anføres faktiske omstændigheder, der har bidraget til de reelle handlinger og undladelser. Der søges at undgå en reel fortolkning her, som først kommer senere. Det kan selvfølgelig helt grundlæggende siges, at hele sagen ikke var opstået, hvis alle implicerede – herunder ledelsen – havde været opmærksomme på sagerne.*

”Synes ikke det er klogt med de næste søforklaringer om, hvor mange sager der behandles. Det vil blive udlagt som om vi ikke synes de statsløse er vigtige. Og forklaringen begrundet jo intet. Der er jo netop i k k e tale om, at man overset et par stykker. Der er tale om systemfejl!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!”

*I dette afsnit i notatet anføres faktiske omstændigheder til beskrivelse og (forhåbentlig) forståelse af, at der har været tale om en større sagsfabrik, og at der – som en systemfejl – ikke har været fornødent fokus på denne lille, men vigtige sagsgruppe.*

”Nederst side 7 og øverst side 8. Den går da slet ikke. At ansøgerne har opfyldt betingelserne er jo netop udtryk for, at der ikke er vejledt!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!! Det kan da slet ikke bruges som undskyldning, men tværtimod som forklaring på hvorfor vi er erstatningspligtige.”

*I mange sager må det antages, at ansøgerne har undersøgt de generelle regler og søgt at opfylde dem. Og så har de fået indfødsret. Ja, der vil være erstatningsaspekter i forhold til, at de har taget danskkurser, indfødsretskurser mv. Det er et selvstændigt aspekt, at der ikke har været den fornødne udadvendte vejledning, men i de sager, hvor ansøgere har fået indfødsret er ”skaden” meget mindre end der, hvor der er givet afslag.*

”Side 8 nederst om straffene, mener jeg det bør stå, at konventionen efter sin ordlyd betyder, at f. eks. sigtede og varetægtsfængslede har krav på statsborgerskab. Det er jo det JM mener og det vil der efter fredagens debat selvsagt blive spurgt til.”

*Der er allerede indskrevet et eksempel med en, der faktisk er dømt, bare ikke for alvorlig nok kriminalitet til, at straffen var over 5 års fængsel. Eksempel med den*

*varetagtsfængslede kan overvejes indskrevet. Bedre at holde til den senere debat om redegørelsen.*

”Øverst når vi skriver om svar til menneskeretsinstituttet bør det vel tilføjes, at det beklageligvis ikke blev fulgt op.”

*Svaret her er, at man ikke opfattede brevet på den måde, som man kan se det i dag, men alene som et brev om formen for implementeringen, ikke om de konkrete betingelser.*

”Midt side 9 er også et svagt punkt. Her var altså retningslinjer for børn. Bør det ikke fremgå meget mere klart, at der er givet korrekt statsborgerskab til børn efter korrekt retningslinjer – hvis det altså er tilfældet – og bør der ikke være et klarere talmateriale, der viser, hvor mange der – korrekt – uden krav har fået statsborgerskab. Og kan det nærmere afgrænses, hvor mange, der f. eks. er stillet krav om skoleudtalelse og andre ukorrekte krav.”

*Indfødsretskontoret har oplyst, at i 2005 blev der afgjort tre sager vedrørende børn, der var omfattet af Børnekonventionen. 1 sag blev behandlet i overensstemmelse med konventionen, i de to sager er der indhentet en skoleudtalelse – hvorfor man må sige, at disse er behandlet efter de almindeligt gældende retningslinjer. Ingen af de to personer har af sig selv opfyldt de almindelige betingelser.*

*I 2006 er to ud af fem sager vedrører personer omfattet af Børnekonventionen behandlet efter de almindelige retningslinjer. Tre sager er behandlet i overensstemmelse med Børnekonventionen. I de to sager, der er behandlet efter de almindelige retningslinjer, er der anmodet om at tage sprogprøve eller vejledt om sprogprøve/indfødsretsprøve. Disse to personer har således ikke opfyldt de almindelige retningslinjer af sig selv, men er enten blevet vejledt eller er anmodet om at tage en sprogprøve.*

*I 2007 er der behandlet i alt 6 sager om personer omfattet af Børnekonventionen. Alle sager er behandlet efter de almindelige retningslinjer. I fire af sagerne er der indhentet skoleudtalelser. En ansøger er vejledt om at tage indfødsretsprøve, men har ikke indsendt nogen. I alle sagerne har ingen opfyldt de almindelige retningslinjer af sig selv.*

”Side 9 Den fejlagtige manual. Hvad gik galt.”

*Efter 2007, hvor kontorets retningslinjer for sagsbehandlingen blev omarbejdet til en sagsbehandlermanual, blev der i denne ved en fejl indarbejdet et sprogkrav, hvil-*

*ket i overensstemmelse med de i øvrigt skærpede almindelige retningslinjer på området også gældt for de øvrige børn, der ligesom de statsløse kunne søge selvstændigt.*

”Side 10 øverst. Der har hersket uklarhed. Hvordan ved vi det nærmere. Det vil der også blive spurgt til. Og hvori uklarheden bestod.”

*Nogle sagsbehandlere har brugt den fejlbehæftede sagsbehandlermanual, der blev lavet i 2007, andre har behandlet efter de såkaldte visdomsfaner, hvor der stadig stod det rigtige ift de statsløse, og andre igen har behandlet efter egne skuffe-videnskartoteker.*

”Side 10 inden 4.3 Har i vid udstrækning ført til optagelse på lovforslag – ja men korrekt eller efter at have returneret sagerne med besked om at andre betingelser skulle opfyldes. Der må ikke kunne stilles et eneste spørgsmål, hvor mit svar er ved ikke, hvis det er udtryk for, at vi ikke har undersøgt sagerne. ”

*Der er ikke foretaget en samlet gennemgang af alle sager i perioden fra 1999 i detaljen, herunder om der er stillet krav undervejs. Se ovenfor vedrørende børnesager i perioden 2005 til 2007.*

”Side 10 afsnit 4. MEDIERNES HOVEDSPØRGSMÅL. HVORDAN KUNNE DET GÅ TIL. ”

*Ministerens eget udtryk er Systemfejl.*

”Side 10 under midten. På den ene side beklager og undskylder vi, at der ikke er udarbejdet retningslinjer. Men når der vedr. børn netop er udarbejdet retningslinjer, så går det galt alligevel. Hvad er det så for administrative foranstaltninger ( kunne I ikke stryge glosen tiltag i hele notatet) vi mener, der skulle have været truffet. Det bliver jeg da spurgt om. ”

*Der kunne have været lavet et system, hvor sager om statsløse blev taget fra og blev kørt i et særligt spor. Dette spor skulle være kørt efter nærmere sagsbehandlermanualer til de medarbejdere, der havde de konkrete sager.*

Side 10 næstnederste afsnit. Det går altså ikke at blive ved med den forklaring om udskiftning i personalet. Det sker hele tiden og alle steder. Det er et ledelsesproblem. Udstilling for løverne.

*I dette afsnit i notatet anføres faktiske omstændigheder, der har bidraget til de reelle handlinger og undladelser. Der søges at undgå en reel fortolkning her, som først*

*kommer senere. Det kan selvfølgelig helt grundlæggende siges, at hele sagen ikke var opstået, hvis alle implicerede – herunder ledelsen – havde været opmærksomme på sagerne.*

Side 10 nederste afsnit. Det går altså overhovedet ikke med den undskyldning om mange sager.

*I dette afsnit i notatet anføres faktiske omstændigheder til beskrivelse og (forhåbentlig) forståelse af, at der har været tale om en større sagsfabrik, og at der – som en systemfejl – ikke har været fornødent fokus på denne lille, men vigtige sagsgruppe.*

Samme afsnit. Det er meget fælt, at man mener, at det er aftalen, der betyder, at man administrerer ufuldkomment. Det er jo en tilståelse af, at man suspenderer konventionen på grund af aftalen. Anderledes kan det ikke skrives.

*Det er indgåelsen af aftalen og de deraf skærpede generelle betingelser, der gør, at problemet med de statsløse accelererer og kommer reelt til udtryk i flere afslag.*

Samme afsnit. Når det nævnes, at man f ø r s t giver afslag.

Er det så udtryk for, at man ved, at de sager, der har været på lovforslaget er administreret korrekt og, at man altså i k k e har returneret sager, fordi de . ukorrekte - betingelser, man administrerede efter i k k e var opfyldt. For så kan jo også disse sager være erstatningspådragende.

*Der er ikke foretaget en samlet gennemgang af alle sager i perioden fra 1999 i detaljen, herunder om der er stillet krav undervejs. Se ovenfor vedrørende bornesager i perioden 2005 til 2007.*

”Øverst side 11 slog igennem og lang sagsbehandlingstid- nærmere?”

*Man havde ændret de generelle betingelser gennemført ved cirkulæret i januar 2006, men det får først – grundet sagsbehandlingstiden – virkning i forhold til sager, der færdigbehandles og kommer på lovforslag i 2007 og frem.*

”Afsnit tredjenederst Udredning. Hvilken?”

*Ministeriets*

”Side 12 afsnittet over 5.1. Er det nu ministeren, der tildeler statsborgerskab. Og man gav. Undskyld er det ikke Folketinget.”

*Det er selvfølgelig Folketinget, der trykker på knappen ved afstemningen, men man gør det på baggrund af ministeriets sagsbehandling og oplysninger til Folketinget og ministeriets hjælp til udarbejdelse af de konkrete lovforslag.*

”side 14 altfor langt afsnit. Der må deles op. Og er det ikke for pjattet at man ikke nævner landene. Det er i øvrigt selvmodsigende at Norge mener, at konventioner har forrang, når man stiller krav til vandel. Den uoverensstemmelse m forklares.”

*Man har valgt ikke at nævne de konkrete lande af hensyn til samarbejdet med dem. Norges svar har ikke logik. De efterrationaliserer. De har stillet vandelskrav i de konkrete betingelser, og så har de en helt generel fravigelse af alt under henvisning til de internationale forpligtelser*

”Nederst side 14 med henvisning til hjemmesiderne lige huske at nævne, at Island ikke har undertegnet.”

*Set. Overvejes indarbejdet*

”Det kan jo godt stå lidt klarere og fyldigt, at de andre lande slet ikke har specielle afsnit om statsløse. Nu de har været så hellige, er det da rart at konstatere, at der ingen vejledning er. Prøv at broder en smule. *Det er jo også forklaringen på, at vi ikke fik klare svar i det nordiske forløb. De har overhovedet ikke tænkt i de baner, vi nu tænker i.*”

*Set. Overvejes indarbejdet*

Berostillelse af Metock. HA HA kan ikke sammenlignes med dette her. Metock var nøje forberedt inden domsafsigelsen, der gik kort tid, alt var i offentlighed. Alligevel fik vi kritik af forvaltningsjurister. Overvej lige. Jeg synes, at udstillingen af disse forvaltningsjurister skal stå endnu klarere, nemlig at de var fantastisk hurtige på aftrækkeren til trods for at jeg løbende underholdt pressen med hvor travlt vi havde og at Claes åbnede EU i sommerferien osv. Det må der lige broderes lidt mere på.

*Metock nævnes ikke som en sag, hvor det materielle er sammenligneligt med denne sag, men der er formelle proceduremæssige sammenfald. Og Metock viste også, at*

*berostillelse ikke er eksakt videnskab. Derfor bruges det som eksempel sammen med Tegninge-sagen fra 2006.*

”Side 16. Undskyld, hvornår er indfødsretssager underlagt Ombudsmanden. Jeg genskal vi netop bruge det til at understøtte at han ikke er med.”

*Folketingets Ombudsmand søges udtrykkeligt ikke nævnt i det endelige notat, men omvendt er der jo – ligesom det gælder for ombudsmandens eget arbejde, der heller ikke formelt set er omfattet af Forvaltningsloven – stadig en dansk forvaltningstradition, lighed for loven, officialmaksime osv, der gælder for alle i den offentlige administration.*

”5.3. er der en fortolkning i det lovforslag. Se tidligere.”

*Under afsnit 4.1. i notatet anføres der fra lovforarbejderne til indfødsretslovens § 3. Dette viser, at man har implementeret 1961-konventionen efter en noget nær ren ordlydsfortolkning. Se tidligere.*

”Side 17 midt. Enhver blot antydning af, at jeg ligger under for aftaler med DF bedes fjernet. Det har rent ud sagt overhovedet ikke været i mit sind, men alene at få den sikkerhed om fortolkningen, som jeg stadig ikke har fået og som de nordiskelende stadig ikke kan bidrage til. Der er nogle sætninger eller afsnit, der skal helt ud. Jeg kan ikke stå inde for den tankegang overhovedet.”

*Afgørende, at ministeren loyalt efterlever det flertal i Folketinget, der sidder og har lagt rammen. Og det flertal indeholder blandt andre DF*

”Side 20. Hvorfor sendte vi to breve til indfødsretsudvalget. Som sagt skal jeg have dem samt det andet jeg har bedt om.”

*Et generelt brev (27. januar) og et efterfølgende fortroligt (28. januar) om de konkrete sager. Vedlagt*

”Side 22 3 afsnit. Hvad betyder det at 3 sager er under behandling.”

*At sagerne endnu ikke er sådan oplyst, at der kan ske optagelse på lovforslag*

”Side 22 Uden at undskylde, så det lyder som om vi ikke tager sagen alvorligt – synes jeg det skal stå klarere, at der på nuværende tidspunkt er tale om 27, hvor fristen er sprunget og hvor der er givet fristforlængelse. Det vil være meget

klogt også af hensyn til forventningerne om kæmpeerstatninger til tusinder af borgere.”

*Set. Overvejes indarbejdet*

”Den politiske overraskelse bedes skrevet i klarskrift.”

*Set. Soges indarbejdet”*

Ved mail den 7. marts 2011 kl. 0.26 til Birthe Rønn Hornbech med kopi til Claes Nilas sendte Christian Lützen efter aftale med Claes Nilas et nyt udkast af notatet. Det fremgik af mailen, at ændringer i forhold til det seneste udkast var markeret, men at afsnit 7 og 8 på grund af en del ændringer med fordel kunne læses fuldt ud.

Birthe Rønn Hornbech svarede i en mail den 7. marts 2011 kl. 04.14 Christian Lützen:

”HVAD GIK DEN UDREDNING UD PÅ FRA FEB TIL AUGUST 2008 og hvad skete der i øvrigt i den periode.”

Den 7. marts 2011 kl. 14.22 skrev Kim Lunding til Claes Nilas med kopi til Christian Lützen:

”De to afsnit om berostillelse i 8 er svære, da der ikke foreligger nogen dokumentation for, at dette har været overvejet. Ingen af mavebælterne indeholder noget herom. Pdas har kontoret internt på egen hånd samlet afslagssagerne i en bunke. Det er en svær balance.

De tre faktuelle afsnit, som jm ville have ud, kan under alle omst omformuleres, så de ikke støder jm. Det giver jeg chl

Ad 8 vil jeg mene, at man kunne skrive

Fra efteråret 2008 frem til februar 2009 blev det begrænsede antal ansøgninger fra statsløse, som ellers efter de almindelige retningslinjer ville have fået et afslag på ansøgning om indfødsret, samlet i en bunke i kontoret uden at blive behandlet færdig. I februar 2009 blev det besluttet, at allerede indkomne sager ikke skulle vente længere, ligesom de fremtidige ansøgninger skulle behandles. Beslutningen blev taget ud fra den betragtning, at der i givet fald alene ville blive tale om en udskydelse af adgangen til indfødsret, når man havde taget stilling til retsstillingen efter resultatet af den nordiske undersøgelse. Retsstil-



lingen for ansøgerne ville således være den samme, uanset om der ville blive givet afslag, eller ansøgningen ville blive stillet i bero, idet man sikrede sig, at man kunne vende tilbage til sagerne. Sagerne blev markeret, således at der i givet fald kunne ske en identifikation og opfølgning i de enkelte sager i form af meddelelse af indfødsret.

Når sagen vurderes i dag med den viden, vi nu har om, hvor langstrakt undersøgelsesforløbet blev og hvor begrænset ny viden der kom ud af undersøgelsen, må det konstateres, at der var tale om en klar fejlurdering, og at den skete udskydelse af tidspunktet for imødekommelsen af ansøgningerne om indfødsret er meget beklagelig. Der er grund til at undskylde for denne fejlurdering i forhold til de konkrete statsløse personer, der dermed i få tilfælde – afhængig af den almindelige cyklus for fremsættelse af lovforslag om indfødsret – har måttet vente i mere end et år på at få deres statsborgerskab.”

### 9.3.67.2 Redegørelse af 7. marts til statsministeren om Integrationsministeriets behandling af ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark

Den 7. marts 2011 fik Birthe Rønn Hornbech forelagt et mavebælte med et udkast til brev til statsministeren til brug for fremsendelse af ”Redegørelse til statsministeren om Integrationsministeriets behandling af ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark”. Birthe Rønn Hornbech underskrev samme dag brevet, og af mail af 7. marts 2011 kl. 18.59 fra Claes Nilas til Christian Kettel Thomsen og Kristian Korfits Nielsen fremgår, at redegørelsen nu blev bragt over til statsministeren.

I redegørelsen hedder det:

#### ”1. Indledning

FN’s konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed giver statsløse personer født i Danmark, som er mellem 18 og 21 år, ret til at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse uden at opfylde de almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab.

Tilsvarende giver FN’s konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder (FN’s Børnekonvention) statsløse personer født i Danmark, som er under 18 år, ret til at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse uden at opfylde de almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab.

Integrationsministeriet har i en række tilfælde meddelt afslag på optagelse på et lovforslag om meddelelse af indfødsret (statsborgerskab) til statsløse personer, som er omfattet af de to konventioner, da de ikke opfyldte de almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab.

Integrationsministeren oplyste Folketingets Indfødsretsudvalg herom ved brev af 27. januar 2010 og ved fortroligt brev af 28. januar 2010.

Integrationsministeriet har herefter gennemført en række initiativer med henblik på at sikre, at de personer, der har fået deres sager behandlet efter de almindelige retningslinjer, og som rettelig burde have fået deres sag behandlet efter de mere lempelige betingelser for statsløse, der er født her i landet, får mulighed for at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Derudover er der taget en række initiativer i forhold til personer, der ikke tidligere har ansøgt om dansk indfødsret, og som ikke længere opfylder alderskravet i de to konventioner, og i forhold til personer, der ikke tidligere har ansøgt om dansk indfødsret, men som fortsat opfylder konventionernes alderskrav.

Endelig er der iværksat en række tiltag til imødegåelse af en lignende situation i fremtiden.

I nærværende redegørelse gennemgås retsgrundlaget på området, behandlingen af sager vedrørende statsløse, der er født i Danmark, og de initiativer, som behandlingen har givet anledning til at iværksætte.

I redegørelsen er beskrivelsen af behandlingen af sagerne delt op i et afsnit om administrationen før februar 2008, hvor Integrationsministeriets Indfødsretskontor blev opmærksom på, at sagerne om statsløse i kontoret blev behandlet efter de almindelige retningslinjer, et afsnit om administrationen i tiden herefter frem til januar 2010, hvor integrationsministeren orienterede Folketingets Indfødsretsudvalg om sagen, og et afsnit om de tiltag, sagen har givet anledning til.

## 2. Retsgrundlaget for behandlingen af sager om indfødsret

Efter grundlovens § 44 kan ingen udlænding få dansk indfødsret uden ved lov.

Bestemmelsen antages at indebære, at lovgivningsmagten ikke kan overlade til andre at bestemme, hvilke udlændinge der kan få dansk indfødsret. Erhvervelse af dansk indfødsret i henhold til grundloven kaldes for naturalisation,

der sker ved Folketingets vedtagelse af lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvorved de på lovforslaget optagne personer opnår dansk indfødsret.

For langt de fleste personer, der ikke er født danske, vil naturalisation være den eneste mulige måde at erhverve dansk indfødsret på. Betingelserne for at få dansk indfødsret ved naturalisation fremgår af cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008 om naturalisation.

Retningslinjerne for naturalisation har traditionelt set baseret sig på politiske aftaler indgået mellem et flertal i Folketinget. Siden 2001, hvor den nuværende regering tiltrådte, er der indgået aftaler i 2002, 2005 og senest den 22. september 2008 mellem regeringspartierne, Venstre og Det Konservative Folkeparti, og Dansk Folkeparti.

Indfødsretsaftalen fastlægger retningslinjerne for udarbejdelsen af lovforslag om indfødsrets meddelelse. Disse retningslinjer kan kun fraviges af et flertal i Folketinget – det vil i praksis sige i Folketingets Indfødsretsudvalg. Spørgsmål om dispensation fra cirkulæreskrivelsens bestemmelser og fortolkning af tvivls-spørgsmål forelægges altid Folketingets Indfødsretsudvalg. Der kan alene meddeles dispensation, såfremt et flertal af udvalgets medlemmer stemmer herfor.

Ansøgere, der opfylder betingelserne, optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse med navns nævnelse. Lovforslag fremsættes som udgangspunkt to gange i løbet af et folketingsår, i oktober og april.

Behandlingen af indfødsretssager indebærer, at der for hvert lovforslag er fastsat en lukke-dato henholdsvis i januar og i august måned. Ansøgere, der indgiver ansøgning efter disse lukkedatoer, vil blive optaget på det næstkommende lovforslag om indfødsrets meddelelse. Lukkedatoerne er blandt andet betinget af de undersøgelser, som skal gennemføres i de enkelte sager for at sikre, at indfødsret kan meddeles. Det er efter ønske fra PET og Justitsministeriet og efterfølgende efter aftale med Indfødsretsudvalget – offentliggjort på Folketingets hjemmeside – at der lukkes for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse tre måneder før fremsættelsen. Dette ønske er begrundet i, at særligt PET skal have mulighed for at undersøge grundigt, om der skulle være forhold hos ansøgerne, der måtte begrunde en indstilling fra PET/Justitsministeriet om, at disse ansøgere vurderes at kunne være en fare for landets sikkerhed.

Sagsbehandlingstiden i indfødsretssager har tidligere været meget langstrakt på grund af kontorets afvikling af en større ophobning af ansøgninger. I 2008

var sagsbehandlingstiden således mellem 14 og 20 måneder fra ansøgningens indgivelse. Uanset at sagsbehandlingstiden siden udgangen af 2008 er nedbragt til omkring 30 dage for nye ansøgninger, skal der tages højde for ovennævnte fastsættelse af lukkedato forud for fremsættelse af hvert lovforslag om indfødsrets meddelelse. Endvidere skal hertil lægges den tid, som Folketinget er om at behandle det enkelte lovforslag. Der kan derfor gå meget lang tid, fra en ansøger har fået oplyst at være optaget på det kommende lovforslag, indtil lovforslaget er vedtaget. En ansøger, der f. eks. i september måned er oplyst om at være optaget på det kommende lovforslag, optages først på det lovforslag, der fremsættes i april måned det følgende år, og som forventes vedtaget i juni det samme år.

Indfødsretskontoret fungerer i forhold til behandlingen af ansøgninger om naturalisation som en slags sekretariat for Folketinget (Indfødsretsudvalget), idet kontoret på Folketingets vegne gennemgår, om ansøgerne opfylder de af et flertal i Folketinget opstillede betingelser for opnåelse af dansk indfødsret.

Udover ansøgninger behandler kontoret også anmodninger om genoptagelse af sager, hvor ansøgeren tidligere har fået afslag på ansøgning om naturalisation.

Denne form for sagsbehandling betyder, at integrationsministeren ikke – som på det øvrige udlændingeområde – ser enkeltsager, får forelagt praksisnotater og lignende.

Ministeren har det politiske ansvar for kontorets arbejde i Integrationsministeriet, men kontoret har altid haft den dobbelthed, at det på den ene side er et almindeligt sagsbehandlerkontor i ministeriet og på den anden side er et direkte sekretariat i forhold til folketingsudvalget. Som led i sekretariatsbetjeningen har kontorets chef også traditionelt kunnet holde møder direkte med Indfødsretsudvalgets formand, ligesom kontorchefen og nogle af dennes medarbejdere deltager i Indfødsretsudvalgets møder.

Erhvervelse af dansk indfødsret kan tillige ske i henhold til indfødsretsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 422 af 7. juni 2004, ved fødslen, ved såkaldt legitimation (forældrenes efterfølgende indgåelse af ægteskab) og ved adoption.

Der har siden 1950 (lov nr. 252 af 27. maj 1950 om dansk indfødsret) været mulighed for, at udlændinge, som er født i Danmark, kunne erhverve indfødsret ved erklæring. Tilsvarende gælder for personer, der tidligere har haft bopæl i et andet nordisk land, eller som er statsborger i et andet nordisk land. Herud-

over har udlændinge, der ved fødslen har erhvervet dansk indfødsret, men som senere har mistet denne, haft mulighed for at erhverve indfødsret ved erklæring. Adgangen til at erhverve indfødsret ved erklæring er blevet mindre over tid.

På samme måde som ved indgåelse af politiske aftaler om indfødsret mellem et flertal i Folketinget kan bestemmelserne i indfødsretsloven, herunder muligheden for erhvervelse af indfødsret ved erklæring, ændres af et flertal i Folketinget ved en lovændring.

Dansk indfødsret kan således erhverves ved afgivelse af en særlig erklæring herom over for de myndigheder, der er nævnt nedenfor, jf. indfødsretslovens §§ 3-5.

Det gælder i dag alene statsborgere fra Finland, Island, Norge og Sverige, som er ustraffede, mellem 18 og 23 år, og som har haft deres bopæl i Danmark i sammenlagt mindst 10 år, heraf mindst 5 år inden for de sidste 6 år. De nordiske statsborgere behøver ikke at være født i Danmark. Herudover findes særlige erklæringsbestemmelser om generhvervelse af dansk indfødsret for danskfødte personer, der har fortabt den danske indfødsret, fordi de er blevet statsborgere i et andet land.

Erklæring om dansk indfødsret kan afgives over for statsforvaltningerne, Rigsombudsmanden på Færøerne eller Rigsombudsmanden i Grønland. Afvisning af erklæring kan påklages til Integrationsministeriet.

#### Fakta om erhvervelse af statsborgerskab

Efter grundlovens § 44 kan statsborgerskab kun erhverves ved lov.

Det betyder, at det er Folketinget, der fastlægger de betingelser, der skal være opfyldt for, at en person efter ansøgning kan erhverve indfødsret ved optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse (naturalisation).

Betingelserne fremgår af en politisk aftale, der er indgået mellem et flertal i Folketinget, regeringspartierne, Venstre og Det Konservative Folkeparti, og Danmark Folkeparti. Den seneste aftale følger af cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008 om retningslinjer for naturalisation.

Aftalen – kaldet indfødsretsaf-talen – fastlægger således retningslinjerne for udarbejdelsen af lovforslag om indfødsrets meddelelse. Disse retningslinjer kan kun fraviges af et flertal i Folketinget – det vil i praksis sige i Folketingets Ind-

fødsretsudvalg. Spørgsmål om dispensation fra retningslinjerne og fortolkning af tvivlsspørgsmål skal derfor i overensstemmelse med grundlovens § 44 altid forelægges Folketingets Indfødsretsudvalg. Der kan alene meddeles dispensation fra retningslinjerne, såfremt et flertal af udvalgets medlemmer stemmer herfor.

Hvis ansøgeren opfylder betingelserne, optages den pågældende på et lovforslag om indfødsrets meddelelse med navns nævnelse. Lovforslag fremsættes som udgangspunkt to gange i løbet af et folketingsår, i oktober og i april måned. På hvert enkelt lovforslag optages et antal udlændinge.

Erhvervelse af dansk indfødsret kan tillige ske i henhold til indfødsretsloven, jf. bekendtgørelse nr. 422 af 7. juni 2004 af lov om dansk indfødsret, ved fødsel, ved legitimation (forældrenes efterfølgende indgåelse af ægteskab), ved adoption eller ved erklæring.

### 3. Danmarks internationale forpligtelser

Danmark har ratificeret flere internationale konventioner, der berører statsborgerskab, herunder:

- FN's konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed. Danmark ratificerede konventionen i 1977. Konventionen er tiltrådt af 37 stater.
- FN's konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder (FN's Børnekonvention). Danmark ratificerede konventionen i 1991. Konventionen er tiltrådt af 193 stater.

Efter FN's konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed har statsløse personer født i Danmark, som er mellem 18 og 21 år, ret til at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse uden at opfylde de almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab.

Konventionen er tiltrådt af 37 stater og giver de kontraherende stater forskellige muligheder i forhold til gennemførelsen, jf. konventionens artikel 1, hvoraf det fremgår, at statsborgerret skal gives enten ved fødsel, i henhold til lov, eller efter ansøgning.

FN's konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed

”Artikel 1

1. En kontraherende stat skal give statsborgerskab til personer, der er født på dens territorium, og som ellers ville blive statsløse. Sådant skal statsborgerret skal gives
  - a) ved fødsel, i henhold til lov, eller
  - b) efter ansøgning, som af den pågældende selv eller på hans vegne indgives til vedkommende myndighed i den af landets lovgivning foreskrevne form. Medmindre andet følger af bestemmelserne i denne artikels stk. 2, kan en sådan ansøgning ikke afslås.

En kontraherende stat, hvis lovgivning hjemler meddelelse af statsborgerret i overensstemmelse med punkt b) i dette stk., kan også meddele statsborgerret i henhold til lov under sådanne aldersmæssige og andre betingelser, som måtte være foreskrevet i den nationale lovgivning.

2. En kontraherende stat kan gøre meddelelse af statsborgerret i henhold til denne artikels stk. 1 b) afhængig af een eller flere af følgende betingelser:
  - a) at ansøgning kan indgives inden for et af den kontraherende stat fastsat tidsrum, begyndende senest med 18-års alderen og ophørende tidligst med 21-års alderen, dog at der tilstås den pågældende mindst eet år, i løbet af hvilket han i henhold til lovgivningen kan indgive ansøgning på egne vegne uden at skulle indhente samtykke hertil.
  - b) at den pågældende har haft fast bopæl på den kontraherendes stats territorium i en af denne stat fastsat periode, der dog højst må være på fem år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse, eller på ti år i alt;
  - c) at den pågældende ikke er fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed eller er blevet idømt fængselsstraf på fem år eller derover for en strafbar handling;
  - d) at den pågældende altid har været statsløs...”

Danmarks forpligtelse efter konventionen blev allerede ved ændringen af indfødsretsloven i 1968 (lov nr. 399 af 11. december 1968 om ændring af lov om dansk indfødsret) implementeret i indfødsretslovens § 3, hvorefter de statsløse kunne erhverve dansk indfødsret ved at afgive en erklæring til et statsamt.

Efter FN's konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder (FN's Børnekonvention) har statsløse personer født i Danmark, som er under 18 år, ret til at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse uden at opfylde de almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab. FN's Børnekonvention er tiltrådt af 193 stater.

FN's konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder (FN's Børnekonvention)

”Artikel 7

1. Barnet skal registreres umiddelbart efter fødslen og skal fra fødslen have ret til et navn, ret til at opnå et statsborgerskab og, så vidt muligt, ret til at kende og blive passet af sine forældre.
2. Deltagerstaterne skal sikre gennemførelsen af disse rettigheder i overensstemmelse med deres nationale lovgivning om deres forpligtelser ifølge de relevante internationale instrumenter på dette område, især hvis barnet eller ville blive statsløs.”

Danmarks forpligtelse på indfødsretsområdet i henhold til FN's Børnekonvention blev gennemført i 1992 i dansk ret og er indeholdt i § 17 i cirkulæreskrivelsen om naturalisation.

Konventioner kan have meget forskellig detaljeringsgrad, og som det er tilfældet med FN's konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed, kan konventionen være af ældre dato og dermed også affærdiget i et sprog og på en tid, hvor der var fokus på andre samfundsforhold og internationale udfordringer, end vi er vidne til i dag.

Mere generelt antages det, at den almindelige folkeret ikke stiller krav til staterne om anvendelse af bestemte metoder til opfyldelse af konventionsmæssige forpligtelser, og hvis den indgæede konvention ikke efter sit indhold stiller bestemte krav til opfyldelsesmetode, er staten derfor frit stillet, forudsat at den lever op til folkerettens generelle krav om loyal opfyldelse af påtagne folkeretlige forpligtelser.

Det forfatningsretlige udgangspunkt er, at folkeretlige aftaler ikke uden videre er en del af dansk ret, og at bestemmelser i konventioner for at kunne håndhæves af danske domstole og myndigheder som udgangspunkt kræver særlige gennemførelsesforanstaltninger. Efter dansk forfatningsret opfyldes konventi-



oner typisk gennem enten konstatering af, at der allerede er normharmonisk, ved omskrivning eller ved direkte inkorporering.

Konventioner har ikke – som eksempelvis almindelig dansk lovgivning har i form af lovbemærkninger, folketingsbehandling, høringer og høringsvar m.v. – et meget detaljeret fortolkningsmateriale. Det er således i den almindelige folkeret anerkendt, at man kan og bør forstå og anvende konventioner ud fra en formålsfortolkning. Mange konventioner har såkaldte præambler, der angiver de helt overordnede tanker og idéer bag konventionen, mens selve konventionsteksten – eksempelvis af hensyn til behovet for at opnå konsensus – kan være holdt i overordnede og derfor mere langtidsholdbare juridiske og politiske termer. Dette betyder, at der er mulighed for og behov for fortolkning i forhold til den nærmere konkrete anvendelse af konventionen.

Wienerkonventionen fra 1969 om traktatretten udgør en generel ramme for fortolkningen af konventioner, men herudover sker fortolkningen af den enkelte konvention i forhold til i den konkrete konventions baggrund, formål og den tid og virkelighed, som konventionen nu skal anvendes i.

Rammerne for konventionsfortolkning er således ud fra en generel betragtning anderledes end almindelig lovforklning, og det kan derfor i nogle tilfælde være mere kompliceret – herunder involvere kontakt til andre kontraherende stater – at gennemføre en national fortolkning af en konvention sammenlignet med fortolkning af nationale lovbestemmelser.

4. Behandlingen af ansøgninger fra statsløse frem til tidspunktet, hvor Indfødsretskontoret erfarer, at sagerne ikke er behandlet i fuld overensstemmelse med konventionerne.

#### *4.1. Gennemførelse i dansk ret af FN's konvention om begrænsning af statsløshed*

Danmark ratificerede den 6. juni 1977 FN's konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed. Konventionens bestemmelser bygger på princippet om, at statsløshed skal begrænses. Uddrag af artikel 1 i konventionen er gengivet i afsnit 3 ovenfor.

I forbindelse med konventionens gennemførelse kunne alle statsløse personer født her i landet efter de dagældende bestemmelser i indfødsretsloven erhverve dansk indfødsret ved erklæring.

Ved ændring af indfødsretsloven i 1999 (lov nr. 1102 af 29. december 1999 om ændring af lov om dansk indfødsret) blev reglerne om erhvervelse af dansk indfødsret ved erklæring i lovens § 3 ændret, således at personer, der enten var sigtet for at have begået kriminalitet eller var dømt herfor, ikke længere kunne erhverve indfødsret ved erklæring.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår følgende:

”Særligt for så vidt angår statsløse personer kan oplyses, at Danmark har tiltrådt FN-konventionen af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed, hvorefter der i visse tilfælde skal meddeles statsborgerskab til statsløse personer. Det gælder for personer, som er født her i riget og altid har været statsløse. Hvis ansøgning om statsborgerskab indgives mellem det 18. og 21. år, har en sådan person krav på at opnå dansk statsborgerskab, hvis vedkommende har haft fast bopæl her i riget i sammenlagt mindst 10 år, herunder 5 år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse. Det kan dog stilles som betingelse, at den pågældende ikke er fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed eller er blevet idømt fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

Såfremt en statsløs person, der efter FN-konventionen har krav på at opnå statsborgerskab, ikke opfylder betingelserne i indfødsretslovens § 3, vil den pågældende i stedet blive medtaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse”.

Ved ændring af indfødsretsloven i 2004 (lov nr. 311 af 5. maj 2004 om ændring af indfødsretsloven) blev reglerne om erhvervelse af dansk indfødsret ved erklæring i lovens § 3 igen ændret, således at muligheden for at afgive erklæring i medfør af indfødsretslovens § 3 blev begrænset til statsborgere i de andre nordiske lande og visse tidligere danske statsborgere. Det var således herefter ikke længere muligt for statsløse at opnå indfødsret ved erklæring.

Af bemærkningernes pkt. 3.1.2 til lovforslaget fremgår følgende:

”Danmark ratificerede den 6. juni 1977 FN-konventionen af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed.

Danmark er efter konventionen forpligtet til under visse omstændigheder at give indfødsret til statsløse personer født i her i landet. Det kan dog stilles som betingelse, at den pågældende altid har været statsløs, at ansøgning indgives mellem det fyldte 18. år og det fyldte 21. år, at den pågældende har haft fast bopæl i en nærmere fastsat periode, der højst må være 5 år umiddelbart før ansøgningens indgivelse eller 10 år i alt, og ikke er fundet skyldig i en forbrydelse

mod statens sikkerhed eller er idømt fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

Erklæringsbestemmelsen i § 3 tager bl.a. sigte på at opfylde Danmarks forpligtelser efter konventionen.”

Af bemærkningernes pkt. 4.1.3 til lovforslaget fremgår endvidere følgende:

”Den nugældende bestemmelse i § 3 tager bl.a. sigte på at opfylde Danmarks forpligtelser efter FN-konventionen af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed. Det følger af konventionen, at personer, der er født statsløse her i riget, under visse betingelser har krav på at opnå dansk indfødsret. Der henvises til det anførte under pkt. 3.2.1 ovenfor.

Den foreslåede begrænsning af § 3 til nordiske statsborgere indebærer, at Danmarks forpligtelser efter konventionen skal opfyldes på anden måde. Integrationsministeriet vil derfor – efter forudgående orientering af Folketingets Indfødsretsudvalg – optage personer omfattet af konventionen på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, når de i konventionen nævnte betingelser er opfyldt.”

I forbindelse med ændringen af indfødsretsloven i 1999 overførtes fra statsamterne til Justitsministeriet sager vedrørende personer, der enten var sigtet for at have begået kriminalitet eller var dømt herfor, og som derfor ikke længere kunne erhverve indfødsret ved erklæring. Ved ressortomlægningen i 2001 overtog Integrationsministeriet sagsområdet. I 2004 overførtes alle andre sager end sager vedrørende personer, der er statsborgere i de andre nordiske lande og visse tidligere danske statsborgere, fra statsamterne til Integrationsministeriet.

Efter overførslerne i henholdsvis 1999 og 2004 indgik sager vedrørende statsløse personer født i Danmark således i Indfødsretskontorets almindelige sagsbehandling. Der ses ikke at være sket en skriftlig vejledning eller andre former for opfølgning i forhold til sagsbehandlerne i kontoret om de særlige rettigheder for personer omfattet af konventionen.

Der kan være sket en mundtlig vejledning af kontorets medarbejdere om de særlige rettigheder i konventionen. Da der har været tale om en løbende udskiftning af kontorets ansatte i den omhandlede periode, er dette ikke muligt at fastlægge nærmere, herunder om der er sket en tilstrækkelig vidensoverførsel mellem afgangende og tilkommende medarbejdere.

Hertil kommer, at der i perioden fra 1999 til 2007 har været tale om få sager vedrørende personer omfattet af konventionen, og at ansøgerne i vid udstrækning har opnået statsborgerskab, hvilket kan skyldes, at de pågældende har opfyldt betingelserne i de almindelige retningslinjer.

Det kan således konstateres, at der først i 2005 gives et afslag til en statsløs person omfattet af konventionen, idet den pågældende ikke opfyldte det almindelige krav om danskkundskaber. Kravet om danskkundskaber blev introduceret i 2002, jf. cirkulæreskrivelse om nye retningslinjer for optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse nr. 55 af 12. juni 2002.

I januar 2006 modtog ministeriet fra Institut for Menneskerettigheder et notat vedrørende den aftale, som regeringen indgik med Dansk Folkeparti den 8. december 2005. Institutet anførte blandt andet, at det var instituttets opfattelse, at en effektiv gennemførelse af konventionens forpligtelser krævede, at de pågældendes ret til at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse kom eksplicit til udtryk i lovgivningen.

Ministeriet svarede ved brev af 7. juni 2006, at det ikke af konventionen fremgår, at dennes bestemmelser skal udmøntes ved en udtrykkelig bestemmelse i lovgivningen, og at den gældende mulighed for erhvervelse af indfødsret efter forudgående orientering af Indfødsretsudvalget, når konventionens betingelser er opfyldt, derfor fuldt ud fandtes at være tilstrækkelig.

Der er i besvarelsen af henvendelsen fra instituttet på dette punkt alene taget stilling til formen for gennemførelsen af konventionen, men der er ikke i forbindelse med besvarelsen iværksat interne tiltag med henblik på at sikre, at ansøgninger fra statsløse personer født i Danmark blev behandlet i overensstemmelse med FN's konvention om begrænsning af statsløshed.

Der er navnlig i perioden fra 2007 til 2009 givet flere afslag til statsløse personer omfattet af konventionen under henvisning til, at ansøgerne ikke opfyldte de almindelige betingelser for at opnå dansk statsborgerskab.

Der gives således – bortset fra et afslag i 2005 – først fejlagtige afslag som følge af manglende opfyldelse af de almindelige betingelser for at opnå dansk statsborgerskab fra det tidspunkt, hvor den politiske aftale, der blev gennemført ved cirkulæreskrivelse om dansk indfødsret ved naturalisation nr. 9 af 12. januar 2006, slog igennem, hvilket som følge af den daværende ret lange sagsbehandlingstid blev med virkning fra 2007.

De fejlagtige afslag på ansøgninger om dansk indfødsret er således primært givet i den periode, hvor de skærpede betingelser for at opnå dansk indfødsret slår igennem. Der er givet i alt 22 fejlagtige afslag på indfødsret til statsløse personer født i Danmark omfattet af konventionen.

De almindelige betingelser i cirkulæreskrivelsen er ændret flere gange på baggrund af politiske aftaler. I 2002 indføres et egentligt krav om danskkundskaber, jf. cirkulæreskrivelse om nye retningslinjer for optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse nr. 55 af 12. juni 2002. Ved cirkulæreskrivelse om dansk indfødsret ved naturalisation nr. 9 af 12. januar 2006, blev der indført et krav om selvforsørgelse og om bestået indfødsretsprøve. Endvidere blev kravet til danskkundskaber skærpet. Betingelserne for dansk indfødsret er senest ændret ved cirkulæreskrivelse om naturalisation nr. 61 af 22. september 2008, hvor kravet til danskkundskaber og selvforsørgelse er blevet skærpet, og hvor indfødsretsprøvens niveau er hævet.

De almindelige betingelser for opnåelse af indfødsret indeholdt i de nævnte cirkulæreskrivelser gælder ikke for statsløse personer født i Danmark. Personer omfattet af FN's konvention om begrænsning af statsløshed har således siden Danmarks ratifikation af konventionen haft ret til at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse uden at skulle opfylde de almindelige betingelser for at opnå dansk statsborgerskab.

Det betyder også, at statsløse personer født i Danmark, som i dag ansøger om dansk indfødsret, ikke behøver at opfylde de gældende, almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab.

For eksempel skal der optages personer på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, som har begået en af de former for kriminalitet, der ellers ifølge retningslinjernes § 19, stk. 2, og stk. 3, indebærer, at de pågældende først kan blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse efter en vis karenstid eller helt er udelukket fra at blive optaget på et lovforslag, men som opfylder betingelserne i artikel 1 i FN's konvention om begrænsning af statsløshed. Ifølge artikel 1, der er gengivet ovenfor i afsnit 3, er det således kun, hvis en ansøger er fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling, at der kan meddeles afslag på indfødsret. Herudover skal der optages personer på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, som ikke opfylder de almindelige krav om dokumentation for danskkundskaber, kravet om en bestået indfødsretsprøve, og ansøgere, der ikke er selvforsørgende.

#### *4.2 Gennemførelse i dansk ret af FN's Børnekonvention*

Danmark ratificerede den 19. juli 1991 FN's Konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder. Der henvises til afsnit 3 for en gengivelse af artikel 7 i konventionen.

Danmarks forpligtelse på indfødsretsområdet i henhold til FN's Børnekonvention blev gennemført i 1992 i dansk ret og er udtrykt i § 3, stk. 2, i Indenrigsministeriets cirkulære om dansk indfødsret ved naturalisation af 6. februar 1992, hvorefter børn, der er født i Danmark af statsløse forældre, og som bor her i landet, kan naturaliseres selvstændigt, uanset at de ikke er fyldt 18 år, og selv om de almindelige betingelser for naturalisation ikke er opfyldt.

Ved ændringen af cirkulæret i 1997, jf. cirkulære nr. 132 af 3. oktober 1997, kom det til at fremgå af § 15, at børn, der er født statsløse i Danmark, i overensstemmelse med FN's Børnekonvention kan naturaliseres, hvis de har bopæl her i landet.

I den nugældende cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008 følger det af § 17, at børn, der er født statsløse i Danmark, i overensstemmelse med FN's Børnekonvention kan optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis de har bopæl her i landet.

Børn født statsløse i Danmark skal hermed indgive en ansøgning om dansk indfødsret til Integrationsministeriet med henblik på at opnå statsborgerskab, og der har dermed på intet tidspunkt været adgang til at erhverve statsborgerskab ved erklæring for denne persongruppe.

Udover cirkulæreskrivelsen har der forud for 2005 ikke eksisteret øvrige skriftlige interne retningslinjer til brug for sagsbehandlerne i Indfødsretskontoret vedrørende de særlige rettigheder for statsløse børn født i Danmark. I 2005 blev der udarbejdet sådanne retningslinjer til sagsbehandlerne. Det fremgik heraf, at børn født statsløse i Danmark skulle optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis de havde bopæl i Danmark. I forbindelse med at man i 2007 udarbejdede en egentlig sagsbehandlermanual til brug for kontorets sagsbehandling blev de særlige rettigheder for statsløse børn omfattet af konventionen ikke indarbejdet korrekt. De særlige rettigheder var dog indarbejdet i kontorets såkaldte faner (visdomskartotek), som giver fortolkningsbidrag til de forskellige bestemmelser i indfødsretsloven, cirkulæreskrivelserne mv. Der har derfor fra 2007 været tale om en uensartethed i vejledningerne til sagsbe-

handlerne i kontoret, hvilket har medført, at der i en række sager blev stillet krav om, at ansøgeren skulle opfylde de almindeligt gældende betingelser.

De almindelige betingelser for at opnå dansk indfødsret har siden Danmarks ratifikation af FN's Børnekonvention i 1991 kun indeholdt få eller ingen krav til børn generelt, og ansøgninger fra statsløse børn har derfor i vid udstrækning ført til optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Der er dog eksempler på, at der er stillet for vidtgående betingelser over for børn omfattet af konventionen. I 2003 er der i en sag stillet krav om en skoleudtalelse over for et barn omfattet af konventionen med henblik på optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, men det er først i 2004, at der gives et afslag til en statsløs person omfattet af konventionen med den begrundelse, at den pågældende ikke opfyldte det almindelige krav om dansk kundskaber.

Herefter gives der først fejlagtige afslag til børn omfattet af konventionen i perioden fra 2008 til 2009, det vil sige efter at de skærpede betingelser for at opnå dansk indfødsret slår igennem. Der er givet i alt 14 fejlagtige afslag på indfødsret til statsløse personer født i Danmark omfattet af konventionen.

#### *4.3 Sammenfatning*

- FN's konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed og FN's konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder (FN's Børnekonvention), som Danmark begge har tiltrådt, giver under visse betingelser statsløse personer født i Danmark, som er mellem 0 og 21 år, ret til at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse (statsborgerskab), uden at opfylde de almindelige betingelser for at opnå indfødsret.
- Indtil ændringen af indfødsretsloven i 1999 kunne alle statsløse personer født i Danmark, som var omfattet af FN's konvention om begrænsning af statsløshed, uden videre erhverve dansk statsborgerskab i overensstemmelse med konventionen blot ved at afgive en erklæring til et statsamt. I 1999 blev reglerne ændret således, at personer, der var sigtet for at have begået kriminalitet eller var dømt herfor, ikke længere kunne erhverve indfødsret ved erklæring. I 2004 blev indfødsretsloven ændret således, at statsløse personer født i Danmark helt blev afskåret fra at erhverve indfødsret ved erklæring.
- Efter 2004 skulle statsløse personer født i Danmark, som var mellem 18 og 21 år, indgive en ansøgning om dansk statsborgerskab til Integrations-

ministeriet, hvorefter de pågældende havde ret til at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i overensstemmelse med konventionen om statsløshed, og dermed uden at opfylde de almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab. Statsløse børn født i Danmark har med henblik på at opnå dansk statsborgerskab siden Danmarks gennemførelse af FN's Børnekonvention i 1992 skullet indgive en ansøgning til ministeriet, hvorefter de pågældende havde ret til at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i overensstemmelse med konventionen.

- De almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab er blevet skærpet flere gange efter 1999 på baggrund af politiske aftaler. I 2002 indføres et egentligt krav om danskkundskaber. I 2006 indføres krav om selvforsørgelse og om bestået indfødsretsprøve. Endvidere blev kravet til danskkundskaber skærpet. I 2008 skærpes kravene til danskkundskaber og selvforsørgelse, ligesom indfødsretsprøvens niveau blev hævet. De særlige rettigheder, der følger af de to konventioner, har i takt med, at de almindelige betingelser for at opnå dansk statsborgerskab er blevet skærpet, derfor fået en tilsvarende øget betydning.
- Integrationsministeriet har ved en klar og beklagelig fejl meddelt 36 afslag på optagelse på et lovforslag om meddelelse af indfødsret (statsborgerskab) til statsløse personer, som er omfattet af de to konventioner, da de ikke opfyldte de almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab.
- Bortset fra to afslag i henholdsvis 2004 og i 2005 er der først givet fejlagtige afslag fra det tidspunkt, hvor den politiske aftale, der blev gennemført med cirkulæreskrivelse om dansk indfødsret ved naturalisation nr. 9 af 12. januar 2006, slog igennem, hvilket som følge af den daværende ret lange sagsbehandlingstid blev med virkning fra 2007.
- Der er indgivet i alt 757 ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark omfattet af konventionerne i perioden fra 1992 til slutningen af januar 2011, og ansøgerne har derfor i vid udstrækning opnået statsborgerskab, hvilket kan skyldes, at de pågældende har opfyldt betingelserne i de almindelige retningslinjer. En meget stor del af ansøgerne har været børn, over for hvilke der efter de almindelige retningslinjer kun kan stilles få eller slet ingen betingelser.
- Så vidt ses er der ikke i takt med, at de statsløse som følge af ændringerne af indfødsretsloven i henholdsvis 1999 og 2004 ikke længere kunne opnå indfødsret ved erklæring, men i stedet indgik i den almindelige sagsbe-



handling i ministeriet, sket en skriftlig vejledning eller andre former for opfølgning over for kontorets medarbejdere til sikring og validering af, at reglerne i FN's konvention om begrænsning af statsløshed blev iagttaget og omsat til konkret sagsbehandling. Der kan være sket en mundtlig vejledning af kontorets medarbejdere om de særlige rettigheder i konventionen, men da der har været tale om en løbende udskiftning af kontorets ansatte i den omhandlede periode, er dette ikke muligt at fastlægge nærmere.

- Der er i forbindelse med besvarelsen af en henvendelse fra Institut for Menneskerettigheder i juni 2006 alene taget stilling til formen for gennemførelse af konventionen, og der er ikke i forbindelse med besvarelsen iværksat interne tiltag med henblik på at sikre, at ansøgninger fra statsløse personer født i Danmark blev behandlet i overensstemmelse med FN's konvention om begrænsning af statsløshed.
- Der ses heller ikke i perioden efter henvendelsen fra Institut for Menneskerettigheder og indtil 2008 at være foretaget en administrativ opfølgning i form af vejledninger, instrukser e.l. i forhold til behandlingen af sager vedrørende statsløse personer født i Danmark.
- Med hensyn til FN's Børnekonvention har der heller ikke været iværksat fornødne tiltag til sikring og validering af, at reglerne i konventionen blev iagttaget og omsat til konkret sagsbehandling, og der har derfor ikke været tilstrækkelig opmærksomhed omkring konventionen og statsløse personer født i Danmark. Desuden er der eksempler på, at der er stillet for vidtgående betingelser over for børn omfattet af konventionen tilbage fra 2003, men det er som nævnt ovenfor først i 2004, at der gives et fejlagtigt afslag til en statsløs person omfattet af konventionen.
- Der er intet grundlag for at antage, at de forskellige ministre med ansvar for indfødsretsområdet eller Folketingets Indfødsretsudvalg i den omhandlede periode har været orienteret om eller i øvrigt haft kendskab til den fejlagtige administration af sager om statsløse født i Danmark.

#### *4.4. Tidslinje*

- |             |   |
|-------------|---|
| 1977 (juni) | Danmark ratificerer FN's konvention om begrænsning af statsløshed (gennemføres allerede i 1968 i indfødsretsloven). |
|-------------|---|

- 1991 (juli) Danmark ratificerer FN's Børnekonvention (gennemføres i 1992 i cirkulære om naturalisation).
- 1999 (december) Ændring af indfødsretsloven, hvorefter kriminelle og sigtede ikke længere kan erklære sig danske hos et statsamt. Sagerne overgår til Justitsministeriet.
- 2001 (november) Integrationsministeriet overtager Indfødsretsområdet fra Justitsministeriet.
- 2004 (maj) Ændring af indfødsretsloven, således at alle udlændinge med undtagelse af nordiske statsborgere og visse tidligere danske statsborgere ikke længere kan erhverve statsborgerskab ved erklæring.
- 2004 (august) Første afslag på indfødsret gives ved en fejl til statsløs person omfattet af FN's Børnekonvention.
- 2005 (oktober) Første afslag på indfødsret gives ved en fejl til statsløs person omfattet af FN's konvention om begrænsning af statsløshed.
- 2006 (juni) Besvarelse af henvendelse fra Institut for Menneskerettigheder bl.a. om gennemførelsen af FN's konvention om begrænsning af statsløshed.
- 2008 (februar) Indfødsretskontoret bliver opmærksom på, at ansøgninger om dansk indfødsret til statsløse personer født i Danmark i et vist omfang er behandlet efter de almindelige retningslinjer for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.

5. Udredning af forløbet fra det tidspunkt, hvor Indfødsretskontoret bliver opmærksom på, at ansøgninger om statsborgerskab fra statsløse behandles efter de almindelige betingelser

Indfødsretskontoret blev i februar 2008 opmærksom på, at ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation fra statsløse personer født i Danmark i perioden fra 1999 i et vist omfang var blevet behandlet efter de almindelige retningslinjer for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Denne konstatering kom som en overraskelse for kontorets ledelse og gav anledning til tvivl om, hvorvidt man var tilstrækkeligt opmærksom på FN's konvention om begrænsning af statsløshed, og efter hvilke nærmere betingelser sager af denne karakter burde behandles.

Med henblik på at forelægge sagen for ministeren undersøgte Indfødsretskontoret også mere generelt, om kontoret efterlevede de øvrige internationale forpligtelser, som er gældende for statsløse personer.

Indfødsretskontoret blev i den forbindelse opmærksom på, at kontoret også havde meddelt afslag til personer omfattet af FN's Børnekonvention, idet ansøgerne ikke opfyldte de almindelige betingelser for at opnå indfødsret, og at der således også vedrørende denne konvention var usikkerhed om, hvorvidt der hidtil var forvaltet i fuld overensstemmelse hermed.

I august 2008 var det juridiske arbejde med udredningen af den hidtidige sagsbehandling så langt, at sagen blev forelagt for integrationsministeren. Forud herfor havde kontoret foranstaltet, at spørgsmålet om gennemførelse af FN's konvention om begrænsning af statsløshed blev sat på dagsordenen til det årlige embedsmandsmøde den 16. oktober 2008 mellem de nordiske lande.

Som følge af forelæggelsen og som følge af den kommende drøftelse af sagen på det nordiske embedsmandsmøde den 16. oktober 2008 blev det besluttet, at der – inden der kunne tages stilling til, hvordan sagsbehandlingen af sager om statsløse fremadrettet burde tilrettelægges – var behov for at afvente oplysningerne fra det kommende møde med de øvrige nordiske lande om, hvorledes de havde gennemført FN's konvention om begrænsning af statsløshed i deres lovgivning, og hvorledes de fortolkede rækkevidden af konventionen, herunder hvilke nærmere betingelser, der kan stilles ved erhvervelse af statsborgerskab. Disse oplysninger forventedes på daværende tidspunkt at kunne foreligge efter embedsmandsmødet i oktober måned.

Beslutningen om at afvente disse oplysninger var også en konsekvens af, at Danmark generelt på statsborgerretsområdet har løbende drøftelser med de andre nordiske lande på såvel embedsmandsniveau som på ministerniveau, og at de øvrige nordiske lande har et system for meddelelse af statsborgerskab, der på mange punkter minder meget om det danske.

Det var således relevant for vurderingen af, hvorledes Danmark konkret fremadrettet skulle administrere i henhold til konventionen, hvordan de andre nordiske lande administrerede til opfyldelse af konventionerne, herunder om der

var tale om en ensartet praksis i alle lande, eller om landene i øvrigt havde bidrag til den nærmere fortolkning og den mere præcise udmøntning af konventionerne.

Man var samtidig i en situation, hvor man var nødsaget til at tage flere hensyn i betragtning. Uanset at man nu havde konstateret, at den hidtidige administration af sagerne ikke i behørig grad havde taget højde for, at konventionerne betød, at statsborgerskab skulle meddeles under lempeligere betingelser end de almindelige retningslinjer, var man omvendt ikke sikker på, hvordan man så nærmere skulle udmønte konventionerne. Under hensyntagen til grundloven og den normale sagsbehandling af sager om indfødsret fandt man det nødvendigt at sikre, at man fremadrettet stillede de betingelser, der var mulige i forhold til respekten for konventionerne, herunder eventuelt flere krav end dem, der fremgik umiddelbart af konventionens ordlyd.

I den forbindelse bemærkes, at der er meget klare begrænsninger for muligheden for senere fratagelse af et meddelt statsborgerskab, hvis den pågældende derved bliver statsløs. Ministeren ville således, såfremt reaktionen på opdagelsen af den manglende overholdelse af konventionen havde været, at man uden nogen form for betingelser gav de pågældende statsløse statsborgerskab, kunne have risikeret, at der blev givet statsborgerskab på et grundlag, der senere viste sig at være mere lempeligt end det, som konventionen reelt forpligter Danmark til. En sådan administration ville der kunne rejses kritik af efterfølgende.

### *5.1. Undersøgelse af praksis i de øvrige nordiske lande*

Der har i de nordiske lande været et mangeårigt samarbejde på statsborgerretsområdet, der i 1950'erne blev formaliseret ved gennemførelse af ensartede lovgivninger i Danmark, Norge og Sverige. Finland og Island fulgte senere efter. Den nordiske retstradition har på indfødsretsområdet bl.a. resulteret i, at man i vidt omfang behandler nordiske statsborgere på samme måde. Der sker endvidere løbende en udveksling af informationer om udviklingen på statsborgerretsområdet i de respektive lande, ligesom der sker drøftelse af og udveksles erfaringer og synspunkter om aktuelle problemstillinger på statsborgerretsområdet, herunder blandt andet på det årlige embedsmandsmøde om statsborgerret. Formandskabet går på skift mellem de nordiske lande et år ad gangen, og det er formandskabslandet, der forud for mødet udarbejder en dagsorden med bidrag fra de øvrige lande. Formandskabslandet udarbejder et overordnet referat fra mødet, der reflekterer, hvilke punkter der har været til drøftelse. Da der er tale om overordnede referater, udarbejder kontoret også interne referater til deres egen vidensopsamling.

Et tilsvarende samarbejde findes på det udlændingeretlige område, hvor der mellem de nordiske lande om asyl- og indvandring foregår drøftelser i Samråd på Højt Niveau for Flygtningespørgsmål (NSHF). Der afholdes ét årligt ministermøde og flere møder på embeds-mandsniveau, hvor formålet med møderne er at udveksle informationer og erfaringer og at iværksætte konkrete tiltag af fælles interesse. Formandskabet for NSHF varetages på skift af de nordiske lande et år ad gangen.

Det forhold, at der gennem mange år har været et helt særligt samarbejde mellem de nordiske lande på området, ligesom der er en fælles nordisk retstradition, begrundede, at det var disse lande, man spurgte. Der eksisterer ikke på samme måde et samarbejde på europæisk plan inden for f.eks. rammerne af EU eller Europarådet, ligesom retstraditionen uden for de nordiske lande er anderledes.

Sagen blev første gang drøftet som dagsordenspunkt 7 e) på det årlige nordiske embedsmandsmøde om statsborgerskab den 16. oktober 2008. På mødet var der en overordnet drøftelse af gennemførelsen af FN's konvention om begrænsning af statsløshed i de enkelte lande, og mødet efterlod det indtryk, at landene havde valgt forskellige indgangsvinkler til, hvordan konventionen skulle fortolkes i praksis.

Da mødet ikke bragte nogen egentlig afklaring af, hvorledes landene havde gennemført konventionen, udsendte Indfødsretskontoret den 16. december 2008 en detaljeret høring til alle de nordiske lande.

Af høringen af 16. december 2008 til de nordiske lande fremgår blandt andet følgende:

”På vores embedsmandsmøde i Stockholm den 16. oktober 2008 havde Danmark sat et punkt på dagsordenen (punkt 7 e) om FN's konvention fra 1961 om begrænsning af statsløshed.

Artikel 1 i konventionen indeholder nogle meget lempelige betingelser for at opnå statsborgerskab for så vidt angår personer, som er født statsløse i de kontraherende stater. ...

Vi er fra dansk side meget interesserede i at modtage oplysninger om, hvordan I i de øvrige nordiske lande har implementeret denne artikel i lovgivning og i praksis.

Herunder om der er nogle af disse statsløse personer, der kan opnå statsborgerskab automatisk efter loven eller ved erklæring, eller om de skal søge om statsborgerskab ved naturalisation, og hvilke betingelser de i givet fald skal opfylde. Og gerne særligt med fokus på et eventuelt vandelskrav, herunder de tilfælde, hvor den pågældende ansøger har begået kriminalitet af en sådan karakter, at den pågældende ikke efter de almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab i det pågældende nordiske land, ville kunne erhverve statsborgerskab.

Under henvisning til, at der i Danmark er tale om en principiel sag, som vi berørte under mødet i Stockholm, og at sagen skal forelægges vores minister, skal jeg anmode om jeres besvarelse senest den 9. januar 2009”.

Ministeriet modtog svar fra Sverige den 17. og 18. december 2008, fra Island den 7. januar 2009, fra Finland den 8. januar 2009 og fra Norge den 9. januar 2009.

Af svarene fremgik, at de nordiske lande havde valgt at gennemføre FN's konvention om begrænsning af statsløshed på forskellig måde, således som konventionen også giver mulighed for. Svarene viste også, at landene tillige havde en forskellig fortolkning af rækkevidden af konventionen, herunder hvilke nærmere betingelser der kan stilles ved erhvervelse af statsborgerskab.

Som det fremgår nedenfor under 5.2. blev sagen efter modtagelsen af de nordiske landes svar på ny forelagt for ministeren i januar og februar måned 2009.

Med henblik på at høre nærmere om baggrunden for de andre landes forståelse af rækkevidden af konventionen og med henblik på at søge praksis tydeligere afklaret besluttede ministeren i februar 2009 at drøfte sagen med sine nordiske ministerkolleger på det årlige nordiske ministermøde, der skulle afholdes i juni 2009 i Norge.

Ministeren deltog på grund af sygdom ikke selv i ministermødet i juni 2009, hvor de øvrige nordiske ministre under punkt 7 på dagsordenen redegjorde for deres lovgivning og praksis i almindelighed vedrørende blandt andre statsløses mulighed for erhvervelse af statsborgerskab. Mødet gav ikke et helt klart billede af baggrunden for landenes fortolkning af FN's konvention om begrænsning af statsløshed, idet de øvrige nordiske ministre angav, at de ikke i praksis havde oplevet, at deres forskellige gennemførelse af konventionen var i uoverensstemmelse med konventionen. Landene tilkendegav på mødet, at man ville kigge nærmere på de forskellige nationale regelværk.

Herefter blev sagen på ny drøftet som dagsordenspunkt 6.b. på det årlige nordiske embedsmandsmøde om statsborgerskab den 5. oktober 2009.

Efter de oplysninger, som Integrationsministeriet havde modtaget i forbindelse med den skriftlige høring og de afholdte embedsmandsmøder og ministermødet var det ministeriets indtryk, at de nordiske lande havde en noget uensartet praksis for gennemførelse af FN's konvention om begrænsning af statsløshed.

For så vidt angår undertegnelse og ratifikation gælder, at ét nordisk land står uden for konventionen.

For så vidt angår erhvervelse af statsborgerskab har et land valgt at give statsløse, uanset om de er født i landet eller ej, under visse aldersbetingelser mulighed for at erhverve statsborgerskab ved erklæring. Der stilles ingen krav i forbindelse med en sådan erklæring, bortset fra at de pågældende skal have haft bopæl i landet siden det fyldte 15. år og permanent opholdstilladelse. Landet har dog også en bestemmelse om, at et barn født i landet, som er født statsløst, kan erhverve statsborgerskab direkte efter fødslen ved erklæring fra forældremyndighedsindehaverne, hvis barnet har permanent opholdstilladelse og bopæl i landet. En sådan erklæring skal afgives, inden barnet fylder 5 år.

Et andet land giver statsløse født i landet statsborgerskab automatisk i henhold til lov. På tidspunktet for landets ratifikation af konventionen fremgik det allerede af det pågældende lands statsborgerretslov, at statsborgerskab erhverves ved fødslen, hvis barnet bliver født i landet og ikke ved fødslen erhverver statsborgerskab i et andet land, og barnet ikke på anden vis har ret til at erhverve et andet lands statsborgerskab.

Et tredje land har valgt ansøgningsmodellen, og en statsløs ansøger, der er fyldt 18 år, skal have opholdt sig i landet med en opholdstilladelse af mindst et års varighed i de sidste tre år for at kunne erhverve statsborgerskab.

For så vidt angår betingelser har et land krav om, at den pågældende statsløse skal opfylde både sprogkrav og vandelskrav (kriminalitetskrav). Reglerne finder anvendelse på alle statsløse ansøgere over 18 år og ikke kun de personer, der er født i landet. Landet har således valgt at stille sprogkrav og vandelskrav ud fra den betragtning, at konventionen ikke er til hinder for, at der kan stilles krav, som udskyder tidspunktet for opnåelse af statsborgerskab, så længe kravene ikke fører til, at en ansøger udelukkes fra at opnå statsborgerskab. Landet har dog efterfølgende oplyst, at det følger af national ret, at internationale forpligtelser har forrang. Alle statsløse børn kan søge om statsborgerskab uanset

alder og vil have ret til statsborgerskab, såfremt de har bopæl og permanent opholdstilladelse i landet. Et andet land har aldersbetingelser, der ikke svarer til konventionens bestemmelser.

Ved opslag på hjemmesiderne for udlændingemyndighederne i Finland, Norge og Sverige kan det konstateres, at der ikke på hjemmesiderne er specielle afsnit, der specifikt vedrører statsborgerskab til personer født statsløse i de pågældende lande. Statsløses muligheder for at erhverve statsborgerskab er således beskrevet i forbindelse med generelle afsnit om fødsel (Finland), erklæring (Sverige) og ansøgning (Norge).

Integrationsministeriets vurdering efter undersøgelsen var, at de andre nordiske landes forståelse og udmøntning af konventionen ikke var klar og entydig på en måde, der kunne begrunde, at Danmark med henvisning til de øvrige nordiske landes retsopfattelse fremadrettet kunne justere den konventionsfortolkning, der blandt andet havde fundet udtryk i lovbemærkningerne til ændringen af indfødsretsloven i 1999.

## *5.2. Sagsbehandling*

Fra efteråret 2008 blev det begrænsede antal ansøgninger fra statsløse, som ellers efter de almindelige retningslinjer ville have fået et afslag på ansøgning om indfødsret, samlet i en bunke i kontoret uden at blive behandlet færdig.

I februar 2009 blev det som nævnt ovenfor efter forelæggelse af sagen for ministeren besluttet at fortsætte undersøgelsen af de øvrige nordiske landes praksis for gennemførelse af FN's konvention om begrænsning af statsløshed.

Samtidig blev det besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer, uanset at nogle ansøgere herved ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret. Det blev samtidig besluttet, at sagerne skulle markeres, således at de efterfølgende kunne genfindes og genoptages.

Beslutningen om at fortsætte sagsbehandlingen blev taget ud fra den betragtning, at der var behov for at fortsætte undersøgelsen af de øvrige nordiske landes praksis, og at det ikke på daværende tidspunkt var muligt at forudsige, hvornår de rejste spørgsmål ville kunne afklares, eller hvilken betydning det ville have i forhold til udfaldet af de konkrete ansøgninger om indfødsret. Det var således på dette tidspunkt ikke klart, om og i givet fald hvordan den hidtidige forståelse af konventionen skulle justeres. Det bemærkes, at selve behandlin-



gen af en ansøgning om indfødsret ikke har betydning for det opholdsgrundlag, som udlændingen har ved indgivelsen af ansøgningen om indfødsret.

Integrationsministeriet har også tidligere stået over for at skulle tage stilling til, hvordan internationale begivenheder, nye internationale domme eller andre forhold, der har betydning for fortolkningen af rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser i forhold til konkret sagsbehandling, skal håndteres i forhold til den konkrete sagsbehandling af sager på ministerområdet.

Der har i den forbindelse også været situationer, hvor man har måttet tage stilling til, om man skulle berostille sager, mens man udredte sådanne internationale forhold nærmere.

Som eksempel herpå kan nævnes behandlingen af sager om ophold i Danmark i henhold til EU-retten i forbindelse med den såkaldte *Metock-sag* i 2008.

Udgangspunktet for en sådan vurdering er efter Integrationsministeriets opfattelse, at man ud fra forholdene på tidspunktet, hvor spørgsmålet om berostillelse opstår, må se på en række gennemgående kriterier.

Disse kriterier er blandt andre, hvilken form for juridisk usikkerhed der er opstået, hvor længe det må antages, at det vil tage, førend usikkerheden kan afhjælpes, om det er sandsynligt, at afklaringen vil føre til en ændret retsopfattelse, der kan begrunde, at borgere stilles bedre end hidtil, og om hvor indgribende såvel en beslutning om berostillelse som en beslutning om at fortsætte sagsbehandlingen efter de hidtidige regler og praksis vil være for de konkrete sager, hvor spørgsmålet om berostillelse måtte være relevant.

Spørgsmålet om, hvorvidt der bør ske berostillelse, kan derfor ikke besvares generelt og entydigt.

I tilfældet med den såkaldte *Metock-sag* besluttede ministeriet at berostille en række sager.

Dette blev der rejst kritik af, blandt andet fra visse forvaltningsretsjurister. Såvel bemærkningerne dengang som til den nuværende sag fra forskellig side illustrerer efter ministeriets opfattelse netop, at der er tale om komplekse juridiske problemstillinger, og at der ikke nødvendigvis er et entydigt svar på, hvad der er rigtigt og forkert i den enkelte situation.

Det kan forekomme, at det efterfølgende står mere tydeligt, hvad man burde have gjort i forhold til berostillelse, men dette kan i sagens natur ikke inddrages på det tidspunkt, hvor ministeriet er nødsaget til at foretage vurderingen af og gennemføre beslutningen om, hvorvidt der bør ske berostillelse eller ej.

Ministeriet har – hver gang der har været spørgsmål om berostillelse – søgt bedst muligt at sikre sig, at der kunne ske en hurtig og fyldestgørende behandling af de berørte sager. Ministeriet har tilstræbt at vurdere spørgsmålet om berostillelse bedst muligt efter de kendte retskilder, herunder forvaltningsloven og principperne om god forvaltningsskik, ligesom ministeriet har taget tidligere situationer, hvor spørgsmålet om berostillelse af sager på udlændingområdet har været relevant, med i sine betragtninger.

I den foreliggende situation lagde Integrationsministeriet bl.a. vægt på, at ansøgerne havde samme retsstilling som ved berostillelse og opretholdt deres hidtidige opholdsret i Danmark, uafhængigt af udfaldet af sagen om indfødsret.

Indfødsretskontoret har siden beslutningen i februar 2009 løbende markeret de konkrete sager, hvor der blev meddelt afslag på indfødsret, således at sagerne efterfølgende kunne genfindes og genoptages, såfremt det viste sig efter undersøgelsen, at de pågældende personer efter konventionen havde krav på at få meddelt indfødsret.

### *5.3. Sammenfatning*

- Indfødsretskontoret blev i februar 2008 opmærksom på, at ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation fra statsløse personer født i Danmark i en længere periode i et vist omfang var blevet behandlet efter de almindelige betingelser for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse. Denne konstatering kom som en overraskelse for kontorets ledelse og gav anledning til tvivl om, hvorvidt man var tilstrækkeligt opmærksom på FN's konvention om begrænsning af statsløshed, og efter hvilke betingelser sager af denne karakter burde behandles.
- Med henblik på at udarbejde en ministerforelæggelse herom undersøgte Indfødsretskontoret også mere generelt, om kontoret efterlevede de øvrige internationale forpligtelser, som er gældende for statsløse personer. Indfødsretskontoret blev i den forbindelse opmærksom på, at kontoret også havde meddelt afslag til personer omfattet af FN's Børnekonvention, idet ansøgerne ikke opfyldte de almindelige betingelser for at opnå indfødsret, og at der således også vedrørende denne konvention var usikkerhed om,

hvorvidt der hidtil var forvaltet i fuld overensstemmelse med konventionen.

- I august 2008 var det juridiske arbejde med udredningen af sagen så langt, at sagen kunne forelægges for integrationsministeren.
- På baggrund af forelæggelsen og som følge af den kommende drøftelse af sagen på det nordiske embedsmandsmøde den 16. oktober 2008 blev det besluttet, at der – inden man kunne tages stilling til, hvordan sagsbehandlingen af sager om statsløse fremadrettet burde tilrettelægges – var behov for at afvente oplysninger om, hvorledes de øvrige nordiske lande, som Danmark normalt sammenligner sig med, havde gennemført FN's konvention om begrænsning af statsløshed i deres lovgivning, og hvorledes de fortolkede rækkevidden af konventionen, herunder hvilke nærmere betingelser der kan stilles ved erhvervelse af statsborgerskab.
- Fra efteråret 2008 blev det begrænsede antal ansøgninger fra statsløse, som ellers efter de almindelige retningslinjer ville have fået et afslag på ansøgning om indfødsret, samlet i en bunke i kontoret uden at blive behandlet færdig.
- Som led i ministeriets undersøgelse af praksis i de øvrige nordiske lande blev de nordiske lande i december 2008 anmodet om skriftligt at redegøre for deres gennemførelse af konventionen, ligesom sagen blev drøftet på de årlige nordiske embedsmandsmøder om statsborgerret i 2008 og 2009 og på et nordisk ministermøde den 24.- 26. juni 2009.
- Sammenfattende viste undersøgelsen af de øvrige nordiske lande en noget uensartet praksis for gennemførelse af FN's konvention om begrænsning af statsløshed, og at de nordiske lande har valgt at gennemføre konventionen og fortolke rækkevidden af den på forskellig måde.
- I februar 2009 blev det efter forelæggelse af sagen for ministeren besluttet at fortsætte undersøgelsen af de øvrige nordiske landes praksis for gennemførelse af FN's konvention om begrænsning af statsløshed.
- Samtidig blev det besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer, uanset at nogle ansøgere herved ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret. Som led i denne beslutning skulle de konkrete sager angående statsløse markeres, således at de efterfølgende kunne genfindes og genoptages, såfremt undersøgelsen måtte vise, at de pågældende personer efter konventionen havde krav på at opnå indfødsret.

- Beslutningen om at fortsætte sagsbehandlingen blev taget ud fra den betragtning, at der var behov for at fortsætte undersøgelserne af de øvrige nordiske landes praksis, og at det på daværende tidspunkt ikke var muligt at forudse, hvornår de rejste spørgsmål ville kunne afklares, eller hvilken betydning det ville have i forhold til udfaldet af de konkrete ansøgninger om indfødsret.
- Integrationsministeriets vurdering efter undersøgelsen var, at de andre nordiske landes forståelse og udmøntning af konventionen ikke var klar og entydig på en måde, der kunne begrunde, at Danmark med henvisning til de øvrige nordiske landes retsopfattelse fremadrettet kunne justere den konventionsfortolkning, der blandt andet havde fundet udtryk i lovbemærkningerne til ændringen af indfødsretsloven i 1999.

#### *5.4. Beslutning om fortolkning af FN's konvention om begrænsning af statsløshed og FN's Børnekonvention*

Efter den nordiske undersøgelse var afsluttet, fastlagde Integrationsministeriet i november måned 2009 rammerne for administrationen af konventionerne. Ansøgere, der er født statsløse i Danmark, og som opfylder betingelserne i enten FN's konvention om begrænsning af statsløshed eller FN's Børnekonvention, skal optages på lovforslag om indfødsrets meddelelse, uanset de ikke opfylder de almindelige krav for opnåelse af indfødsret.

Integrationsministeren orienterede ved brev af 8. januar 2010 indfødsretsordførerne for regeringspartierne, Venstre og Det Konservative Folkeparti, og Dansk Folkeparti, om Danmarks internationale forpligtelser i henhold til konventionerne.

Integrationsministeren orienterede herefter Folketingets Indfødsretsudvalg om sagen ved brev af 27. januar 2010:

”Danmark ratificerede den 6. juni 1977 FN's Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed.

Ifølge artikel 1 i konventionen er de kontraherende parter forpligtede til at give statsborgerskab til statsløse personer, der er født i landet, enten ved fødslen i henhold til lov eller efter ansøgning. Det fremgår af artikel 1, stk. 2, at en kontraherende stat kan gøre meddelelse af statsborgerret afhængig af en eller flere opregnede betingelser, herunder at den pågældende altid har været statsløs, at ansøgning indgives mellem det fyldte 18. og det fyldte 21. år, at den pågæl-

dende har haft fast bopæl i en nærmere fastsat periode, der dog højst må være 5 år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse eller 10 år i alt, og at den pågældende ikke er fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

Danmarks forpligtelse efter konventionen blev implementeret i indfødsretslovens § 3, hvorefter der er mulighed for at erhverve dansk indfødsret ved erklæring. Bestemmelsen vedrørte oprindeligt alle udlændinge, der var født i Danmark, og som vedblivende havde haft bopæl her i landet. Ved lov nr. 399 af 11. december 1968 blev ordlyden af § 3 ændret, således at der særligt for statsløse alene blev stillet krav om bopæl i mindst 5 år inden erklæringens afgivelse og derudover bopæl i mindst sammenlagt 5 år.

Ved ændringen af indfødsretsloven i 2004 jf. lovbekendtgørelse nr. 422 af 7. juni 2004, blev muligheden for at afgive erklæring i medfør af lovens § 3 begrænset til alene at omfatte nordiske statsborgere.

Lovbekendtgørelse nr. 422 blev vedtaget på baggrund af lovforslag nr. 138 af 24. januar 2004 om ændring af indfødsretsloven, og det fremgår af pkt. 4.1.3. i bemærkningerne hertil, at ”den nugældende § 3 tager bl.a. sigte på at opfylde Danmarks forpligtelser efter FN-konventionen af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed. ... Den foreslåede begrænsning af § 3 til nordiske statsborgere indebærer, at Danmarks forpligtelser efter konventionen skal opfyldes på anden måde. Integrationsministeriet vil derfor – efter forudgående orientering af Folketingets Indfødsretsudvalg – optage personer omfattet af konventionen på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, når de i konventionen nævnte betingelser er opfyldt.”

Integrationsministeriets Indfødsretskontor har foretaget en gennemgang af sagsbehandlingen i Indfødsretskontoret, og ministeriet er i den forbindelse blevet opmærksom på, at behandlingen af sager omfattet af pkt. 4.1.3. i bemærkningerne er sket i overensstemmelse med de almindelige retningslinjer for behandlingen af sager om dansk indfødsret ved naturalisation, hvorefter der blandt andet stilles krav om vandel samt krav om dokumentation for dansk kundskaber og en bestået indfødsretsprøve.

Overholdelsen af Danmarks internationale forpligtelser i henhold til FN's konvention betyder, at et antal af de ansøgere, der optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse som følge af, at de opfylder betingelserne i artikel 1 i FN's konvention om begrænsning af statsløshed, ikke nødvendigvis opfylder samtlige betingelser i retningslinjerne for optagelse på et lovforslag om ind-

fødsrets meddelelse ved naturalisation, herunder blandt andet vandelskravet og kravet om dokumentation for danskkundskaber og en bestået indfødsretsprøve. I overensstemmelse med bemærkningerne i punkt 4.1.3. til lovforslag nr. 138 af 24. januar 2004 om ændring af indfødsretsloven vil Integrationsministeriet fremover i fortløbig form forud for optagelse af personer omfattet af konventionen på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, når de betingelser, der er nævnt i konventionen, er opfyldt, orientere udvalget herom.

Endvidere vil det blive angivet i bemærkningerne til det enkelte lovforslag, hvilke personer på lovforslaget der efter FN-konventionen har krav på at opnå dansk indfødsret.

Danmark har den 19. juli 1991 endvidere ratificeret FN's Konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder. Det fremgår af konventionens artikel 7, at barnet skal registreres umiddelbart efter fødslen og skal fra fødslen have ret til et navn, ret til at opnå statsborgerskab og så vidt muligt ret til at kende og blive passet af sine forældre.

Danmarks internationale forpligtelser i henhold til konventionen om barnets rettigheder er implementeret i dansk ret ved retningslinjernes § 17, der blev indsat i cirkulære nr. 132 af 3. oktober 1997 om dansk indfødsret ved naturalisation, og som trådte i kraft den 1. november 1997. Det fremgår af § 17, at børn, der er født statsløse i Danmark, kan optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis de har bopæl her i landet, jf. den nugældende cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008 om retningslinjer for naturalisation. Ministeriets Indfødsretskontor er i forbindelse med gennemgangen af sagsbehandlingen i kontoret blevet opmærksom på, at behandlingen af sager omfattet af § 17 er sket i overensstemmelse med de almindelige retningslinjer for behandlingen af sager om dansk indfødsret ved naturalisation, hvorefter der blandt andet stilles krav omandel samt krav om dokumentation for danskkundskaber og en bestået indfødsretsprøve.

Overholdelsen af Danmarks internationale forpligtelser i henhold til konventionen om barnets rettigheder betyder, at et antal af de ansøgere, der optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, ikke nødvendigvis opfylder samtlige betingelser i retningslinjerne for naturalisation, herunder blandt andet vandelskravet. I overensstemmelse med konventionen vil ministeriet fremover optage personer omfattet af konventionen på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, når de betingelser, der er nævnt i konventionen, er opfyldt”.

Af fortroligt brev af 28. januar 2010 til Folketingets Indfødsretsudvalg fremgår blandt andet følgende:

”Integrationsministeriet kan i tilslutning til ministeriets brev af dags dato til Folketingets Indfødsretsudvalg vedrørende behandlingen af ansøgninger om dansk indfødsret fra personer, der er født statsløse i Danmark, i forhold til Danmarks internationale forpligtelse til at begrænse statsløshed oplyse, at ministeriet efter en gennemgang af ansøgninger fra statsløse i perioden fra 1999, hvor erklæringsmuligheden i indfødsretslovens § 3 blev begrænset, til dags dato er blevet opmærksom på, at der i 16 tilfælde er meddelt afslag på optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse under henvisning til, at ansøgeren ikke opfyldte samtlige betingelser i retningslinjerne.

Ministeriet vil genoptage behandlingen af disse ansøgninger med henblik på, at ansøgerne optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, såfremt de betingelser, der er nævnt i konventionen, er opfyldt”.

Endvidere fremgår følgende:

”Ministeriet vil endvidere med henblik på at sikre, at Danmark opfylder sine internationale forpligtelser i henhold til FN’s konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder, ex officio genoptage behandlingen af ansøgninger, hvor ansøgeren i henhold til retningslinjernes § 17 er meddelt afslag på optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse under henvisning til, at ansøgeren ikke opfyldte samtlige betingelser i retningslinjerne. Der er til dato meddelt afslag til sådanne ansøgere i ni tilfælde.

Ansøgerne vil blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, såfremt de betingelser, der er nævnt i konventionen, er opfyldt.

Ministeriet kan i øvrigt oplyse, at ministeriet i perioden fra 1999 til den 31. december 2009 har modtaget sammenlagt 530 ansøgninger om dansk indfødsret fra personer, der er født statsløse i Danmark, og som er omfattet af retningslinjernes § 17. Af disse 530 ansøgninger er de 145 modtaget i de sidste 6 måneder af 2008, mens 352 ansøgninger er modtaget i 2009.

Herudover kan ministeriet oplyse, at der på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, der blev vedtaget i Folketinget i juni 2009, var optaget 121 statsløse børn i henhold til retningslinjernes § 17 svarende til i alt 9 % af det samlede antal optagne, og at der tilsvarende var 254 statsløse børn svarende til 16 % af det samlede antal optagne optaget på det lovforslag, der blev vedtaget i Folke-

tinget i december 2009. På det lovforslag, hvor der er lukkedato den 15. januar 2010, er der pr. 15. januar 2010 optaget 89 statsløse børn i henhold til § 17 ud af i alt 913 optagne. De statsløse børn udgør således 10 % af det samlede antal optagne på det kommende lovforslag. Der er hermed tale om ansøgere, som opfylder samtlige betingelser i retningslinjerne for naturalisation.

Til sammenligning heraf kan ministeriet oplyse, at ministeriet er blevet opmærksomt på, at der som ovenfor anført i perioden fra 1999 og til dags dato alene i 25 tilfælde er meddelt afslag til statsløse ansøgere, der er født i Danmark, under henvisning til, at ansøgeren ikke opfyldte samtlige betingelser i retningslinjerne.

Endelig kan ministeriet oplyse, at det af de senest opdaterede tal fra Danmarks Statistik fra oktober 2009 fremgår, at der er registreret 865 statsløse personer under 18 år i Danmark. Det er derimod ikke muligt at få oplyst, hvor stor en andel heraf, der er født i Danmark, og som derfor potentielt ville kunne omfattes af retningslinjernes § 17, jf. cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008 om retningslinjer for naturalisation. Ud af de 865 statsløse børn er de 147 børn over 15 år. For så vidt angår statsløse personer over 18 år fremgår det af Danmarks Statistik, at der er registreret 114 statsløse personer i alderen fra 18 til 21 år. Tilsvarende er det heller ikke i forhold til disse personer muligt at få oplyst, hvor stor en andel heraf, der er født i Danmark, og som derfor potentielt ville kunne omfattes af FN's Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed".

Statsløse børn født i Danmark, som i dag ansøger om dansk indfødsret, skal optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i overensstemmelse med FN's Børnekonvention, hvis de pågældende:

- er født statsløse i Danmark,
- aktuelt har bopæl her i landet, og
- indgiver en ansøgning inden det fyldte 18. år,
- ikke er fundet skyldige i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling, og
- på tro og love afgiver oplysninger om, at de pågældende ikke er fundet skyldige i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.



Statsløse personer mellem 18 og 21 år født i Danmark, som i dag ansøger om dansk indfødsret, skal optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i overensstemmelse med FN's konvention om begrænsning af statsløshed, hvis de pågældende:

- er født statsløs i Danmark,
- altid har været statsløs,
- indgiver ansøgningen ved det fyldte 18. år og inden det fyldte 21. år,
- aktuelt har bopæl i Danmark,
- har haft fast bopæl i Danmark i 5 år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse eller i 8 år i alt,
- ikke er fundet skyldige i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling, og
- på tro og love afgiver oplysninger om, at de pågældende ikke er fundet skyldige i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

De nævnte betingelser for at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i overensstemmelse med de to konventioner er fastlagt ud fra en fortolkning af konventionernes ordlyd samt på baggrund af konventionernes indbyrdes sammenhæng. Det vurderes således blandt andet, at der kan stilles krav om, at ansøgeren aktuelt har bopæl i landet, idet intentionerne bag konventionerne ikke kan have været, at de kontraherende stater skal tildele statsborgerskab til personer, som ikke har en vis tilknytning i form af et lovligt og fast ophold i det land, hvor de ønsker at erhverve statsborgerskab.

Endvidere vurderes det, at der kan stilles krav om, at et barn omfattet af FN's Børnekonvention ikke må være fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller være idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling. Det følger således af Børnekonventionens artikel 7, stk. 2, at delta-gerstaterne skal sikre gennemførelsen af disse rettigheder i overensstemmelse med deres nationale lovgivning og deres forpligtelser ifølge de relevante internationale instrumenter på dette område, især hvis barnet ellers bliver statsløs. Da Danmark har ratificeret FN's konvention om begrænsning af statsløshed,

hvorefter de kontraherende stater ifølge artikel 1 kan stille krav om, at en statsløs person født i landet ikke må være fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller være idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling, vurderes kravet også at kunne stilles over for børn omfattet af Børnekonventionen. FN's Børnekonvention vurderes således ikke at forpligte de kontraherende stater i større omfang end FN's konvention om begrænsning af statsløshed.

### *5.5. Tidslinje*

- 2008 (februar) Indfødsretskontoret bliver opmærksom på, at ansøgninger om dansk indfødsret til statsløse personer født i Danmark i et vist omfang er behandlet efter de almindelige retningslinjer for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.
- 2008 (august) Sagen forelægges integrationsministeren. Beslutning om, at det er nødvendigt at afvente oplysninger om de øvrige nordiske landes gennemførelse og fortolkning af konventionen om begrænsning af statsløshed.
- 2008 (oktober) Drøftelse af de nordiske landes regler på det årlige nordiske embedsmandsmøde om statsborgerskab.
- 2008 (december) Udsendelse af detaljeret høring om gennemførelse af FN's konvention om begrænsning af statsløshed til de nordiske lande.
- 2009 (januar) Svar fra de nordiske lande på høring.
- 2009 (februar) Beslutning om fortsat undersøgelse af de nordiske landes gennemførelse og fortolkning af FN's konvention om begrænsning af statsløshed.

Beslutning om ikke at berostille sager om statsløse personer født i Danmark, således at sagerne fortsat blev behandlet efter de almindelige betingelser. Der blev løbende noteret journalnumre med henblik på at sikre identifikation og opfølgning i de enkelte sager.

- 2009 (juni) Drøftelse af de nordiske landes regler på det årlige NSHF-ministermøde.
- 2009 (oktober) Drøftelse af de nordiske landes regler på det årlige nordiske embedsmandsmøde.
- 2009 (november) Nordisk undersøgelse afsluttes, og integrationsministeren træffer beslutning om optagelse af statsløse på lovforslag om indfødsret, uanset manglende opfyldelse af de almindelige krav.
- 2010 (januar) Orientering af indfødsretsordførerne (8. januar) og Indfødsretsudvalget (27. og 28. januar).
- 2010 (februar) Genoptagelse af fejlbehandlede sager.
- 2010 (december) Vedtagelse af lov nr. 1530 om indfødsretsmeddelelse, hvor en stor del af de fejlbehandlede sager var omfattede.
- 2011 (januar-feb) Nærmere undersøgelse af sagen på baggrund af ministerens pressemeddelelse af 14. januar 2011.
- 2011 (marts) Orientering af personer, som kan være vejledt forkert om deres rettigheder efter de to konventioner.

## 6. Opfølgning på den manglende iagttagelse af konventionerne i sagsbehandlingen

### *6.1. Iværksatte tiltag vedrørende personer, der har fået deres sager behandlet efter de almindelige retningslinjer, og som rettelig burde have deres sag behandlet efter de mere lempelige betingelser for statsløse, der er født her i landet*

Ministeriet genoptog som nævnt under afsnit 5.1 i februar 2010 af egen drift sager, hvor ansøgeren i strid med de nu fastlagte retningslinjer var meddelt afslag. De pågældende er enten blevet optaget på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, der blev vedtaget af Folketinget i december måned 2010, eller er optaget eller givet mulighed for at blive optaget på et kommende lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Ministeriet har ved en fejl sammenlagt meddelt afslag til 36 personer (14 personer omfattet af FN's Børnekonvention og 22 personer omfattet af FN's konvention om begrænsning af statsløshed).

7 personer heraf har af egen drift forud for februar 2010 indgivet ansøgning om genoptagelse og er herefter meddelt indfødsret på baggrund af tidligere vedtagne lovforslag om indfødsrets meddelelse. 24 af personerne er meddelt dansk indfødsret ved lov nr. 1530 af 21. december 2010 om indfødsrets meddelelse, 1 person har fortsat sin sag under behandling i ministeriet, og endelig er 4 personer optaget på det lovforslag om indfødsrets meddelelse, som forventes fremsat i april 2011.

I perioden fra januar 1992 til 25. januar 2011 er der indgivet i alt 757 ansøgninger om dansk indfødsret fra statsløse personer, som er født i Danmark. Ud af disse 757 sager er der som nævnt ved en fejl meddelt afslag på optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse til i alt 36 statsløse personer, der var behandlet efter de almindelige betingelser for opnåelse af indfødsret. De forskellige tal i redegørelsen er generelt opgjort pr. ultimo januar 2011.

Ud af de i alt 757 personer, som har søgt om dansk indfødsret, er 689 personer allerede blevet danske.

Hovedparten af de personer, som allerede er blevet danske statsborgere, er børn over for hvilke, der kun er stillet få eller ingen betingelser om indfødsret. Det vil sige, at en meget stor del af disse personer vurderes at være behandlet i overensstemmelse med FN's Børnekonvention.

#### *6.2. Iværksatte tiltag i forhold til statsløse personer, der kan være vejledt forkert om deres rettigheder*

Ifølge CPR-registret boede der pr. 1. marts 2011 i alt 378 statsløse personer i Danmark i alderen 0-37 år, der er født i Danmark. Statsløse personer, der kunne have søgt om dansk indfødsret i perioden fra 1991, er i dag i alderen 0-37 år.

Disse i alt 378 personer, hvoraf de 27 ikke længere har mulighed for at søge om dansk statsborgerskab efter konventionerne under henvisning til, at de er over 21 år, kan have fået en forkert behandling/vejledning vedrørende FN's Børnekonvention eller vedrørende FN's konvention om begrænsning af statsløshed.

*6.2.1. Iværksatte tiltag i forhold til statsløse personer, der kan være vejledt forkert om deres rettigheder, og som ikke længere opfylder alderskravet i de to konventioner*

Ifølge CPR-registeret boede der pr. 1. marts 2011 27 statsløse personer, der ikke længere opfylder konventionernes alderskrav, og som kan have fået forkert behandling/vejledning om deres rettigheder i henhold til konventionerne. På baggrund heraf er de pågældende blevet kontaktet med henblik på at give dem mulighed for senest den 1. marts 2012 at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse uden at skulle opfylde de almindelige betingelser herfor.

*6.2.2. Iværksatte tiltag i forhold til statsløse personer, der kan være vejledt forkert om deres rettigheder, men som fortsat opfylder konventionernes alderskrav*

Ifølge CPR-registeret boede der pr. 1. marts 2011 351 statsløse personer, der som følge af deres alder fortsat har mulighed for at søge efter konventionerne, og som kan have fået forkert behandling/vejledning om deres rettigheder i henhold hertil. De pågældende er derfor også blevet kontaktet med henblik på at skabe sikkerhed for, at de er bekendt med deres eksisterende rettigheder efter de to konventioner.

*6.3. Eventuel erstatning som følge af en forkert sagsbehandling*

Såfremt statsløse personer, der er berørt af problemstillingen i denne redegørelse, har haft et økonomisk tab som følge af en forkert sagsbehandling, vil Integrationsministeriet være indstillet på at yde økonomisk kompensation herfor i det omfang, der er tale om et dokumenteret økonomisk tab.

*6.4. Iværksatte tiltag til imødegåelse af en lignende situation*

Med henblik på i fremtiden at sikre fuld efterlevelse af FN's konvention om begrænsning af statsløshed og FN's Børnekonvention er der udarbejdet særlige interne instrukser til brug for ministeriets behandling af ansøgninger om indfødsret fra personer, der er født statsløse i Danmark, og som i øvrigt er omfattet af konventionerne.

Og der er i skemaet til brug for ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation indføjet vejledning om de særlige rettigheder, som personer født statsløse i Danmark har.

Herudover er det besluttet, at ansøgninger fra statsløse personer født i Danmark fremover skal indgives til Integrationsministeriet og ikke som hidtil til politiet. Det er samtidig besluttet, at henvendelser mv. til Integrationsministeriet fra statsløse personer, der er født i Danmark, altid vil blive håndteret af udvalgte medarbejdere, der har særlig fokus og ekspertise på området.

På Integrationsministeriets hjemmeside er der tilføjet et særligt afsnit om, hvilke rettigheder personer omfattet af de to konventioner har. Det fremgår heraf, hvilke betingelser de relevante persongrupper skal opfylde i overensstemmelse med konventionerne for at blive optaget på et lovforslag om dansk indfødsret. Hjemmesiden vil løbende blive ajourført for at sikre bedst mulig information om de omhandlede rettigheder.

Der er med ovennævnte tiltag skabt sikkerhed for, at personer født statsløse i Danmark tildeles de særlige rettigheder, som de pågældende har krav på i overensstemmelse med de to konventioner.

#### *6.5. Iværksættelse af yderligere fremadrettede tiltag til sikring af efterlevelse af Danmarks internationale forpligtelser på statsborgerretsområdet*

Med henblik på at sikre, at Danmark til fulde og løbende overholder sine internationale forpligtelser på statsborgerretsområdet, iværksættes yderligere følgende tiltag:

- Den særlige menneskerettighedssektion i Integrationsministeriets Udlændingefdeling vil få til opgave at overvåge, at alle internationale forpligtelser på statsborgerretsområdet efterleves samt at bistå Indfødsretskontoret med at kvalitetssikre sagsbehandlervejledninger m.v.
- Menneskerettighedssektionen vil herudover få til opgave at gennemgå alle internationale konventioner, der involverer statsborgerretsområdet, med henblik på at samle op på og udarbejde en dynamisk visdomsbog over eventuelle nye internationale fortolkningsbidrag.
- Ministeriet vil iværksætte et intensiveret samarbejde med Institut for Menneskerettigheder og med UNHCR og herunder drøfte den internationale regulering af statsborgerretsområdet.
- Ministeriet vil udarbejde en årlig statsborgerskabsredegørelse om de internationale forpligtelser på området og den administrative praksis. Redegørelsen oversendes til Folketingets Indfødsretsudvalg.

- Ministeriet vil undersøge, om der i ministeriets Indfødsretskontors elektroniske sagsbehandlingssystem kan indlægges en mekanisme, således at sagsbehandlerne automatisk gøres opmærksomme på, at de behandler en sag vedrørende en person født statsløs i Danmark.
- Ministeriets Kontrol- og Analysekontor, der i forvejen står for stikprøvekontrol af andre sagsbehandlingsområder i ministeriet, vil fremover gennemføre årlige stikprøvekontroller af et udvalgt antal sager.

## 7. Sammenfatning

- FN's konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed og FN's konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder (FN's Børnekonvention), som Danmark begge har tiltrådt, giver under visse betingelser statsløse personer født i Danmark, som er mellem 0 og 21 år, ret til at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse (statsborgerskab), uden at opfylde de almindelige betingelser for at opnå indfødsret.
- Indtil ændringen af indfødsretsloven i 1999 kunne alle statsløse personer født i Danmark, som var omfattet af FN's konvention om begrænsning af statsløshed, uden videre erhverve dansk statsborgerskab i overensstemmelse med konventionen blot ved at afgive en erklæring til et statsamt. I 1999 blev reglerne ændret således, at personer, der var sigtet for at have begået kriminalitet eller var dømt herfor, ikke længere kunne erhverve indfødsret ved erklæring. I 2004 blev indfødsretsloven ændret således, at statsløse personer født i Danmark helt blev afskåret fra at erhverve indfødsret ved erklæring.
- Efter 2004 skulle statsløse personer født i Danmark, som var mellem 18 og 21 år, indgive en ansøgning om dansk statsborgerskab til Integrationsministeriet, hvorefter de pågældende havde ret til at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i overensstemmelse med konventionen om statsløshed, og dermed uden at opfylde de almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab. Statsløse børn født i Danmark har med henblik på at opnå dansk statsborgerskab siden Danmarks gennemførelse af FN's Børnekonvention i 1992 skullet indgive en ansøgning til ministeriet, hvorefter de pågældende havde ret til at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i overensstemmelse med konventionen.

- De almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab er blevet skærpet flere gange efter 1999 på baggrund af politiske aftaler. I 2002 indføres et egentligt krav om danskkundskaber. I 2006 indføres krav om selvforsørgelse og om bestået indfødsretsprøve. Endvidere blev kravet til danskkundskaber skærpet. I 2008 skærpes kravene til danskkundskaber og selvforsørgelse, ligesom indfødsretsprøvens niveau blev hævet. De særlige rettigheder, der følger af de to konventioner, har i takt med, at de almindelige betingelser for at opnå dansk statsborgerskab er blevet skærpet, derfor fået en tilsvarende øget betydning.
- Integrationsministeriet har ved en klar og beklagelig fejl meddelt 36 afslag på optagelse på et lovforslag om meddelelse af indfødsret (statsborgerskab) til statsløse personer, som er omfattet af de to konventioner, da de ikke opfyldte de almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab.
- Bortset fra to afslag i henholdsvis 2004 og i 2005 er der først givet fejlagtige afslag fra det tidspunkt, hvor den politiske aftale, der blev gennemført med cirkulæreskrivelsen om indfødsret ved naturalisation nr. 9 af 12. januar 2006, slog igennem, hvilket som følge af den daværende ret lange sagsbehandlingstid blev med virkning fra 2007.
- Der er indgivet i alt 757 ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark omfattet af konventionerne i perioden fra 1992 til slutningen af januar 2011, og ansøgerne har derfor i vid udstrækning opnået statsborgerskab, hvilket kan skyldes, at de pågældende har opfyldt betingelserne i de almindelige retningslinjer. En meget stor del af ansøgerne har været børn, over for hvilke der efter de almindelige retningslinjer kun kan stilles få eller slet ingen betingelser.
- Så vidt ses er der ikke i takt med, at de statsløse som følge af ændringerne af indfødsretsloven i henholdsvis 1999 og 2004 ikke længere kunne opnå indfødsret ved erklæring, men i stedet indgik i den almindelige sagsbehandling i ministeriet, sket en skriftlig vejledning eller andre former for opfølgning over for kontorets medarbejdere til sikring og validering af, at reglerne i FN's konvention om begrænsning af statsløshed blev iagttaget og omsat til konkret sagsbehandling. Der kan være sket en mundtlig vejledning af kontorets medarbejdere om de særlige rettigheder i konventionen, men da der har været tale om en løbende udskiftning af kontorets ansatte i den omhandlede periode, er dette ikke muligt at fastlægge nærmere.



- Der er i forbindelse med besvarelsen af en henvendelse fra Institut for Menneskerettigheder i juni 2006 alene taget stilling til formen for gennemførelse af konventionen, og der er ikke i forbindelse med besvarelsen iværksat interne tiltag med henblik på at sikre, at ansøgninger fra statsløse personer født i Danmark blev behandlet i overensstemmelse med FN's konvention om begrænsning af statsløshed.
- Der ses heller ikke i perioden efter henvendelsen fra Institut for Menneskerettigheder og indtil 2008 at være foretaget en administrativ opfølgning i form af vejledninger, instrukser e.l. i forhold til behandlingen af sager vedrørende statsløse personer født i Danmark.
- Med hensyn til FN's Børnekonvention har der heller ikke været iværksat fornødne tiltag til sikring og validering af, at reglerne i konventionen blev iagttaget og omsat til konkret sagsbehandling, og der har derfor ikke været tilstrækkelig opmærksomhed omkring konventionen og statsløse personer født i Danmark. Desuden er der eksempler på, at der er stillet for vidtgående betingelser over for børn omfattet af konventionen tilbage fra 2003, men det er som nævnt ovenfor først i 2004, at der gives et fejlagtigt afslag til en statsløs person omfattet af konventionen.
- Der er intet grundlag for at antage, at de forskellige ministre med ansvar for indfødsretsområdet eller Folketingets Indfødsretsudvalg i den omhandlede periode har været orienteret om eller i øvrigt haft kendskab til den fejlagtige administration af sager om statsløse født i Danmark.
- Indfødsretskontoret blev i februar 2008 opmærksom på, at ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation fra statsløse personer født i Danmark i en længere periode i et vist omfang var blevet behandlet efter de almindelige betingelser for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse. Denne konstatering kom som en overraskelse for kontorets ledelse og gav anledning til tvivl om, hvorvidt man var tilstrækkeligt opmærksom på FN's konvention om begrænsning af statsløshed, og efter hvilke betingelser sager af denne karakter burde behandles.
- Med henblik på at udarbejde en ministerforelæggelse herom undersøgte Indfødsretskontoret også mere generelt, om kontoret efterlevede de øvrige internationale forpligtelser, som er gældende for statsløse personer. Indfødsretskontoret blev i den forbindelse opmærksom på, at kontoret også havde meddelt afslag til personer omfattet af FN's Børnekonvention, idet ansøgerne ikke opfyldte de almindelige betingelser for at opnå indfødsret,

og at der således også vedrørende denne konvention var usikkerhed om, hvorvidt der hidtil var forvaltet i fuld overensstemmelse med konventionen.

- I august 2008 var det juridiske arbejde med udredningen af sagen så langt, at sagen kunne forelægges for integrationsministeren.
- På baggrund af forelæggelsen og som følge af den kommende drøftelse af sagen på det nordiske embedsmandsmøde den 16. oktober 2008 blev det besluttet, at der – inden man kunne tage stilling til, hvordan sagsbehandlingen af sager om statsløse fremadrettet burde tilrettelægges – var behov for at afvente oplysninger om, hvorledes de øvrige nordiske lande, som Danmark normalt sammenligner sig med, havde gennemført FN's konvention om begrænsning af statsløshed i deres lovgivning, og hvorledes de fortolkede rækkevidden af konventionen, herunder hvilke nærmere betingelser der kan stilles ved erhvervelse af statsborgerskab.
- Fra efteråret 2008 blev det begrænsede antal ansøgninger fra statsløse, som ellers efter de almindelige retningslinjer ville have fået et afslag på ansøgning om indfødsret, samlet i en bunke i kontoret uden at blive behandlet færdig.
- Som led i ministeriets undersøgelse af praksis i de øvrige nordiske lande blev de nordiske lande i december 2008 anmodet om skriftligt at redegøre for deres gennemførelse af konventionen, ligesom sagen blev drøftet på de årlige nordiske embedsmandsmøder om statsborgerret i 2008 og 2009 og på et nordisk ministermøde den 24.- 26. juni 2009.
- Sammenfattende viste undersøgelsen af de øvrige nordiske lande en noget uensartet praksis for gennemførelse af FN's konvention om begrænsning af statsløshed, og at de nordiske lande har valgt at gennemføre konventionen og fortolke rækkevidden af den på forskellig måde.
- I februar 2009 blev det efter forelæggelse af sagen for ministeren besluttet at fortsætte undersøgelsen af de øvrige nordiske landes praksis for gennemførelse af FN's konvention om begrænsning af statsløshed.
- Samtidig blev det besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer, uanset at nogle ansøgere herved ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret. Som led i denne beslutning skulle

de konkrete sager angående statsløse markeres, således at de efterfølgende kunne genfindes og genoptages, såfremt undersøgelsen måtte vise, at de pågældende personer efter konventionen havde krav på at opnå indfødsret.

- Beslutningen om at fortsætte sagsbehandlingen blev taget ud fra den betragtning, at der var behov for at fortsætte undersøgelserne af de øvrige nordiske landes praksis, og at det på daværende tidspunkt ikke var muligt at forudse, hvornår de rejste spørgsmål ville kunne afklares, eller hvilken betydning det ville have i forhold til udfaldet af de konkrete ansøgninger om indfødsret.
- Integrationsministeriets vurdering efter undersøgelsen var, at de andre nordiske landes forståelse og udmøntning af konventionen ikke var klar og entydig på en måde, der kunne begrunde, at Danmark med henvisning til de øvrige nordiske landes retsopfattelse fremadrettet kunne justere den konventionsfortolkning, der blandt andet havde fundet udtryk i lovbemærkningerne til ændringen af indfødsretsloven i 1999.
- På den baggrund fastlagde Integrationsministeriet i november 2009 rammerne for administrationen af konventionerne. Der henvises til afsnit 5.4.
- Integrationsministeren orienterede ved brev af 8. januar 2010 indfødsretsordførerne for regeringspartierne, Venstre og Det Konservative Folkeparti, og Dansk Folkeparti, om Danmarks internationale forpligtelser i henhold til konventionerne.
- Integrationsministeren orienterede Folketingets Indfødsretsudvalg om sagen ved brev af 27. januar 2010 og om de konkrete sager i fortroligt brev af 28. januar 2010. I brevet af 28. januar 2010 er det oplyst, at der i en række tilfælde er givet statsløse ansøgere afslag på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse under henvisning til, at ansøgeren ikke opfyldte samtlige betingelser i de almindelige retningslinjer.
- Integrationsministeriet har herefter iværksat en række tiltag vedrørende personer, der har fået deres sag behandlet efter de almindelige retningslinjer, og som rettelig burde have deres sag behandlet efter de mere lempelige betingelser for statsløse, der er født her i landet. Der henvises til afsnit 6.1.
- Derudover er der iværksat tiltag i forhold til statsløse personer, der kan være vejledt forkert om deres rettigheder. Der henvises til afsnit 6.2.

- Yderligere er der iværksat flere tiltag til imødegåelse af en lignende situation i fremtiden. Der henvises til afsnit 6.4.
- Endelig iværksættes der fremadrettet tiltag til yderligere sikring af efterlevelse af Danmarks internationale forpligtelser på statsborgerretsområdet. Der henvises til afsnit 6.5.

## 8. Konklusion

### *8.1. Frem til 2008*

Integrationsministeriet må konstatere, at der – på trods af, at der allerede i lov-bemærkningerne til indfødsretsloven i 1999 og siden ved lovændringen i 2004 havde været gjort opmærksom på de særlige rettigheder for statsløses adgang til statsborgerskab, som følger af FN's konvention om begrænsning af statsløshed – ikke ses at være sket en så tilstrækkelig vejledning om konventionens bestemmelser til brug for sagsbehandlingen, at konventionsforpligtelserne blev en integreret del af den samlede sagsbehandling på området.

Den omstændighed, at man ikke havde denne tilstrækkelige opmærksomhed omkring implementeringen af de særlige rettigheder, der fulgte af denne konvention og FN's Børnekonvention, blev i løbet af årene et stigende problem i forhold til behandlingen af de konkrete sager i takt med, at de almindelige betingelser for at opnå dansk indfødsret blev skærpet, startende fra 2002. Der er eksempler på, at der er stillet for vidtgående krav, f.eks. krav om skoleudtalelse. Men bortset fra to afslag i henholdsvis 2004 og 2005 gives der først fejlagtige afslag fra det tidspunkt, hvor den politiske aftale, der blev gennemført med cirkulæreskrivelse om dansk indfødsret fra januar 2006, slog igennem, hvilket som følge af den daværende ret lange sagsbehandlingstid blev med virkning fra 2007.

Der er intet grundlag for at antage, at de forskellige ministre med ansvar for indfødsretsområdet eller Folketingets Indfødsretsudvalg i den omhandlede periode har været orienteret herom eller i øvrigt haft kendskab til den fejlagtige administration af sager om statsløse født i Danmark.

Det må således antages, at der var tale om en situation, hvor forpligtelserne i henhold til konventionerne blev overset i forbindelse med den konkrete sagsbehandling, og at dette forhold kan skyldes, at der ikke blev givet tilstrækkelig instruktion eller vejledning af kontorets personale i takt med, at de særlige

konventionsrettigheder fik øget betydning som følge af de løbende skærper af de almindelige betingelser for at opnå dansk indfødsret.

Som ministeren også oplyste under samråd i Folketingets Indfødsretsudvalg den 9. februar 2011, er dette udtryk for en klar fejl i sagsbehandlingen af indfødsretssager.

### *8.2. Fra 2008 til i dag*

Efter at man i Indfødsretskontoret i 2008 blev opmærksom på, at ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation fra statsløse personer født i Danmark i en længere periode i et vist omfang var blevet behandlet efter de almindelige retningslinjer for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse og dermed muligt ikke i overensstemmelse med konventionerne på området, gav det anledning til en nærmere undersøgelse af efterlevelsen af de internationale forpligtelser.

Når det i 2008 til 2009 blev besluttet ikke med det samme at igangsætte behandlingen af sager fra statsløse personer uden at stille de almindelige betingelser for at opnå statsborgerskab, må dette ses på baggrund af den generelle vurdering, som man på det tidspunkt måtte foretage af sagen. Det gav umiddelbart anledning til betydelig undren, at man igennem en længere periode ikke havde haft den fornødne opmærksomhed på de to relevante konventioner i forhold til sagsbehandlingen og altså på den måde ikke havde fået implementeret de to FN-konventioner i sagsbehandlingen på sædvanlig måde. Denne omstændighed medførte i sig selv, at det blev anset for nødvendigt at undersøge retsstillingen nærmere. Da der herudover forelå oplysninger om, at de nordiske lande havde implementeret konventionerne på forskellig måde og også i forhold til den konkrete administration fortolkede disse på forskellig måde, blev det besluttet at få afklaret, hvorledes de øvrige nordiske lande, som både har en lovgivning og en praksisadministration meget lig den danske, havde forstået disse konventioner, og hvorledes de anvendte dem i praksis i forhold til konkrete ansøgninger om statsborgerskab.

På den baggrund blev det fundet rigtigst at foretage en nærmere undersøgelse af implementeringen af konventionerne i de øvrige nordiske lande med tilsvarende retsgrundlag som det danske. Beklageligvis fik denne undersøgelse et meget langstrakt forløb, da de nordiske møder på dette område er årlige og med formelle dagsordener, som skal tilrettelægges på forhånd, ligesom integrationsministeren på grund af sygdom desværre ikke selv kunne være til stede på

det nordiske ministermøde i sommeren 2009, hvor sagen var på dagsordenen, og hvor de øvrige nordiske ministre deltog.

Da det ikke på forhånd lå klart, hvor lang tid undersøgelsen af de nordiske landes implementering ville tage, burde Folketinget have været orienteret i forbindelse hermed, dvs. muligvis i august 2008, eller i al fald ved beslutningen om at afvente det nordiske ministermøde – en beslutning der blev taget i februar 2009. Det er en meget beklagelig fejl, at man ikke var opmærksom herpå, og at orienteringen af Folketinget derfor først skete med de to breve fra 27. januar og 28. januar 2010.

Det har efterfølgende kunnet konstateres, at den iværksatte undersøgelse ikke resulterede i et klart overblik over retstilstanden i de andre nordiske lande, og det kan på den baggrund – således som oplysningerne foreligger i dag – lægges til grund, at undersøgelsen ikke skulle have været iværksat, eller at den i hvert fald skulle have været afsluttet på et væsentligt tidligere tidspunkt. Beslutningen om at ændre praksis og meddele de pågældende indfødsret burde i det lys have været truffet på et væsentligt tidligere tidspunkt. Det var denne beslutning, der blev truffet i november måned 2009.

Fra efteråret 2008 blev det begrænsede antal ansøgninger fra statsløse, som ellers efter de almindelige retningslinjer ville have fået et afslag på ansøgning om indfødsret, samlet i en bunke i kontoret uden at blive behandlet færdig. I februar 2009 blev det besluttet, at allerede indkomne sager ikke skulle vente længere, ligesom de fremtidige ansøgninger skulle behandles. Sagerne blev markeret, således at der i givet fald kunne ske en hurtig identifikation og genoptagelse af de enkelte sager med henblik på meddelelse af indfødsret.

Når sagen vurderes i dag med den viden, vi nu har om, hvor langstrakt undersøgelsesforløbet blev og hvor begrænset ny viden der kom ud af undersøgelsen, må det sammenfattende konstateres, at der var tale om en klar fejlurdering, og at den skete udskydelse af tidspunktet for imødekommelsen af ansøgningerne om indfødsret er meget beklagelig. Der er grund til at undskylde for denne fejlurdering i forhold til de konkrete statsløse personer, der dermed i visse tilfælde – afhængig af den almindelige cyklus for fremsættelse af lovforslag om indfødsret – har måttet vente i over et år på at få deres statsborgerskab.

Når Integrationsministeriet først nu anlægger denne vurdering af sagen og kommer med denne undskyldning, er det naturligvis, fordi ministeriet i august 2008 og februar 2009 så at sige så sagen forfra – i lyset af en årelang administrativ praksis og oplysninger om en forskelligartet nordisk praksis.

Der er grund til at understrege, at ansøgningerne i overensstemmelse med beslutningen om at færdigbehandle sagerne er taget op af Integrationsministeriet af egen drift, således at indfødsret er blevet meddelt eller vil blive det inden for kort tid, og at beslutningen om at færdigbehandle sagerne på ingen måde har været båret af noget som helst ønske om at afskære statsløse fra at opnå de rettigheder, som følger af internationale konventioner og dansk lovgivning.

Forløbet skyldes alene et ønske om at skabe den fornødne klarhed over rækkevidden af Danmarks forpligtelser i henhold til konventionerne med henblik på at klarlægge, hvorledes den fremtidige administration skulle tilrettelægges.

Forløbet burde imidlertid have været håndteret med betydelig større hurtighed og konsekvens, således at de statsløse ansøgere ville have fået afklaret deres retsstilling helt anderledes hurtigt. At dette ikke sket, er dybt beklageligt. Hertil kommer, at Folketingets Indfødsretsudvalg løbende burde have været orienteret om de igangværende overvejelser. Det må også dybt beklages, at dette ikke skete.”

### 9.3.67.3 Vidneforklaringer om udarbejdelsen af redegørelsen til statsministeren

Der er for kommissionen afgivet forklaringer om forløbet vedrørende udarbejdelse af redegørelsen til statsministeren.

Nanna Fischer har om redegørelsen og dens tilblivelse forklaret, at

”På et tidspunkt kom der melding fra Statsministeriet om, at der skulle laves en redegørelse til statsministeren. Hun var ikke hovedansvarlig for den redegørelse. Det var en opgave, der var forankret i ministersekretariatet, men med forskellige ”spillere”, der bidrog til det. Hun bidrog også, fordi hun havde arbejdet så længe med det. Hun havde allerede lavet en redegørelse, som man kunne bruge som udgangspunkt. Hun synes ikke, hun fik særlig mange oplysninger om de beslutninger, der blev truffet, efter hun havde forladt Indfødsretskontoret. Hun fik kopier af alle mavebælter og alt det, Dorit Hørlyck og Kirsia Reinholt kunne finde. I det kopierede materiale kunne man se resolutioner på de forskellige mavebælter, der var lagt op. Det var det, hun brugte til sin redegørelse. Dorit Hørlyck og Kirsia Reinholt havde allerede skrevet en del, som hun kunne genbruge. Det handlede om så hurtigt som muligt at få alt af relevans for sagen omarbejdet til en forholdsvis kort redegørelse. De møder, hun havde med ministeren, hvor departementschefen også var med, handlede mest om noget fremadrettet. Hvad gjorde de nu, og hvad var der behov for. Ministeren var ærgerlig og sur over, at der havde været en fejlbehandling, og

hun forstod ikke helt, hvordan det kunne være sket. Ministeren udtalte sig ikke om mavebælteforløbet, mens vidnet deltog i møderne. Ministeren udtalte sig heller ikke om, hvorvidt hun var tilfreds med den orientering, hun havde fået i forløbet. Så vidt hun husker, gav ministeren ikke udtryk for, at der var mavebælter, hun ikke havde set. [6. februar 2013, side 363-364]

Foreholdt ekstraktens side 2110 A, ekstraktens side 2110 Ø (Ramme for notat til statsministeren om behandlingen af ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark) ”*Når man alligevel i 2008-2009 besluttede ikke med det samme at igangsætte behandlingen af sager fra statsløse personer i et nyt administrativt regime, men i en periode fortsatte den hidtidige sagsbehandling, må dette ses på baggrund af den politiske vurdering, som man på det tidspunkt måtte foretage afsagen. Det var svært at forestille sig, at man igennem en periode på næsten 10 år ikke havde haft den fornødne opmærksomhed på de to relevante konventioner ...*” ... forklarede vidnet, at hun ikke husker, om betydningen af sætningen blev drøftet på mødet den 4. marts 2011. Det var nogle intensive møder op til frigivelsen af redegørelsen, hvor man på departementschefniveau diskuterede redegørelsen. Hun husker ikke, at lige præcist den sætning blev taget ud, men dermed ikke sagt, at det ikke skete. Hun har ikke deltaget i møder, hvor man direkte fortalte hende, at det var af politiske grunde, at man udskød beslutningen, eller at man behandlede sagerne i strid med konventionerne.” [6. februar 2013, side 369-370]

Dorit Hørlyck har forespurgt, om hun har supplerende at tilføje, eventuelt i forbindelse med redegørelsen og dens tilblivelse, forklaret, at

”hun var med til at udarbejde den indledende del af notaterne, hvorefter hun faldt lidt i unåde og blev koblet lidt af. Hun har ikke gennemlæst redegørelsen med det for øje, så det kan hun ikke kommentere med tilstrækkelig troværdighed. [20. marts 2013, side 525]

Foreholdt af advokat Jacob Goldschmidt ekstraktens side 880 (Udkast til intern redegørelse for behandlingen af ansøgninger fra statsløse født i Danmark dateret 15. februar 2010) ”*Efter ministerens resolution på mavebælte af 12. november 2009, hvorefter konventionen skulle følges efter dens ordlyd, er alle sager, hvor der tidligere er blevet meddelt afslag, blevet genoptaget.*” og forespurgt, om hun har andel i, at det afsnit ikke er medtaget i den endelige redegørelse til statsministeren, forklarede vidnet, at det har hun ikke, men man skal se, hvordan konteksten er i redegørelsen. Hun har ikke sagt, at det ikke skulle med. Foreholdt samme dokument side 885 ”*Sagen blev på ny forelagt ministeren ved mavebælter af 3., 14. og 17. december 2009, der vedlægges til orientering. Ved brev*



*af 8. januar 2010 blev indfødsretsordførerne fra Venstre, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti orienteret om problemstillingen forinden den formelle orientering af indfødsretsudvalget. Ministeren orienterede herefter ved brev af 27. januar 2010 Folketingets Indfødsretsudvalg om problemstillingen og om den fremtidige behandling af ansøgninger fra statsløse født i Danmark. Ved fortroligt brev af 28. januar 2010 blev udvalget orienteret om de konkrete sager, som ministeriet ex officio ville genoptage. Ministeriet genoptog i februar 2010 ex officio de sager, hvor ansøgeren fejlagtigt var meddelt afslag. Brevene vedlægges til orientering.” og forespurgt om hun har andel i, hvordan det er gengivet i den endelige redegørelse, forklarede vidnet, at det har hun ikke. [20. marts 2013, side 536-537]*

Foreholdt at det i redegørelsen til statsministeren på side 37 ”... fordi ministeriet i august 2008 og februar 2009 så at sige så sagen forfra – i lyset af en årelang administrativ praksis ...” og forespurgt om de ikke først begyndte at lave fejl i forhold til børnekonventionen efter, at de var blevet særligt opmærksomme på, at de kunne have et problem med konventioner, forklarede vidnet, at de fleste afslag er givet fra 2008. Man indhentede også tidligere oplysningerne og stillede krav. Der var mange, der var blevet optaget, som opfyldte de almindelige krav. Foreholdt at der er en række eksempler på, at man er blevet optaget efter børnekonventionen, selvom man ikke opfyldte kravene, forklarede vidnet, at det var der, både før og nu. Foreholdt at advokat Anders Valentiner-Branth forstår hendes forklaring i dag således, at der ikke var en praksis, hverken efter den ene eller anden konvention, men at afslagene efter børnekonventionen først blev givet efter, at de blev særligt opmærksomme på, at konventionerne gjaldt, forklarede vidnet, at hun ikke har helt tjek på, hvornår de første afslag blev givet. Foreholdt at første afslag blev givet 15. februar 2008, tre 1. september 2008, et mere i 2008 og seks i 2009, forklarede vidnet, at det nok er rigtigt. De har gennemgået alle sagerne siden 1999. Der er i Nanna Fischers redegørelse beskrevet, hvornår der er givet afslag, og kommissionen har lavet deres egen statistik. Forespurgt om det er fair, hvis man alene ser på børnekonventionen, når man i redegørelsen skriver, at det startede i 1999 eller 2004, forklarede vidnet, at det har hun ikke nogen mening om.” [20. marts 2013, side 543]

Niels Henrik Larsen har efter anmodning fra kommissionen den 3. oktober 2013 skriftligt besvaret en række spørgsmål vedrørende sin deltagelse i udarbejdelsen af redegørelsen. Besvarelsen, hvori spørgsmålene er gengivet, er sålydende:

”Ved breve af 24. og 25. september 2013 er jeg af Statsløsekommissionen blevet anmodet om at besvare en række spørgsmål med relation til, at jeg i februar/marts 2011 deltog i udarbejdelsen af Integrationsministeriets redegørelse af

7. marts 2011 til statsministeren om Integrationsministeriets behandling af ansøgninger om indfødsret fra personer født i Danmark.

Nedenfor er anført mine svar på de stillede spørgsmål i brevet af 24. september 2013:

- 1) ”Beskriv Deres ansættelsesmæssige forhold, herunder hvornår De blev ansat i Integrationsministeriet og hvilken stilling, De var ansat i i februar 2011.”

Jeg var fra 1997 til 2001 ansat i Udlændingestyrelsen, fra juni 2001 i Udlændingeafdelingen i Indenrigsministeriets departement, og fra Integrationsministeriets oprettelse i 2001 til dets nedlæggelse i 2011 i dette ministeriums departement.

Jeg blev i februar 2007 kontorchef i det daværende Erhvervs- og Familiesammenføringskontor, og jeg bestred denne stilling frem til oktober 2011, hvor Integrationsministeriet blev nedlagt. (Kontoret skiftede dog i efteråret 2008 navn til Familiesammenføringskontoret.)

Jeg er i dag ansat som kontorchef i Justitsministeriets departement.

- 2) ”Beskriv, hvordan De blev inddraget i arbejdet med at lave redegørelsen, herunder hvornår De blev kontaktet, hvem De havde kontakt med, og hvordan opgaven blev beskrevet.”

Efter min erindring blev jeg inddraget i arbejdet ved, at Christian Lützen i slutningen af februar 2011 kontaktede mig og oplyste, at Claes Nilas havde bedt om, at jeg skulle levere bidrag om nogle folkeretlige og forvaltningsretlige spørgsmål/emner til brug for udarbejdelsen af redegørelsen.

- 3) ”Hvorfor blev De inddraget i arbejdet? Hvad var Deres forudsætninger for opgaven?”

Familiesammenføringskontoret havde tidligere haft erfaringer med behandling af sager på udlændingeområdet, hvor spørgsmål om berostillelse og lignende havde været relevant.

Der var derudover i Familiesammenføringskontoret en såkaldt EMRK-enhed, der beskæftigede sig mere overordnet med internationale forpligtelser primært

på Familiesammenføringskontorets fagområde, hvorfor kontoret – og dermed også jeg som kontorchef – havde et generelt kendskab til dette område.

Endelig havde jeg i en årrække undervist i forvaltningsret på interne kurser i Integrationsministeriet

Jeg antager, at det var baggrunden for, at jeg blev bedt om at deltage i arbejdet.

- 4) ”Havde De – før De blev kontaktet angående opgaven – noget kendskab til de faktiske omstændigheder i forbindelse med og baggrunden for beslutningen om at behandle sagerne efter de almindelige retningslinjer. I givet fald hvilket kendskab? Hvor havde De det fra?”

Nej, det mener jeg ikke.

Behandlingen af denne type sager i Indfødsretskontoret kan i mere generelle vendinger have været nævnt på de faste chefmøder el. lign. i Integrationsministeriet, som jeg ligesom andre chefer i ministeriet deltog i, men jeg har ikke erindring om, at jeg – før jeg blev kontaktet angående opgaven – skulle have fået et nærmere kendskab til de nævnte faktiske omstændigheder.

Dette fremgår efter min opfattelse også af det materiale, som kommissionen har fremsendt, idet der bl.a. kan henvises til s. 18031, hvor jeg den 26. februar 2011 kl. 10.12 i mail anfører ”... Bemærk dog i forhold til afsnit 5.2.2, at den skitserede løsning (der søger at legitimere administrationen, som den vist er foregået) potentielt rejser yderligere spørgsmål/flanker, som jeg grundet mit manglende kendskab til sagens detaljer og sagsområdet ikke kan gennemskue er relevante eller ej:...”, og s. 18037, hvor jeg den 26. februar 2011 kl. 11:01 i mail anfører ”...Nu bevæger os ud, hvor jeg godt kan bistå med formuleringer, men hvor jeg ikke ved, om det holder i forhold til sagens substans.”

...

- 6) ”Hvilke oplysninger fik De om de faktiske omstændigheder i forbindelse med og baggrunden for beslutningen om at behandle sagerne efter de almindelige retningslinjer, herunder om der blev afholdt møder, hvem der i givet fald deltog, hvorfor undersøgelsen af de nordiske landes praksis blev fortsat, hvorfor sagerne skulle behandles efter de almindelige betingelser i stedet for at blive behandlet efter konventionens betingelser eller sættes i bero, hvem der traf beslutningerne, om der var uenighed om spørgsmålene, hvad denne i givet fald gik ud på mv. Det bedes præciseret, hvad henholds-

vis Dorit Hørlyck, Christian Lützen, Kim Lunding, Claes Nilas og Birthe Rønn Hornbech i hele forløbet har fortalt Dem om deres kendskab til disse faktiske omstændigheder.”

Som det fremgår af sagens materiale, herunder bl.a. mail af 25. februar 2011 kl. 10.40 fra Christian Lützen til mig, blev jeg i forbindelse med arbejdet med redegørelsen gjort bekendt med en række forhold vedrørende det hidtidige forløb af sagen.

Det forekommer mig meget svært på nuværende tidspunkt – ca. 2½ år efter forløbet med udarbejdelsen af redegørelsen – med sikkerhed at kunne sige noget præcist om, hvem der under forløbet måtte have sagt hvad til mig om de faktiske omstændigheder i forbindelse med og baggrunden for beslutningen om at behandle sagerne efter de almindelige retningslinjer.

Der var tale om et forløb, hvor jeg ved siden af mit almindelige arbejde som kontorchef i Familiesammenføringskontoret bidrog til udarbejdelsen af redegørelsen, og som tidligere anført havde jeg inden arbejdet med redegørelsen ikke noget særligt kendskab til Indfødsretskontorets behandling af de pågældende sager og eventuelle drøftelser herom med ministeriets ledelse.

Jeg kan dog i forhold til de i spørgsmålet nævnte personer mere generelt sige, at jeg føler mig overbevist om, at jeg ikke under forløbet med udarbejdelsen af redegørelsen deltog i møder eller drøftelser om sagen, hvor Birthe Rønn Hornbech også deltog.

7) ”Modtog De skriftligt materiale, eksempelvis mavebælter.”

Jeg erindrer ikke, at mit arbejde med at bidrage til redegørelsen krævede, at jeg så mavebælter eller andet materiale fra sagens hidtidige forløb. Jeg kan imidlertid ikke udelukke, at jeg i perioden, hvor jeg bidrog til udarbejdelsen af redegørelsen, har set internt materiale, herunder eventuelt mavebælter, men det er ikke noget, jeg har hæftet mig ved eller har en tydelig erindring om.

Der var, som jeg husker det, også en del medieomtale af bl.a. mavebælter i den periode, hvor redegørelsen blev udarbejdet, hvilket også kan have haft indflydelse på, hvordan jeg i dag husker omstændighederne.

8) ”Har De i øvrigt informationer, som kan være af interesse for kommissionens undersøgelse?”

Jeg har som mange andre fulgt den offentlige omtale af sagen. Dette har ikke ført til, at jeg i dag føler, at jeg har yderligere oplysninger af relevans for kommissionens arbejde.

Og nedenfor min besvarelse af de supplerende spørgsmål i brevet af 25. september 2013:

...

- b) ”De anmodes endvidere om i Deres besvarelse at kommentere mailkorrespondancen mellem Dem og Christian Lützen den 27. februar 2011 kl. 23.04 og 23.06.”

Jeg var i forbindelse med arbejdet med bidraget til redegørelsen blevet bedt om generelt at beskrive spørgsmålet om berostillelse af sager ud fra et forvaltningsretligt perspektiv.

Som det også fremgår af det materiale, jeg har fået fra kommissionen, herunder mail af 25. februar 2011 kl. 10.40 fra Christian Lützen var udgangspunktet for beskrivelsen af det konkrete forløb, at det var blevet ”besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer...”

Som det fremgår af sagens materiale, er min korte bemærkning til Christian Lützen i mail af søndag den 27. februar 2011 kl. 23.04 afgivet i sammenhæng med de bemærkninger, der kort forinden var givet pr. mail af Nanna Fischer, Kirsia Reinholt og Dorit Hørlyck.

Min erindring om baggrunden for min bemærkning i mailen af 27. februar 2011 kl. 23.04 er, at der tidligere i weekenden den 25.-27. februar 2011 på et møde med Claes Nilas havde været talt om de overordnede rammer for redegørelsen, der på daværende tidspunkt – som jeg husker det – var tænkt at skulle afgives som et notat fra ministeren til Folketinget, jf. herved også mail af 25. februar 2011 kl. 15.45 fra Christian Lützen til Dorit Hørlyck (s. 18027) med den vedhæftede fil ”Notat til Folketinget om behandlingen af ansøgninger om indfødsret fra statsløse- II.docx”. På mødet blev formuleringen ”besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer...”, der var i den ovennævnte mail af 25. februar 2011 kl. 10.40 fra Christian Lützen, af Claes Nilas forklaret sådan, at det var dette, der skulle beskrives, da det var en redegørelse fra ministeren til Folketinget om ministerens syn på sagen.

Det var med dette in mente, at jeg den 23.04 sendte den omtalte mail til Christian Lützen for at sikre mig, at min forståelse af opgaven var korrekt, og at vi ikke på daværende tidspunkt sent søndag aften skulle begynde at ændre ved grundlaget for det allerede skrevne, hvilket Christian Lützen så efter min opfattelse bekræftede ved mailen få minutter senere til mig.”

Efter modtagelsen af dette svar besluttede kommissionen at indkalde Niels Henrik Larsen og at genindkalde Christian Lützen og Claes Nilas til at afgive vidneforklaringer.

Niels Henrik Larsen har forklaret, at

”han under forløbet med redegørelsen var kontorchef i Erhvervs- og Familiesammenføringskontoret i Integrationsministeriet. ...

Foreholdt ekstraktens side 18105 (Mail af 25. februar 2011 kl. 10:40 fra Christian Lützen til Henrik Larsen) ”*Emne: som talt om*” og forespurgt om det betød, at han havde et møde med Christian Lützen og eventuelt Nanna Fischer, forklarede vidnet, at som han husker det, kom Christian Lützen ind på vidnets kontor kort tid før denne mail og fortalte, at der var en opgave, som han var blevet bedt om at bidrage til. Christian Lützen sendte efterfølgende mailen, som skulle være rammen eller det skriftlige materiale, som han skulle bruge til opgaven.

Forespurgt om han husker, hvordan opgaven blev formuleret i samtalen, forklarede vidnet, at han ikke husker det ordret, men Christian Lützen sagde, at vidnet skulle levere noget om berostillelse. Han fik også at vide, at det var med en kort frist, og at det var noget, som Claes Nilas havde bedt om, at han skulle levere. Forespurgt om Christian Lützen relaterede det til noget, forklarede vidnet, at han sagde, at de var i gang med denne sag, og at han skulle levere noget forvaltningsret om berostillelse i relation til opgaven med statsløsesagen. Forespurgt om Christian Lützen sagde, at det var Claes Nilas, der havde bedt om det, forklarede vidnet, at det er sådan, at han erindrer det. Forespurgt om Christian Lützen sagde noget om, hvad det skulle bruges til, og hvad tidsfristen var, forklarede vidnet, at tidsfristen var kort. Det skulle leveres samme eftermiddag. Det skulle bruges i forbindelse med statsløsesagen. Han husker ikke præcist, hvordan Christian Lützen formulerede det, men han havde indtryk af, at det var i relation til, at der blev arbejdet på statsløsesagen, og at det var i den forbindelse, han blev spurgt.

Forespurgt om han fik konkrete faktuelle oplysninger i samtalen ud over det, som fremgår af mailen, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Som han husker det, blev han bedt om at levere noget generel forvaltningsret omkring berostillelse. Det var det, han kastede sig over.

Forespurgt om han fik at vide, at embedsmændene i mavebælter tidligere havde indstillet, at man skulle behandle sagerne efter konventionens ordlyd, forklarede vidnet, at det erindrer han ikke, at han fik oplysninger om. Forespurgt om han fik at vide, om embedsmændene var i tvivl om fortolkningen af konventionen, forklarede vidnet, at det erindrer han ikke. Forespurgt om han fik at vide, om ministeren var det, forklarede vidnet, at på det tidspunkt, hvor han blev bedt om at skrive dette, havde han stort set ikke noget kendskab til forløbet. Senere i forløbet, da han havde læst udkastet til redegørelsen nogle gange, fik han et indblik i, hvad der stod i de udkast, som han læste, men det var ikke noget, han havde viden om på dette tidspunkt, og det var heller ikke rammen, da han fik opgaven. Han blev bedt om at levere noget generel forvaltningsret ud fra det kendskab, han havde til de sager, ministeriet havde på hans område om berostillelse. Forespurgt om han i forløbet fik noget at vide om, hvorvidt man havde sagt fra over for ministeren i relation til fortolkning af konventionen, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Det var ikke et emne, der var oppe undervejs, mens han arbejdede med det. Opgaven var at lave en beskrivelse ”pro et kontra” i forhold til berostillelse på udlændingeområdet, og det var det, han lavede sit bidrag omkring. Forespurgt om han fik at vide, at man i stedet for at følge konventionens ordlyd i en periode valgte at behandle sagerne efter de generelle regler, forklarede vidnet, at de informationer han fik qua de skriftlige oplæg, var rammen for det, som han blev præsenteret for. Forespurgt om han fik at vide, hvem der havde truffet den beslutning, at man skulle følge det spor, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke, som han husker det. Forespurgt om han fik at vide, under hvilke former det blev besluttet, forklarede vidnet, at det erindrer han heller ikke. Forespurgt om han fik at vide, hvorfor det blev besluttet, forklarede vidnet, at han kan læse ud af materialet, at der var nogen, der havde en opfattelse af, at der var en uensartet praksis. Hans opfattelse var ikke, at han var inddraget i en diskussion af forløbet, men at han havde fået udstukket en opgave om at lave noget. Han mener også, at han i et tidligt svar anførte, at han ikke kendte til indfødsretsområdet, og derfor var han ikke inddraget i diskussionen af, hvad der var foregået. Han tror mere, han blev inddraget i arbejdet, fordi han havde kendskab til forvaltningsret, og det var også den opgave, han fik og beskrev.

Forespurgt om han fik information om, at Kim Lunding, Claes Nilas og Birthe Rønn Hornbech ikke havde substantielt kendskab til de konkrete sager, forkla-

rede vidnet, at han ikke på den måde deltog i diskussioner af den konkrete administration og behandling af de enkelte sager. Det var ikke en del af det, han havde med at gøre på dette tidspunkt. Foreholdt at Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at hun skrev under på et mavebælte, som hun misforstod, idet hun troede, at sagerne var i god gænge og blev behandlet efter konventionen og forespurgt, om det var noget, som han hørte på dette tidspunkt, forklarede vidnet, at han ikke deltog i nogen drøftelse af administrationen. Foreholdt at det er et mavebælte af 20. februar 2009, der henvises til, og forespurgt, om han så dokumenter i sagen, forklarede vidnet, at som han skrev til kommissionen i oktober 2013, er det ikke hans erindring, at han under sagen så mavebælter, som han hæftede sig ved. Hans erindring kan være præget af, at der undervejs i sagen var nogle drøftelser af nogle mavebælter, og at han har set en mail, hvor Christian Lützen nævnte, at der blev omtalt mavebælter i medierne. Han fik ikke udleveret mavebælter til brug for sit arbejde, og han erindrer heller ikke, at han så nogen. Foreholdt at Kim Lunding har forklaret, at han ikke deltog i drøftelser om berostillelse med andre end Indfødsretskontoret – dvs. Dorit Hørlyck – og forespurgt, om han hørte fra Kim Lunding eller andre, at han var involveret i drøftelser om berostillelse, forklarede vidnet, at det synes han ikke, at han har nogen erindring om.

Foreholdt at Claes Nilas har forklaret, at der blev afholdt et møde, hvor Kim Lunding, Christian Lützen og Birthe Rønn Hornbech deltog, hvor Birthe Rønn Hornbech traf beslutningen om, at man skulle behandle sagerne efter de almindelige regler og forespurgt, om han hørte nærmere om indholdet af dette møde, forklarede vidnet, at det synes han heller ikke, at han har nogen erindring om. Det, der var rammen, og som blev præsenteret for ham den 25. februar 2011, fremgår direkte af mailen, hvor der står, at ”det blev besluttet”. Han tror, at det i forhold til den konkrete sag var den præmis, han forholdt sig til. Hans rolle var ikke at være specielt meget nede i det konkrete, men at levere noget generelt materiale, som dem, der kendte til det konkrete forløb, kunne udbede sig og relatere til det konkrete forløb. Han havde ikke arbejdet i Indfødsretskontoret og kendte ikke til sagernes behandling.

Forespurgt om han fik at vide, at man havde drøftet berostillelse i relation til Metock-sagen og ombudsmanden, forklarede vidnet, at det tror han ikke, at han kan huske, at han fik at vide, at man havde drøftet. Undervejs i forløbet var der nogle ting oppe om de tidligere berostillelsesforløb, der havde været. Han kan ikke præcist pege på, hvordan de kom ind i forløbet, men det var ikke sådan, at han på et tidspunkt fik redegjort præcist for forløbet. Forespurgt om han på et senere tidspunkt fik information af den type, forklarede vidnet, at der på et tidspunkt var en mailkorrespondance, hvor Nanna Fischer, Dorit



Hørlyck, Kirsas Reinholt, Christian Lützen og vidnet skrev sammen søndag den 27. februar 2011 om aftenen. Hans erindring er, at der på et møde den weekend var en drøftelse af spørgsmålet om, hvem der havde tænkt hvad om bero. Som han husker det, blev det fastlagt, at det var tanken, at de skulle beskrive ministerens opfattelse af, at der var overvejet berostillelse.

Foreholdt ekstraktens side 18105 (Mail af 25. februar 2011 kl. 10:40 fra Christian Lützen til Henrik Larsen) ”Der er behov for et mere juridisk afsnit om det forhold, at det bliver besluttet at fortsætte sagsbehandlingen efter den gældende praksis – og altså også fortsat træffe afgørelser – og hvorfor man ikke berosatte sagerne Det juridiske afsnit skal sættes ind i et samlet notat Overvejelse af praksisændring: – Berosættelse, nej – I tvivl – Ej klar over hvor lang tid det ville tage - sagen skulle op på et møde – Ti” og forespurgt om vidnet ved, hvad punktet ”Ti” betyder, forklarede vidnet, at hans bedste bud er noget i forhold til 2010, hvor der var et forløb. Det giver ham ikke anden erindring end, at det var en henvisning til noget omkring 2010. Foreholdt at det ligner en opgaveformulering, som han skulle behandle, bl.a. ”– Berosættelse, nej” og forespurgt, om han husker, om der lå mere information bag det, forklarede vidnet, at det fremgår af afsnit 5 ”... Det blev samtidig besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, ...”. Han fik præsenteret, at det var rammen for forløbet, og om han kunne brodere på det i forhold til generel forvaltningsret omkring, hvad kriterierne var for berostillelse. Forespurgt om hvad ”– I tvivl” betyder, forklarede vidnet, at han ikke husker det, men efter at have læst afhøringssekstraktens 400 sider igennem, tror han, at der var tvivl om fortolkningen af konventionen. Forespurgt om han fik at vide, hvad det var for et møde, forklarede vidnet, at som han forstår det, var det om de nordiske lande.

Foreholdt ekstraktens side 18125 (Mail af 25. februar 2011 kl. 16:10 fra Henrik Larsen til Claes Nilas) ”• Det bunder derfor efter min ydmyge opfattelse i sidste ende på en fortolkning af princippet om god forvaltningsskik: • Havde myndigheden en god grund til at vente med at træffe afgørelse, og er en berostillelse indgribende indgribende for den enkelte? • Var det overvejende sandsynligt, at man ville nå til en ny praksis, hvor sagerne ville få et andet udfald? • Hvor hurtigt ville man kunne have det afklaret? • Hvor byrdefuldt ville det være at træffe afgørelse ”på det foreliggende grundlag”? Kan der senere reparereres, evt. ydes erstatning? I disse sager har vi jo ikke sendt folk ud af landet eller i fængsel ved, at de fik et afslag på indfødsret, så det er næppe selve spørgsmålet om berostillelse eller ej, der er afgørende, men derimod om vi gav den fornødne vejledning til den enkelte, da vi traf afgørelserne om afslag, og om vi hurtigt nok derefter fik afklaret de udestående generelle overvejelser om retsgrundlaget. Og så selvfølgelig -som oppositionen ser det -om der overhovedet var noget at være i tvivl om.” og at det ligner et forsøg på en konkret

subsumption af sagen og forespurgt, om han husker det, forklarede vidnet, at han kan se, at det er en mail, han sendte til Claes Nilas fem en halv time efter, han fik opgaven præsenteret. Det tror han også, at det bærer præg af. Han havde fået at vide, at han skulle levere noget indenfor ganske kort tid. Der var en korrespondance med Claes Nilas. I samme mail skriver han også, at han ikke kender sagens nærmere detaljer i forhold til det, men det er de forhold, han ud fra sin forvaltningsretlige ”gefühl” fandt særlig relevante her. Forespurgt om der var nogen særlig anledning til, at han fremhævede den sidste sætning, som refererede til oppositionen, forklarede vidnet, at det var det, der fremgik af den pressedækning, som var på sagen på dette tidspunkt. Det var et af de spørgsmål, der var fremme i den almindelige dækning. Forespurgt om det var en refleksion af, at han havde talt med Christian Lützen, som havde sagt noget om, at der var nogle vanskeligheder, f.eks. om der overhovedet var nogen grund til at tvivle på, hvad konventionen gik ud på, forklarede vidnet, at det har han ikke indtryk af. Han tror, at den indskudte sætning var en henvisning til den pressedækning, der var af sagen på det tidspunkt. Han tror ikke, at han på dette tidspunkt, fredag eftermiddag, følte sig i stand til på nogen som helst måde at konkludere noget, men det var et forsøg på at give Claes Nilas et eller andet at arbejde videre med i en forståelse af, at der var meget korte tidsfrister. Forespurgt om han havde kontakt med Claes Nilas, forklarede vidnet, at det havde han ikke ud over disse mails. Hans mail var svar på en mail fra Claes Nilas. Forespurgt om han hørte nogen begrundelse af, hvorfor Claes Nilas var interesseret i lærebøger, forklarede vidnet, at de kun kommunikerede ved mail denne dag.

Forespurgt om Christian Lützen gav udtryk for, at man var på bar bund med hensyn til begrundelser, forklarede vidnet, at det var hans opfattelse, at de skulle levere noget meget hurtigt, og han havde kendskab til berostillelse generelt, fordi der havde været nogle sager på hans område. Det var hans opfattelse, at der blev kigget rundt i huset efter hvem, der kunne skrive det. Forespurgt om han gjorde sig nogen tanke om, at konteksten i det kunne være en form for efterrationalisering, forklarede vidnet, at opgaven var i mailen kl. 10:40, hvorfra fremgik, at det var besluttet, at sagen ikke skulle sættes i bero. Det var det kendskab, han havde til sagen på det tidspunkt. Det var det, han arbejdede ud fra. Ud fra sagen forstod han senere i forløbet, at der var nogen i Indfødsretskontoret, der spurgte til, hvad man egentlig havde tænkt. Da han fik opgaven, fremgik det af det oplæg, han fik, at det var besluttet, at sagerne ikke skulle sættes i bero.

Foreholdt ekstraktens side 18029 (Mail af 26. februar 2011 kl. 8.27 fra Christian Lützen til Dorit Hørlyck, Henrik Larsen og Nanna Fischer) ”*Hermed*

*med diverse rettelser. ... Fristen for levering i denne runde er kl. 11.” og side 18030 (Notat til Folketinget om behandlingen af ansøgninger om indfødsret fra statsløse 2602.docx) ”Beslutningen om at fortsætte sagsbehandlingen blev taget ud fra den betragtning, at der var behov for at fortsætte undersøgelserne af de øvrige nordiske landes praksis, og at der ikke var et overblik over hvornår de rejste spørgsmål ville kunne afklares. Der var endvidere en juridisk tvivl om, hvilke betingelser man kunne opstille. Det blev endvidere vurderet, hvor indgribende afgørelsen om at fortsætte sagsbehandlingen ville være. Det blev samtidig besluttet at markere de konkrete sager, således at der efterfølgende – når der var sket en afklaring af de rejste spørgsmål – kunne ske en korrekt identifikation og opfølgning. NHL: Kan det skrives klarere og lidt mere uddybende?” og forespurgt, om det var ham, der formulerede dette, forklarede vidnet, at han ikke erindrer, at det var ham, der formulerede det afsnit. Han erindrer, at han blev bedt om at uddybe det afsnit, der var blevet skrevet.*

Foreholdt ekstraktens side 15766 (Mail af 25. februar 2011 kl. 15.45 fra Christian Lützen til Dorit Hørlyck, Henrik Larsen og Nanna Fischer vedhæftet Dorit Hørlycks Notat til Folketinget om behandlingen af ansøgninger om indfødsret fra statsløse- II.docx) og side 15772 (Notat til Folketinget om behandlingen af ansøgninger om indfødsret fra statsløse- II.docx) ”*Det blev samtidig besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer, hvilket indebar, at nogle ansøgere ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret. Det blev dog samtidig besluttet, at sagerne skulle markeres, således at der efterfølgende kunne ske en korrekt identifikation og opfølgning. HENRIK LARSEN*” og at det er nærliggende at tro, at det var ham, der havde digtet videre på dette afsnit, og at indholdet rummer nogle af de elementer, som han havde som bullets i sine generelle kriterier, forklarede vidnet, at han ikke har nogen erindring om at have skrevet dette afsnit. Han kan heller ikke af materialet se, at han på noget tidspunkt sendte et bidrag til Christian Lützen, der indeholdt dette. Hans vurdering er, at han ikke har skrevet det. Han forestiller sig, at der blev arbejdet med notatet til om morgenen, og at det er andres opsummering af hans arbejde om fredagen, som er sat ind om lørdagen. Han har indtryk af, at det var et oplæg, han fik på baggrund af, at man havde forsøgt at arbejde på hans fredagsbidrag, som han blev bedt om at arbejde videre på. Forespurgt om hans bud er en fortolkning, eller om han konkret kan huske, at det var sådan, forklarede vidnet, at hans erindring er, at han ikke skrev bidraget. Han kan ikke se af materialet, at han sendte det til Christian Lützen, men han kan se, at han fik mailen om morgen, og at han blev bedt om at kommentere på afsnittet.

Foreholdt ekstraktens side 1127 (Notat til Folketinget om behandlingen af ansøgning om Indfødsret fra statsløse personer født i Danmark med Nanna Fischers kommentarer) "... *Det blev endvidere vurderet, hvor indgribende afgørelsen om at fortsætte sagsbehandlingen ville være. ...*" *Kommentar [n8]:Vurderede I det? Hvis ikke, så skriv det ikke*" og forespurgt om han blev gjort bekendt med denne reaktion, forklarede vidnet, at han ikke husker at have set dette undervejs i forløbet. Han tror, at han så notatet i rigtig mange versioner. Han kan ikke sige med sikkerhed, om han har set det.

Foreholdt ekstraktens side 18031 (Mail af 26. februar 2011 kl. 10.12 fra Henrik Larsen til Christian Lützen) "*Hermed bidrag til nyt afsnit 5.2, der måske er for langt, men så kan du jo klippe. Det følger meget linien fra notatet til CNI i går, idet det bemærkes, at den særlige statsretlige-forvaltningsretlige vinkel ikke er berørt, da den ikke synes central for behandlingen af netop denne type sager. ... Vejledte Indfødsretskontoret i de konkrete afslag om, at man noterede sagerne, og hvorfor man noterede sagerne? Vejledte Indfødsretskontoret om, at man havde gjort sig overvejelser om konventionerne, men alligevel valgte at færdigbehandle sagerne til afslag? Vejledte Indfødsretskontoret konkret eller generelt på hjemmesiden om overvejelserne, så folk (såvel folk, der allerede havde søgt og potentielle nye ansøgere) ikke unødigt brugte penge på at indgive ansøgninger efte de almindelige regler? Traf Indfødsretskontoret også endelige afslag i sager, hvor ansøgeren IKKE efterfølgende kunne reparere på den manglende opfyldelse af en konkret bestemmelse? ...*" og forespurgt om han mundtligt fik svar på sine spørgsmål, forklarede vidnet, at det tror han ikke, han gjorde. Spørgsmålene reflekterede nogle af de overvejelser, der fremgår af notatet fra dagen før. I princippet gentog han de samme spørgsmål måske mere i forhold til en konkret kontekst. Forespurgt om hvad det var for en statsretlig-forvaltningsretlig vinkel, han ikke tog med, forklarede vidnet, at det var, om man kunne bruge de almindelige betragtninger i forvaltningsretten, når de havde dette særlige grundlovsbestemte, at indfødsret meddeles ved lov. Forespurgt om det var noget han drøftede med Christian Lützen, da sætningen virker indforstået, forklarede vidnet, at det, han beskrev, var noget generel forvaltningsret, der byggede på hans erfaring med en række sagstyper, som fulgte det almindelige spor, hvor der var afgørelse i to instanser og domstolsprøvelse efter grundlovens § 63. Han tror, at han undervejs tog et forbehold ud fra sit manglende kendskab til sagen, da han ikke var sikker på, at det fuldt ud kunne elaboreres over på et andet område, hvor man i princippet gav indfødsret ved lov. Disse sager var lidt anderledes end dem, han ellers sad med. Som han husker det, var det det forbehold eller den tanke, der udspillede sig her, den han tidligere havde givet udtryk for – at han manglende kendskab til indfødsretssager, og at hans bidrag skulle tages med det forbehold, at det byggede på hans forvaltningsretlige viden og erindring om andre sager.

Foreholdt ekstraktens side 18032 (5.2. Sagsbehandling) og at det har karakter af en form for parafrase over de principper, som han tidligere satte op i bullets og forespurgt, om han kan bekræfte, at dette også er skrevet ud fra generelle principper, forklarede vidnet, at det er det.

Foreholdt ekstrakten side 18034 (Mail af 26. februar 2011 kl. 10.42 fra Christian Lützen til Henrik Larsen) ”*Vil du prøve at se på den i denne udgave. Kan man undlade at skrive det med gult markerede 2 Alternativt skrive det meget kort og præcist ift sagen og ikke som en hypotetisk overvejelse.*” og ekstraktens side 18035 (4.2. Sagsbehandling) og forespurgt om han har nogen erindring om denne reaktion, der kom tilbage, og hvordan han selv opfattede det, forklarede vidnet, at han har læst materialet igennem. Det var en proces. Han havde afleveret et papir, og der kom et svar tilbage til ham, om man kunne pille noget ud af det, han havde skrevet. Han havde selv tidligere skrevet ”*Hermed bidrag til nyt afsnit 5.2, der måske er for langt, men så kan du jo klippe. ...*”. Foreholdt at det operationelle var, at han skulle korte det ned i forhold til sagen og forespurgt om, hvordan han reagerede på det, når han ikke vidste noget om sagen, forklarede vidnet, at han besvarede denne mail kort tid efter. Foreholdt at han ikke sagde ja til at slette det hele, men kom med en ny version, forklarede vidnet, at det er interessant, hvad han skrev til Christian Lützen (ekstraktens side 18037 (Mail af 26. februar 2011 kl. 11.01 fra Henrik Larsen til Christian Lützen)) ”*Nu bevæger os ud, hvor jeg godt kan bistå med formuleringer, men hvor jeg ikke ved, om det holder i forhold til sagens substans.*” Som han husker det, var hans opgave at bidrage med noget skrivekraft. Han havde ikke kendskab til sagen, og han kunne ikke vide, om det ramte præcist. Forespurgt om der ikke var en samtale med Christian Lützen om det, forklarede vidnet, at det husker han ikke, om der var. Han svarede 20 minutter senere. De arbejdede på det så hurtigt, de kunne. Der gik nogle mails frem og tilbage, hvori de skrev til hinanden.

Forespurgt om han sad tilbage med en følelse af, at det begyndte at ligne eftertænkninger, hvis han ikke fik oplysninger og ikke efterspurgte dem, men blev ved med at elaborere på noget generelt, som han selv havde udledt, forklarede vidnet, at han ikke havde indtryk af, at der var tale om eftertænkninger. Han havde indtryk af, at der var et forløb, der skulle beskrives, og at der i det forløb skulle sættes mere kød på fuglen. Han var med på et hold, der bidrog forskellige steder fra til den samlende enhed, som var Christian Lützen, som konfererede med Claes Nilas om notatets udarbejdelse. Hans rolle var ikke at kende hele sagen. Hans rolle var at komme med nogle bidrag på dette punkt. Forespurgt om han havde nogen fornemmelse af, at han blev brugt til at finde de ”rigtige overvejelser” uafhængigt af, hvad man faktisk havde gjort,

forklarede vidnet, at han havde indtryk af, at man havde behov for at få en udførlig beskrivelse af den præmis, han havde fået præsenteret den 25. februar 2011 kl. 10.40, som var, at det blev besluttet, at sagerne ikke skulle sættes i bero, og at den beslutning nu skulle kvalificeres, beskrives yderligere, uddybes og foldes ud. Det var opgaven.

Foreholdt ekstraktens side 18040 (Mail af 26. februar 2011 kl. 14.31 fra Christian Lützen til Dorit Hørlyck, Kirska Reinholdt, Nanna Fischer og Henrik Larsen) ”Hermed yderligere spørgsmål og kommentarer. Nu nærmer vi os.” og side 18041 (4.2. Sagsbehandling) ”ET AFSNIT DER SPILLER BOLD OP AD HAAGEN JENSEN UDTALELSERNE” og forespurgt om, hvad anledningen var til, at det kom ind, forklarede vidnet, at han tror, at det relaterede sig til sporet om, at der var flere undervejs i forløbet, der havde udtalt sig for og imod. Forespurgt om hvilket spor det var, man ville ind på, forklarede vidnet, at han tror, at der i forløbet op til dette havde været skrevet meget om, hvad man skulle og burde have gjort. Han tror, at det, man ønskede, var at få en tilkendegivelse i redegørelsen om, at man ikke opfattede det så lærebogsagtigt nemt, som det var fremstillet i pressen, at det var. Forespurgt om han fik instrukser om, hvordan bolden skulle spilles, forklarede vidnet, at han ikke fik at vide, hvad han skulle skrive, men han tror, at der var en almindelig opfattelse af, at han skulle beskrive, at berostillelse ikke altid var et så simpelt spørgsmål, at det kunne afgøres på et minut. Foreholdt samme dokument ”*juridisk problem at udrede, så kan man vælge at gå flere veje. berostillelse eller fortsættelse.*” og at det ligner en problemformulering og forespurgt, om han opfattede det sådan, forklarede vidnet, at han tror, at opgaven på det tidspunkt på baggrund af de erfaringer, han selv havde, var at beskrive, at berostillelse kan være et svært spørgsmål at tage stilling til. Forespurgt om hvordan han opfattede ”*juridisk problem at udrede ...*”, forklarede vidnet, at han ikke husker præcist, hvordan han opfattede disse ord. Forespurgt om det kunne være konventionen, forklarede vidnet, at det kunne det godt være, men det kunne også være et juridisk problem at udrede spørgsmålet om berostillelse eller ej. Det kunne være begge dele. Forespurgt om ikke ordlyden og kompositionen i sætningen taler for udsøgerens forslag, forklarede vidnet, at det kan han ikke udelukke. Foreholdt at indgangsbønnen var, hvordan man skulle forstå konventionen og forespurgt, om han drøftede med Christian Lützen, om der var et juridisk problem at undersøge, eller om man med det samme skulle være begyndt at behandle sagerne efter konventionen, forklarede vidnet, at han ikke husker at have drøftet det med Christian Lützen. For ham var præmissen præsenteret sådan, at der havde været dette forløb. Der var en usikkerhed. Man havde spurgt de nordiske lande, og man havde truffet beslutningen om ikke at berostille. Forespurgt om han ikke følte nogen anledning til at få afklaret, hvad der

var op og ned i sagen, og hvis man havde sagt til ham, at der ikke var noget at diskutere, så ville hele diskussionen vel blive vanskelig, forklarede vidnet, at hvis nogen havde sagt til ham, at man slet ikke skulle diskutere spørgsmålet om det, så havde der ikke været så meget at skrive. Der blev præsenteret et tema, og han fik beskrivelsen af forløbet lagt op, og man skulle bruge ham til at skrive noget om berostillelse. Han tror ikke, at han med sit manglende kendskab til indfødsretsområdet skulle give sig til at diskutere, om beslutningen var rigtig eller ej. En konventionsfortolkning på et område, han ikke kendte til, var lidt udenfor rammen. Der sad andre med i skriveprocessen, der kendte til forløbet og kendte sagerne. Han havde ikke undervejs grundlag for at sige, om det var rigtigt, det de skrev. Forespurgt om han hos Christian Lützen, Nanna Fischer eller andre mærkede ubehag eller tvivl om, hvorvidt man overhovedet var gået den rigtige vej, forklarede vidnet, at han ikke har nogen erindring om, at nogen skulle have udtrykt ubehag eller tvivl omkring det. Det var ikke noget, som de drøftede. De arbejdede under nogle stramme frister. Der var fokus på at få leveret de bidrag, som de var blevet sat til at skrive.

Foreholdt ekstraktens side 18043 (Mail af 27. februar 2011 kl. 10.12 fra Christian Lützen til Henrik Larsen) ”*Kan du også under sammenfatningen på side 18 – BEGRUNDELSE – begrunde ej-berosættelsesbeslutningen kort og præcist og så sende retur til mig. Tak.*” og side 18045 (4.2. Sagsbehandling) ”*Integrationsministeriet har også tidligere stået over for at tage stilling til berostillelse af sager i andre komplekse juridiske situationer. Som eksempel herpå kan nævnes behandlingen af konkrete sager om opholdstilladelse under Mohammed-krisen i 2006 samt behandlingen af sager om ophold i Danmark i henhold til EU-retten i forbindelse med Metock-sagen i 2008. ... Spørgsmålet om berostillelse eller ej kan ikke besvares generelt og entydigt. Ministeriet er af den opfattelse, at spørgsmålet om berostillelse af sager må afgøres efter en konkret vurdering af de omstændigheder, der foreligger, herunder hvor indgribende henholdsvis en berostillelse eller en færdigbehandling af sagerne vil være for borgerne set i forhold til en vurdering af omfanget af og karakteren af den retlige usikkerhed og forventningen om, hvornår den usikkerhed vil blive afklaret. Ministeriet er opmærksomt på, at der i denne sag som i de ovennævnte tidligere sager om berostillelse af flere jurister til medierne afgives bemærkninger til, hvordan sagerne burde være og fremover bør behandles. Bemærkningerne illustrerer efter ministeriets opfattelse ofte, at der ikke nødvendigvis er nogle klare og entydige svar, endsize at udtalelserne i sig selv er enslydende. Ministeriet forholder sig i den forbindelse primært lovgivningen, herunder forvaltningsloven, samt til de autoritative udtalelser og tilkendegivelser, som Folketingets Ombudsmand – på dette sagsområde som på andre områder – afgiver til brug for den løbende optimering af det offentlige sagsbehandling.*” og forespurgt, om han er forfatteren til disse afsnit, forklarede vidnet, at han ikke husker præcist, om det var ham, der skrev

det, men han kan genkende nogle af elementerne fra tidligere, men han har ikke nogen erindring om, hvorvidt han formulerede det på det tidspunkt. Hvis han har skrevet det, forestiller han sig, at der er en mail, hvor han sendte det til Christian Lützen.

... Vidnet gjorde opmærksom på, at der på ekstraktens side 18136 var en mail fra ham til Christian Lützen den 27. februar 2011 kl. 10.01, hvor der var et vedhæftet dokument. Foreholdt at det derfor er udspørgerens gæt, at vidnet stillede i udsigt, at han godt kunne skrive dette om Metock, og at det nye, som Christian Lützen sendte ud kl. 10.12, kunne være en hurtig ”copy paste” fra det, vidnet havde sendt, forklarede vidnet, at han ikke har set, om det notat, han sendte kl. 10.01, er med, men han kan ikke huske det. Forespurgt om han genkender noget af det og formuleringer, bekræftede vidnet dette.

Foreholdt ekstraktens side 18045 (4.2. Sagsbehandling) ”*Integrationsministeriet har også tidligere stået over for at tage stilling til berostillelse af sager i andre komplekse juridiske situationer. ... Spørgsmålet om berostillelse eller ej kan ikke besvares generelt og entydigt. ... Bemærkningerne illustrerer efter ministeriets opfattelse ofte, at der ikke nødvendigvis er nogle klare og entydige svar, endsige at udtalelserne i sig selv er enslydende.*” og at det peger i den retning, at man gerne ville tegne et billede af, at det med berostillelse var et komplekst spørgsmål og forespurgt, om det svarer til hans erindring, forklarede vidnet, at han ikke ved, hvad det overordnede formål var, men man ønskede at beskrive, at spørgsmålet ikke var sort eller hvidt, og at det ikke altid kunne besvares meget simpelt, enkelt og sikkert. Foreholdt at Metock-sagen nævnes generelt i første afsnit, men at den ikke relateres konkret til denne sag, forklarede vidnet, at det er rigtigt. Forespurgt om det var, fordi han ikke havde information om det på dette tidspunkt, bekræftede vidnet dette. Foreholdt at hvis man forudsætter, at det var ham, der skrev det, så byggede teksten fortsat på den almindelige juridiske tilgang, han havde til det, bekræftede vidnet dette. Foreholdt at afsnittet ”*Spørgsmålet om berostillelse eller ej kan ikke besvares generelt og entydigt. ...*” ligner en opstilling af de generelle kriterier svarende til hans bullet-punkter fra tidligere, og således heller ikke virker relateret til sagen, forklarede vidnet, at hvis man går ud fra den præmis, at det var ham, der skrev dette, så er det rigtigt, at det ikke var relateret til sagen, idet han ikke kendte forløbet af den konkrete sag.

Foreholdt afhøringsekstraktens side 103 (Mail af 26. februar 2011 kl. 17.11 fra Claes Nilas til Christian Lützen) ”*Mon ikke jeg kan give en melding inden 20, så må vi se, om vi både kan nå en ”lille aftenøvelse” og ”lille formiddagsøvelse”, inden vi mødes kl. 12.*” og side 15888 (Mail af 26. februar 2011 kl. 19.34 fra Christian Lützen til Claes Nilas) ”*I morgen kommer Nanna, Kirsa, Henrik og*



*Bille.*” og forespurgt om han husker at have deltaget i mødet, forklarede vidnet, at han husker, at de havde et møde lørdag og søndag. Han husker det som om, at de havde et kort møde lørdag og tilsvarende et kort møde søndag.

Foreholdt ekstraktens side 18052 (Mail af 27. februar 2011 kl. 11.22 fra Henrik Larsen til Claes Nilas og Christian Lützen) ”*Ved de sidste timers korrekturlæsning mv. har jeg fået nedenstående tanke, som måske allerede er vinklet, men mit begrænsede kendskab til forløbet gør, at jeg alligevel tillader mig at fremkomme med den: Kunne man her i 12. time overveje følgende vinkling, som jeg ikke helt synes, at notatet indeholder? (Eller er der for meget, der så peger tilbage til en kendt gammel sag med 7 røde bind?): Statsborgerskab er ikke bare noget, som man giver. Det er det højest opnåelige, og det er UDTRYKKELIGT I GRUNDLOVEN sikret, at det kun kan ske ved lov. Der er i øvrigt meget restriktive krav til efterfølgende fratagelse af et statsborgerskab, herunder navnlig ift statsløse, også selvom statsborgerskabet måtte være givet ved en fejl. Det var derfor af AFGØRENDE BETYDNING FOR REGERINGEN OG FOR INTEGRATIONSMINISTERENS OPFYLDELSE AF GRUNDLOVENS ÅND OG KRAV, at man, da man opdagede den fejlagtige sagsbehandling, ikke bare straks gik over i den helt modsatte grøfte og uden nærmere juridisk afdækning blot begyndte betingelsesløst at give denne gruppe statsborgerskab; navnlig i de sager, hvor der var tale om, at de pågældende havde begået kriminalitet i Danmark. Det var derimod helt naturligt, at integrationsministeren afkrævede ministeriet et fuldstændig sikkert juridisk grundlag for at ændre den hidtidige faktiske sagsbehandling, og at hun i den forbindelse tog kontakt til de andre nordiske lande for at kunne måle Danmarks retsopfattelse op mod deres. Der var selvfølgelig ikke tale om, at ministeren på nogen måde ønskede at fratage udlændinge deres ret, men omvendt måtte ministeren helt naturligt som en konsekvens af grundloven sikre sig, at statsborgerskab IKKE blev givet på et urigtigt grundlag.*” og forespurgt om han husker forløbet og formuleringen, forklarede vidnet, at han husker mailen. Foreholdt at det ligner en tanke, han selv fik og forespurgt, om det var det, eller om han talte med andre om det, forklarede vidnet, at da han tidligere skrev det forvaltningsretlige spor, var han opmærksom på, at der var et særligt spor for disse sager, som er anderledes end andre afgørelser på udlændingeområdet. Tanken om, at de var i et særligt statsretligt-forvaltningsretligt spor, er tidligere nævnt i materialet. Foreholdt at man var inde på det i forskellige sammenhænge, men her fik det en ret kraftig drejning mod et centralt spørgsmål i sagen, forklarede vidnet, at som det fremgår af indledningen, var dette et opspil, som han ikke vidste, om de allerede havde tænkt igennem. Han ville næppe skrive det, hvis han vidste, at de havde tænkt det igennem. Det var vel et udtryk for, at han var i tvivl eller uvidende om, hvorvidt den tanke allerede havde været tænkt. Han kan ikke med sikkerhed huske, om det var noget, de havde drøftet tidligere. Han har ikke nogen erindring om, at de har

drøftet det tidligere, men han har noteret sig, at han tidligere i sagen nævnte det om det særlige statsretlige-forvaltningsretlige ved disse sager. Foreholdt at der i tredje afsnit står "... herunder navnlig ift statsløse, ...", og at det var udtryk for en specifik viden om statsløses rettigheder og forespurgt om, hvad kilden til det var, forklarede vidnet, at han tidligere havde været inde i en sag om fratagelse af statsborgerskab på baggrund af efterfølgende alvorlig kriminalitet. Han havde blandt andet haft med spørgsmålet om administrativ udvisning af terrordømte at gøre. Han var også med til at skrive en betænkning i 2009 om dette, hvor han mener, at de var inde på indfødsretslovens § 8 a og § 8 b og de juridiske rammer, der er for, hvornår man kan og ikke kan fratage statsborgerskab. Det var den viden, han havde med her, da han skrev, at man ikke bare kan fratage et statsborgerskab igen.

Foreholdt ekstraktens side 13410 (Mail af 27. februar 2011 kl. 11.31 fra Claes Nilas til Henrik Larsen og Christian Lützen) "*Den tager vi også med til vores møde.*" og forespurgt om han husker drøftelser om dette forslag på mødet, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Forespurgt om han husker, hvordan Claes Nilas reagerede på det, forklarede vidnet, at det har han ikke nogen klar erindring om. Det kan sagtens være, at de drøftede det, men han kan ikke huske det. Forespurgt om man aftalte, om man kunne bruge det i en eller anden sammenhæng i forbindelse med opgaven, forklarede vidnet, at det mener han ikke, at han kan huske. Det kan han ikke med sikkerhed sige, om Claes Nilas sagde noget om.

Forespurgt af kommissionens formand om han ikke kunne huske, om Claes Nilas eller Christian Lützen, efter at have fået denne mail og Claes Nilas havde svaret, at det tog de også med på mødet, sagde noget i stil med, at det var lige netop den drøftelse, de havde med ministeren på et møde, forklarede vidnet, at han ikke med sikkerhed kan huske en ordveksling om det. Han kan ikke i dag sige, at Christian Lützen sagde sådan, og Claes Nilas sagde sådan. Han har prøvet at genkalde sig mødet søndag, men han kan ikke huske præcist, hvordan det blev drøftet, hvis det blev drøftet. Foreholdt at det ikke er en tanke, der ses udtrykt før vidnets mail, og efter mailen kom det ind i redegørelsen, at det var noget, man havde overvejet og forespurgt, om han ikke husker nogen drøftelse om det, forklarede vidnet, at han ikke husker, at de havde nogen specifik drøftelse om det. Han kan også se, at det kom ind i redegørelsen efterfølgende, men han kan ikke give en specifik ordveksling om det.

Foreholdt afhøringsekstraktens side 177 (Notat til Folketinget om behandlingen af ansøgning om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark af 27-02-2011 22:57:46) "*Integrationsministeriet og integrationsministeren var*

*samtidig i den situation, at man – uanset at man havde konstateret, at den hidtidige administration af sagerne ikke i behørig grad havde taget højde for, at konventionerne betød, at statsborgerskab skulle meddeles under lempeligere betingelser end de almindelige retningslinjer – under hensyntagen til grundloven og den normale sagsbehandling af sager om indfødsret var nødsaget til at sikre, at man i det mindste stillede de betingelser, der var mulige i forhold til respekten for konventionerne. Det bemærkes herved, at konventionerne udgør en form for særregler i forhold til de af et flertal i Folketinget fastlagte almindelige retningslinjer, og at man politisk og juridisk alene måtte give statsborgerskab efter konventionernes ramme i det omfang, at Danmark med sikkerhed er forpligtet til at give efter en sådan lempeligere praksis end de almindelige retningslinjer. Selve konstateringen af, at konventionerne ikke nødvendigvis var fulgt, var således ikke ensbetydende med, at man samtidig vidste, hvordan sagerne så fremadrettet skulle behandles.”* af kommissionens udspørger og at det kunne ligne den tankegang, han kom med i en lidt mere afdæmpet form og forespurgt, om det var et afsnit, han formulerede, forklarede vidnet, at det husker han ikke, at han har skrevet, men han kan godt se, at det kredser om det samme emne som hans mail.

Foreholdt afhøringsekstraktens side 202 (Notat til Folketinget om behandlingen af ansøgning om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark vedhæftet mail af 28. februar 2011 kl. 19.50 fra Christian Lützen til Claes Nilas) ”Der er meget klare begrænsninger for muligheden for senere fratagelse af et meddelt statsborgerskab, og ministeren ville, såfremt reaktionen på opdagelsen af den manglende overholdelse af konventionerne havde været, at man uden nogen form for betingelser gav de pågældende statsløse og børn statsborgerskab, været i risiko for, at der blev givet statsborgerskab på et grundlag, der senere viste sig at være mere lempeligt end det, som konventionerne reelt forpligter Danmark til, og dette ville der med rette have kunnet være rejst kritik af efterfølgende i form af, at ministeren ikke havde det politiske grundlag for en administration, der var lempeligere end den, som Danmark var forpligtet til efter konventionerne.” og forespurgt om det siger ham noget i relation til det, som han selv arbejdede med, forklarede vidnet, at det er korrekt, at disse afsnit kredser om det samme element, som var i mailen. Det er en mail fra Christian Lützen til Claes Nilas, og han har ikke, i forbindelse med at han genopfriskede sin erindring på baggrund af ekstrakten, set et papir, hvor han afleverede disse afsnit. Forespurgt om han husker, om han blev konsulteret af eller drøftede det med Christian Lützen, hvordan det kunne se ud, forklarede vidnet, at det ikke kan udelukkes, at han henviste tilbage til 2009-betænkningen. Der sad også folk med, der kendte reglerne. Det kunne også være dem, der var involveret. Det vil være spekulativt for ham at gætte på, hvordan det kom ind. Han ved ikke, hvem der formulerede det. Han har dannet sin erindring ud fra de mails, der er blevet sendt, og han kan

ikke se, at han formulerede disse afsnit præcist, men han kan godt se, at de kan ses i sammenhæng med hans mail af 27. februar 2011 kl. 11.22. Han har ikke nogen erindring, om det var ham, Christian Lützen, Nanna Fischer eller en femte, der skrev det. Det kørte meget intenst i løbet af ganske få dage, hvor der gik rigtig mange versioner frem og tilbage.

Foreholdt ekstraktens side 18052 (Mail af 27. februar 2011 kl. 11.22 fra Henrik Larsen til Claes Nilas og Christian Lützen) ”... (Eller er der for meget, der så peger tilbage til en kendt gammel sag med 7 røde bind?):” og forespurgt, hvad der fik ham på den tanke, at denne tankegang skulle have en relation til den anden sag, forklarede vidnet, at det var på et tidspunkt, hvor alle andre, der havde udtalt sig om sagen, havde relateret sagen til Tamilsagen. Når man begyndte at tale om grundlovens ånd, var man måske derude, hvor det kunne være mere frihåndstegning. Forespurgt om det kunne være det med, at der ligesom lå et politisk hensyn i det, forklarede vidnet, at han, efter han har gænsket mailen, har tænkt over, at det var det med opfyldelse af grundlovens ånd. Når han i dag rationaliserer tilbage, tror han, at hvis de begyndte at administrere ånden i loven, var hans billede, at man også i den gamle sag havde spørgsmålet, om man administrerede tingene efter lovens ånd eller lovens bogstav. Han tror, at det var en bemærkning i det lys.

Foreholdt ekstraktens side 18043 (Mail af 27. februar 2011 10.12 fra Christian Lützen til Henrik Larsen) og side 18051 (6. Sammenfatning) ”- Det blev af Integrationsministeriet overvejet, om der burde ske berostillelse af de konkrete ansøgninger. Det blev vurderet, at der ikke var noget juridisk krav herom, og at det faktisk ville kunne være en fejl at berostille ansøgningerne, hvorfor sagerne blev viderebehandlet efter gældende retningslinjer, også uanset at nogle ansøgere herved ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret. - En af de afgørende faktorer ved denne vurdering var, at den enkelte ansøger ved færdigbehandling af sagerne – også selv om dette måtte ende med et afslag – havde samme retsstilling som ved en eventuel berostillelse af den enkeltes sag, da afslaget på indfødsret ikke ændrede ved, at den enkelte udlænding opretholdt sin hidtidige opholdsret i Danmark.” og forespurgt om det kunne være det konklusionsafsnit, han formulerede, forklarede vidnet, at det kunne det godt.

Foreholdt af kommissionens formand at han tidligere udtalte sig mere generelt om forvaltningsretlige problemstillinger, men her skrev han om, hvad man konkret havde tænkt og gjort og forespurgt, hvis det ikke byggede på noget, han havde hørt, hvad grundlaget så var for det, forklarede vidnet, at som han ser sin rolle i forløbet, fik han om fredagen en opgave om at skrive noget. Det leverede han. Der var nogen, der efterprøvede hans generelle bidrag og satte

det ind i notatet. I den forbindelse går han ud fra, at man lavede en kobling mellem vidnets generelle bidrag og det konkrete forløb, fordi han ikke kendte det konkrete forløb. Når det blev sat ind som en del af redegørelsen, var det hans opfattelse, at det var blevet koblet sammen og sat ind. Den skriveøvelse, der kom, var bare en skriveøvelse – at få koncentreret det, der var sat ind i redegørelsen i begrundelsen med nogle korte afsnit. Det var for ham at se en skriveøvelse, hvor han skrev det ind. Det ændrede ikke ved, at der ikke på dette tidspunkt var nogen, der havde sagt til ham, at de gjorde sådan og ikke sådan. Når han fik præsenteret notatudkastet, hvori det stod og blev bedt om at skrive det sammen i afsnit 18, så forsøgte han at opsummere det, idet han gik ud fra, at der var lavet en kobling mellem hans generelle indspil og det konkrete forløb af dem, der kendte det konkrete forløb.

Foreholdt at det ikke var alle de generelle overvejelser, som han var inde på i sit notat, som fandt udtryk her. Han var blandt andet inde på spørgsmålet om vejledning og forespurgt, om han fik at vide, at der ikke var givet vejledning i forbindelse med, at man gav afslag, forklarede vidnet, at han ikke husker, om han allerede på dette tidspunkt om søndagen var så langt nede i det. Som han husker det, fik han beskrevet, at sagerne var blevet noteret. Han tror ikke, at han havde noget indtryk af, at der var blevet vejledt. Han startede meget tidligt med at stille disse bullets op om, hvorvidt man havde vejledt om det. Det kom ikke med. Han tror, at han opfattede det som om, at han stykkede noget generelt ind, som blev sat ind i rapporten efterhånden, som det passede. Igen fordi han ikke havde kendskab til sagen. Det syntes han heller ikke, han fik hen over weekenden, ud over det han kunne læse ud af notatets udvikling, hvor tingene blev udtrykt. Det var den vidensramme, han havde om, hvad der var foregået, og det var det, han byggede notatet på. De drøftede ikke afsnittene. De sad på deres kontorer og skrev nogle linjer på den bestilling, de havde fået. Han går ud fra, at Christian Lützen og Claes Nilas under inddragelse af de øvrige medarbejdere, som var med, lavede den syntese om, hvad der skulle stå, og hvilke af hans generelle bidrag der kunne bruges i forhold til det forløb, der havde været. Foreholdt at han her gav det generelle en konkret form og forespurgt, om han gik ud fra, at dem, der havde siddet med det, sorterede i det, forklarede vidnet, at det var naturligt for ham, at departementschefen og ministeren ikke satte ham til at skrive en redegørelse om det konkrete forløb, som han ikke kendte. Det var en skriveøvelse. De var under tidspres, og Christian Lützen spurgte ham, om han ikke kunne skrive om berostillelse, som han havde været inde over og koge det ned i begrundelsen.

Forespurgt om han ikke er enig i, at ” *Det blev af Integrationsministeriet overvejet, om ...* ” er en ret konkret udtalelse om, hvad man faktisk har overvejet,

forklarede vidnet, at det bygger helt tilbage til den allerførste mail på ekstraktens side 18105 (Mail af 25. februar 2011 kl. 10.40 fra Christian Lützen til Henrik Larsen) "... *Det blev samtidig besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, ...*" det var den helt grundlæggende præmis, han fik at vide. Derfor tror han ikke, at det var unaturligt for ham om søndagen at skrive, at det blev overvejet, om der skulle ske berostillelse. Foreholdt at næste sætning "... *Det blev vurderet, at der ikke var noget juridisk krav herom, og at det faktisk ville kunne være en fejl at berostille ansøgningerne ...*" og forespurgt om han kunne læse det ud af mailen, forklarede vidnet, at det kunne han ikke. Det kunne han kun skrive på baggrund af, at han på dette tidspunkt havde den opfattelse, at det var det, der var forløbet ud fra det, der var skrevet i det tidligere udkast. Forespurgt om han baserede det på det skriftlige materiale, han havde fået, forklarede vidnet, at sådan erindrings han det, men der kunne også have været nogle mundtlige drøftelser om det. Der var i hvert fald en drøftelse lørdag. Han sendte en mail søndag aften lidt efter kl. 23, og der er der igen nogle kommentarer til, hvad der blev tænkt i Indfødsretskontoret eller ej. De havde hen over weekenden haft en drøftelse af, hvem der tænkte hvad om berostillelse. Foreholdt "... *at den enkelte ansøger ved færdigbehandling af sagerne – også selvom dette måtte ende med et afslag – havde samme retsstilling som ved en eventuel berostillelse ...*" og forespurgt om det også byggede på det skriftlige materiale, at det var en faktor ved vurderingen, eller om der var nogen, der fortalte ham det, forklarede vidnet, at han ikke har nogen erindring om, at han fik det fortalt, så det må bero på, at han så notatets udvikling og tog de præmisser, der lå i notatet om, hvad der var foregået.

Foreholdt ekstraktens side 1336 (Sammenfatning) "- *Der var behov for gennem blandt andet undersøgelser af de øvrige nordiske landes praksis at udrede den juridiske tvivl om, hvilke betingelser, der skulle opstilles for at give indfødsret til denne gruppe af ansøgere. Kommentar [n4]: Koger vi ikke for meget suppe på hønen her. Var der så meget juridisk tvivl om betingelserne? – Det blev af integrationsministeriet overvejet, om der burde ske berostillelse af de konkrete ansøgninger. Det blev vurderet, at der ikke var noget juridisk krav herom, ... Kommentar [n5]: Vores overvejelser var vist ikke så detaljerede. Men det kan dorit eller kirsra be- eller afkræfte, men vi skal vel passe på med at opfinde overvejelser, som vi har gjort os. ... - En af de afgørende faktorer ved denne vurdering var, ... Kommentar [n6]: Som ovenfor – bør formuleres mere generelt – det var jo ikke helt sådan vi tænkte dengang.*" af kommissionens uds purger og forespurgt om han husker sin reaktion på det, forklarede vidnet, at der ligger en mail fra ham til Christian Lützen kl. 23.04. Forespurgt om han har noget supplement, som ikke kan læses direkte af mailen, forklarede vidnet, at som han svarede tidligere i relation til mailen, er det der, erindringssporet er. Det som Nanna Fischer, Kirsra Reinholt og Dorit

Hørlyck udtrykte, var noget, som de talte om tidligere den weekend: hvad tænkte man i Indfødsretskontoret, og hvad tænkte man på 4. sal. Dette var spørgsmålet om, hvor dybe overvejelserne i Indfødsretskontoret var. Han forstod det således, at det, de skrev, var ministerens redegørelse til Folketinget om, hvad ministeren tænkte og troede på dette tidspunkt, og at det var ministerens opfattelse og tanker om bero, som de reflekterede her, og ikke nødvendigvis, hvad medarbejderne i Indfødsretskontoret selv mente eller ikke mente, at de kunne huske, at de havde tænkt. Han havde en opfattelse af, at der tidligere i løbet af weekenden havde været en drøftelse af dette spørgsmål, og at det var blevet meldt ud, at det var de overvejelser, der skulle beskrives. Det var det, der skulle fremgå af ministerens redegørelse.

Forespurgt om han alligevel var blevet orienteret om, at ministeren havde været involveret i overvejelser af denne type, forklarede vidnet, at det, som Nanna Fischer påpegede her, har været nævnt på mødet tidligere i løbet af weekenden, og at han der fik at vide, at det ikke var opgaven at beskrive, hvad man havde tænkt blandt medarbejderne i Indfødsretskontoret, men hvad ministeren havde tænkt i sin ageren i sagen. Forespurgt hvordan koblingen var over til, at det skulle udtrykke, hvad ministeren mente om sagen, hvis han helt uafhængigt af konkret information om sagen havde skrevet afsnittene, forklarede vidnet, at det som Nanna Fischer udtrykte her, har han en erindring om, var drøftet tidligere, hvor det blev udtrykt, om de var så langt i tanker om det, men der var beskeden, at det var ministerens baggrund for beslutningen, som de skulle beskrive. Forespurgt om det var på mødet kl. 12 den 27. februar 2011, forklarede vidnet, at det foregik på et møde, som han må antage, enten var om lørdagen eller søndagen. Foreholdt at han i den skriftlige besvarelse til kommissionen skrev, at Claes Nilas sagde, at det skulle være guidelinen, at man havde besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer, men at det ikke var det, Nanna Fischer adresserede her. Dette bevægede sig på et mere generelt plan. I disse formuleringer er man et spadestik dybere nede, hvor Nanna Fischer gik direkte på og spurgte, om de gjorde sig tanker om dette. Det er ikke den samme sætning i det skriftlige svar, som Nanna Fischer reagerede på, hvorfor udspørgeren ikke forstår det skriftlige svar, forklarede vidnet, at som han husker det, var der lørdag eller søndag, hvor notatet tog form, og disse beskrivelser af, hvad der var tænkt og gjort, som var hans generelle bidrag, blev koblet ind, en drøftelse, hvor Nanna Fischer eller Kirsia Reinholt bemærkede, om det var det, de tænkte i kontoret. Da forstod han beskeden og det opdrag, de fik af Claes Nilas, som om, at det var ministerens redegørelse til Folketinget om, hvad der var tænkt på 4. sal på ministerens kontor i forbindelse med de beslutninger, hun havde truffet i sagen.

De havde på det tidspunkt Birthe Rønn Hornbech som minister, som selv var jurist. Det virkede ikke usandsynligt, at hun sagtens kunne have gjort sig nogle selvstændige tanker ud over, hvad hun fik præsenteret. De fik at vide, at det var rammen for det, de skrev. Forespurgt om det var i relation til disse afsnit, Claes Nilas sagde, at de var udtryk for ministerens tanker, forklarede vidnet, at hans referenceramme er mailen af 27. februar 2011 kl. 23.04 fra Henrik Larsen.

Forespurgt om han har en præcis erindring om mødet den 27. februar 2011, forklarede vidnet, at han ikke er sikker på, at mødet var den 27. februar 2011. Forespurgt om han har en konkret erindring om, at Claes Nilas til disse pinde adresserede det sådan, at det var udtryk for ministerens overvejelser, forklarede videt, at det, han genkalder sig i erindringen, er, at i diskussionen om, hvorvidt beslutningen om berostillelse var overvejet eller ikke overvejet nærmere, fik han den opfattelse, at det var der tænkt nærmere over, og at det var den nærmere omtanke, de beskrev. Forespurgt om det var i relation til netop disse afsnit, forklarede vidnet, at det var i relation til, hvilke overvejelser man havde gjort sig i forbindelse med, om man skulle berostille eller ej. Foreholdt at det ikke var det, han skrev i sit skriftlige svar (ekstraktens side 18088E), hvor han skrev, at Claes Nilas sagde: "... På mødet blev formuleringen "besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer...", der var i den ovennævnte mail af 25. februar 2011 kl. 10.40 fra Christian Lützen, af Claes Nilas forklaret sådan, at det var dette, der skulle beskrives, da det var en redegørelse fra ministeren til Folketinget om ministerens syn på sagen." men at den sætning, han nu hænger Claes Nilas' holdning op på, er en helt anden sætning. Det var en faktuel konstatering af, hvad man havde gjort, hvorimod de citerede udsagn fra ekstraktens side 1336 har noget at gøre med begrundelserne for det. Det er derfor udsøgeren er i tvivl om, hvad vidnets forklaring er, forklarede vidnet, at hans forklaring er den samme, at de på et tidspunkt inden søndag aften havde den samme diskussion eller de samme argumenter, og at der tidligere i forløbet var et sted, hvor Nanna Fischer eller Kirsia Reinholt gav udtryk for, om de også i kontoret var så langt nede i overvejelserne. Han forstod det, som Claes Nilas sagde, at det var ministeren. Det var det, de beskrev. Den forskellige opfattelse af, hvor langt nede i det man havde været, har, uanset at de sætninger ikke kunne være diskuteret tidligere, da de ikke var formuleret endnu, men det var det samme emne. Derfor mener han, det giver mening at koble det, han skrev, med det han siger nu, at man talte om det samme to forskellige gange. Den første gang det var oppe, hvor der blev stillet spørgsmål ved, om de var så langt nede i de formelle juridiske overvejelser om berostillelse. Da fik de, som han forstod det, at vide, at rammen for dette var, at det havde ministeren været



nede i. Det var det, de skrev om. Det var ikke afgørende for beskrivelsen, om den enkelte medarbejder i Indfødsretskontoret havde været nede i det.

Foreholdt at han siger ”at rammen for det var” og forespurgt, om han har en konkret erindring om, at det var de tre pinde, som Claes Nilas adresserede, eller om han sagde generelt, at rammen var den, at de skrev, hvad ministeren ..., forklarede vidnet, at hans erindring er, at rammen var, at Claes Nilas sagde, at ministeren havde været nede i overvejelserne om berostillelse. Foreholdt at han husker det som et generelt udsagn og ikke som en adressering af de tre pinde, forklarede vidnet, at de først kom ind og blev så konkrete på dette tidspunkt. Foreholdt at udspørgeren hørte forklaringen som om, at der nærmest forelå en parallel situation. Nanna Fischer kom med disse ting om eftermiddagen, og at det lød som om, at der var en parallel situation, hvor hun rejste spørgsmålene på et møde, forklarede vidnet, at som han husker det, havde spørgsmålet om, hvorvidt de beskrev det, som medarbejderne i Indfødsretskontoret havde gjort sig af tanker, eller hvad ministeren havde gjort sig af tanker ved beslutningen, været drøftet tidligere. Det var hans opfattelse, at det var rammen, at det, de skrev om på dette tidspunkt, var ministerens redegørelse til Folketinget, og at de skulle beskrive, at disse tanker havde været overvejet. Han er ret sikker på, at de ved den første diskussion ikke havde de tre pinde liggende, fordi de først kom senere. Hans erindring er, at det var et emne, en diskussion eller en drøftelse, der havde været tidligere, hvor det blev tilkendegivet, at de beskrev, at der havde været nøje overvejelser om dette, og ud fra hans almindelige kendskab til, hvordan arbejdet foregik, og hvad ministeren var nede i af juridiske detaljer, så var det på ingen måde noget, man hæftede sig ved ud over, at det havde ministeren selvfølgelig overvejet. Hun var jo selv jurist og havde en lang politisk og juridisk erfaring og satte sig ind i tingene og gjorde sig overvejelser. Det var ikke unormalt, at ministeren selv gjorde sig yderligere overvejelser. Det var ikke noget, han hæftede sig ved på dette tidspunkt.

Forespurgt af kommissionens formand om hvad Claes Nilas sagde om, hvad ministeren havde overvejet, forklarede vidnet, at der ikke på den måde var en nærmere gennemgang af det. Det er ikke, fordi han specifikt kan gengive, hvad Claes Nilas sagde. Spørgsmålet om, hvorvidt det var overvejet eller ej, om de overhovedet havde tænkt disse tanker, som Nanna Fischer var inde på, blev, som han hørte og forstod det, besvaret af Claes Nilas på den måde, at det havde ministeren tænkt. Forespurgt om Claes Nilas sagde, hvordan han vidste, at ministeren havde tænkt det, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Han gik ud fra, at det havde de drøftet eller skrevet sammen om. Ministeren skrev en del mails og havde møder med departementschefen. Det gik han ud fra var sket i det rum, de havde sammen. Det blev der ikke spurgt ind til. Hvis

departementschefen sagde, at det havde ministeren, så lagde man det til grund. Forespurgt om Claes Nilas ikke på dette tidspunkt nævnte et møde, som han havde med ministeren, Christian Lützen og Kim Lunding, hvor man drøftede det grundigt, forklarede vidnet, at det var meget operationelt. Det var ikke sådan, at de fik en lang redegørelse for det. De skulle levere et stort notat kort tid efter. Det var et møde, hvor opgaverne blev delt ud. Der var nogle spørgsmål til opgaverne. Man fik at vide, hvad rammen var, og så gik man i gang med at skrive.

Foreholdt at der er en mailkorrespondance, hvor Nanna Fischer, Kirsa Reinholt og Dorit Hørlyck alle skrev, at de ikke havde været inde i de overvejelser, hvor han sent om aftenen sendte en mail til Christian Lützen, hvor han skrev "*Men det har ministeren. ...*", hvilket han nu har forklaret, at han havde fået at vide af Claes Nilas og forespurgt om, hvad den næste sætning "*... I sit hoved. ...*" betyder, forklarede vidnet, at han går ud fra, at det betyder, at det havde ministeren tænkt over i sit hoved. Forespurgt om hvorfor han skrev det og foreholdt, at man kunne få den tanke, at det var udtryk for, at det var noget, hun ikke havde sagt, og at han vidste, at hun ikke havde sagt det, forklarede vidnet, at det tror han ikke. Det er svært præcist at sige, hvordan han skrev det. Det var søndag aften efter, at de havde arbejdet hele weekenden. Han tror, at det var, sådan har ministeren tænkt det, sådan var hendes opfattelse. Foreholdt at det er som om, at han vidste, at hun ikke havde drøftet det med nogen, når han skrev "*I sit hoved*", forklarede vidnet, at det måske var, fordi han havde hørt noget om, at der ikke var noget på skrift om det. Det kan være, at det gik på at sige, at det havde ministeren tænkt over uanset, at det ikke var skrevet ned. Måske var det det, han havde en viden om. Det kan han ikke udlede baglæns af dette. Han har bemærket, at det står i materialet, at der ikke var noget skriftligt om det. Det var søndag aften, og grunden til han sendte det, var for at afklare, om de skulle vende denne diskussion igen. Skulle han til at skrive forfra, eller havde han forstået det korrekt.

Forespurgt om der var nogen særlig grund til, at han ikke sendte mailen videre til Dorit Hørlyck, Nanna Fischer og Kirsa Reinholt, og om han havde en særlig viden om dette, som han delte med Christian Lützen, som de andre ikke måtte få kendskab til, forklarede vidnet, at det var Christian Lützen, der i vidnets optik var tovholder på det. Han afstemte derfor med ham, om han havde forstået rammen korrekt. Derfor skrev han til ham, om det ikke var sådan, det var. Det var for at sikre, at det, man havde leveret hele weekenden, også var det, der skulle leveres.

Foreholdt ekstraktens side 13418 (Mail af 27. februar 2011 kl. 23.08 fra Christian Lützen til Claes Nilas) og afhøringsekstraktens side 179 (Notat til Folketinget om behandlingen af ansøgning om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark af 27-02-2011 22:57:46) ”*Integrationsministeriet har også tidligere stået over for ...*” af kommissionens udspørger og forespurgt om det var ham, der arbejdede videre med afsnittet, forklarede vidnet, at han er i tvivl om, hvorvidt det var noget, han var involveret i. Han kan se, at de fik et notat ud kl. 15.22, hvor de skulle levere noget til kl. 20, og så var der en runde mere. Der kom nogle bemærkninger sent om aftenen. Han husker ikke, at han lavede nogle sproglige tilpasninger på dette tidspunkt. Foreholdt at det fra ekstraktens side 18045 ”*Spørgsmålet om berostillelse eller ej kan ikke besvares generelt og entydigt. ...*” blev til side 180 ”... *at man ud fra forholdene på tidspunktet, hvor spørgsmålet om berostillelse opstår, må se på en række gennemgående kriterier.*” og forespurgt, om det kunne være ham, der gav det et mere generelt tilsnit, forklarede vidnet, at det er svært at huske præcist, hvad man skrev hvornår, når der ikke er en mail, der siger, at han skrev det. Det er nærmest umuligt at skille det ene fra det andet, hvis man ikke har noget at sætte det i forhold til.

Foreholdt ekstraktens side 18062 (Mail af 1. marts 2011 kl. 10.07 fra Kim Lunding til Henrik Larsen og Christian Lützen) ”*Hmm Vi må hellere lige tale – kommer I ned til mig*”, hvor Kim Lunding havde fået forelagt udkastet til redegørelsen og forespurgt, om han husker det møde, forklarede vidnet, at han husker, at han mødtes med Kim Lunding, men han husker ikke, om det var sammen med Christian Lützen. Han kan sagtens huske, at Kim Lunding og han havde en samtale på det tidspunkt. Han husker, at Kim Lunding ikke var med de første dage, fordi han var på ferie. Som han husker det, talte han med Kim Lunding om de seneste dage, hvordan produktet var blevet til, hvem havde skrevet hvad, og hvor var de i processen. Det var et ”brush up” i forhold til det. Forespurgt om hvad Kim Lunding nærmere kom ind på, forklarede vidnet, at som han husker det, kom Kim Lunding ikke ind på meget. Det var mere ham, der forklarede, hvad de havde skrevet, og hvornår de mødtes. Han fik givet Kim Lunding en slags status af, hvad der var sket. Forespurgt om Kim Lunding kommenterede på indholdet, forklarede vidnet, at han ikke kan huske, om det var den 1. marts 2011, at der var nogle ting, han gerne ville have skrevet klarere, tydeligere eller kortere. Kim Lunding havde ikke været involveret i processen indtil nu, og han havde nogle bemærkninger til primært længden af det. Han havde indtryk af, at Kim Lunding havde nogle konkrete ting til dokumentet, som han gik i gang med. Kim Lunding havde behov for at vide, hvem der havde skrevet hvad. Forespurgt om Kim Lunding sagde noget om sin egen deltagelse i beslutningerne, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Det var en afrapportering, som han gav Kim Lunding. Forespurgt

om Kim Lunding sagde, at forløbet ikke svarede til hans erindring, eller "det forløb var jeg ikke med til" eller lignende, forklarede vidnet, at det ikke er hans erindring, at det var sådan en samtale, de havde. Det var mere et "brush up" til Kim Lunding om, hvad der var foregået, end det var en substansdrøftelse. Han ville ikke kunne drøfte substansen med Kim Lunding, fordi vidnet ikke kendte forløbet. Han har ikke nogen erindring om, at de drøftede substansen. Han havde indtryk af, at der var noget, som Kim Lunding ville have skrevet anderledes, men det var meget naturligt, at han ville sætte sit præg på det. Hans opfattelse af mødet var, at han forklarede Kim Lunding, hvad de havde lavet over weekenden, og hvor de var nu. Forespurgt om han kunne fornemme Kim Lundings holdning, om der var noget, han var utilfreds med, forklarede vidnet, at han kunne fornemme, at der var noget Kim Lunding ønskede at komme ind over. Forespurgt om Kim Lunding sagde noget nærmere, forklarede vidnet, at det husker han ikke præcist.

Foreholdt ekstraktens side 18064 (Mail af 2. marts 2011 kl. 4.48 fra Kim Lunding til Henrik Larsen, Nanna Fischer og Christian Lützen) og forespurgt om der var en særlig indfaldsvinkel, han kunne have givet udtryk for, forklarede vidnet, at Kim Lunding syntes, at udkastet var for langt. Forespurgt om der var noget om substansen eller hans egen rolle, forklarede vidnet, at det drøftede de ikke. Det var et forløb, som han ikke kendte til. Kim Lunding drøftede ikke med ham, hvad han måtte have haft af møder. Forespurgt om han senere hørte reaktioner fra Kim Lunding til indholdet eller Kim Lundings egen deltagelse i møder, forklarede vidnet, at det har han sikkert hørt forskellige ting om, men han kan ikke sige, at Kim Lunding den 3. marts 2011 sagde sådan og sådan. Der kunne være drøftet noget, og han kunne have siddet i møder og have overhørt det, men da han ikke havde nogen ramme at hænge det op på, var det ikke noget, han hæftede sig specielt ved. Han kendte ikke det forløb, der havde været, og vidste ikke, hvad de havde drøftet. Hvis der havde været kritik af noget, han selv havde lavet, ville man typisk huske det bedre. Han havde ikke nogen baggrundsviden om forløbet, som gjorde, at han hæftede sig specielt ved det. Han havde indtryk af, at Kim Lunding ville skrive nogle af afsnittene kortere og mere klassisk beskrivende i notatform, hvor de var i gang med at skrive et notat, der var mere redegørelsesagtig fra ministeren. Han tror, at der var en drøftelse af, om det skulle være en slags "samrådstalepapirsredegørelse" eller om det skulle være en mere kold og nøgternt juridisk beskrivelse af det. Han fornemmede, at der var en vis forskubbelse i, hvordan beskrivelsen skulle være. Kim Lunding ville have det kortere.

Forespurgt af kommissionens formand om Kim Lunding sagde noget, som kunne kaste lys over, hvorvidt han drøftede spørgsmålet om berostillelse med

Birthe Rønn Hornbech, forklarede vidnet, at han kan se af materialet, at der røg nogle afsnit ind og ud af versionerne. Han tror primært, at det var i forhold til det stilmæssige, at der var uenighed om, hvorvidt noget skulle med eller ikke med. Var det overflødigt eller fortalte de alle skridtene til bundlinjen. Han fornemmede ikke nogen uenighed om det faktuelle. Det handlede mere om, hvordan det skulle formuleres. Foreholdt at Kim Lunding kunne have givet udtryk for, at han havde deltaget i en drøftelse med ministeren, eller omvendt at han ikke vidste, hvad ministeren tænkte, fordi han ikke havde talt med hende om det, forklarede vidnet, at det erindrere han ikke, at de havde nogen drøftelse om.

Forespurgt af advokat Bjørn Høberg-Petersen om han har haft kontakt med Birthe Rønn Hornbech under processen, forklarede vidnet, at de møder, han deltog i om udarbejdelse af redegørelsen, var med Claes Nilas eller Christian Lützen som tovholder. Han erindrere ikke, at han i forbindelse med forløbet talte med Birthe Rønn Hornbech om sagen. Foreholdt at det var hendes redegørelse, men at hun ikke var med i processen, forklarede vidnet, at det ved han ikke, om hun var. Han gik ud fra, at hun var med. Forespurgt om hun var med i redaktionsprocessen, forklarede vidnet, at hun ikke var med, der hvor han deltog. Forespurgt om hvor oplyst han var om, hvordan den faktiske situation var på dette tidspunkt med hensyn til sagerne og deres behandling, forklarede vidnet, at det ved han ikke, om han kan svare præcist på. Han fik på det tidspunkt at vide, at man havde besluttet ikke at berostille sagerne, men at behandle dem. Som han forstod det, betød det, at der var nogen, der havde fået afslag på at få indfødsret. Forespurgt om han fik oplyst, at sagerne var berostillet, og at de havde været det siden 2008 på administrationens egen foranstaltning, forklarede vidnet, at han tror, at hans referenceramme var det, som han fik at vide den 25. februar 2011, at det var besluttet, at sagerne ikke skulle sættes i bero. Det var den beslutning, han forholdt sig til.

Foreholdt ekstraktens side 18140 (Mail af 27. februar 2011 kl. 23.04 fra Henrik Larsen til Christian Lützen) ”*Men det har ministeren. I sit hoved. End of story!*” og samme side (Mail af 27. februar 2011 kl. 23.06 fra Christian Lützen til Henrik Larsen) ”*JA*” og at det forudsatte en viden om et grundlæggende scenarie, som var, at der lå en bunke sager, som var berostillede, og at spørgsmålet var, om man skulle tage de berostillede sager og afgøre dem sammen med de nye sager og forespurgt, om det var en problemstilling, som blev belyst for ham, forklarede vidnet, at hans beskrivelse af dette byggede på den viden, han havde søndag aften. Den hænger han alene op på, at der var en drøftelse af, hvorvidt det var overvejet i detaljer, om man skulle berostille. Forespurgt om det blev drøftet, om den overvejelse skete på baggrund af en aktuel bero-

stillelse eller en aktuel sagsbehandling, forklarede vidnet, at han ikke mener, at de havde en nærmere gennemgang af forløbet. Han har ikke drøftet det med ministeren, så han ved ikke, hvad hun tænkte. Han kunne også i mailen have skrevet: ”Men er det ikke det, ministeren har tænkt? End of story!” Det havde været den samme formulering. Det, han havde brug for fra Christian Lützen, var at få bekræftet, at han havde forstået sin opgave korrekt, mere end det byggede på, at han havde en viden ud over, hvad han fik at vide samme dag eller tidligere, hvor de drøftede dette. Da diskuterede de ikke, om der var sager, der var berostillet før eller efter. Han har ikke nogen viden om, at der var to beslutninger.” [9. december 2013, side 1250-1276]

Kim Lunding har foreholdt, at Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at ”... Det var først i mailen af 3. eller 4. marts 2011, at det gik op for hende, at Folketinget ikke blev orienteret i 2008. Hun spurgte Kim Lunding i forbindelse med redegørelsen, hvad det var for noget, om sagen ikke havde været i Folketinget, hvor han svarede, at den ikke havde været i Folketinget. Det var der, det gik op for hende. ...” og forespurgt, om det kunne være sket, forklaret, at

”det fremgår af det udkast til redegørelse, som hun fik med hjem. Det er vel det nærmeste, han kan sige om det. Foreholdt at Birthe Rønn Hornbech har forklaret, at hun spurgte ham om det i forbindelse med redegørelsen, forklarede vidnet, at det har han ingen erindring om. Havde hun spurgt ham, og han svarede nej, lyder det meget sandsynligt også efter redegørelsen. Forespurgt om han i forbindelse med den interne redegørelse er blevet konfronteret med det, forklarede vidnet, at han kom fra ferie den 1. marts 2011. Den 2. marts 2011 var han på arbejde, hvor der var et meget hektisk forløb, fordi arbejdet med redegørelsen til statsministeren var i gang. Det var et meget komprimeret forløb. [22. maj 2013, side 1006]

Foreholdt at der var et efterspil, hvor statsministeren bestilte en redegørelse, som kom den 7. marts 2011, og forespurgt, i hvilket omfang han var involveret i udarbejdelsen af redegørelsen, forklarede vidnet, at da han kom tilbage fra ferie, var arbejdet med redegørelsen til statsministeren gået i gang. Forespurgt om arbejdet ikke var gået i gang, før han tog på ferie, forklarede vidnet, at det var det ikke. Det, han oplevede, da han kom tilbage, var, at ministersekretæren var tovholderen på redegørelsen, og en del medarbejdere i ministeriet blev inddraget til at skrive på redegørelsen. Hans oplevelse var, at departementschefen skrev konklusionerne i sagen, men flere medarbejdere blev inddraget i formuleringen af dette. Nanna Fischer og en kontorchef på udlændingeområdet blev inddraget. Forespurgt om hvad det ville sige at være tovholder, om det betød, at man indkaldte bidrag og flettede dem ind i redegørelsen, eller om

ministersekretæren selv skrev på det, forklarede vidnet, at han kan konstatere, at Christian Lützen skrev noget selv, men det var også et spørgsmål om at stykke tingene sammen, så det fik en ordentlig form i forhold til de krav, der vel var opstillet af Statsministeriet. Forespurgt om det var departementschefen, der skrev konklusionerne, forklarede vidnet, at der på et tidspunkt kom et udkast til et sæt konklusioner, som skulle inddrages i arbejdet. Foreholdt at Claes Nilas er blevet beskrevet mere som en generalist end som en person, der var specialist på dette område og forespurgt om, hvordan han opfattede Claes Nilas, forklarede vidnet, at han tror, at man ikke kunne være generalist på dette område, som havde fældet mange regeringer. Han tror, at man var tvunget til at ”holde sig nede i maskinrummet”. De havde nogle processer, som indebar, at selv folketingsudtalelser i konkrete sager blev godkendt på øverste niveau. Man havde fingrene nede i maskinen hele vejen. Forespurgt om ”man” også var Claes Nilas, forklarede vidnet, at det også var departementschefen. Forespurgt om hvad hans medvirken til redegørelsen bestod i, forklarede vidnet, at det gik meget hurtigt. Hans erindring er, at han først og fremmest blev forelagt afsnit, som han rettede i et eller andet omfang. Han deltog i to eller tre møder, der blev holdt fra den 2. til den 7. marts 2011, med andre ministerier. [29. maj 2013, side 1057-1058]

Foreholdt at ministeren på et tidspunkt blev indskrevet som beslutningstager i forskellige beslutninger, og at Justitsministeriet gav det råd, at man nok hellere måtte prøve at lade være med at udtrykke sig alt for firkantet og skrive ”ministeriet” i stedet for ”ministeren”, forklarede vidnet, at han var med til to møder med Michael Lunn. Hans erindring om den bemærkning er, at den var af mere redaktionel karakter. Ministeren tegnede ministeriet, ergo var det ministeriet. Foreholdt at Christian Kettel Thomsen har forklaret, at det var Michael Lunns opfattelse, at man ikke skulle foregribe en ansvarsplacering i en redegørelse af den karakter, fordi det var et meget hektisk og kort forløb, hvor de ikke havde mulighed for at trænge meget længere ned i det end det, man kunne høre fra de embedsmænd, der kunne bidrage til sagen og de dokumenter, man kunne få frem, forklarede vidnet, at hans erindring er, at den redegørelse, der skulle afleveres til statsministeren, skulle sætte punktum for det forløb. Det er det eneste, han kan sige til det. Forespurgt om han benyttede lejligheden til at sige, hvad der var intentionen med mavebæltet, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. [22. maj 2013, side 1013-1014]

Foreholdt ekstraktens side 2558 (Redegørelse til statsministeren om Integrationsministeriets behandling af ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark) ”*Indfødsretskontoret blev i februar 2008 opmærksom på, at ansøgninger om dansk indfødsret ved naturalisation fra statsløse personer født*

*i Danmark i en længere periode i et vist omfang var blevet behandlet efter de almindelige betingelser for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse. Denne konstatering kom som en overraskelse for kontorets ledelse og gav anledning til tvivl om, hvorvidt man var tilstrækkeligt opmærksom på FN's konvention om begrænsning af statsløshed, og efter hvilke betingelser sager af denne karakter burde behandles. Med henblik på at udarbejde en ministerforelæggelse herom undersøgte Indfødsretskontoret også mere generelt, om kontoret efterlevede de øvrige internationale forpligtelser, som er gældende for statsløse personer. Indfødsretskontoret blev i den forbindelse opmærksom på, at kontoret også havde meddelt afslag til personer omfattet af FN's Børnekonvention, ... I august 2008 var det juridiske arbejde med udredningen af sagen så langt, at sagen kunne forelægges for integrationsministeren.”, men det var ikke med i mavebælterne i august 2008. Det kom først med i mavebælterne i januar, februar og november 2009 og forespurgt, om det i dag er hans opfattelse, at det er dækkende, forklarede vidnet, at der står, at man i kontoret blev opmærksom på, at man havde givet nogle afslag. Det kan vel sagtens være tilfældet. Han kan ikke komme det nærmere. Foreholdt samme dokument side 2562 ”Når Integrationsministeriet først nu anlægger denne vurdering af sagen og kommer med denne undskyldning, er det naturligvis, fordi ministeriet i august 2008 og februar 2009 så at sige så sagen forfra – i lyset af en årelang administrativ praksis og oplysninger om en forskelligartet nordisk praksis.” og forespurgt om det med en årelang praksis også gjaldt for børnekonventionen, forklarede vidnet, at det har han ikke tænkt på. Dette var konklusioner, som var skrevet af departementschefen, men hvis man tager afsnittet oven over ”... Der er grund til at undskylde for denne fejlvurdering i forhold til de konkrete statsløse personer, der dermed i visse tilfælde – afhængig af den almindelige cyklus for fremsættelse af lovforslag om indfødsret – har måttet vente i over et år på at få deres statsborgerskab.”, så var det vel i forhold til alle de personer, det drejer sig om. [29. maj 2013, side 1064]*

Foreholdt at udkastene til redegørelsen til statsministeren på et tidspunkt indeholdt et afsnit med ombudsmanden, forklarede vidnet, at han havde nogle bemærkninger til redegørelsen. Det gjorde han opmærksom på, straks han kom hjem fra ferie. Foreholdt at det omkring 11. eller 12. udkast kom ind, at Folketingets Ombudsmand også følger disse sager, og at afsnittet derefter er med i nogle få udkast, hvorefter omtalen af Folketingets Ombudsmand glider ud, forklarede vidnet, at han med det samme, da han så et udkast til redegørelsen, sagde, at han havde nogle bemærkninger til det. Han syntes for det første, at den måde, som Indfødsretskontoret blev beskrevet på som fuldstændig løserevet fra resten af ministeriet, ikke passede. Det var meget klart for ham, at der var de to spor. Der var det konkrete sagsbehandlingsspor i forhold til Indfødsretsudvalget. Alt andet foregik på ministerens ansvar. Indfødsretskontoret deltog



heller ikke i samråd, uden ministeren var med, Indfødsretskontoret svarede ikke på Folketingsspørgsmål, uden ministeren skrev under, og Indfødsretskontoret deltog ikke i behandlingen af folketingsforslag. Det gjorde ministeren. Han havde også den bemærkning til afsnittene om overvejelserne om beredelse, at hans erindring i 2011 var, at de ikke havde været så dybt nede i sådanne overvejelser omkring det. Det havde han ikke været med til. Derfor var hans bemærkninger, at det kunne de ikke holde til at skrive. Foreholdt at der er en mail fra ham, hvor han skriver til Claes Nilas, at disse afsnit er svære, fordi der ikke var dokumentation for det, forklarede vidnet, at han skrev det, da han så det straks efter at være kommet tilbage fra ferie. Forespurgt om han ved, hvorfor det med ombudsmanden gik ud, forklarede vidnet, at han havde nogle genvendigheder ved at pege på, at de havde været gennem sådanne dybe overvejelser på det tidspunkt, fordi det havde de ikke. Forespurgt om Claes Nilas på noget tidspunkt orienterede ham om indholdet af mødet, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke.” [22. maj 2013, side 1011-1012]

Christian Lützen har foreholdt mail af 1. marts 2011 fra Kim Lunding ”Kære christian Som sagt så er papiret efter min opfattelse mangelfuldt og risikabelt, herunder med en lomme filosofisk udgave ang det statsretlige og kontorets rolle ift FT. Men også mange andre forhold, som åbner for flere spm end svar” forklaret, at

”han ikke kan huske diskussionen, og om lomme filosofien eventuelt blev ryddet ud. De havde et koncentreret forløb vedrørende udarbejdelsen af notatet. De arbejdede døgnet rundt for at nå den deadline, der var. Der blev givetvis sendt ganske mange mails også af opklarende karakter. Hans funktion i den sammenhæng var at holde styr på det hovedpapir, der skulle skrives. Han havde en sekretariatsfunktion. Han ved ikke, om det var det tidligere foreholdte afsnit i redegørelsen, som Kim Lunding henviste til i mailen. Han har ikke noget bud på, hvem der har ansvaret for de sager, der passerer gennem Indfødsretsudvalget. Afsnittet i redegørelsen er fra en uges tid efter Kims mail. Han ser det som en beskrivelse af, hvad Indfødsretskontorets arbejdsmetode var. Indfødsretskontoret havde en anden relation til Folketinget end andre kontorer i ministeriet, fordi kontorchefen selvstændigt deltog i møder og havde kontakt til folketingsmedlemmer. Det var normalt ministeren, der havde den kontakt. Han læser umiddelbart ikke afsnittet i redegørelsen på den måde, at det er skrevet for at dreje ansvaret væk fra ministeren. Han har ingen erindring om drøftelser om formålet med afsnittet. [24. april 2013, side 742-743]

Foreholdt ekstraktens side 1106 (Mail af 25. februar 2011 fra Christian Lützen til Dorit Hørlyck, Nanna Fischer og Henrik Larsen) ”*Kære alle tre Dorit har skrevet et glimrende notat. Jeg har ændret en smule på strukturen og skrevet lidt*

på det. Der er flere udeståender – og også visse inkonsekvenser mest i sammenfatningen. Men det er sent.” og side 1127 (Notat til Folketinget om behandlingen af ansøgning om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark af 25. februar 2011) ”*Beslutningen om at fortsætte sagsbehandlingen blev taget ud fra den betragtning, at der var behov for at fortsætte undersøgelserne af de øvrige nordiske landes praksis, og at der ikke var et overblik over, hvornår de rejste spørgsmål ville kunne afklares. Endvidere var der behov for at foretage en nærmere juridisk vurdering af. Der var endvidere en juridisk tvivl af, Der var endvidere en juridisk tvivl om, hvilke betingelser man kunne opstille med henblik på at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i overensstemmelse med konventionerne. Det blev endvidere vurderet, hvor indgribende afgørelsen om at fortsætte sagsbehandlingen ville være. ... Kommentar [n8]: Vurderede i det? Hvis ikke, så skriv det ikke.*” at det gled ud, og at hvis man gennemgår samtlige udkast, kan man se, at det med ombudsmanden og Metock-sagen kom ind udkast for udkast og forespurgt om, hvordan det blev til, og om han ville have skrevet det ind, hvis ikke han havde den mødeerindring, som han har forklaret om, forklarede vidnet, at han synes, at det er et meget svært spørgsmål at svare klart på. Hele dette udrednings- og redegørelsesforløb var ”en enormt koncentreret ud af kroppen oplevelse” med ufatteligt mange spørgsmål frem og tilbage, og hans rolle var at være en slags sekretær på arbejdet. Han har ikke nogen erindring om, at han i 2011 skulle have gjort sig meget selvstændige overvejelser omkring det ene og det andet. Han kan huske, at han har spurgt ind til ting og sager, hvor han syntes, at der var tvivl om, hvordan det hang sammen med noget andet, men det var som led i en almindelig sekretariatsfunktion. Han kan i øvrigt heller ikke huske de forskellige spørgsmål.

Foreholdt ekstraktens side 1292 (Mail af 27. februar 2011 fra Claes Nilas til Christian Lützen, Henrik Larsen og Nanna Fischer) ”*Kørt den igennem med lidt sproglige ændringer til følge.*” og side 1304 (Notat til Folketinget om behandlingen af ansøgning om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark af 27. februar 2011) ”*Ministeriets sagsbehandling er i øvrigt løbende under kontrol fra blandt andet Folketingets Ombudsmand, ...*” og at det først var her i det 11. udkast, efter at Claes Nilas havde arbejdet med notatet, at der kom noget ind om ombudsmanden, forklarede vidnet, at han kan sige, at denne proces var et forsøg på at sammenstykke erindringer, der skulle ende med en redegørelse. Det begyndte et eller andet sted, og så landede man et andet sted efterhånden, som man fik arbejdet sig ind i sagen. Det, synes han, ikke er så usædvanligt. Han kan ikke huske Nanna Fischers spørgsmål, og han husker heller ikke, at han på dette tidspunkt skulle have tænkt, at det ikke var rigtigt. Foreholdt at spørgsmålet var, hvorfor han ikke reflekterede den mødeerindring med det samme, forklarede vidnet, at det tør han ikke sige. Foreholdt at afsnittet om

ombudsmanden eksisterede i relativ kort tid, inden det gled ud af udkastet, og at selve nævnelser af ombudsmanden forsvandt fuldstændig i redegørelsen og forespurgt, om det er noget, han har nogen erindring om, forklarede vidnet, at det husker han ikke noget om. [22. maj 2013, side 981-982]

Foreholdt ekstraktens side 18105 (Mail af 25. februar 2011 kl. 10.40 fra Christian Lützen til Henrik Larsen) og forespurgt om, hvorfor Henrik Larsen skulle inddrages i arbejdet, forklarede vidnet, at de havde et forløb fra januar 2011, hvor ministeren var ophidset over, at der ikke var vejledt året før, og hvor Nanna Fischer blev sat til at skrive en undersøgelse, som havde noget bagudrettet og især noget fremadrettet i forhold til, hvordan man skulle vejlede. Den 25. februar 2011 var cirka en uge efter, at Politiken havde bragt et interview med ministeren, og efter at hele forløbet var afdækket hos Nanna Fischer om, hvad man gjorde fremadrettet. Foreholdt at det operationelle afsæt for det var, at statsministeren havde bedt om en redegørelse, hvorefter de gik i gang. Dorit Hørlyck havde lavet et første udkast, som vidnet gik i gang med som tovholder, hvorefter Niels Henrik Larsen blev inddraget den 25. februar 2011, forklarede vidnet, at på det tidspunkt var man gået over i anden fase, som handlede om at skrive redegørelsen til statsministeren. Forespurgt om han erindrer, hvorfor Niels Henrik Larsen skulle på banen, når han ikke havde noget med sagen at gøre, forklarede vidnet, at han tror, at det var, fordi det var et meget kort forløb, hvor man skulle skrive en redegørelse til statsministeren. Det tog de meget alvorligt. Det skulle være konkret, korrekt og præcist. I det hektiske forløb, der var, var der behov for at kigge ud over organisationen, hvor der var mange dygtige jurister, og få trukket folk ind, der kunne hjælpe med skriveprocessen. Det var nærliggende at tage fat i Niels Henrik Larsen, fordi han var kontorchef og en dygtig jurist, som givetvis kunne bidrage. Forespurgt om det var en idé, Claes Nilas kom på, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Når han kigger på det nu, virker det helt oplagt, men han husker ikke, hvordan drøftelsen var om hvem og hvorledes. Forespurgt om tilgangen var den, at der manglede noget i sagen, forklarede vidnet, at det, der manglede, var hænder. Det er rigeligt dokumenteret i sagen, at der blev arbejdet 22 timer i døgnet i disse uger. Der manglede simpelthen hænder, der kunne skrive. Foreholdt *”Der er behov for et mere juridisk afsnit om det forhold, at det bliver besluttet at fortsætte sagsbehandlingen efter den gældende praksis – og altså også fortsat træffe afgørelser – og hvorfor man ikke berosatte sagerne Det juridiske afsnit skal sættes ind i et samlet notat Overvejelse af praksisændring: - Berosættelse, nej - I tvivl - Ej klar over hvor lang tid det ville tage - sagen skulle op på et møde - Ti”* og forespurgt, hvad ”Ti” betød, forklarede vidnet, at det ved han ikke. Foreholdt at der stod, at der var behov for et mere juridisk afsnit og forespurgt om, hvorfor man ikke tog udgangspunkt i den drøftelse, der havde været om

Metock og ombudsmanden, forklarede vidnet, at han nødig vil kloge sig på den del af det. Det, han kan sige om det, som er relevant, er, at det foregik under et helt uhyrligt tidspres, og man skulle nå frem til en redegørelse, som skulle afleveres til statsministeren, som skulle indeholde et korrekt faktum, en gennemgang af noget jus, og når det skulle afleveres der, vidste man godt som embedsmand, at det var i en kontekst af et eller andet. Det var bagtæppet for den øvelse. Arbejdsmetoden var, at man skrev sig ind på sagen. Det skulle der ikke ligge noget i. Det var 2011, og der var noget jura, man kunne overveje, og der var noget faktisk, som man skulle skrive sig igennem, når man skulle aflevere noget, som skulle være korrekt. Derfor bærer hele øvelsen præg af, at man havde fat i Poul Andersen og Wienerkonventionen og så bevægede sig ind, således at det kunne blive til en redegørelse, som man kunne være bekendt at aflevere. Foreholdt at det ligner en opgaveformulering til Niels Henrik Larsen og forespurgt, om han drøftede med Claes Nilas på dette tidspunkt, hvad Niels Henrik Larsen skulle sættes i gang med, forklarede vidnet, at det har han givetvis gjort. Hans egen rolle var at være tovholder og samle trådene i denne kæmpe proces, som i øvrigt kørte sideløbende med, at ministeren ville have vejledning og sådan noget ud. Han kan snildt huske, at der var bestillingssedler også fra Claes Nilas om, hvad sagde den om det og så videre. Der var en hel masse ting, der skulle undersøges og tages ind med henblik på at foretage den proces, der skulle føre frem til redegørelsen. Forespurgt om hvorfor der ikke er en refleksion, der tager afsæt i den drøftelse om berostillelse, der havde fundet sted i forbindelse med Metock og ombudsmanden, forklarede vidnet, at han ikke skal kloge sig på det retrospektivt, men det ligner en bestilling på et juridisk notat. Forespurgt hvem andre end koncipisten der kan kloge sig på det, forklarede vidnet, at der står, at der var behov for noget juridisk om det forhold, at det blev besluttet at fortsætte sagsbehandlingen efter den gældende praksis. Foreholdt at det afsnit og pindene er meget generelle og minder meget om det, der står længere oppe i mailens femte afsnit *”Svarene fra de nordiske lande viste, at der syntes at være en noget uensartet praksis for gennemførelse af konventionerne. I fortsættelse af dette blev det i februar 2009 besluttet, at ministeren skulle drøfte sagen med sine nordiske kolleger på et nordisk ministermøde den 24.-26. juni 2009. Det blev samtidig besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer, ...”* som stammer fra Dorit Hørlycks første udkast til redegørelse og forespurgt om, hvorfor den drøftelse, som han har en erindring om fandt sted, om Metock og ombudsmanden omkring berostillelse, ikke er reflekteret, forklarede vidnet, at det er meget vanskeligt at gå tilbage til den 25. februar 2011 og gøre sig store overvejelser om, hvad han tænkte i forhold til forhistorien, da han skrev mailen. Det kan han ikke redegøre for. Foreholdt at det indikeres, at man den 25. februar 2011 skrev op mod, at Claes Nilas skulle

til møde i Statsministeriet og forespurgt, om han husker noget om det møde, og hvad det var, Claes Nilas skulle være klædt på til, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Forespurgt om man fortalte Niels Henrik Larsen, at der fandt en drøftelse sted med ministeren om, hvordan man skulle forholde sig til berostillelsspørgsmålet, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Forespurgt om han husker, om der blev redegjort for det møde over for Niels Henrik Larsen, forklarede vidnet, at det ikke siger ham noget.

Foreholdt ekstraktens side 18125 (Mail af 25. februar 2011 kl. 16:10 fra Henrik Larsen til Christian Lützen) ”• *Havde myndigheden en god grund til at vente med at træffe afgørelse, og er en berostillelse indgribende/ikke indgribende for den enkelte?* • *Var det overvejende sandsynligt, at man ville nå til en ny praksis, hvor sagerne ville få et andet udfald?* • *Hvor hurtigt ville man kunne have det afklaret?* • *Hvor byrdefuldt ville det være at træffe afgørelse “på det foreliggende grundlag”? Kan der senere repareres, evt. ydes erstatning?”* og forespurgt om svarene gav ham anledning til at overveje, om Niels Henrik Larsen skulle have flere konkrete oplysninger om sagen for eksempel om, hvad ministeren havde været involveret i, hvordan beslutningerne blev truffet og om de mavebølter, som vidnet selv havde været med til at producere, forklarede vidnet, at det mener han ikke, at han havde overvejelser om dengang. Han mener i øvrigt heller ikke, når han kigger på det med Claus Haagens udtalelser og alt muligt, at han ”bogede den” eller læste op på det, der stod i mailen, eller gjorde sig overvejelser om det forvaltningsretlige. Foreholdt at Niels Henrik Larsen har forklaret, at han stort set ikke fik konkrete oplysninger og forespurgt, om det var et bevidst valg, at Niels Henrik Larsen ikke skulle sættes mere ind i sagens omstændigheder, end han blev, og at der er flere steder, hvor Niels Henrik Larsen efterlyser flere oplysninger, forklarede vidnet, at udspørgeren må fortælle, hvor det står. Foreholdt at det er et generelt spørgsmål, om han og Claes Nilas var enige om, at Niels Henrik Larsen ikke skulle have noget at vide om sagens indhold, forklarede vidnet, at dette forløb kørte ufatteligt koncentreret i en kontekst, hvor der var fuld knald på. Der var fire eller fem mennesker, der kunne levere til den redegørelse, som skulle afleveres til statsministeren. Fristen for redegørelsen blev skubbet hele tiden. Han gjorde sig på ingen måde nogen overvejelser om det taktisk kloge i at inddrage nogen i mere eller mindre dele af sagen. Det var et arbejde, der skulle leveres. Det var en arbejdsopgave som alt andet. Man begyndte udefra og skrev sig igennem det. Man læste i gamle papirer både på faktum og jus. Så nåede man frem til en redegørelse, som man gjorde så korrekt som overhovedet muligt. Det skulle trods alt afleveres til statsministeren, og redegørelsen kunne have en konsekvens. Det var processen i det. Der var ikke store overvejelser om, hvad man sagde for et år siden i forhold til, hvordan det passer ind nu. Foreholdt at det virker som et papir, der blev arbejdet ufatteligt

meget med, og at der er en diskrepans mellem udsagnet om, at der ikke blev gjort store overvejelser og den måde, det blev bearbejdet på, forklarede vidnet, at han synes, at der er meget stor forskel på at gøre sig overvejelser om, hvorvidt det taktisk er klogt at inddrage nogen, og så det forhold, at man skrev sig ind på sagen. Man udfordrede hele tiden hinanden. Det kan man se gennem hele sagen. Der er også masser af mails, hvor han stiller spørgsmål om, hvordan det hang sammen. Det var en dynamisk proces. Det ser måske ikke så kønt ud, når man bladrer i det nu, men det væsentlige var at nå frem til en redegørelse, som var så korrekt, som den overhovedet kunne være, og som skulle afleveres til den deadline, der var sat i Statsministeriet.

Foreholdt ekstraktens side 18031 (Mail af 26. februar 2011 kl. 10:12 fra Henrik Larsen til Christian Lützen) ”*Hermed bidrag til nyt afsnit 5.2, der måske er for langt, men så kan du jo klippe. Det følger meget linien fra notatet til CNI i går, idet det bemærkes, at den særlige statsretlige-forvaltningsretlige vinkel Ikke er berørt, da den ikke synes central for behandlingen af netop denne type sager.*” og at Niels Henrik Larsen stillede nogle spørgsmål om, hvorvidt Indfødsretskontoret vejledte ansøgerne og forespurgt, om han havde drøftelser med Niels Henrik Larsen om vejledning, forklarede vidnet, at det husker han ikke noget om. Foreholdt ekstraktens side 18032 – 18033 (5.2. Sagsbehandling), som i vidt omfang bygger på Niels Henrik Larsens teoretiske overvejelser i de tidligere papirer og side 18034 (Mail af 26. februar 2011 kl. 10:42 fra Christian Lützen til Henrik Larsen) ”*Vil du prøve at se på den i denne udgave. Kan man undlade at skrive det med gult markerede ? Alternativt skrive det meget kort og præcist ift sagen og ikke som en hypotetisk overvejelse.*” og at han efterlyser noget mere konkret relateret til sagen og forespurgt, om det var udtryk for, at han var ved at give Niels Henrik Larsen yderligere oplysninger, forklarede vidnet, at han tror, at det, han efterspurgt i mailen, er, at et meget langt generelt afsnit, som man kunne spørge, hvorfor statsministeren skulle læse, blev skåret til, så det passede i formatet. Foreholdt ekstraktens side 18035 (4.2. Sagsbehandling) ”*[Når man nu valgte ikke generelt at berostille sagerne, var det næste relevante spørgsmål, om man så burde undlade at træffe endelig afgørelse, hvis man under sagsbehandlingen nåede frem til, at der ikke kunne gives indfødsret efter de almindelige regler. Ved et sådant spørgsmål bør man mere overordnet tage den enkelte ansøgnings sags konkrete karakter og omfanget samt karakteren af den retlige usikkerhed, der måtte foreligge, i betragtning. ...]*” som han foreslog udtaget eller omformuleret, forklarede vidnet, at det skulle være mere kort og præcist. Forespurgt om hvorfor det var netop disse afsnit, han reagerede på, forklarede vidnet, at han ikke ved det, men det, han efterlyste, var, at det blev skrevet kortere og mere præcist. Foreholdt at det gjorde Niels Henrik Larsen også, men at det heller ikke kom med i redegørelsen og forespurgt, om han erindrer, om der var noget i substan-

sen, der gjorde, at han i forhold til sagens virkelighed måske ikke var så glad for afsnittet, forklarede vidnet, at det var der ikke. Foreholdt at det stort set forfølger det spor, at man måtte kigge på den enkelte sag og se, hvordan det forholdt sig for denne ansøger og forespurgt, om det kunne være, at det skulle ud eller skrives om, fordi det ikke havde fundet sted, forklarede vidnet, at det kan han ikke forestille sig. Som han prøvede at forklare før, skulle man ikke få det til at ende et eller andet sted. Det var en reduktionsøvelse i forhold til det, at man skulle aflevere en redegørelse, der skulle være korrekt og præcis.

Foreholdt ekstraktens side 15888 (Mailkorrespondance af 26. februar 2011 mellem Christian Lützen og Claes Nilas) og forespurgt, om han husker mødet, forklarede vidnet, at han husker mødet om søndagen. Forespurgt om han har nogen erindring om, hvad der blev drøftet i relation til udkastene, forklarede vidnet, at han ikke husker præcist, hvad der blev drøftet. Han kan huske, at Thomas Bille, som var deres pressechef, deltog i mødet, selvom han ikke var involveret i sagen. De gennemgik de forskellige papirer og talte om det. I denne fase var det noget med at spørge ind til, hvor langt tilbage i tiden kontoret havde været klar over det, og at der lå et mavebælte, hvordan kunne det være og så videre. Som han husker mødet, var det en snak om, hvad der lå på bordet af papirer, og hvordan det passede ind. Da de var tilbage i tid i 2008 og 2009, var det ikke et højspændt dramatisk forløb, som det var blevet. Derfor blev papirer, som ikke var blevet læst før, læst.

Foreholdt ekstraktens side 18043 (Mail af 27. februar 2011 kl. 10:12 fra Christian Lützen til Henrik Larsen) ”*Kan du også under sammenfatningen på side 18 – BEGRUNDELSE – begrunde ej-berosættelsesbeslutningen kort og præcist og så sende retur til mig. Tak.*” og side 18045 (4.2. Sagsbehandling) ”*Spørgsmålet om berostillelse eller ej kan ikke besvares generelt og entydigt. Ministeriet er af den opfattelse, at spørgsmålet om berostillelse af sager må afgøres efter en konkret vurdering af de omstændigheder, der foreligger, herunder hvor indgribende henholdsvis en berostillelse eller en færdigbehandling af sagerne vil være for borgerne set i forhold til en vurdering af omfanget af og karakteren af den retlige usikkerhed og forventningen om, hvornår den usikkerhed vil blive afklaret.*” og forespurgt om det kunne være dette udkast, man sad med til mødet den 27. februar 2011 kl. 12, forklarede vidnet, at det tør han ikke sige. Der var ret mange udkast. Foreholdt at hvis det blev forudsat, at det var dette afsnit, der forelå til mødet kl. 12 og forespurgt, om han har nogen konkret erindring om, hvad man drøftede i relation til berostillelse, eller om man drøftede noget i relation til berostillelse, forklarede vidnet, at det har han ikke nogen erindring om. Forespurgt om de temaer, som han huskede var blevet drøftet med ministeren, gav ham anledning til fremkomme med bemærkninger om dem, forklarede vidnet, at det

husker han ikke. Foreholdt samme dokument ”*Integrationsministeriet har også tidligere stået over for at tage stilling til berostillelse af sager i andre komplekse juridiske situationer. Som eksempel herpå kan nævnes behandlingen af konkrete sager om opholdstilladelse under Mohammed-krisen i 2006 samt behandlingen af sager om ophold i Danmark i henhold til EU-retten i forbindelse med Metock-sagen i 2008.*” og at det ikke er konkret relateret til drøftelsen, som han husker fandt sted med ministeren og forespurgt, om der ikke var anledning til at adressere spørgsmålet, forklarede vidnet, at han ikke husker, hvordan det blev vendt. Det vil han meget nødtigt kloge sig på eller gisne om. Han har forklaret, hvordan hans erindring er om, hvad der skete i 2008 og 2009, og så var der et forløb i 2011. Foreholdt at der spørges til hans erindring fra møderne i 2008 og 2009 og forespurgt, om der ikke på mødet den 27. februar 2011 var en anledning til at koble denne erindring til det, der skulle forklares i redegørelsen om berostillelsesbeslutningen, spurgte vidnet udspergeren, om han mente, at de i forhold til beslutningen om ikke at berostille sagerne skulle have skrevet i redegørelsen, ”at så sagde ministeren sådan, og så sagde Kim Lunding sådan?” Foreholdt at man i redegørelsen kunne have redegjort for, hvordan beslutningen blev truffet, forklarede vidnet, at det tør han ikke sige, om de drøftede på mødet den 27. februar 2011, kl. 12.00.

Foreholdt ekstraktens side 18088 E (Niels Henrik Larsens skriftlige besvarelse af 3. oktober 2013) at Claes Nilas på et møde skulle have sagt, at ”... *formuleringen ”besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark, ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer ... ” ...*” var en retningsgivende formulering for, hvordan man skulle se på det, og om man skulle give udtryk for, at det var ministerens opfattelse, der var redegørelsens overordnede ramme og forespurgt, om han husker en sådan drøftelse eller sådanne udsagn, forklarede vidnet, at det, som udspergeren citerer, er taget fra den forelæggelse, som ministeren resolverede på. Foreholdt at det var et generelt udsagn, som vist stammede fra Dorit Hørlycks redegørelse, forklarede vidnet, at han prøvede at forklare, at han ikke tror, at det var Claes Nilas’ formulering. Foreholdt at Claes Nilas skulle have endosseret på mødet, at det skulle være retningspilen, når man skulle give udtryk for, hvad ministeren mente om sagen, forklarede vidnet, at det ikke siger ham noget. Forespurgt om der var nogen, der prøvede at bidrage med konkrete oplysninger om, hvordan beslutningen blev truffet, forklarede vidnet, at det husker han ikke.

Foreholdt ekstraktens side 18602 – 18603 (Notat til Folketinget om behandlingen af ansøgning om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark af 27-02-2011 22:57:46 – 4.2. Sagsbehandling) ”*Integrationsministeriet har også tidligere stået over for at skulle tage stilling til, hvordan internationale begivenheder,*



*nye internationale domme ...*” at disse formuleringer er den næste udgave, og at substansen er den samme, men at formuleringerne får en skarp tilspidsning og forespurgt, om det var ham eller Niels Henrik Larsen, der gav det denne finish, forklarede vidnet, at det kan han ikke huske. Han tænker, at der blev sendt mails frem og tilbage, som man kan se. Foreholdt at han sendte dette papir den 27. februar 2011 kl. 23:08 til Claes Nilas (ekstraktens side 13418) og forespurgt, om det kunne være ham selv, som skrev denne udgave af det, forklarede vidnet, at man aldrig skal sige aldrig, men det ville undre ham lidt. Det, han kan huske om redegørelsen, er, at der i begyndelsen er ”et lidt længere skriv” om, hvad indfødsretslovgivningen går ud på. Det kan han huske, at han selvstændigt forfattede, fordi han skulle skrive af efter Indfødsretsloven med kommentarer. Der er ikke nogen tvivl om, at han justerede nogle ting undervejs, ellers var processen den, at der var forskellige, der skrev på det. Hans opgave var at samle det og formidle det videre.

Foreholdt ekstraktens side 18051 (6. Sammenfatning) ”- *Der var behov for gennem blandt andet undersøgelser af de øvrige nordiske landes praksis, at udrede den juridiske tvivl om, hvilke betingelser, der skulle opstilles for at give indfødsret til denne gruppe ansøgere. - Det blev af Integrationsministeriet overvejet, om der burde ske berostillelse af de konkrete ansøgninger. Det blev vurderet, at der ikke var noget juridisk krav herom, og at det faktisk ville kunne være en fejl at berostille ansøgningerne, hvorfor sagerne blev viderehandlet efter gældende retningslinjer, også uanset at nogle ansøgere herved ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret. - En af de afgørende faktorer ved denne vurdering var, at den enkelte ansøger ved færdigbehandling af sagerne – også selvom dette måtte ende med et afslag – havde samme retsstilling som ved en eventuel berostillelse af den enkeltes sag, da afslaget på indfødsret ikke ændrede ved, at den enkelte udlænding opretholdt sin hidtidige opholdsret i Danmark.*” og at en del af råstoffet ligger i notatet, men at det fik en drejning imod noget konkret og forespurgt, om han husker noget om baggrunden for det, forklarede vidnet, at han ikke har nogen erindring om det.

Foreholdt ekstraktens side 1334 (Mail af 27. februar 2011 kl. 22:58 fra Nanna Fischer til Christian Lützen) ”*Jeg har indføjet nogle bemærkninger*” og side 1336 (Sammenfatning) ”*Kommentar [n4]: Koger vi ikke for meget suppe på hønen her. Var der så meget juridisk tvivl om betingelserne? Kommentar [n5]: Vores overvejelser var vist ikke så detaljerede. Men det kan dorit og kirska be- eller afkræfte, men vi skal vel passe på med at opfinde overvejelser, som vi har gjort os. Kommentar [n6]: Som ovenfor – børformuleres mere generelt – det var jo ikke helt sådan vi tænkte dengang.*” og forespurgt om han husker, at han modtog kommentarerne og sin reaktion herpå, forklarede vidnet, at det kan han ikke huske. Foreholdt at Niels Henrik Larsen har forklaret, at han mente, at nogle synspunkter ad

modum dette havde været oppe på et møde forud og forespurgt, om det siger ham noget, forklarede vidnet, at det gør det ikke, men det var et spørgsmål om hele tiden at udfordre hinanden, så der blev stillet mange spørgsmål.

Foreholdt ekstraktens side 18140 (Mail af 27. februar 2011 kl. 23:01 fra Dorit Hørlyck til Christian Lützen) ”*Jeg er enig med Nanna i, at vi ikke har gjort os så dybe overvejelser om berostillelse som anført.*” og forespurgt om det ikke gav anledning til eftertanke om, hvordan virkeligheden så ud, forklarede vidnet, at han ikke tør sige, hvad der endte med at stå i den endelige redegørelse. Han kan ikke konkret huske, hvilke overvejelser han gjorde sig i forhold til hvilke mails i den pågældende periode. Det var en ”ud af kroppen oplevelse”, og han ville digte, hvis han prøvede at finde på reaktioner, som han havde undervejs i forløbet. Der står, at der ikke var gjort så dybe overvejelser hos Nanna Fischer. Han bekendt var hun ikke i kontoret dengang. Foreholdt at det er derfor Nanna Fischer siger, at det må Dorit Hørlyck kommentere på, forklarede vidnet, at når han ser på det nu, kan han konstatere, at han godt kan forstå, at Nanna Fischer ikke havde gjort sig dybe overvejelser om dette på et tidspunkt, hvor hun ikke var i kontoret. Man kan vel også godt forstå, at Dorit Hørlyck ikke havde gjort sig dybe overvejelser om det i og med, at hun ikke deltog i mødet. Foreholdt at han deltog i mødet og forespurgt, om det ikke gav anledning til, at han begyndte at gøre sig tanker om, hvorvidt det hang sammen, forklarede vidnet, at det tror han ikke. Han prøver at fortælle, hvad han oplevede i 2009, hvad der stod tilbage for ham i disse møder. Forespurgt om det ikke blev aktualiseret ved disse udvekslinger, forklarede vidnet, at han ikke i 2009 har deltaget i en indgående drøftelse hos ministeren. Det, han kan huske, er, at Metock og Hans Gammeltoft-Hansen blev nævnt.

Foreholdt ekstraktens side 18140 (Mail af 27. februar 2011 kl. 23:04 fra Henrik Larsen til Christian Lützen) ”*Men det har ministeren. ...*” og forespurgt, om det siger ham noget, forklarede vidnet, at han ikke husker, hvad han tænkte. Han kan se, at han svarede to minutter senere med et rungende ”*JA*”. Foreholdt at Niels Henrik Larsen fortsætter korrespondancen med ”... *I sit hoved. ...*” og at det må betyde ”ikke sagt og ikke talt med ministeren” om det, og at det, hvis han havde deltaget i et møde med ministeren og hørt en drøftelse om det, ville være lidt mærkeligt, at han svarede ja, forklarede vidnet, at han givetvis ikke gjorde sig en eneste tanke om det – kl. 23:06 om aftenen. Han tror bare, at der vel var en eller anden form for ministerbeslutning, hvor der havde været en drøftelse med ministeren om berosættelse, og derfor var det vel ministeren, der havde haft den overvejelse, og ikke Nanna Fischer og Dorit Hørlyck. Foreholdt at det kan udspørgeren ikke helt få til at hænge sammen med svaret ”*JA*” til sætningen ”*I sit hoved*”. Hvis der havde været et møde om

det, var det jo blevet sagt, forklarede vidnet, at han ikke tror, at han kan tilføje så meget. Han har ingen erindring om det.

Foreholdt ekstraktens side 18052 (Mail af 27. februar 2011 kl. 11:22 fra Henrik Larsen til Claes Nilas og Christian Lützen) ”*Ved de sidste timers korrekturlæsning mv. har jeg fået nedenstående tanke, som måske allerede er vinklet, men mit begrænsede kendskab til forløbet gør, at jeg alligevel tillader mig at fremkomme med den: Kunne man her i 12. time overveje følgende vinkling, som jeg ikke helt synes, at notatet indeholder? (Eller er der for meget, der så peger tilbage til en kendt gammel sag med 7 røde bind?): Statsborgerskab er ikke bare noget, som man giver. Det er det højest opnåelige, og det er UDTRYKKELIGT I GRUNDLOVEN sikret, at det kun kan ske ved lov. Der er i øvrigt meget restriktive krav til efterfølgende fratagelse af et statsborgerskab, herunder navnlig ift statsløse, også selvom statsborgerskabet måtte være givet ved en fejl. Det var derfor af AFGØRENDE BETYDNING FOR REGERINGEN OG FOR INTEGRATIONSMINISTERENS OPFYLDELSE AF GRUNDLOVENS ÅND OG KRAV, at man, da man opdagede den fejlagtige sagsbehandling, ikke bare straks gik over i den helt modsatte grøfte og uden nærmere juridisk afdækning blot begyndte betingelsesløst at give denne gruppe statsborgerskab; navnlig i de sager, hvor der var tale om, at de pågældende havde begået kriminalitet i Danmark. Det var derimod helt naturligt, at integrationsministeren afkrævede ministeriet et fuldstændig sikkert juridisk grundlag for at ændre den hidtidige faktiske sagsbehandling, og at hun i den forbindelse tog kontakt til de andre nordiske lande for at kunne måle Danmarks retsopfattelse op mod deres. Der var selvfølgelig ikke tale om, at ministeren på nogen måde ønskede at fratage udlandinge deres ret, men omvendt måtte ministeren helt naturligt som en konsekvens af grundloven sikre sig, at statsborgerskab IKKE blev givet på et urigtigt grundlag.*” og forespurgt om han husker sin reaktion på den, forklarede vidnet, at det gør han ikke. Foreholdt ekstraktens side 13410 (Mail af 27. februar 2011 kl. 11:31 fra Claes Nilas til Henrik Larsen og Christian Lützen) ”*Den tager vi også med til vores møde.*” og forespurgt, om han husker, hvad der blev drøftet på mødet om dette, forklarede vidnet, at det kan han ikke. Forespurgt om han selv syntes, at det var en god idé, der kunne bruges til noget, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Forespurgt om han husker, om det blev forkastet, forklarede vidnet, at han ikke har nogen erindring om drøftelser om dette. Forespurgt om han har nogen erindring om, hvor denne idé opstod, forklarede vidnet, at det har han ikke nogen erindring om. Det ser ud som om, at det er en strøtanke.

Foreholdt ekstraktens side 18600 (4. Udredning af forløbet fra februar 2008) ”*Integrationsministeriet og integrationsministeren var samtidig i den situation, at man – uanset at man havde konstateret, at den hidtidige administration af sagerne ikke i behørig grad havde taget højde for, at konventionerne betød, at statsborger-*

*skab skulle meddeles under lempeligere betingelser end de almindelige retningslinjer – under hensyntagen til grundloven og den normale sagsbehandling af sager om indfødsret var nødsaget til at sikre, at man i det mindste stillede de betingelser, der var mulige i forhold til respekten for konventionerne. Det bemærkes herved, at konventionerne udgør en form for særregler i forhold til de af et flertal i Folketinget fastlagte almindelige retningslinjer, og at man politisk og juridisk alene måtte give statsborgerskab efter konventionernes ramme i det omfang, at Danmark med sikkerhed er forpligtet til at give efter en sådan lempeligere praksis end de almindelige retningslinjer.”* og forespurgt, om det er et afsnit, som han har nogen erindring om, hvordan kom ind i udkastet, forklarede vidnet, at det husker han ikke konkret.

Foreholdt ekstraktens side 18625 (4. Udredning af forløbet fra februar 2008) ”*Der er meget klare begrænsninger for muligheden for senere fratagelse af et meddelt statsborgerskab, og ministeren ville, såfremt reaktionen på opdagelsen af den manglende overholdelse af konventionerne havde været, at man uden nogen form for betingelser gav de pågældende statsløse og børn statsborgerskab, været i risiko for, at der blev givet statsborgerskab på et grundlag, ...*” og forespurgt, om det kunne være noget, han selv havde skrevet, forklarede vidnet, at det tror han ikke. Det må kunne findes i papirer eller mailvekslinger fra den periode. Han har ikke nogen konkret erindring om lige den fase i forløbet. Forespurgt om det ikke gav anledning til nogen refleksioner om, hvorvidt det var inde i beslutningsprocessen i virkelighedens verden, forklarede vidnet, at han ikke kan huske, hvad han tænkte dengang. Han kan objektivt konstatere, at det, der står i redegørelsen, er rigtigt, at indfødsret er et særligt område. Det var vel en rigtige beskrivelse af det. Forespurgt om det konkret siger ham noget om, at det var en del af beslutningsprocessen og et hensyn, man lagde vægt på, da man besluttede at fortsætte sagsbehandlingen efter de gældende regler, forklarede vidnet, at der vel var et behov for at undersøge, hvordan retsstillingen og retstilstanden var i de andre nordiske lande, fordi det ikke var fuldt ud afklaret på det tidspunkt i foråret 2009. Forespurgt om han erindrere, om risikoen for at give statsborgerskab på et forkert grundlag, blandt andet fordi man ikke kunne tilbagekalde det, faktisk var en del af beslutningsgrundlaget, forklarede vidnet, at han kan huske, hvad der stod i de mavebølter, der er blevet spurgt til nogle gange og de tre linjer om, hvad konsekvensen ville være af at fortsætte sagsbehandlingen.

Foreholdt ekstraktens side 18105 (Mail af 25. februar 2011 kl. 10:40 fra Christian Lützen til Henrik Larsen) ”*Der er behov for et mere juridisk afsnit om det forhold, at det bliver besluttet at fortsætte sagsbehandlingen efter den gældende praksis – og altså også fortsat træffe afgørelser – og hvorfor man ikke berosatte sa-*

gerne” af kommissionens formand og forespurgt om, hvorfor der var behov for det, forklarede vidnet, at han tror, at det, der var behov for på det tidspunkt, var, at man til redegørelsen til statsministeren fik tænkt både faktum og jura igennem. Der var derfor et ønske om at kigge i Wienerkonventionen i forhold til folkeretten og Poul Andersen i forhold til forvaltningsretten og få lavet et notat om, hvad juraen sagde på dette område. Foreholdt at han allerede har forklaret om mødet med ministeren, hvor Kim Lunding og Claes Nilas var med, hvor man drøftede berostillelse i forhold til disse sager og forespurgt, om hvad hans viden var om, hvilken beslutning man traf i forhold til berostillelse, hvorfor man traf den beslutning, og hvilke overvejelser man havde gjort sig, forklarede vidnet, at det var hans erindring om det konkrete møde. Forespurgt om han tror, at han huskede mere dengang, end han kan i dag, forklarede vidnet, at det var et vanskeligt spørgsmål. Hvis han havde det sådan, ville han sige det. Forespurgt om han videregav sin viden til Niels Henrik Larsen, forklarede vidnet, at han ikke husker, at han havde en drøftelse med Niels Henrik Larsen om noget konkret tilbage i tiden. Foreholdt at det er et lidt mærkeligt forløb, at man får en udefra til at beskrive, hvad man rent faktisk foretog sig. Han var tovholder på det, og det, han i dag kan huske om disse overvejelser, er ikke særlig meget. Man kan se, at i de forskellige input, der kom fra Niels Henrik Larsen, redegøres der for en del overvejelser, som vidnet ikke kan fortælle om nu og forespurgt om, hvordan de i forløbet sikrede sig, at der ikke kom til at stå noget, der ikke var dækning for i virkeligheden, og hvem der skulle fange det op, forklarede vidnet, at i sidste ende skulle ministeren afgive og godkende redegørelsen, der skulle sendes til statsministeren. Der var et forløb på en måned eller tre uger, hvor man prøvede at lave en korrekt gengivelse af forløbet, men også i den form, hvor man forholdt sig til det undervejs. Som han læser redegørelsen til statsministeren og hele idéen med det, var det ikke at stenografer, hvad man havde talt om inde hos ministeren, men at give et fyldestgørende billede af sagen. Foreholdt at det vel skulle være et billede, som havde dækning i virkeligheden, forklarede vidnet, at han tror, at de i redegørelsen til statsministeren prøvede at give et så fyldestgørende samlet billede af sagen som muligt.

Foreholdt ekstraktens side 18030 (5.2. Sagsbehandling) ”... *NHL: Kan det skrives klarere og lidt mere uddybende?*” af advokat Jakob Goldschmidt og forespurgt, om det er ham, der lavede tilføjelsen, forklarede vidnet, at det vil han tro. Han kan ikke huske, at han gjorde det, men det ville være hans rolle. Forespurgt om det er ham, der i den fase alene besluttede sig for, hvordan det skulle se ud, eller om han havde vendt det med Claes Nilas, forklarede vidnet, at processen kørte på den måde, at han var et bindeled imellem departementschefen og de forskellige, der skulle skrive på det. Han kan ikke huske noget om, hvorvidt det var kommet ind på baggrund af en drøftelse med Claes Nilas,

eller om det var noget, han selv skrev, så det vil han nødig lægge sig fast på. Forespurgt om hvordan arbejdsprocessen var, forklarede vidnet, at han synes, at det fremgår fint af sagen undervejs. Der var disse mails, så var der opsamlingsrunder, hvorefter det blev lagt videre til Claes Nilas, der måske havde nogle spørgsmål, bestillinger eller bad om et eller andet. Vidnets opgave var at få fordelt opgaverne til dem, der skulle levere. Forespurgt om Claes Nilas var "hands on" på sådanne ting, forklarede vidnet, at spørgeren stiller det meget firkantet op. Der spørges konkret til noget, der står her. Han kan ikke huske, hvordan det er kommet ind. Derfor vil han nødig sige ja. Derefter spørges der til, hvordan processen generelt var. Processen var generelt, at det var departementschefen, der havde ansvaret i sidste ende. Vidnet deltog heller ikke i møder i Statsministeriet eller andre steder. Han sørgede for, at de forskellige, der var i gang med at skrive, skrev på de forskellige elementer, som han så samlede sammen." [9. december 2013, side 1279-1291]

Claes Nilas har om redegørelsen og dens tilblivelse forklaret, at

"han husker forløbet fra, at sagen begyndte i medierne – ikke mindst i Information – i januar 2011, som et meget hektisk og arbejdskrævende forløb. Det fulgte forskellige spor. Der er to ting, som han vil gengive og husker fra det forløb. Det ene er, at ministeren i det forløb var utroligt optaget af, hvordan der skulle vejledes osv. i sagen. De havde utroligt mange sager frem og tilbage med forslag til, hvordan blanketterne, vejledningerne og hjemmesiden skulle laves. Ministeren kommenterede på det og skrev nærmest selv på det. Det andet er det mere politiske forløb, hvor der helt naturligt blev stillet spørgsmål fra Folketinget. Der var et samråd osv. Alt det gav også en masse arbejde med at producere materiale. På et tidspunkt var der et tredje forløb, idet statsministeren bad om, at integrationsministeren gav en redegørelse for forløbet. Det blev et meget komprimeret forløb. Som han husker det, arbejdede de døgnet rundt på det. Forespurgt om hvor meget Birthe Rønn Hornbech var involveret i forløbet med redegørelsen, forklarede vidnet, at forløbet var sådan, at de havde nogle drøftelser også med ministeren om, hvordan de skulle nå det og om, hvordan de skulle få arbejdet lavet, da statsministeren bad integrationsministeren om at afgive en redegørelse. Det kan han huske, fordi ministeren tilkendegav, at hun ikke syntes, at Dorit Hørlyck skulle skrive redegørelsen. De havde nogle diskussioner om, hvordan de fik det organiseret. De nåede frem til, at der var styr på det, og at de havde nedsat en gruppe, der havde det som arbejdsopgave. Det talte de også med ministeren om. Han kan huske det, fordi det var derfor, at de inddrog Nanna Fischer i arbejdet, fordi hun ikke var i kontoret, men hun vidste noget. Hun ville fagligt kunne løfte opgaven. De havde møder med ministeren. Ministeren og Dorit Hørlyck havde ellers haft

et meget fint forhold til hinanden. Dorit Hørlyck var en af de få kontorchefer, der nogle gange var oppe og tale med ministeren alene uden, at han var med. Det var hun flere gange, fordi ministeren var så interesseret i området. Dorit Hørlyck var på et tidspunkt oppe alene og havde en lang drøftelse med ministeren om blandt andet de to redegørelser i 2007 og 2008. Hans oplevelse var, at de havde et fantastisk godt forhold til hinanden. Ministeren kendte hende tilbage fra sit tidligere virke på indfødsretsområdet. Efter at sagen kom op mediemæssigt i januar 2011, var ministeren meget utilfreds og vred over, at kontoret ikke havde gjort det, hun havde regnet med, nemlig justeret hjemmesider og vejledninger. På det tidspunkt var der en tillidskrise mellem ministeren og kontoret og kontorchefen, som varede i resten af forløbet. Han kan huske, at Kim Lunding på et tidspunkt sagde til ham, at vidnet måtte gå ned og tage et stormøde med kontoret, fordi kontoret havde fået den oplevelse – også på baggrund af samrådet i februar 2011 – at ministeren svigtede dem og var på vej til at hænge dem ud. Han gik ned og havde et ganske langt morgenmøde med medarbejderne i kontoret. Medarbejderne var meget frustrerede. Han bakkede dem op og kom med en række tilkendegivelser om, at de gjorde et fint stykke arbejde.

Redegørelsesforløbet kørte på den måde, at de havde organiseret et skriveteam, og de havde møder i regi af Statsministeriet. Hvis han husker det rigtigt, havde de tre møder i forløbet, og de havde også et møde særskilt med Justitsministeriet, fordi der blev etableret et sparringshold i forhold til dem. I møderne deltog fra Justitsministeriet Michael Lunn og Ole Hasselgaard, og fra Statsministeriet Christian Kettel Thomsen og Kristian Korfits Nielsen. Det var et berigende gruppearbejde, fordi de alle havde som formål at få beskrevet sagen på en fuldstændig korrekt måde, fordi han følte, at det var rigtig vigtigt. Det var ikke hver dag, han skrev redegørelser til Statsministeriet. De havde møder, hvor de sparrede om det, og hvor især Justitsministeriets folk stillede en række meget kvalificerede spørgsmål til, hvad de havde overvejet. I forløbet orienterede han ministeren flere gange. Han tror, at de talte sammen telefonisk efter møderne. Han kan huske, at ministeren var meget optaget af og hver eneste gang spurgte om, hvad Michael Lunn mente om sagen. Han kan huske det, fordi han hver gang svarede tilbage til hende, at de samlet mente, at sagsforløbet var blevet for langvarigt, selvom det var sat i gang af saglige motiver. Han kan huske det, fordi han fik en oplevelse af, at ministeren blev flov over det. Hun vidste udmærket, at det var på grund af hendes ønske om at undersøge sagen til bunds, som hun gjorde i hundredvis af andre sager, at sagen havde fået det tidsmæssige forløb, den havde. Han orienterede hende telefonisk.

Da de nærmede sig sidst i forløbet, hvor konklusionerne begyndte at finde et niveau i redegørelsen, fik ministeren udkastet, som det forelå på det tidspunkt. Han mener, at hun kommenterede på det med en række spørgsmål den 3. marts 2011. Han mener også, at de havde et ganske langt møde med hende fredag den 4. marts 2011 om eftermiddagen. Han mener, at hele skriveholdet var til stede – Kim Lunding, Nanna Fischer, Christian Lützen og ham. De gennemgik, hvad de var nået til, hvad der stod, og hvorfor de var kommet til konklusionerne. De arbejdede selv utrolig intenst videre med redegørelsen om lørdagen. De havde et internt møde i skrivegruppen lørdag den 5. marts 2011. De skrev videre om natten mellem lørdag og søndag. Det kan han huske, fordi Christian Lützen afleverede den version, de havde skrevet om natten, til Michael Lunn privat om morgenen søndag den 6. marts 2011. Som han husker det, kom der også om morgenen en mail fra ministeren, fordi hun havde læst det næste udkast. Det var en meget lang mail med en række spørgsmål til selve udkastet til redegørelsen, men også med en lang række andre spørgsmål. Han var godt klar over, at de nærmede sig, at de skulle aflevere redegørelsen. Statsministeren havde den 1. marts 2011 sagt, at de havde en uge. De var ved at nærme sig, at de ikke kunne lave om på redegørelsen. Han blev meget træt, da han så morgenmailen den 6. marts 2011. Han gjorde det, at han tog alle de spørgsmål, der ikke præcis vedrørte redegørelsens indhold og gav dem til Christian Lützen og Henrik Larsen og bad dem at skrive et notat om det i løbet af søndagen. Kim Lunding, Nanna Fischer og han arbejdede videre på selve redegørelsen og havde, som han husker det, et møde med Statsministeriet og Justitsministeriet søndag eftermiddag eller aften.

De skrev igen videre på sagen om natten. Han mener også, at han havde telefonkontakt med Michael Lunn om morgenen. De havde igen et møde med ministeren mandag den 7. marts 2011 om eftermiddagen, hvor de igen gennemgik ændringerne osv. Til sidst endte det med, at redegørelsen var færdig, og ministeren skrev et kort fremsendelsesbrev under, og redegørelsen blev bragt over i Statsministeriet et eller andet sted mellem fem og syv om eftermiddagen. Forespurgt om Birthe Rønn Hornbech på noget tidspunkt gav udtryk for, at hun gik ud fra, at sagen var i god gænge allerede fra august 2008 med korrekt behandling efter konventionen og orientering af Folketinget, at det først gik op for hende den 12. november 2009, at den var gal med sagerne, og at hun først omkring den 3.-4. marts 2011 blev klar over, at Folketinget ikke var blevet orienteret i 2008, svarede vidnet benægtende. [3. juni 2013, side 1167-1169]

Foreholdt ekstraktens side 18105 (Mail af 25. februar 2011 kl. 10:40 fra Christian Lützen til Henrik Larsen) og forespurgt, om det var ham, der fik idéen til, at man skulle have Niels Henrik Larsen med til arbejdet med redegørelsen,



forklarede vidnet, at redegørelsen blev bestilt af statsministeren. I første omgang blev der bestilt et notat, men det blev i sprogbrugen ændret til en redegørelse. De havde på baggrund af bestillingen et møde med ministeren, hvor de drøftede, hvad de gjorde ved det og hvem, der skulle lave grundmaterialet. Det blev i første række Nanna Fischer, som ikke var i Indfødsretskontoret på det tidspunkt, men i Udlændingefdelingen. Hun var en god jurist og vidste noget om området generelt, og hun kunne frigøres. Hun var grundpennefører på en del af det. Der var også Kim Lunding, som ikke var der i den første uges tid, fordi han var på ferie, men som havde en stor viden om det. Det var de to, som skrev det meste af grundmaterialet. Christian Lützen var tovholder på masterudgaven af det, som efterhånden udviklede sig til redegørelsen. Vidnet læste tingene igennem, og et stykke inde i forløbet bidrog han selv med tekster især på konklusionssiden. Der var også tre, som bidrog i andet geled. Dorit Hørlyck og Kirsa Reinholt, som var henholdsvis kontorchef og souschef i Indfødsretskontoret, og Niels Henrik Larsen, som bidrog med grundnotater. Når Niels Henrik Larsen kom ind i billedet, var det, fordi vidnet gerne ville have, at tingene blev undersøgt noget mere. Han mener, at han talte med Kim Lunding om det, ligesom da de fandt frem til, at Nanna Fischer kunne frigøres. Hvem havde de, som havde tid og kunne det? Kim Lunding havde to udmærkede kontorchefer på dette område; Frederik Gammeltoft, der var i Lovkontoret, og Niels Henrik Larsen, der var i Udlændingekontoret. Frederik Gammeltoft havde en masse lovopgaver, og de inddrog derfor Niels Henrik Larsen, der var ansvarlig for især familiesammenføringsområdet og havde haft nogle sager, hvor han havde været inde i overvejelser om både konventionsfortolkning og berostillelsesproblematik. Han var også underviser på deres interne forvaltningsretskurser. Han var en god jurist, som det var godt at involvere. Foreholdt samme dokument ”*Der er behov for et mere juridisk afsnit om det forhold, at det bliver besluttet at fortsætte sagsbehandlingen efter den gældende praksis – og altså også fortsat træffe afgørelser – og hvorfor man ikke berostatte sagerne Det juridiske afsnit skal sættes ind i et samlet notat Overvejelse af praksisændring: - Berostættelse, nej - I tvivl - Ej klar over hvor lang tid det ville tage - sagen skulle op på et møde - Ti*” og at Niels Henrik Larsen fik en klart defineret opgave med at beskrive det juridiske med at fortsætte sagsbehandlingen efter den gældende praksis og forespurgt om, hvorfor der var behov for det, forklarede vidnet, at de hen ad vejen havde drøftelser med ministeren. Der var bedt om en redegørelse, men derudover var der ikke sat flere ord på om, hvad man ville have. De lagde sig imidlertid fast på et spor, som også var en del af hans møder med Statsministeriet og Justitsministeriet. Redegørelsen skulle herefter indeholde en beskrivelse af det generelle sagsforløb. Det var noget, ministeren var meget optaget af, hvordan det kunne ske – den historiske dimension tilbage fra 1999. Det var det ene, som redegørelsen skulle indeholde, men den skulle også indeholde

en vurdering af sagen. Det blev mere tydeligt hen ad vejen, idet der samtidig kørte en masse politiske- og mediediskussioner om, hvad der skulle ske med ministeren. Det var helt oplagt, at redegørelsen skulle indeholde ministeriets juridiske vurdering af sagen. Det var de to spor, de fandt frem til, at den skulle indeholde. Den skulle ikke indeholde en præcis afdækning af mødeforløbet eller ansvarsfordelingen. Han var meget optaget af de to spor og sagde på de interne møder med og uden ministeren, at det var hamrende vigtigt, at redegørelsen blev fuldstændig korrekt. Han var ekstremt optaget af, at det faktuelle forløb skulle være korrekt, og at de juridiske vurderinger blev lagt klart frem. I den forbindelse bad han om, at nogle af de ting, som var omdrejningspunkter i den juridiske vurdering, herunder hvordan rammerne var for konventionsfortolkning, blev undersøgt, og han bad også om, at problemstillingen med sager, som ikke kunne afgøres umiddelbart, men skulle berostilles, blev undersøgt. Det bad han om, fordi han havde brug for mere viden om det.

Forespurgt om han talte med Christian Lützen om, hvordan opgaven skulle formuleres for Niels Henrik Larsen, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Forløbet var sådan, at de havde møder om sagen internt enten med ministeren eller skrivegruppen, og hen ad vejen drøftede de deludkast og bidrag. De bidrog alle juridisk og indholdsmæssigt til, hvad de syntes var godt, og hvad der var for meget mv. I mellemprioderne var han ikke involveret i selve sagskrivningen, men afventede nye udkast. Foreholdt at det er formuleret sådan, at det skulle være et egentligt afsnit om det forhold, at det blev besluttet at fortsætte sagsbehandlingen, og at det var rettet mod, at de skulle have fat på noget af det konkrete og forespurgt, om han på dette tidspunkt overvejede at give Niels Henrik Larsen input om, hvad der var foregået på møde to med ministeren, forklarede vidnet, at der er mange af disse mails, som han fik i arbejds papiret til mødet i dag, som han først ser nu. Det, han husker generelt, er, at Niels Henrik Larsen blev inddraget i processen. Han var med til nogle af de interne møder, hvor de drøftede udkastene. Niels Henrik Larsen havde specifikt den rolle, at han skrev nogle grundnotater blandt andet om konventionsfortolkning og om det forvaltningsretlige. Det var meget hjælpende. Det var det, fordi det i forløbet blev tydeligt, at redegørelsen skulle bruges af statsministeren til at tage stilling til sagen – om der skulle ske noget med ministeren. De skulle se, om de kunne klæde ministeren endnu bedre på – om nogle af de beslutninger, hun traf under sagen, kunne kvalificeres endnu bedre. Forespurgt om han senere videregav information til Niels Henrik Larsen om mødet i februar 2009, forklarede vidnet, at det husker han ikke specifikt. Niels Henrik Larsen var med i skrivegruppen i yderkanten. Han var med til flere af de interne møder, hvor de talte om sagsforløbet, men vidnet gav ham ikke konkrete dessiner.

Foreholdt ekstraktens side 18110 (Mail af 25. februar 2011 kl. 14:13 fra Henrik Larsen til Christian Lützen), side 18115 (Mail af 25. februar 2011 kl. 15:03 fra Claes Nilas til Henrik Larsen) ”*Tusind tak for materiale. Er der nogen relevante fotokopier fra lærebøger m.m, som jeg kan få? (sådan noget Poul Andersen o.1.)*” og side 18116 (Mail af 25. februar 2011 kl. 15:06 fra Henrik Larsen til Claes Nilas) ”*Jeg har ikke nået at finde noget (endnu) men leder. Ved godt at du har et lille vindue i tid, men der er ikke lige et søgeord i stikordsregisteret, der hedder “Berostillelse”!*” og forespurgt om det kunne være, at Niels Henrik Larsen skrev op mod et møde, som vidnet havde i Statsministeriet den 27. februar 2011 om eftermiddagen, forklarede vidnet, at der var tre møder. Foreholdt at der ifølge andre forklaringer var et møde den 27. februar 2011 og forespurgt, om det tema, som Niels Henrik Larsen borede i, var noget han havde særligt behov for at være klædt på til med henblik på det møde, forklarede vidnet, at det formentlig var, fordi han skulle til mødet. Hvis han kunne nå at få noget af det, han havde sat i værk, var det fint. Forespurgt om temaet var til drøftelse på mødet, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Forespurgt om der var et reelt problem i sagen med hensyn til beslutningen om berostillelse eller ikke-berostillelse, og om man skulle følge konventionens ordlyd eller fortsætte ad det gamle spor, hvis man ikke skulle berostille, forklarede vidnet, at der ingen tvivl var om, hvad forløbet havde været, nemlig at ministeren til sidst besluttede, at sagerne skulle behandles efter de hidtidige retningslinjer. Det var ikke til diskussion. Forespurgt om han følte, at de var nødlidende for at finde saglige argumenter for det, der var sket, forklarede vidnet, at hans indgang til redegørelsen var, at den skulle følge de to spor. Den skulle afdække det historiske forløb, og den skulle indeholde en vurdering. Det fremgår af mailene, at der var et meget intensivt arbejde med henblik på at finde frem til, hvad de skulle skrive i vurderingerne. Der kom forskelligt input, men det endte med det, som blev 7. marts 2011-redegørelsen. Forespurgt om det nemmeste ikke var at beskrive, hvad der var sket på mødet, idet det, som vidnet har forklaret om det, efter udspørgerens opfattelse måske godt kunne tåle dagens lys, forklarede vidnet, at alt kan tåle dagens lys. Dette var, fordi der oprindeligt blev bestilt et notat, men senere bestilte statsministeren en redegørelse. Han havde aldrig tidligere afgivet redegørelser til statsministeren. Det var hamrende vigtigt særligt i den kontekst, der udviklede sig, hvor ministerens stilling var til diskussion, og hvor der blev sat kortere og kortere tidsfrister. I de drøftelser de havde med ministeren, og i de drøftelser han havde med Statsministeriet og Justitsministeriet, blev det udkrystalliseret, at det ikke kun skulle være en faktuel redegørelse om forløbet. Det skulle også være en vurdering af sagen, fordi statsministeren skulle bruge den vurdering af sagen til at tage stilling til, hvad der skulle ske.

Foreholdt ekstraktens side 15873 (Mail af 26. februar 2011 kl. 10:55 fra Christian Lützen til Claes Nilas vedhæftet Notat til Folketinget om behandlingen af ansøgninger om indfødsret fra statsløse 2602.docx) ”Afsnit med gult vedr berostættelse synes jeg skal tages ud.” og side 15874 (4.2. Sagsbehandling) og forespurgt om han husker, at han fik det og tog stilling til det, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Det, han kan huske, er, at der var kolossalt mange afsnit, hvor noget blev taget ud og noget sat ind. De fleste gange, når noget blev taget ud, var det for at komprimere det, idet de ikke syntes, at det var nødvendigt at folde det så meget ud. Foreholdt samme dokument ”Når man nu valgte ikke generelt at berostille sagerne, var det næste relevante spørgsmål, om man så burde undlade at træffe endelig afgørelse, hvis man under sagsbehandlingen nåede frem til, at der ikke kunne gives indfødsret efter de almindelige regler. Ved et sådant spørgsmål bør man mere overordnet tage den enkelte ansøgnings sags konkrete karakter og omfanget samt karakteren af den retlige usikkerhed, ...” og forespurgt om det skulle ud, fordi det ikke havde noget med virkeligheden at gøre, forklarede vidnet, at det, han husker om flere af de ting, som Niels Henrik Larsen blev sat til at undersøge, er, at de enten slet ikke var med i 7. marts 2011-redegørelsen eller kun meget kort med i essensen, fordi der ikke var behov for at folde det ud. Foreholdt samme dokument ”Det ville derfor efter ministeriets opfattelse have været en forkert vurdering, hvis man gennem en generel berostillelse havde besluttet at stoppe sagsbehandlingen af sagerne efter de eksisterende regler under henvisning til overvejelserne om rækkevidden af konventionerne. Man kunne således ved en generel berostillelse have risikeret, at der var berostillet sager, hvor ansøgeren relativt hurtigt efter de almindelige regler kunne få indfødsret. Det skal i den forbindelse fremhæves, at der er tale om ansøgninger, hvor de pågældende udlændinge selv har rettet henvendelse til myndighederne, og at ansøgeren ikke lider noget retstab ved, at sagen færdigbehandles, ...” og at det kan minde om det, som han har forklaret om møde to, men at det bærer præg af, at det var formuleret af en person, der ikke vidste, hvad der var sket i sagen og forespurgt, om han gjorde sig refleksioner over det på dette tidspunkt, forklarede vidnet, at han ikke husker de enkelte afsnit. Det han står ved, er det, der står i 7. marts 2011-redegørelsen.

Foreholdt ekstraktens side 15888 (Mailveksling af 26. februar 2011 fra 16:42 til 20:30 mellem Claes Nilas og Christian Lützen) og forespurgt, om han husker mødet den 27. februar 2011, forklarede vidnet, at han husker mødet.

Foreholdt ekstraktens side 18045 (4.2. Sagsbehandling) ”Integrationsministeriet har også tidligere stået over for at tage stilling til berostillelse af sager i andre komplekse juridiske situationer. Som eksempel herpå kan nævnes behandlingen af konkrete sager om opholdstilladelse under Mohammed-krisen i 2006 samt behand-

*lingen af sager om ophold i Danmark i henhold til EU-retten i forbindelse med Metock-sagen i 2008. ... Spørgsmålet om berostillelse eller ej kan ikke besvares generelt og entydigt. Ministeriet er af den opfattelse, at spørgsmålet om berostillelse af sager må afgøres efter en konkret vurdering af de omstændigheder, der foreligger, herunder hvor indgribende henholdsvis en berostillelse eller en færdigbehandling af sagerne vil være for borgerne set i forhold til en vurdering af omfanget af og karakteren af den retlige usikkerhed og forventningen om, hvornår den usikkerhed vil blive afklaret. ... Bemærkningerne illustrerer efter ministeriets opfattelse ofte, at der ikke nødvendigvis er nogle klare og entydige svar, endsize at udtalelserne i sig selv er enslydende.”* og forespurgt om han husker drøftelser fra mødet om afsnittet, forklarede vidnet, at det, han kan huske, er, at de i forbindelse med redegørelsen og beskrivelsen af, om man skulle behandle eller berostille, havde Metock-sagen inde, fordi det også havde været en del af diskussionen på februar-mødet, da det var en fælles referenceramme, hvor de kunne huske de diskussioner og den kritik, det havde givet. Da havde de også været inde i nogle juridiske overvejelser om berostillelse sammen med ministeren. De talte på de interne møder om, hvor meget inspiration de kunne bruge fra de overvejelser. De drøftede også, om de skulle trække ind, hvem der havde sagt noget om den problematik, og at det var noget, som ombudsmanden havde bedømt nogle gange. Han kan godt huske, at de i nogle udkast til redegørelsen havde det inde, hvordan ombudsmanden bedømte det, og at de havde en opmærksomhed på det i ministeriet. Han kan huske, at de talte om det, men det kunne sagtens have været på senere møder i sagen, hvor Kim Lunding var til stede. De blev enige om, at de tog nogle af referencerne til Metock-situationen ind, fordi de syntes, at det var relevant. Referencerne til ombudsmanden tog de ud, fordi han syntes, at det var en dårlig idé, at de ligesom bedømte ombudsmanden, og hvordan ombudsmanden forholdt sig til noget. Det var lidt ivedkommende. Han kan huske, at de havde de elementer inde på de interne møder, hvor de drøftede igennem, hvor meget de skulle tage med. Foreholdt at det ligner en Niels Henrik Larsen-tankegang, hvor man uden kendskab til sagen prøvede at sige noget generelt om, hvilke overvejelser der kunne være, men at vidnet havde den viden fra møde to, at Metock faktisk havde spillet en rolle i den konkrete afvejning, da ministeren traf sin beslutning og forespurgt, om han havde overvejelser om få det med ind, så det blev mere konkret relateret til sagen, forklarede vidnet, at han ikke husker specifikt, hvad de talte om den søndag. Det skulle være en redegørelse, der var pinlig faktuel korrekt. Derudover skulle de underbygge de juridiske vurderinger, så godt som de kunne. Forespurgt om det ikke havde været en faktuel forbedring, hvis man havde foldet ud, at det blev overvejet konkret i forhold til sagen, forklarede vidnet, at man generelt må sige, at redegørelsen ikke skulle være et referat af møderne. Han husker ikke, hvordan enkelte afsnit blev ændret. Der skete flere gange ændringer, hvor ting,

som de havde skrevet ind, som var mere detaljerede, herunder hvem havde truffet afgørelsen, eller hvad der var sket på møder, blev taget ud igen. Michael Lunn syntes ikke, at der skulle stå noget i redegørelsen om det mere interne forløb. Det, syntes vidnet, var helt fint. Det gjorde, at der blev taget nogle ting ud af den karakter, som udsøgeren nævner, og som man kunne overveje at tage ind. Foreholdt at hans forklaring om møde to lyder som saglige afvejninger af, hvad man skulle gøre, og at det måske kunne have hævet kvaliteten at tage det med og forespurgt, om han erindrer noget om det, forklarede vidnet, at hans erindring er, som han lige har forklaret.

Foreholdt ekstraktens side 13418 (Mail af 27. februar 2011 kl. 23:08 fra Christian Lützen til Claes Nilas) og ekstraktens side 18602-18603 (Notat til Folketinget om behandlingen af ansøgning om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark af 27. februar 2011 kl. 22:57:46 – 4.2. Sagsbehandling) og at det er meget tæt på den endelige redegørelse og forespurgt, om han har nogen erindring om, hvordan de sidste redaktionelle tilpasninger blev til, forklarede vidnet, at det har han ingen erindring om. De havde dette interne møde, hvor de gennembladrede udkastet og kom med kommentarer til det. Han skrev ikke egentlige dele bortset fra konklusioner og sammenfatninger. Forespurgt om hvorfor der kom den udvikling mod en generalisering, når han sad med en rimelig god forklaring på, hvad der skete i virkeligheden på møde to, forklarede vidnet, at de løbende havde diskussioner om de forskellige elementer i den juridiske vurdering på møderne. Det talte de igennem, og det kom der nye udkast ud af, som han forholdt sig til. Han kan ikke huske de konkrete ændringer fra kl. 12 til kl. 23. Forespurgt om han er helt sikker på, at møde to i februar 2009 faktisk fandt sted på den måde, som han har forklaret, forklarede vidnet, at han er fuldstændig sikker på, at der blev afholdt to møder af den karakter, som han forklarede om ved seneste afhøring, men redegørelsen skulle ikke indeholde en gengivelse af mødeforløbet, og hvad de og ministeren havde sagt. Det, de medtog af oplysninger af den karakter, blev hevet ud, hvilket han syntes var helt rigtigt.

Foreholdt ekstraktens side 18043 (Mail af 27. februar 2011 kl. 10:12 fra Christian Lützen til Henrik Larsen) ”*Kan du også under sammenfatningen på side 18 – BEGRUNDELSE – begrunde ej-berostelsesbeslutningen kort og præcist og så sende retur til mig. Tak.*” og side 18051 (6. Sammenfatning) ”- *Der var behov for gennem blandt andet undersøgelser af de øvrige nordiske landes praksis, at udrede den juridiske tvivl om, hvilke betingelser, der skulle opstilles for at give indfødsret til denne gruppe ansøgere. - Det blev af Integrationsministeriet overvejet, om der burde ske berostelse af de konkrete ansøgninger. Det blev vurderet, at der ikke var noget juridisk krav herom, og at det faktisk ville kunne være en fejl at berostil-*

*le ansøgningerne, hvorfor sagerne blev viderebehandlet efter gældende retningslinjer, også uanset at nogle ansøgere herved ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret. - En af de afgørende faktorer ved denne vurdering var, at den enkelte ansøger ved færdigbehandling af sagerne – også selvom dette måtte ende med et afslag – havde samme retsstilling som ved en eventuel berostillelse af den enkeltes sag, da afslaget på indfødsret ikke ændrede ved, at den enkelte udlænding opretholdt sin hidtidige opholdsret i Danmark.”* og at det fik en drejning imod noget mere konkret relateret til sagen og forespurgt, om han har nogen erindring om, hvordan det blev til, eller hvordan han reagerede på det, forklarede vidnet, at det har han ingen erindring om. Forespurgt om han har nogen erindring om, hvorvidt han kommenterede det på mødet kl. 12, forklarede vidnet, at det har han ikke. Som han forklarede, var metoden, at de bladrede og kom med kommentarer til det, men de havde ekstremt mange møder.

Foreholdt ekstraktens side 1334 (Mail af 27. februar 2011 kl. 22:58 fra Nanna Fischer til Christian Lützen) ”Jeg har indføjet nogle bemærkninger” og side 1336 (Sammenfatning) ”- Der var behov for gennem blandt andet undersøgelser af de øvrige nordiske ... Kommentar [n4]: Koger vi ikke for meget suppe på hønen her. Var der så meget juridisk tvivl om betingelserne? - ... Det blev vurderet, at der ikke var noget juridisk krav herom ... Kommentar [n5]: Vores overvejelser var vist ikke så detaljerede. Men det kan dorit og kirsra be- eller afkræfte, men vi skal vel passe på med at opfinde overvejelser, som har gjort os. - En af de afgørende faktorer ved denne vurdering var, at den enkelte ansøger ved færdigbehandling af sagerne ... Kommentar [n6]: Som ovenfor – bør formuleres mere generelt – det var jo ikke helt sådan vi tænkte dengang.” og forespurgt om han så kommentarerne dengang, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Foreholdt at Niels Henrik Larsen har forklaret, at han mente, at de synspunkter, der blev udtrykt af Nanna Fischer, havde været foldet ud af hende på et møde, hvor vidnet deltog, forklarede vidnet, at det husker han ikke, men en af grundene til, at det var godt at have Nanna Fischer med i skrivegruppen, var, at hun kunne stille spørgsmål og komme med synspunkter af denne karakter. Dorit Hørlyck og Kirsra Reinholt ”sad stadig med sagen”. Det gjorde Nanna Fischer ikke, og hun skulle netop komme med sådanne kommentarer. Det var ønskeligt. Han sagde altid til dem på møderne, at de fuldstændigt åbent skulle sige, om de syntes, at tingene holdt, fordi redegørelsen skulle indeholde en vurdering. Som han læser Nanna Fischers bemærkninger, passede det meget fint med den indgang, som kontoret havde i januar-februar-forløbet. Dorit Hørlycks bekymring var, at hun ville have sine sager ekspederet og ikke berostillet. Hun ønskede ikke at vente på det nordiske ministermøde. Foreholdt at Nanna Fischer selv var i kontoret i 2008, hvorfor hun selv ville kunne stå inde for den første kommentar, forklarede vidnet, at det ikke var en redegørelse om sagsforløbet, og hvad

der skete af overvejelser hos forskellige mennesker. Det var en redegørelse om, hvilke beslutninger der var truffet hos ministeren, og den juridiske baggrund for det. Foreholdt at det blev problematiseret, om det var en rigtig beskrivelse af virkeligheden, at han kunne være den, der sad med en form for facitliste fra sit kendskab til møde to, og at det kunne være en anledning til at fortælle, hvad der skete på mødet, forklarede vidnet, at de hver eneste gang havde en god faglig diskussion om at gøre redegørelsen faktuel korrekt og hele tiden kvalificere de juridiske vurderinger. Han havde en klar erindring om, hvilke overvejelser de havde drøftet igennem med ministeren, og hvilken beslutning hun havde truffet til sidst. Det blev også reflekteret i redegørelsen af 7. marts 2011. Forespurgt om der var andre situationer i forløbet, hvor man tog nogle af de temaer op, og hvor han havde anledning til at fortælle om møde to, forklarede vidnet, at de talte ikke om, hvem der havde sagt hvad på de enkelte møder tilbage i forløbet. Heller ikke i møderne med Statsministeriet og Justitsministeriet.

Foreholdt ekstraktens side 18052 (Mail af 27. februar 2011 kl. 11:22 fra Henrik Larsen til Claes Nilas og Christian Lützen) ”*Statsborgerskab er ikke bare noget, som man giver. Det er det højest opnåelige, og det er UDTRYKKELIGT I GRUNDLOVEN sikret, at det kun kan ske ved lov. Der er i øvrigt meget restriktive krav til efterfølgende fratagelse af et statsborgerskab, herunder navnlig ift statsløse, også selvom statsborgerskabet måtte være givet ved en fejl.*” og side 13410 (Mail af 27. februar 2011 kl. 11:31 fra Claes Nilas til Henrik Larsen og Christian Lützen) ”*Den tager vi også med til vores møde.*” og forespurgt om han erindrer, om denne idé udelukkende var Niels Henrik Larsens, eller om det var noget, som vidnet eller en anden var kommet med på et tidspunkt, forklarede vidnet, at det fremgår, at det er noget Niels Henrik Larsen sad og tænkte om formiddagen. Det særlige omkring tildeling af statsborgerskab var oppe at vende på februar-mødet på den måde, at hvis de anlagde den meget konventionstro fortolkning, så kunne der blive givet statsborgerskab til nogen, som det senere viste sig, at man kunne have stillet flere betingelser over for. Det ville være problematisk. Han mener ikke, at de talte om grundloven. Forespurgt om han husker, hvordan det blev drøftet på mødet, forklarede vidnet, at det kan han ikke huske. Forespurgt om de indgik nogle operationelle aftaler om, hvad man skulle gøre, forklarede vidnet, at han kan se, at der var nye udgaver hele tiden, og hvad der til sidst i meget komprimeret udgave kom med i 7. marts 2011-redegørelsen.

Foreholdt ekstraktens side 18625 (Notat til Folketinget om behandlingen af ansøgning om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark – side 11) ”*Der er meget klare begrænsninger for muligheden for senere fratagelse af et meddelt statsborgerskab, og ministeren ville, såfremt reaktionen på opdagelsen af den manglende*



*overholdelse af konventionerne havde været, at man uden nogen form for betingelser gav de pågældende statsløse og børn statsborgerskab, været i risiko for, at der blev givet statsborgerskab på et grundlag, der senere viste sig at være mere lempeligt end det, som konventionerne reelt forpligter Danmark til, og dette ville der med rette have kunnet være rejst kritik af efterfølgende i form af, at ministeren ikke havde det politiske grundlag for en administration, der var lempeligere end den, som Danmark var forpligtet til efter konventionerne.”* som blev sendt til ham med mail af 28. februar 2011 kl. 19:50 fra Christian Lützen (ekstraktens side 18614), hvor Christian Lützen blandt andet skrev ”*De steder, der er farvemærkede, er egentlige indholdsmæssige ændringer.*” og forespurgt, om han husker, at han forholdt sig til det, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Forespurgt om han på middagsmødet reflekterede over, at den tankegang, Niels Henrik Larsen var inde på, i virkeligheden havde været inde på mødet, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Forespurgt om han er sikker på, at dette element med, at det var svært at tilbagekalde statsborgerskab faktisk også indgik i møde to, forklarede vidnet, at de drøftede med ministeren, da ministeren ret hurtigt på møde to lagde sig fast på, at det med berostillelse skulle hun ikke have noget af, at der var de to andre udfaldsmuligheder, og hvad konsekvenserne kunne være af hver udfaldsmulighed. Det blev drøftet på møde to. Forespurgt om han er sikker på, at den vinkel med, at det var bindende og irreversibelt, og at man kunne ende med kritik for det, faktisk blev drøftet, forklarede vidnet, at han ikke husker, hvordan ordene faldt, men det forhold, at hvis man gav tilladelser, hvor det efter afholdelsen af det nordiske møde viste sig, at man i virkeligheden kunne have stillet nogle flere betingelser, og at det kunne udgøre et problem og give politisk kritik, var oppe at vende på mødet.

Foreholdt ekstraktens side 15913 (Mail af 28. februar 2011 kl. 22:30 fra Claes Nilas til Christian Lützen) ”*Proces: Det er ikke meget der skal rettes. Jeg ved ikke, om Kim skulle nå ind over det nordiske? Og om han har andet. P.d.a.s. ville jeg meget selv gerne kunne bringe “Rammen for notatet” over til de to andre min ml. 10 og 10.30.*” og forespurgt om, hvorfor det kun er det nordiske, han efterlyser bidrag om, og om der ikke kunne have været en anledning til at inddrage Kim Lunding i relation til møde to og beslutningen om de konkrete sager, forklarede vidnet, at han ikke kan huske denne mail, men han tror, at det havde forbindelse med det, der står længere oppe i mailen om det nordiske, at han på det tidspunkt syntes, at det ikke var beskrevet optimalt i notatet, hvorfor han bad Christian Lützen specielt kigge på det. Han mener, at det var relateret til, at han i den fase af udgaverne syntes, at det nordiske skulle beskrives bedre. Forespurgt om det kunne være, fordi Kim Lunding ikke var med til møde to, forklarede vidnet, at han i forhold til, hvad andre har forklaret, har en meget præcis erindring om, hvilke møder der var. Der var i det forløb to møder, og

personkredsen var den samme til begge møder, ministeren, vidnet, Kim Lunding og Christian Lützen. Han kan også huske hovedforløbene i møderne.

Foreholdt ekstraktens side 1592 (Mail af 2. marts 2011 kl. 18:13 fra Kim Lunding til Claes Nilas og Christian Lützen) og side 1537 (Ramme for notat til statsministeren om behandlingen af ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark – 5.2. Sagsbehandling) ”I februar 2009 blev det som nævnt ovenfor efter forelæggelse af sagen for ministeren besluttet at fortsætte undersøgelsen af de øvrige nordiske landes praksis for gennemførelse af FN's Konvention om begrænsning af statsløshed. Samtidig blev det besluttet, at ansøgninger fra statsløse født i Danmark ikke skulle sættes i bero, men indtil videre behandles i overensstemmelse med de gældende retningslinjer, uanset at nogle ansøgere herved ville blive meddelt afslag på dansk indfødsret. Det blev samtidig besluttet, at sagerne skulle markeres, således at der efterfølgende kunne ske en identifikation og opfølgning i de enkelte sager. Beslutningen om at fortsætte sagsbehandlingen blev taget ud fra den betragtning, at der var behov for at fortsætte undersøgelserne af de øvrige nordiske landes praksis, og at der ikke var et overblik over, hvornår de rejste spørgsmål ville kunne afklares, eller hvilken betydning det ville have i forhold til udfaldet af de konkrete ansøgninger om indfødsret. Det var således på dette tidspunkt ikke klart, om den hidtidige forståelse af konventionen kunne justeres.” og forespurgt om han reagerede på, at man var gået fra 1¾ side til denne udgave af det, forklarede vidnet, at han kan huske, at de i nogle af de sidste faser af arbejdet med redegørelsen komprimerede nogle af afsnittene. Det gjaldt også i forhold til nogle af de ting, der var udredt, men de var enige om, at de skulle holde sig til det præcise, som var beslutningen, og ikke alle de overvejelser, der havde været forud for. Forespurgt om han kan huske konkret, om han var tilfreds med afsnittet nu i forhold til tidligere, forklarede vidnet, at han kan huske, at han, hver gang han fik en ny udgave, læste den igennem ud fra hans to kvalitetskriterier: om det var pinligt faktisk korrekt, og om de juridiske vurderinger var i orden. Forespurgt om det gav anledning til, at han tog kontakt til Kim Lunding og spurgte, hvorfor det skulle se sådan ud, forklarede vidnet, at processen var den, at der hele tiden kom nye udgaver op. Med mellemrum holdt de interne møder, hvor de drøftede det igennem. Der bladrede de og kommenterede på hver enkelt del, men han husker ikke i dag, hvad hans holdning var til de enkelte afsnit. Forespurgt om han husker en diskussion med Kim Lunding om det, forklarede vidnet, at det husker han ikke. De drøftede hver eneste gang kvaliteten af indholdet. Han husker ikke nogen specielle ting om disse afsnit. Forespurgt om han var utilfreds med, at det skulle se sådan ud, forklarede vidnet, at han kun kan huske det generelle, som han lige har forklaret.

Foreholdt ekstraktens side 1580 (Mail af 3. marts 2011 kl. 15:31 fra Nanna Fischer til Kim Lunding, Dorit Hørlyck, Henrik Larsen og Christian Lützen) ”Jeg vedhæfter redegørelsen, som den ser ud efter, at Christian og jeg har indføjjet ”Claes’ afsnit” (dvs. i høj grad afsnit fra den tidligere udgave af redegørelsen).” og forespurgt om han husker, hvorfor det kom ind igen, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Han husker kun, at de hele tiden havde nye udgaver og også tidligere afsnit og diskuterede, om de alligevel skulle tage det med. Det var en udredningsøvelse.

Foreholdt ekstraktens side 13505 (Mail af 7. marts 2011 kl. 14:22 fra Kim Lunding til Claes Nilas) ”Kære claes De to afsnit om berostillelse i 8 er svære, da der ikke foreligger nogen dokumentation for, at dette har været overvejet. Ingen af mavebælterne indeholder noget herom. Pdas har kontoret internt på egen hånd samlet afslagsagerne i en bunke. Det er en svær balance. De tre faktuelle afsnit, som jm ville have ud, kan under alle omst. omformuleres, så de ikke støder jm. Det giver jeg chl Ad 8 vil jeg mene, at man kunne skrive ...” og forespurgt, om han på dette tidspunkt havde en drøftelse med Kim Lunding om hans bekymring, forklarede vidnet, at dette var meget sent i redegørelsesforløbet. Det var samme dag, som den blev afgivet. De havde ikke møder om det. Den 7. marts 2011 var en ekstremt hektisk dag, hvor der var input fra Justitsministeriet og fra dem selv. Hans hovedbekymring var, at der ikke skete tekniske fejl. Hver gang man ændrede noget i sammenfatningen, skulle der også ændres et andet sted. Der var ikke møder den 7. marts 2011, men der var masser af input. Han mener, at han talte i telefon med Michael Lunn. Der skete en hel masse ting frem mod, at redegørelsen blev afgivet ved 17-18 tiden. Det, Kim Lunding skrev om i mailen, var berostillelsen, som først kom op i redegørelsesforløbet – hvad havde hele forløbet været i 2008. Det var også en del af det at lave redegørelsen at finde ud af, hvad der var sket i sagen, før han og ministeren fik sagen i august 2008. Det var først i forbindelse med udarbejdelse af redegørelsen, at de blev opmærksomme på, at sagen i virkeligheden begyndte i starten af 2008, og det var i forbindelse med udarbejdelse af redegørelsen, at der kom oplysninger frem om, at kontoret allerede i 2008 havde haft sager, som de havde samlet i bunke. Det var det, han beskrev her. Det var berostillelsen i 2008, som Kim Lunding skrev var svær. Det, de drøftede på det andet møde i februar 2009, var, hvad de skulle gøre ved den håndfuld sager, som kontorchefen havde sagt, hun havde, som hun var bekymret over, fordi de var færdigekspederet. Det var ikke den drøftelse, som Kim Lunding refererede til. Forespurgt om det var anledning til en drøftelse med Kim Lunding, forklarede vidnet, at det var om 2008 og det, der skete der. De blev på dette tidspunkt opmærksomme på, at der allerede da var nogle sager. Det, skrev Kim Lunding, var svært at dokumentere, men det andet havde de drøftet igennem, og Kim Lunding var selv

med til at drøfte det igennem med ministeren på februar-mødet. Det omtaler han dog ikke.

Foreholdt ekstraktens side 2527 (Redegørelse til statsministeren om Integrationsministeriets behandling af ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark af 7. marts 2011) og at hans forklaring om møde to var, at der blev foretaget en afvejning af forskellige hensyn: ministeren skulle fortsætte undersøgelsen selv, berostillelse ville tage lang tid, man havde Me-tock og kritikken heraf. Man kunne enten afgøre sagerne på det foreliggende grundlag, hvilket kunne føre til tilladelser og måske forkerte afslag, eller man kunne afgøre sagerne efter konventionens ordlyd, hvor der var risiko for forkerte tilladelser, som ikke kunne tilbagekaldes. Når man ser redegørelsen af 7. marts 2011, genser man stort set de nævnte elementer og forespurgt om, hvad der kom først, og om møde to fandt sted, som han har forklaret, eller om forklaringen om møde to i virkeligheden er en parafrase over, hvad der kom til at stå i redegørelsen, og om han vil fastholde, at møde to fandt sted, som han har forklaret, forklarede vidnet, at forløbet var sådan, at der var to møder med ministeren. De drøftede udfaldsmulighederne med ministeren. Han blev ved seneste afhøring spurgt, om den afgørelse, som ministeren traf om, at den håndfuld sag, der var, skulle behandles på det foreliggende grundlag – at man skulle stille betingelser. Han syntes, at det var en svær afgørelse, men de sad med de udfaldsmuligheder, og ministeren ville ikke afvente den afklaring, det nordiske ministermøde kunne give. Derfor traf hun den beslutning. Han havde den oplevelse, at hun traf den af saglige grunde, og fordi hun som arbejds-metode havde, at hun ville blive ved med at undersøge sagerne, hvor andre – især ham selv – ligesom i talrige andre sager ville slutte sagsbehandlingen tidligere, end hun ville. Han opfattede det sådan, at sagen stadig var verserende. De fik afklaringen i juni 2009. Hvis ministeren ikke fik ret og fik forklaring på og overtalt sine kollegaer, så ville de i mellemtiden trufne afgørelser, hvis der var givet afslag, skulle genoptages. Ved seneste afhøring blev han spurgt af kommissionens formand, om han havde overvejelser om, hvorvidt han skulle orientere Statsministeriet eller Folketinget. Det havde han ikke. Han var som departementschef i Integrationsministeriet opmærksom på, hvornår man sad med en så alvorlig sag, at man burde sige det til nogen. Det syntes han ikke, han havde anledning til her, fordi de ikke var færdige med sagen.

Foreholdt at grunden til, at spørgsmålet blev stillet, er, at udspørgeren har en fornemmelse af, at redegørelsen er tilvejebragt af en kreds af personer, som stort set ikke havde kendskab til, at møde to fandt sted eller indholdet af mødet. Alligevel rammer man i store træk hovedmelodien af mødet, som vidnet har forklaret om, mens han i sin forklaring har bekræftet, at han ikke fortalte

nogen om, hvad der fandt sted på mødet, og at der derfor er den mulighed, at der kan være et element af efterrationalisering og forespurgt, om han kan nævne elementer, der yderligere kan støtte, at mødet fandt sted, som han har forklaret, forklarede vidnet, at han ingen trang har til at prøve at gendigte eller opfinde noget. Han kan huske et forløb. Det har han redegjort for over for kommissionen, fordi han syntes, det er en vigtig undersøgelse. Han har ingen problemer med at forklare om, hvilke møder han var med til. Han prøver ikke at fjerne sig fra møder eller lignende. Han kan udmærket huske, hvilke møder han var med til, og hvem der var med til møderne, hvilket han har redegjort for.

Forespurgt af kommissionens formand om han ikke fortalte Niels Henrik Larsen, at han havde haft en drøftelse med Birthe Rønn Hornbech om berostillelse før, hun traf afgørelsen om at behandle sagerne efter de almindelige retningslinjer, forklarede vidnet, at han kun husker, at da de havde redegørelsesforløbet, havde de rigtig mange interne møder, hvor de flere gange vendte tilbage til, hvordan forløbet havde været. Han fortalte da om, hvordan forløbet havde været. Det kunne Christian Lützen supplere, som også var med til møderne. Tilsvarende Kim Lunding da han kom tilbage fra sin ferie. Når han svarede, som han gjorde, er det, fordi han ikke præcist kan huske, hvad han fortalte Niels Henrik Larsen, men forløbet var kendt, og det havde de også forklaret om på møderne. Forespurgt om han med Christian Lützen rekapitulerede forløbet, herunder at der var disse møder, hvad de talte om, og hvad de endte med, forklarede vidnet, at de givetvis i de interne møder i redegørelsesforløbet vendte tilbage til, hvad det var, ministeren sagde, og hvorfor hun traf disse beslutninger. Det var en del af mødedrøftelserne.

Forespurgt af advokat Nicolai Westergaard om hvornår bestillingen på det notat, som endte som en redegørelse til Statsministeriet, kom, forklarede vidnet, at det husker han ikke, men det fremgår af papirerne. Det foregik over et par uger. På et tidspunkt blev der sat en frist på en uge. Foreholdt at Niels Henrik Larsen fik sin opgave den 25. februar 2011 og forespurgt, om det var der, de fik opgaven, forklarede vidnet, at det var der omkring. Han husker det ikke nøjagtigt. Foreholdt at han forklarede, at det var Kim Lunding og Nanna Fischer, der skrev det meste af grundmaterialet i redegørelsen, men Kim Lunding var på ferie i tre uger i februar 2011 og forespurgt, hvordan det hænger sammen, forklarede vidnet, at det var Nanna Fischer, der havde skrevet nogle notater om dette i januar og februar 2011. Hun tog meget af det materiale, som Kim Lunding havde været involveret i, og førte det ind i udkastene til 7. marts-redegørelsen. Kim Lunding trådte ind på sin naturlige plads, da han kom tilbage den 1. marts 2011, og var med til at kvalificere indholdet, som vidnet bad ham

om i mailene. Forespurgt om han talte med Kim Lunding om at bruge Niels Henrik Larsen på denne opgave, forklarede vidnet, at han kun husker, at da han skulle sætte holdet, inddrog han Niels Henrik Larsen. Han kan huske, at han talte med Kim Lunding om det på et tidspunkt, men det kunne være, da Kim Lunding kom hjem, hvor de talte om de bidrag, som Niels Henrik Larsen kom med, og om de skulle bede Frederik Gammeltoft om at komme med noget. Han vil ikke gøre Kim Lunding ansvarlig for, at Niels Henrik Larsen blev draget ind i det.

Forespurgt af advokat Søren Juul om i hvilket omfang ministeren var inddraget i udarbejdelsen/godkendelsen af redegørelsen, forklarede vidnet, at forløbet var det, at de havde en drøftelse med ministeren ved igangsættelsen af forløbet. Ministeren havde nogle holdninger, og hun syntes især, at Dorit Hørlyck ikke skulle være skribent på redegørelsen. Det havde de en snak med ministeren om, og det var derfor, Nanna Fischer kom ind. Hver eneste gang der var de generelle møder med Statsministeriet og Justitsministeriet, havde han telefonisk kontakt med ministeren, hvor han orienterede hende om forløbet af møderne. De havde også egentlige møder med ministeren. De havde i hvert fald et møde med ministeren den 4. marts 2011, hvor de meget detaljeret drøftede sagen igennem, hvor ministeren havde sendt en meget lang mail med ting, som hun havde til redegørelsen. Ministeren kom også med input til næste udgave af redegørelsen. Søndag den 6. marts 2011 kom en meget omfattende mail fra ministeren med en lang række ting, som angik redegørelsen, men også andre ting. Han bad Christian Lützen og Niels Henrik Larsen om at skrive et spørgsmål/svar-papir, som kunne svare på nogle af ministerens spørgsmål. Den 7. marts 2011 havde de på ny et møde med ministeren, hvor de igen gennemgik redegørelsen, inden hun skrev den under og sendte den over til statsministeren med et følgebrev. Forespurgt om hvem "de" var, forklarede vidnet, at som han erindrer det, var møderne, de havde med ministeren, efter Kim Lunding kom tilbage fra ferie, med den nære skrivegruppe altså Kim Lunding, Nanna Fischer, Christian Lützen og vidnet selv. Foreholdt at udspørgeren undrer sig over, at sammenfatningen svarer til hans forklaring og forespurgt, om ministeren på nogle af møderne var inde på, at det ikke var rigtigt, men at det var foregået på den måde, som hun nu har forklaret for kommissionen, forklarede vidnet, at det var hun ikke." [9. december 2013, side 1293-1308]

Birthe Rønn Hornbech har forespurgt, om der er andet end det, hun er blevet spurgt om, der ligger hende på sinde at få gjort kommissionen bekendt med, og om redegørelsen og dens tilblivelse, forklaret, at

”der er to ting. Det ene er mere konkret, at man afviste det med børnekonventionen. Det vil hun gerne sige noget om, fordi det forstår hun ikke, at man gjorde. Med hensyn til børnekonventionen synes hun, at det på alle måder er et meget mærkeligt forløb, og når hun ved, at kommissionen også skal se på en ny lovgivning, har det været meget overraskende for hende at læse de praksisoversigter, som kommissionen har udarbejdet. Det står hende ikke helt klart, hvornår man kom ind på børnekonventionen første gang. I mavebæltet af 4. august 2008 var det kun 1961-konventionen. De fleste af de drøftelser, som hun husker, var om 1961-konventionen, men det beklagelige, som man kan se, er, at der er utrolig mange børnekonventionsfejl i oversigterne. Der er også et juridisk problem, som hun selv er usikker på, som hun synes, man skal se på. Hun er tilbøjelig til at tænke i strafferetlige baner om de generelle regler, at man ikke kan straffes efter en grovere lov, hvis man begik det tidligere. Det har stødt hende, at hvis man søgte som 17-årig og blev 18 år, fordi der var en lang procedure, så faldt man uden for børnekonventionen. Hun har ikke haft tid til at dyrke det nøjere, men det er et spørgsmål, man kan rejse. Hun mener, at man er nødt til at undersøge, om man er kommet ud over det, som hun mener, er konventionsstridigt, nemlig at man indhenter oplysninger om krav, man ikke kan stille, fordi man siger, at Indfødsretsudvalget ønsker oplysningerne. Det eneste sted, hun kan sige det, er her. Hun kan ikke begynde på det i Folketinget, fordi det vil man misforstå. Man kan se i brevene langt op i 2010 og måske 2011, at ministeriet stiller krav, men ikke som betingelse. Man giver i øvrigt nogle forkerte vejledninger, hvor man skriver, at det er en betingelse, at ansøgeren opfylder betingelser, men selv der, hvor man ikke skrev, at det var en betingelse, spørger man, om ansøgerne opfylder de almindelige betingelser. Det mener hun ikke, man har lov til. Hun var meget imod erklæringerne. Dem har hun kæmpet med. Hun mener, den ene af dem er sådan noget sindelagskontrol, som hun ikke bryder sig om. Man kan også se, at der føres en meget nidkær sagsbehandling over for dem, der ikke kan huske, om de er sigtet for tre eller fire brugstyverier, hvor det overhovedet ikke er relevant for kravene i statsløsekonventionen.

Der er nogle ting der, som hun mener, man er nødt til at tjekke op på, fordi hun har en mistanke om, at det slet ikke er i orden. Der er det beklagelige, som først er gået op for hende senere, hvordan fejlene med børnekonventionen er kommet ind og hele det med koblingen med retningslinjerne, som de kalder det, når børnekonventionen direkte fremgår af retningslinjerne. Det er en gåde, at det kunne ske. Hun mener, at der er nogle ting, som man burde kigge efter i sømmene, som hun ville have gjort, hvis hun stadig havde været retsordfører, men som hun, fordi hun er hovedanklaget i denne sag, ikke synes, at hun anstændigvis overhovedet kan blande sig i politisk.

Foreholdt at børnekonventionen først kom relativt sent ind i billedet, nemlig i mavebæltet af 23. januar 2009, men at den ikke spiller nogen voldsom stor rolle i papirerne og forespurgt, om man på noget tidspunkt har taget børnekonventionen ud til selvstændig vurdering og behandling i de debatter, man havde, forklarede vidnet, at de typisk handlede om 1961-konventionen og pludselig optrådte børnekonventionen. Børnekonventionen har været selvstændigt behandlet. Hun har været ordfører i nogle sager om børnekonventionen inden for retsområdet tidligere. Den har været diskuteret i mange sammenhænge. Den kørte hele tiden løbende, og hun går ud fra, at der er menneskerettighedsdomstolsafgørelser. Den var interessant på en lang række områder, så det burde være kendt stof. Det er stødende, fordi børnene er den svageste gruppe. Det var måske nogle mere politiske bemærkninger.

Foreholdt at det ligger i kommissoriet, at kommissionen skal undersøge, hvad ministeriet gjorde for at få samlet op og rettet op i forhold til de personer, der ikke havde fået søgt og forespurgt, om hun vil sige noget om det, forklarede vidnet, at hun gerne vil tale sin egen sag. Hun havde ikke større indflydelse på redegørelsen. Hun synes heller ikke, at den refererer forløbet korrekt. Hun skal stærkt beklage, at hun i nogle sammenhænge har nævnt 1999 og tidligere ministre, fordi de fejl, der var, var mere enkeltstående fejl og ikke systemfejl. Det, der bekymrer hende mest i redegørelsen, er, at der er en fuldstændig banal første årsprøves forkert retsopfattelse af retskilderne. Hun fik de sidste par dage, hun var minister, forelagt lovbemærkninger til et forslag til en ny naturalisationslov, hvor der også var den vrangforestilling med prioriteringen af retskilderne i forhold til hinanden, fordi man er så optaget af den politiske aftale og cirkulæreskrivelsen. Det kan også være en mulig forklaring. Man skal også afdække manglende uddannelse i kontoret. Hun mener, at hun lovede Menneskerettighedsinstituttet, at det skulle have bemærkningerne til høring. Da de blev klar over det i Indfødsretskontoret, var der nogle, der protesterede. Som hun husker det, kunne hun ikke nå at håndhæve, at de skulle i høring. Hun kan se, at der var den forkerte prioritering af retskilderne, at man stadigvæk havde det "HK-syndrom", som er en forkert beskrivelse, fordi de havde mange dygtige HK'ere i Udlændingestyrelsen, der behandlede udlændingesager, men hun sigter til det med, at man ikke læste tingene i sammenhæng mellem lov, cirkulære og så videre, og at der så sent i forløbet var en urigtig retsopfattelse.

Hun synes også, der er meget usikkerhed i hele redegørelsen og de udkast, som hun synes, man bør se på. Hun kan se, at man begyndte med at afhøre nogle af sagsbehandlerne om deres retsopfattelse. Selv mellem Kim Lunding, Claes Nilas og hende er der efter hendes opfattelse en meget stor forskel i retsopfattelsen. Den mener hun, man er nødt til at få fastlagt og beskrevet. Det er kyndige



jurister, man havde sat til det. Ellers kan man se af mailkorrespondancen, at der gik hun virkelig ind. Der er også nogle harske mails fra hende, men tonen er vel klar: at hun gerne ville have den sag færdig, så hun kunne sige, at alle havde fået deres ret. Det troede hun sådan set, at hun havde nået, men hun kan se af oversigterne, at de ikke er færdige. Det er ikke, fordi hun vil have nogen sag mod Morten Bødskov. Hun synes bare, at de er nødt til at få det fuldstændig i orden. Det ærgrer hende, at hun er frataget muligheden for det. Til gengæld kan hun sige det her.” [4. juni 2013, side 1237-1239]

Birthe Rønn Hornbechs bisidder, advokat Bjørn Høberg-Petersen, har ved brev af 26. februar 2014 oplyst, at Birthe Rønn Hornbech har bedt ham meddele kommissionen følgende:

”Redegørelsen af 7. marts 2011 til statsministeren

Til Claes Nilas’ forklaring i kommissionsmødet den 9. december 2013 om min klients inddragelse i arbejdet med udarbejdelse/godkendelse bemærker min klient, at hun medio januar 2011 traf beslutning om iværksættelse af en *”undersøgelse af sagen om fejlbehandling af ansøgninger om indfødsret fra personer, der er født statsløse i Danmark.”* Undersøgelsen skulle gennemføres på 2 uger, og da min klient ikke ønskede indfødsretskontoret involveret, blev Nanna Fischer midlertidigt hentet tilbage fra stillingen som souschef i udlændingekontoret for at forestå den. Sigtet var primært at skabe et sikkert grundlag for den fremtidige behandling af de statsløses indfødsretssager og at kontakte de statsløse, der på grund af mangelfuld vejledning ikke havde søgt om statsborgerskab.

Redegørelsen til statsministeren blev udarbejdet efterfølgende og uafhængigt heraf under ledelse af Nilas og Lützen. Birthe Rønn Hornbech har ikke deltaget i møder om udarbejdelsen af denne redegørelse. Hun er heller ikke blevet orienteret om indhold og beslutninger på møderne mellem Integrationsministeriet, Statsministeriet og Justitsministeriet.

Min klient modtog i løbet af februar et enkelt og meget foreløbigt udkast til redegørelsen, og herudover fik min klient et udkast med hjem fra ministeriet den 4. marts om aftenen.

Lørdag den 5. marts medvirkede min klient som kirkeminister og foredragsholder ved et kirkeligt arrangement i Odense.

Søndag morgen den 6. marts kl. 09:19 sendte min klient, inden for den givne svarfrist, en række spørgsmål og bemærkninger til Nilas, Lützen og Lunding.

Mandag den 7. marts underskrev min klient den endelige redegørelse. Redegørelsen blev modtaget så sent, at der ikke var mulighed for at foretage rettelser.

Min klient understreger, at hun under forløbet med redegørelsen ikke på noget tidspunkt havde adgang til de forelæggelser, som hun tidligere havde resolveret i, ligesom hun heller ikke i øvrigt havde adgang til papirer, der kan have dannet grundlag for redegørelsen.

Henset til den begrænsede orientering og de meget snævre tidsrammer, var min klient uden reel mulighed for at påvirke indholdet.

Min klient bemærker, at hun først under kommissionssagen har haft mulighed for at dokumentere tilstedeværelsen af sin resolution allerede fra august 2008 om, at Folketinget skulle underrettes. Min klient påpeger, at den omstændighed, at denne afgørelse ikke er nævnt i redegørelsen, fortegner hele billedet af forløbet.”

Foranlediget heraf har Christian Lützens bisidder, advokat Rasmus Hoffery Nielsen, sendt et indlæg af 11. april 2014 fra Christian Lützen til kommissionen:

”Foranlediget af kommissionens email af 27. februar 2014 og det heri indeholdte indlæg fra Birthe Rønn Hornbech om redegørelsesforløbet, vil jeg gerne gentage, at jeg i redegørelsesforløbet alene havde en sekretariatsfunktion og således ikke ”ledede” forløbet.

Min erindring om undersøgelses-/redegørelsesforløbet, som gik forud for 7. marts 2011 redegørelsen, fremgår tydeligt af mine forklaringer afgivet for kommissionen. Birthe Rønn Hornbechs indlæg giver dog anledning til følgende bemærkninger:

Forud for redegørelsesforløbet havde Birthe Rønn Hornbech medio januar 2011 påbegyndt en undersøgelse af sagen om fejlbehandlinger af ansøgninger om indfødsret fra personer, der er født statsløse i Danmark. Det var som bekendt Nanna Fischer, der forestod denne undersøgelse. Sigtet var primært at skabe et grundlag for den fremtidige administration.

Birthe Rønn Hornbech var inddraget i den interne udredning, og denne har ved flere lejligheder været forelagt og drøftet med hende på interne møder og

gennem skriftlige kommentarer, ligesom der også har været drøftelser af det opfølgende arbejde med lovforslag, vejledninger mv.

Birthe Rønn Hornbech har også i dette forløb haft adgang til de tidligere forelæggelser og notater vedrørende sagen, eksempelvis ved mavebæltet af 20. januar 2011.

Resultaterne af denne udredning indgik i arbejdet med redegørelsen til statsministeren, da denne redegørelse senere blev bestilt.

Selve optakten til 7. marts 2011 redegørelsen var den 24. februar 2011, hvor Birthe Rønn Hornbech ved mail orienterede statsministeren om sagens hovedindhold, jf. Birthe Rønn Hornbechs email af samme dag med tilhørende notat, ("STM-mailen").

I bilaget til STM-mailen skrev Birthe Rønn Hornbech til statsministeren, at:

*"Vi skriver et baggrundsnotat til dig, der i første omgang må håndbæres. Det indeholder både det juridiske spor og "efterforskningssporet"..... Når vi har været længe om at få genoprettet fejlen, skyldes det, at det var meget vanskeligt at få rede på, hvordan reglerne blev fortolket i andre lande.*

*I den periode gav vi forkerte afslag - da ombudsmanden jo har fortalt, at man ikke må berostille sager, (Tamilsagen) men noterede, at disse skulle kunne findes ved en evt. genoptagelse. Dette gjorde vi ved at notere sagerne i takt med, at de blev behandlet"*

Arbejdet med redegørelsen blev påbegyndt dagen efter, den 25. februar 2011.

Birthe Rønn Hornbech var inddraget i arbejdet med redegørelsen, og denne har ved flere lejligheder været forelagt og drøftet med ministeren.

Således modtog Birthe Rønn Hornbech efter redegørelsesarbejdet var igangsat et udkast, som hun havde flere kommentarer til. Redegørelsen havde på daværende tidspunkt arbejdstitlen "notat til Folketinget om behandlingen af ansøgninger om indfødsret fra statsløse", og indeholdt blandt andet en beskrivelse af beslutningerne om det, der er blevet benævnt "det nordiske spor", i august 2008 og beslutningen fra februar 2009 om at fortsætte det "nordiske spor" og behandle sagerne efter de gældende retningslinjer.

Birthe Rønn Hornbech fremkom blandt andet ved mail af den 27. februar 2011, kl. 11:13, med sine foreløbige kommentarer, ligesom hun ved mail af 28. februar, kl. 00.10, fulgte op på sagen.

Den 1. marts 2011 meddelte statsministeren, at redegørelsen skulle være færdig inden for en uge.

Efter statsministerens meddelelse gik arbejdet over i en anden fase, idet Stats- og Justitsministeriet blev inddraget i arbejdet med redegørelsen. Jeg har ikke selv deltaget i arbejds møder i den forbindelse.

Redegørelsen til statsministeren har været drøftet løbende med Birthe Rønn Hornbech i dagene efter den 1. marts 2011, og Birthe Rønn Hornbech har eksempelvis ved to mails den 3. marts 2011, kl. 3.40 og mail af samme dag, kl. 5.44 fremkommet med bemærkninger til redegørelsens indhold.

I perioden op til at Birthe Rønn Hornbech afgav redegørelsen til statsministeren den 7. marts 2011, og hvor man i arbejdet var nået til at udarbejde egentlige udkast til redegørelse, har redegørelsens indhold været drøftet med Birthe Rønn Hornbech på interne møder og skriftligt via e-mail.

Fredag den 4. marts 2011 blev der således afholdt møde med Birthe Rønn Hornbech, hvor sagen blev gennemgået. På mødet fik Birthe Rønn Hornbech et eksemplar af redegørelsesudkastet med hjem.

Fredag aften og lørdag morgen, (den 4. og 5. marts 2011) var der mailveksling med ministeren om forskellige aspekter af håndteringen af sagen, herunder om vejledningstekst. Der kan bl.a. henvises til mail af 4. marts 2011, kl. 22.12.

Søndag den 6. marts, kl. 8.12, sendte Claes Nilas en ny udgave af redegørelsen til Birthe Rønn Hornbech og bemærkede i den forbindelse, at der var et nyt møde i Statsministeriet senere på dagen.

Søndag den 6. marts, kl. 9.19, sendte Birthe Rønn Hornbech en mail med skriftlige bemærkninger og spørgsmål til en tidligere udgave af redegørelsen. Der var formentlig tale om den udgave, som Birthe Rønn Hornbech fik med hjem fra kontoret den 4. marts 2011.

Samme dag, kl. 13.32, sendte jeg det seneste notat med ændringsmarkeringer til Birthe Rønn Hornbech.

Mandag den 7. marts, kl. 00.14, sendte jeg et notat til Birthe Rønn Hornbech med svar på hendes mail fra søndag kl. 9.19.

Samme dag, kl. 00.26, sendte jeg efter aftale med Claes Nilas et nyt udkast til redegørelse til Birthe Rønn Hornbech med henblik på internt møde samme morgen kl. 9.00.

Samme dag, kl. 4.14, anmodede Birthe Rønn Hornbech om en farvekopi af det tilsendte redegørelsesudkast og stillede samtidig spørgsmål til redegørelsen.

Mandag formiddag var der møde i ministeriet. Birthe Rønn Hornbech fik gennemgået redegørelsen og underskrev det forelagte mavebælte med redegørelse med henblik på efterfølgende oversendelse til Statsministeriet.”

Michael Lunn har om redegørelsen og dens tilblivelse forklaret, at

”Det var i hans tid en meget almindelig ordning, at Justitsministeriet og vidnet blev involveret, hvis ministerier fik vanskeligheder eller problemer, hvoraf nogle var af juridisk karakter. Det kunne være en af hans kollegaer i et af de andre ministerier, som havde problemer, som bad ham eller hans medarbejdere om at bistå. Involveringen skete ofte på foranledning af Statsministeriets departementschef. Det var det, der var årsagen i dette tilfælde. Statsministeren bestilte mundtligt en redegørelse fra integrationsministeren den 22. februar 2011. Vidnet var i telefonisk kontakt med sin kollega i Statsministeriet. Det havde han været i forvejen, hvor de havde talt om sagen, som på det tidspunkt kørte kraftigt i medierne. Departementschefen i Statsministeriet indkaldte til møde i Statsministeriet. Der var flere af den slags møder. Der var en ret fast deltagerkreds, som bestod af fra Statsministeriet Christian Kettel Thomsen og dennes juridiske chef, Kristian Korfits Nielsen, fra Integrationsministeriet Claes Nilas, Kim Lunding og Nanna Fischer, der var ansvarlig for skrivningen, og fra Justitsministeriet Ole Hasselgaard, der var chef for Lovafdelingen, og vidnet. De mødtes flere gange. Han tror, at det første møde var i Statsministeriet den 25. februar 2011, det andet møde var i Statsministeriet den 1. marts 2011 og det tredje møde, mener han, var den 4. marts 2011 på hans kontor i Justitsministeriet. Han mener ikke, at Christian Kettel Thomsen var med til dette møde. Han mener, at de øvrige deltog, dog er han lidt i tvivl om, hvorvidt Kristian Korfits Nielsen deltog. Der var et sidste møde søndag den 6. marts 2011, hvor de blev nogenlunde færdige. Der blev lavet rettelser i løbet af formiddagen og den tidlige eftermiddag den 7. marts 2011. Redegørelsen blev herefter afgivet sent på eftermiddagen den 7. marts 2011. Mødet den 6. marts 2011 var i Statsministeriet. Det nævnte forløb er ikke 100 procent sikkert, men måske

85 procent sikkert. Det er rekonstrueret på grundlag af gamle kalendere. Det er meget sandsynligt, at udkastene til redegørelsen var håndbårne. Det var et meget intenst forløb. De skulle lave en redegørelse om vanskelige ting fra den 22. februar til den 7. marts 2011. Der var et enormt pres fra det politiske miljø. Det er meget sandsynligt, at han har bedt om at få et eksemplar bragt ud til ham. Det kan meget vel have været, fordi det var en lørdag eller søndag, hvor han helst ville have det hjem og læse det, inden de skulle mødes igen.

Foreholdt ekstraktens side 2110 A (akt nr. 2 fra sagen j.nr. 2011/309-76) og side 2107 (Bilag til e-mail af 6. marts 2011 kl. 9.19 fra Birthe Rønn Hornbech med bemærkninger til udkast til redegørelse) forklarede vidnet, at det er en mulighed, at det er samme udgave, som var grundlag for drøftelsen den 4. marts 2011. De arbejdede i døgndrift i Integrationsministeriet. Integrationsministeriets medarbejdere kan efter mødet i Justitsministeriet være gået tilbage og lavet rettelser.

Foreholdt ekstraktens side 2110 B (Ramme for notat til statsministeren om behandlingen af ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark) forklarede vidnet, at han kan huske, at han i ekstrakten har set et udkast med håndskrift i margen, hvor der står rettet på foranledning af ML. Han husker ikke, om det var disse sider, der forelå på mødet den 4. marts 2011. Han har givet skrevet på sine eksemplarer af notatet, men han ved ikke, hvor de er nu. Enten er de i ministeriet, eller også er de blevet smidt ud. Det er kolossale papirmængder, der opstår i løbet af en sådan to-ugers proces. Så det kan godt være smidt ud. Det var kort før, han skulle stoppe i ministeriet, og hvis de ikke er blevet fundet, er det vel mest sandsynligt, at de røg ud i forbindelse med den almindelige oprydning, da han forlod kontoret. Mødet den 25. februar 2011 var et opstartsmøde, hvor Christian Kettel Thomsen fortalte, at man havde bedt om redegørelsen. Han fortalte Claes Nilas og hans medarbejdere, at han havde bedt vidnet være med i processen. Det var der ingen bemærkninger til. Han mener, at de foretog en helt foreløbig identifikation af, hvad var forløbet, og hvilke hovedproblemstillinger det rejste. De kom ikke til bunds. Det var en første foreløbig gennemgang af sagen og de spørgsmål, der skulle rejses. Der blev ikke lavet mødereferater; det var umuligt.

Det var Integrationsministeriet, der var ansvarlig for arbejdet, men det var en ret harmonisk proces omkring noget, som ikke var spor rart. Processen bestod hovedsagelig i, at Ole Hasselgaard og vidnet stillede spørgsmål. Integrationsministeriet havde selv, før statsministeren bad om en redegørelse, påbegyndt en intern undersøgelse. Integrationsministeriet havde således allerede lavet papirer og notater, hvor de forsøgte at beskrive forløbet, og der kom derfor

hurtigt papirer frem, som de kunne forholde sig til. I takt med, at Ole Hasselgaard og vidnet stillede spørgsmål, kom der en form for fælles erkendelse af, hvor hovedproblemerne var, og hvad der var galt og kritisabelt. Det var bestemt ikke noget, som Statsministeriet, Ole Hasselgaard eller vidnet pressede Integrationsministeriet til. Dette at gennemgå forløbet stille og roligt sammen med nogle eksterne personer affødte af sig selv en erkendelse af, hvor problemerne var, og hvad forklaringen kunne være. I en række tilfælde var de enige om, at forklaringerne på problemernes opståen var klart utilstrækkelige. Der var stor enighed om, at de måtte lave et afsluttende afsnit, hvor de samlede de elementer i forløbet, som var kritisable, som var gået galt. De var enige om, at man måtte vedkende sig og beklage det, der var gået galt. Meget tidligt prøvede de at forstå, hvad der var sket i Indfødsretskontoret. Hvordan man kunne glemme nogle centrale FN-konventioner. Hovedspørgsmålet var, om der var tegn på, at en minister, nogen fra Folketingets Indfødsretsudvalg eller andre politikere havde været vidende om det, havde påvirket det eller stået bag det. Det blev meget klart afvist. Der var ingen tegn på nogen form for politisk involvering eller politisk viden om det. Det gjorde, at spørgsmålet om forløbet frem til forelæggelsen for ministeren, Birthe Rønn Hornbech, blev mindre interessant.

Det var svært at komme udenom, at de alle syntes, at det var ubegribeligt, hvordan man kunne glemme sådanne regler. Der var formuleringer i de foreløbige redegørelser, hvoraf nogle genfindes i den endelige redegørelse, der gik ud på, at det måtte skyldes, at der ikke var lavet skriftlige vejledninger til medarbejderne. Det syntes de var en helt ubegribelig forklaring, for selvfølgelig var der ikke behov for at lave skriftlige vejledninger om det helt centrale regelsæt på området. Disse regler lærer man at kende som ny medarbejder ved introduktionen til området og ved, at der sidder en kyndig kontorchef eller souschef, der skal gennemse i hvert fald alle afslag på indfødsret, før de kan forlade ministeriet. I den periode, hvor Indfødsretskontoret lå i Justitsministeriet, var der ingen af de menige medarbejdere, der havde kompetence til at underskrive afslag på indfødsret. Det havde kontorchefen og souschefen. Muligvis har der været tilfælde, hvor også en seniorfuldmægtig havde underskriftskompetence. Den løbende uddannelse og kontrollen via underskriftskompetence burde være rigelig til at sikre, at man ikke glemte centrale regelsæt.

Det centrale var, at der ikke var tegn på politisk indflydelse. De måtte derfor se begrundelsen for forglemmelsen i den omstændighed, at det er menneskeligt at fejle. Vi har alle sammen lavet fejl, som vi ikke kan forstå bagefter. Det måtte være det, der var sket. Derfor koncentrerede de sig mest om forløbet efter forelæggelsen for integrationsminister Birthe Rønn Hornbech. Efter fore-

læggelsen havde man indledt det, man kaldte ”det nordiske spor”. Man ville, da man havde opdaget fejlen, undersøge retstilstanden i de andre nordiske lande. Han rejste spørgsmålet, om det var rigtigt at indlede en sådan nordisk undersøgelse, fordi man kunne sige, at fortolkningen af FN-konventionerne, specielt 1961-konventionen, var lagt fast i lovbemærkninger både i lovforslag fra 1999 og et senere. Folketinget havde tiltrådt denne fortolkning, og var det så ikke ligegyldigt, hvad de andre nordiske lande havde gjort? Han nåede frem til at sige, at han syntes, at det gik an i den situation, der forelå dengang. Integrationsministeriet skulle til at etablere en helt ny administration i forhold til alle de fejl, de havde lavet, og de vidste, at der ville blive stillet alle mulige spørgsmål fra Folketinget i forhold til en sådan ny administration. I den situation kan han godt forstå, man ville indhente viden om, hvad de nordiske lande, der ligner os meget, havde gjort på dette område, og især hvis de havde gjort noget andet, og hvilken baggrund de havde haft for det. Herefter sagde han, at der ville være meget kort tid til at foretage en sådan nordisk undersøgelse. Det ville være et spørgsmål om få uger, ikke måneder. Altså meget forskellig fra det, det desværre udviklede sig til. Det andet, han sagde, var, at man burde have underrettet Folketingets Indfødsretsudvalg med det samme. Disse synspunkter var de andre enige i, og synspunkterne kom også til udtryk i den endelige redegørelse.

I hele processen blev der lavet mangfoldige ændringer. Det kunne være rene sproglige og redaktionelle ændringer, men også substansændringer. Det var i meget høj grad en fælles erkendelse, der udfoldede sig under arbejdet med redegørelsen. Selvfølgelig havde Statsministeriet, Ole Hasselgaard og vidnet hele tiden respekt for, at det var Integrationsministeriets redegørelse. Det var dog ikke en respekt, som de havde meget brug for, fordi der var udpræget enighed om, hvor problemerne lå. Der var ingen tvivl om, at man skulle underrette Folketinget, og at en sådan underretning måtte forudses at ville udløse spørgsmål ikke alene til forglemmelsen. Der ville også være partier i Folketinget, der ville synes, at det var mærkeligt med de konventioner, og som ville stille spørgsmål til, om konventionerne virkelig skulle forstås sådan, og om man ikke kunne gøre det på en anden måde. Der var partier i Folketinget, der ville have, at der skulle stilles meget markante krav for at få indfødsret. Som en form for forberedelse på det, og hvis der skulle være stemning i Folketinget for at ændre fortolkningen, kunne man efter hans opfattelse ikke kritisere, at Integrationsministeriet indledte en undersøgelse af, hvordan situationen var i de andre nordiske lande. Hans pointe var dog, at man henset til, at man i en lang periode havde glemt konventionerne, måtte afslutte undersøgelsen meget hurtigt, og man måtte underrette Folketinget om situationen. Han havde ikke Metock-sagen i tankerne. Han sagde blot, at det kunne gå an at høre de andre



nordiske lande, men at undersøgelsen skulle være afsluttet inden for ganske få uger. Med hensyn til underretning af Folketingets Indfødsretsudvalg tror han, at man kunne forsvare at vente med at underrette Folketingets Indfødsretsudvalg, til man havde resultatet af den nordiske undersøgelse, hvis man kunne se for sig, at man ville have det afklaret inden for meget kort tid, for eksempel to uger. Fra det tidspunkt, hvor man blev klar over problemet, var det selvfølgelig udgangspunktet at underrette udvalget med det samme og straks tage fat på at ændre administrationen og genoptage de forkert afgjorte sager. Med Indfødsretsudvalgets centrale placering er det meget vigtigt at få underrettet udvalget hurtigt. Havde man fået afklaret den nordiske undersøgelse på et par uger, så ville det være ok at vente med at underrette Indfødsretsudvalget så længe. Det ville ikke være kritisabelt. Han tror ikke, at han tænkte over, om det var en juridisk forpligtelse at orientere Indfødsretsudvalget. Han vidste bare, at når man havde lavet en meget markant fejl, gjaldt det helt generelt om at få orienteret Folketinget hurtigt. Specielt på Indfødsretsområdet er der som nævnt særligt stærke grunde til at underrette Folketingets Indfødsretsudvalg, fordi Indfødsretsudvalget havde den helt centrale placering i den konkrete sagsbehandling.

De forsøgte at identificere de fejl, der var i forløbet. En fejl var, at den nordiske undersøgelse tog alt, alt, alt for lang tid. Man var ikke tilstrækkelig opmærksom på at få den sluttet meget hurtigt. En anden fejl var, at man orienterede Folketinget så sent. En tredje fejl var, at man fra januar/februar 2009 behandlede sagerne med afslag i de tilfælde, hvor man efter konventionsfortolkningen ikke måtte give afslag. Han mener, at alle tre fejl er adresseret klart i redegørelsen. Der var fuldstændig enighed om disse ting. Det var lettere for dem som udenforstående at se det og sige det, men Integrationsministeriets medarbejdere var helt enige i det, omend de var kede af det. Det er aldrig sjovt at se sig selv i et forløb, som man efterfølgende ser som forkert. Han mener ikke, at de drøftede begrebet kvalificeret forsinkelse i forbindelse med arbejdet med redegørelsen. I de sidste faser af den meget hurtige proces koncentrerede han og de andre sig om det afsluttende konklusionsafsnit, fordi man måtte forestille sig, at folketingsmedlemmer og andre personer, som interesserede sig for sagen, ville læse det først. De koncentrerede sig om at få fastslået, hvor der var begået fejl, og at beklage det på en ordentlig måde.

Han har ikke haft kendskab til sagen fra 2008 og frem til 2010. Der er ingen, der har ringet og bedt om råd. Han blev opmærksom på sagen via medierne i begyndelsen af 2011. Han havde ikke kontakt med Integrationsministeriet før slutningen af februar 2011. Han talte med sin kollega i Statsministeriet om sagen i begyndelsen af februar og et par gange i februar måned, inden redegørelsen blev bestilt. Han har ikke talt med Integrationsministeriet eller

departementschefen forud for forløbet. Der findes en meget dygtig medarbejder i Justitsministeriet, der er ansvarlige for EU- og menneskerettighedsområdet og det internationale område, Nina Holst-Christensen. Hun blev ofte spurgt af de forskellige ministerier, når der var spørgsmål om konventioner. Han har en ganske vag erindring om, at hun nævnte en konkret sag for ham om 1961-konventionen. Det var i slutningen af 2010 eller i begyndelsen af 2011. Hun har videregivet resultatet af deres drøftelse til Integrationsministeriet. Det var på et tidspunkt, hvor Integrationsministeriet var opmærksom på fejlen. Ministeriet havde afsluttet den nordiske undersøgelse og var i fuld gang med at redressere fejlen, og Folketinget var underrettet.

Det kan undre, hvordan en sådan fejl opstår. Det lykkedes dem ikke at finde en anden dækkende forklaring, end at det er menneskeligt at fejle. Han mener ikke, at man kan finde en forklaring på fejlen i den omstændighed, at man ikke udarbejdede skriftlige retningslinjer for medarbejderne. Det er selvfølgelig, at man skal kende de centrale regler på ens område og sørge for, at der er mekanismer på kontoret, der sikrer, at alle medarbejdere lærer disse regler og er opmærksomme på dem. Begrundelsen med de manglende skriftlige retningslinjer er efter han opfattelse ikke noget, der bare minder om en forklaring.” [12. december 2013, side 95-100]

Christian Kettel Thomsen har forespurgt om, hvornår han første gang hørte om sagen samt om redegørelsen og dens tilblivelse, forklaret, at

”det var i begyndelsen af 2011, da der blev skrevet om den i pressen. Forespurgt om det var en sag, han gjorde noget ved af egen drift, forklarede vidnet, at han fulgte sagen. Han mener ikke, at han tog nogle initiativer i den sammenhæng. Han drøftede nok sagen med nogle medarbejdere. På et tidspunkt har han nok drøftet den med Michael Lunn. Foreholdt at Michael Lunn har forklaret, at han var i kontakt med vidnet forud for, at statsministeren bestilte redegørelsen fra integrationsministeren, forklarede vidnet, at han ikke har noget klart billede af det eller kan tidsfæste det. Sagen i sig selv og bestillingen af en redegørelse ville typisk være et spørgsmål, som han ville have drøftet med Michael Lunn. Forespurgt om han havde kontakt til Claes Nilas på dette tidspunkt, forklarede vidnet, at det mener han ikke, at han havde. Forespurgt om Michael Lunn havde kendskab til sagen, da vidnet kontaktede ham, forklarede vidnet, at det ikke er noget, han har nogen erindring om. Forespurgt om han havde en drøftelse med statsministeren om bestillingen af redegørelsen, forklarede vidnet, at de drøftede, at der fra offentligheden, pressen og politisk var en stærk efterspørgsel efter en større klarhed i sagen. På den baggrund traf statsministeren sin beslutning om den 22. februar 2011 at bede integrationsmini-

steren om en redegørelse. Forespurgt om hvor meget Statsministeriet vidste på dette tidspunkt, forklarede vidnet, at deres viden bestod af det, der var skrevet i pressen og lidt spredt orientering fra Integrationsministeriet til forberedelse af, hvad statsministeren kunne sige til pressemødet, hvis der blev stillet spørgsmål til statsministeren. Forespurgt om der var supplerende orientering, eller om han søgte supplerende informationer, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Forespurgt om han ikke havde nogle oplysninger om sagen, før de gik i gang med forberedelsen af redegørelsen, forklarede vidnet, at han ikke havde andre oplysninger end de oplysninger, der var i pressen.

Forespurgt om det var ham, der tog initiativ til at sætte gang i processen, da statsministeren bestilte redegørelsen, forklarede vidnet, at som han husker det, ringede han til Claes Nilas lige før pressemødet tirsdag den 22. februar 2011 og orienterede ham om, at statsministeren ville bede integrationsministeren om en redegørelse for forløbet, og han bad dem formentlig om at gå i gang. Samtidig talte han med Michael Lunn om, hvordan man organiserede arbejdet med det, fordi det ville være rart, at der ikke var for mange ubesvarede spørgsmål, når statsministeren modtog en redegørelse. Han aftalte derfor med Michael Lunn, at Justitsministeriet undervejs bidrog med at stille spørgsmål til redegørelsen og de oplysninger, der kom fra Integrationsministeriet, således at redegørelsen kunne udgøre det grundlag, der var bedt om. Foreholdt at der var tegnet et billede i medierne af, at alt måske ikke var kommet frem og forespurgt, om han drøftede det med Claes Nilas, forklarede vidnet, at det tror han ikke. Det ville ikke være naturligt. Han ville naturligt vente med at have en mening om det, indtil han havde set redegørelsen.

Forespurgt om han husker, hvordan arbejdet blev tilrettelagt, hvilke møder der blev holdt, og hvilke møder han deltog i, forklarede vidnet, at han på baggrund af sine kalenderoplysninger, der ikke altid er præcise, kan se, at redegørelsen blev bestilt den 22. februar 2011. Fredag den 25. februar 2011 holdt de møde med deltagelse af Claes Nilas, Kim Lunding og Nanna Fischer fra Integrationsministeriet, fra Justitsministeriet deltog Michael Lunn og Ole Hasselgaard og fra Statsministeriet deltog vidnet og Kristian Korfits Nielsen, der var juridisk kommitteret. Formålet med mødet var at indsætte Justitsministeriet i rollen som kvalitetssikrer eller djævlens advokat med henblik på at få stillet nogle af de spørgsmål, der naturligt ville blive stillet, hvis de ikke var besvaret i redegørelsen, og samtidig få sagt til Integrationsministeriet, at det var den rolle, de havde bedt Justitsministeriet om at tage, således at Statsministeriet kunne føre en lidt mere tilbagetrukket rolle i arbejdet. Integrationsministeriet havde formentlig været i gang siden den 22. februar 2011, men det var fra det møde, at der var et fælles forløb om det. Forespurgt om han husker mere fra mødet

den 25. februar 2011, forklarede vidnet, at han ikke mener, at der var papirer på. Det var et igangsætningsmøde, og således at Integrationsministeriet var på det rene med den rolle, han havde bedt Justitsministeriet spille. Forespurgt om der var noget substans fremme, om der var en redegørelse fra Integrationsministeriet, eller om nogen fortalte om elementer i sagen, forklarede vidnet, at det mener han ikke, men sagen kunne sagtens være omtalt på et eller andet plan, men der er ikke noget, han har noget billede af.

Forespurgt om hvilke efterfølgende møder han deltog i, forklarede vidnet, at der ifølge kalenderen var et møde den 1. marts 2011, hvor deltagerne var de samme som den 25. februar 2011. Som han husker det, var der et første råudkast til redegørelsen, som de kunne drøfte sagen ud fra. Forespurgt om der kom en nærmere fremstilling eller drøftelse af sagens substans, forklarede vidnet, at han betragtede sin egen rolle som den, der sørgede for, at mødet blev holdt og for processen. Terminologien om, hvordan man opnåede statsborgerskab, var lidt tung. Der foregik sikkert meget, som han ikke helt forstod dybden af. Det, han husker klarest fra det møde, var, at Justitsministeriet havde fundet bemærkningerne til 1999-loven om, hvordan man skulle administrere disse regler, og at bemærkningerne burde med i redegørelsen. Det er det eneste indholdsmæssige, han husker fra det møde. Forespurgt om de kom nærmere ind på betydningen af bemærkningerne, forklarede vidnet, at betydningen var, som selv han kunne forstå, at det stod sådan set rimeligt klart, hvilken retsstilling de personer havde. Forespurgt om han husker, hvordan Justitsministeriet vægtede det, forklarede vidnet, at det var en vigtig del af fremstillingen af forløbet. Forespurgt om han husker nogle reaktioner fra Integrationsministeriets medarbejdere på det, forklarede vidnet, at det gør han ikke. Forespurgt om han var med i hele mødet, forklarede vidnet, at han var med i hele mødet, hvor de aftalte den videre proces. Det er ren efterrationalisering, men hans formodning er, at de bladrede det første udkast lidt igennem og slog ned på forskellige ting og måske foretog en lidt overordnet generel betragtning. Forespurgt om der var en nærmere diskussion om, hvad man kunne anse for fejl i sagen, forklarede vidnet, at det stod rimeligt klart, at der ikke var administreret som angivet i lovbemærkningerne. Det var første gang, de så udkastet til redegørelsen. Der var også en beskrivelse af det forløb, der var, fra man i 2008 blev klar over, at der var noget galt, til der skete orientering af ministeren og det nordiske forløb. De talte om det, men han husker ikke præcist hvordan. Forespurgt om tidsfaktoren og betydningen af den nordiske undersøgelse blev drøftet, forklarede vidnet, at han ikke husker, hvordan ordene faldt, men det blev det givetvis, for det var et langt tidsforløb. Forespurgt om det var til drøftelse, om forløbet var for langt, forklarede vidnet, at han ikke husker det, men når det var interessant, var det blandt andet, fordi det var så langt. Forespurgt om de beskrev, hvorfor

det blev så langt, forklarede vidnet, at det var indeholdt i den beskrivelse, som lå i udkastet til redegørelsen. Han husker ikke supplerende argumenter om det. Forespurgt om det var oppe, hvad der førte til, at man traf afgørelser i strid med konventionerne, forklarede vidnet, at processen så at sige havde til formål at få beskrevet, hvad der var svar på. Som han husker det, blev det drøftet, men ikke med mange ord knyttet til, hvorfor man, hvis man kunne gøre to ting, landede på ikke at afgøre sagerne efter det regelsæt, der var. Det var der ikke noget rigtig godt svar på. Det var samme svar, som lå i redegørelsen. Forespurgt om deltagerne fra Integrationsministeriet gav nogen forklaringer eller prøvede at uddybe, hvad der var sket og hvorfor, forklarede vidnet, at som han erindrer det, lå der ikke supplementet til redegørelsen. Foreholdt at Michael Lunn har forklaret, at det var en proces, hvor drøftelserne mellem Justitsministeriets og Integrationsministeriets medarbejdere forløb fredeligt og i forståelse, men at det alligevel var en proces, hvor man nåede frem til en erkendelse fra Integrationsministeriets side af, at man kunne identificere tre centrale fejlområder, nemlig det lange forløb, at den nordiske undersøgelse havde trukket ud, og at man havde truffet afgørelser i strid med konventionen og forespurgt, om han husker en sådan debat eller udviklingsproces, forklarede vidnet, at det står klarere i den sidste udgave af redegørelsen end i den første. Det billede, han har, er ikke en heftig diskussion med stor uenighed.

Forespurgt om han deltog i flere møder end møderne den 25. februar og 1. marts 2011, forklarede vidnet, at han tror, at der var et møde, som han ikke deltog i. Dette møde blev holdt i Justitsministeriet. Han mener, at det var fredag den 4. marts 2011. Han var med til mødet søndag den 6. marts 2011. Forespurgt om Birthe Rønn Hornbech var med til nogle af møderne i Statsministeriet, forklarede vidnet, at det var hun ikke. Forespurgt om hvad der skete på mødet den 6. marts 2011, forklarede vidnet, at det centrale, som han husker det, var, at det i nogle af de tidligere udkast havde fremgået, at det var ministeren, der havde truffet forskellige beslutninger, men på Michael Lunnns foranledning blev det neutraliseret lidt, så det var ministeriet, der fremstod som beslutningstager i forhold til de centrale beslutninger. Foreholdt at når Integrationsministeriets medarbejdere havde skrevet ministeren, var det vel, fordi de mente, at det var ministeren, der traf afgørelse og forespurgt, om de forklarede nærmere, hvordan det foregik, forklarede vidnet, at det husker han ikke. Han talte forinden med Michael Lunn om, at ud over spørgsmålet om, hvad der var sket, var der spørgsmålet om ansvaret, hvem der havde gjort hvad. Det var et spørgsmål, de dels ikke så sig i stand til at gå nærmere ind i, dels skulle de passe på ikke at foregribe noget. De måtte ikke give et billede af, hvem der havde gjort hvad. Det ville de helst være ude af. Det var derfor, der var den bevægelse. Som han erindrer det, tog Integrationsministeriet det bare

til efterretning, da de bad om, at det blev neutraliseret mere. Forespurgt om det var, fordi de var usikre på, om det havde fundet sted på den måde, forklarede vidnet, at de ikke havde verificeret noget af det andet, så grundlæggende var det at få en beskrivelse frem, der kunne forstås. I forhold til ansvarsspørgsmålet så de sig ikke i stand til at spørge nærmere ind til det. Det var en anden proces i givet fald, hvis man skulle til at spørge folk om, hvem der gjorde det ene og det andet. Det blev neutraliseret for ikke at foregive, at det var en redegørelse om, hvem der havde gjort hvad hvornår. Forespurgt om det var, fordi de havde en mistanke om, at det var forkert, hvad Integrationsministeriet skrev, forklarede vidnet, at det ikke var en mistanke, han havde. Forespurgt om det var en mere rund overvejelse om, at man ikke ville foregribe noget, som man ikke havde verificeret, forklarede vidnet, at han vil tro, at man i givet fald skulle have spurgt meget mere ind til netop det spørgsmål. Forespurgt om Michael Lunn, da de talte om dette tema, nævnte, at så skulle man spørge mere ind til tingene og have mere sikkerhed, før man skrev det, forklarede vidnet, at han ikke husker, hvordan ordene faldt, men det skulle ikke foregive at være noget, som det ikke var. Forespurgt om han har yderligere erindringer, som kan være af betydning i relation til denne møderække, forklarede vidnet, at det har han ikke.

Forespurgt om de oplysninger, der kom frem under møderne, var en overraskelse for ham, forklarede vidnet, at det var de vel. Hans viden om sagen var meget større bagefter i forhold til, da de gik ind i den. Forespurgt om han drøftede sagen med statsministeren, forklarede vidnet, at han givetvis drøftede sagen med statsministeren, men det var ved slutningen af forløbet, fordi statsministeren var i Afghanistan i ugen op til, at redegørelsen blev afleveret. Statsministeren kom vist hjem fredag den 4. marts 2011. Han har ikke helt styr på kalenderen, men det var i den uge. Forespurgt om han orienterede statsministeren om, hvad hovedindholdet ville være før redegørelsen forelå den 7. marts 2011, forklarede vidnet, at han formentlig orienterede ham den 6. marts 2011, men han vil tro, at han i weekenden orienterede statsministeren om, hvilket billede der ville komme frem. Forespurgt om han husker nogle reaktioner på det, forklarede vidnet, at det husker han ikke klart. Der var måske en undren; den samme som mange andre i bagklogskabens lys havde over sagen. Statsministeren gav givetvis udtryk for det samme. Han husker ikke reaktionerne klart. Forespurgt om statsministeren nævnte noget om, hvorvidt han havde talt med Birthe Rønn Hornbech om sagen før, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Det var hans klare indtryk, at det havde han ikke. Hans formodning ville have været, hvis han havde gjort det, dels bagud i tid men også under forløbet, at statsministeren ville have orienteret vidnet. Forespurgt om han med sikkerhed kan sige, at statsministeren ikke sagde, at han havde talt med Birthe Rønn Hornbech på et tidligere tidspunkt, forklarede vidnet, at hvis

man havde bestilt en redegørelse, var det hans klare anbefaling, at man ventede med at tale, til man så redegørelsen. Foreholdt at redegørelsen kom sent den 7. marts 2011, forklarede vidnet, at han kendte indholdet af redegørelsen, før den kom. De talte om den om søndagen. Da den endelige redegørelse forelå om mandagen, havde de talt en del om det. Da var det klart, hvad der kom til at stå i redegørelsen. Forespurgt om redegørelsen gik videre til statsministeren med det samme, den kom, forklarede vidnet, at det gjorde den, men han havde formentlig set et tidligere udkast om søndagen.

Forespurgt om han havde et møde med statsministeren, da han så den endelige redegørelse, forklarede vidnet, at det havde han givetvis, men det står ikke klart i erindringen. Han har en formodning om, at der var en vis undren over forløbet, og han går ud fra, at de på et tidspunkt i løbet af mandagen drøftede spørgsmålet om beslutningen om undersøgelseskommissionen. Forespurgt om hvad der indgik i de drøftelser, forklarede vidnet, at han ikke husker, hvordan ordene faldt, men efter redegørelsen stod der nogle ret klare ubesvarede spørgsmål om, hvem der havde besluttet hvad hvornår. Forespurgt om det var vinklen med de manglende svar, han drøftede med statsministeren, forklarede vidnet, at han ikke husker, hvordan ordene faldt, men der ville blive en efterspørgsel både fra pressen og formentlig også parlamentarisk af mere præcise svar på, hvem der havde taget hvilke beslutninger. Det stod ret klart. Forespurgt om der blev drøftet andre elementer i den relation, forklarede vidnet, at der var spørgsmålet om ministerens fortsatte regeringsdeltagelse, men det var det samlede kompleks. Foreholdt at det endte med, at Birthe Rønn Hornbech fratrådte som integrationsminister og forespurgt, om han rådgav i forbindelse hermed eller deltog i en drøftelse af, hvorvidt det var nødvendigt, forklarede vidnet, at det er en ren chefbeslutning. Forespurgt om de spærrede om det, forklarede vidnet, at det har han ikke noget klart billede af. Foreholdt at der i en samtale om ministerens fortsættelse som medlem af regeringen kunne være faldet ord af interesse for belysningen af sagen, og hvis konklusionen var, at ministeren ikke kunne fortsætte, måtte det have visse tungtvejende grunde, forklarede vidnet, at det i hvert fald var den konklusion, der blev draget. Han kan ikke huske så mange ministre, der har fungeret som minister, mens de var genstand for en undersøgelseskommissions arbejde. Han har ikke nogen klar erindring om processen omkring det. Forespurgt om der kom noget konkret frem, som gjorde, at statsministeren syntes, at integrationsministeren ikke kunne fortsætte, forklarede vidnet, at det gjorde der ikke. Vidnet bemærkede, at han vil være tilbageholdende i forhold til at være alt for præcis, men han har heller ikke nogen klar erindring om det. Forespurgt om han har yderligere oplysninger af betydning for kommissionen, forklarede vidnet, at det har han ikke.

Forespurgt af kommissionens formand om han fra statsministeren eller andre fik noget at vide om, hvornår statsministeren første gang hørte om sagen, forklarede vidnet, at det fik han ikke. Hans billede er, at statsministeren hørte om sagen samtidig med vidnet i januar 2011, hvor pressen begyndte at skrive om det. Forespurgt om det er rigtigt, at statsministeren ikke over for ham gav udtryk for, at han var orienteret tidligere, bekræftede vidnet dette. Foreholdt at Karsten Dybvad har forklaret, at han i efteråret 2009 fik en orientering fra Claes Nilas om elementer af sagen, og at han fortalte Lars Løkke Rasmussen, at der var en uenighed om, hvorvidt Folketinget skulle orienteres i efteråret 2009, forklarede vidnet, at det ikke siger ham noget.

Forespurgt om hvordan Integrationsministeriets medarbejders tilgang var til sagen, om der blev givet udtryk for utilfredshed med ministeren, og om man lastede ministeren i højere grad, end det fandt udtryk i redegørelsen, forklarede vidnet, at han ikke erindrer andet klart end, at Birthe Rønn Hornbech som minister nok har ageret anderledes end så mange andre ministre. Hun havde formentlig et ønske om at være stærkere nede i sagerne i forhold til den juridiske vinkel. Derfor stod der et billede af, at administrationen af området skete i tæt samtale mellem minister og administration. Bortset fra det forhold, at ministeren fremstod mere som beslutningstager i de tidligere udkast til redegørelse end i den endelige, hvor det blev mere neutralt med angivelse af ministeriet, mener han ikke, at det spørgsmål blev drøftet mere indgående. Deres formål med møderne var ikke at finde ud af, hvad sagen gik ud på, men at få en redegørelse frem, der kunne tjene det, som statsministeren havde bedt om. De prøvede ikke at spørge om ting, som de ikke ville have til at stå i papirerne. De ville have det, der stod i redegørelsen, til at være så rigtigt som muligt. De havde ikke brug for oplysninger, der lå udenfor redegørelsen. Selvom møderne foregik i en god og ordentlig tone, var det ikke en hyggestund. Alle omkring bordet vidste, hvad det handlede om, og at det ikke nødvendigvis sluttede med afgivelsen af redegørelsen. Foreholdt at man i en kollegial kreds kunne føle behov for at forsvare sig som embedsmand, hvis man havde den opfattelse, at man havde gjort det rigtige, men det var ministeren, der ville noget andet og forespurgt, om han hørte noget i den stil, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke udover, hvad der fremgik af redegørelsen og de tidligere udkast." [21. maj 2013, side 954-960]

Lars Løkke Rasmussen har forespurgt, om han husker drøftelser med Christian Kettel Thomsen om, hvordan opdraget til redegørelsen skulle være, forklaret, at

”han ikke husker andet end, at han bad om en fuldstændig redegørelse, som kortlagde forløbet. Forespurgt om han deltog i tilvejebringelsen af redegørel-



sen, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Foreholdt at Christian Kettel Thomsen har forklaret, at vidnet fik en vis orientering om, hvordan arbejdet med redegørelsen udviklede sig, og at tanken om, at man skulle have en kommissionsundersøgelse, modnedes i denne periode og forespurgt om, hvad baggrunden var for, at den tanke modnedes, forklarede vidnet, at baggrunden var den ret åbenlyse, at redegørelsen i den form, som den endte med at foreligge i, ikke gav fyldestgørende svar. Den forklarede nogle tidslinjer, så man objektivt kunne se, hvornår fejladministrationen opstod, således at man ikke administrerede godt nok i forhold til de mennesker, der havnede i det rum, der lå ud over indfødsretsloven, men inden for konventionerne. Redegørelsen gav imidlertid ikke præcise svar på, hvem der havde truffet hvilke beslutninger, eller hvem der havde afstået fra at handle i givne situationer. På baggrund af et mundtligt referat fra Christian Kettel Thomsen i denne proces begyndte det derfor at stå ham klart, at nok fik de en redegørelse, men det var ikke en redegørelse, der havde en form, hvor man kunne sige, at hermed var sagen lukket ned politisk. Forespurgt om han her fik oplysninger fra Birthe Rønn Hornbech, forklarede vidnet, at det gjorde han ikke. Han var i Afghanistan i weekenden, inden redegørelsen blev afleveret, og han tror, at han kom hjem om søndagen, hvor redegørelsen lå endelig færdig om mandagen. Inden da forelå den dog som udkast, der fint rakte til, at han kunne have en samtale med departementschefen om, hvad der lå i kølvandet på redegørelsen, når han fik den.

Foreholdt at Birthe Rønn Hornbech i sin bog har skrevet, at der fandt en drøftelse sted mellem hende og vidnet om, hvorvidt hun selv skulle trække sig, eller om hun skulle afskediges. Hun skrev, at hun, før hun kom til mødet, havde bestemt sig for, at hun ville afskediges, hvis hun skulle fratræde, hvilket det endte med og forespurgt, om han er enig i, at hun blev afskediget, forklarede vidnet, at han ikke har læst beskrivelsen, men han kan bekræfte, at han syntes, at det i situationen var hensigtsmæssigt, at hun selv drog en konsekvens. Da hun ikke ville det, måtte han gøre det. Han havde en samtale med hende om aftenen mandag den 7. marts 2011 på Marienborg lidt senere end planlagt, hvilket alene hang sammen med, at da det stod ham klart, at redegørelsen nødvendiggjorde, at de nedsatte en undersøgelseskommission, så ville det ikke kunne fungere at have Birthe Rønn Hornbech siddende som ministeren. Han var vidende om, at undervisningsministeren mistrivedes i sin position, og han sad pludselig med en lidt større kabale, som han skulle have til at gå op. Hen på aftenen havde han en samtale med Birthe Rønn Hornbech, som han kaldte til Marienborg, fordi han ikke syntes, at sagen egnede sig til bare at ringe og sige, at hun ikke skulle være minister længere. Foreholdt at det kunne tænkes, at Birthe Rønn Hornbech, når hun havde den holdning, at hun skulle

afskediges, hvis hun skulle forlade posten, gav en begrundelse for, hvorfor hun ikke mente, at hun selv skulle trække sig, forklarede vidnet, at hun havde det udgangspunkt, at hun ikke havde begået nogen fejl. Det havde de ikke nogen substantiel dybdegående diskussion om den aften, fordi fokus da var flyttet fra, hvem der havde begået hvilke fejl, til at være spørgsmål om at håndtere en politisk situation. Det var på det tidspunkt klart, at de skulle have en kommissionsundersøgelse, og deres samtale handlede primært om den politiske håndtering, hvor det var åbenlyst uladsiggørligt, at hun fortsatte som minister samtidig med, at en undersøgelseskommission arbejdede. Hans anbefaling var, at alene det forhold burde gøre, at hun af egen drift sagde, at hun ikke kunne varetage sit embede. Forespurgt om Birthe Rønn Hornbech gav udtryk for, at hun ikke skulle fyres, fordi det ikke var hendes skyld, at sagen havde forløbet på denne måde, forklarede vidnet, at hun efterlod ham med et klart indtryk af, at hun ikke følte nogen skyld. Han tror også, at man kender Birthe Rønn Hornbech dårligt, hvis hun skulle sidde og græde ud på Marienborg og pege fingre ad den ene eller den anden. Det gjorde hun ikke. Hun tog det som en mand. Forespurgt om han siden hen har mødt hende og hørt hende beskrive, hvordan hun opfattede sagen, forklarede vidnet, at det har han ikke, og det har han heller ikke opsøgt i respekt for, at de havde nedsat en undersøgelseskommission.” [29. maj 2013, side 1078-1079]

### 9.3.68 Birthe Rønn Hornbechs fratrædelse som minister

Statsministeren meddelte den 8. marts 2011, at Birthe Rønn Hornbech fratrådte som minister for flygtninge, indvandrere og integration samt kirkeminister, og at udviklingsminister Søren Pind samtidig blev ny Integrationsminister, samt at kulturminister Per Stig Møller tillige blev ny kirkeminister. Han meddelte endvidere, at regeringen i lyset af de mange spørgsmål, sagen havde givet anledning til, havde besluttet at nedsætte en undersøgelseskommission.

Birthe Rønn Hornbech har forespurgt, om hun i samtalen med Lars Løkke Rasmussen, hvor hun blev afskediget som integrations- og kirkeminister, gav udtryk for, hvad der var hendes opfattelse af sagen, forklaret, at

”det gjorde hun ikke, før han spurgte hende. Forespurgt hvornår det var, forklarede vidnet, at hun tror, at det var i februar, at hun talte med ham om sagen. ... Forespurgt om hvornår i februar hun talte med Lars Løkke Rasmussen om sagen, forklarede vidnet, at det måske var tre til fire uger inden. Det kan hun ikke lige sige. Forespurgt om hvad hun forklarede ham om sagen, forklarede vidnet, at hun bad om arbejdsro og fortalte, at hun var ved at rydde op, og det skulle han støtte hende i. Forespurgt om det var det hele, forklarede vidnet,

at det var almindelig hyggesnak. Det foregik i Lars Løkke Rasmussens rygeboks efter et regeringsmøde. Forespurgt om hun orienterede ham om sagens substans, og hvordan hun så på det, forklarede vidnet, at på det tidspunkt var der så meget i pressen. Ministre og mange andre politikere er enormt travle mennesker. Samtalen tog måske 10 minutter til et kvarter. Forespurgt om der var substans på bordet, forklarede vidnet, at det var der – måske – men de kendte det begge på det tidspunkt. Han ville have, at hun skulle få det i orden, og hun ville gerne have arbejdsro. Der var ikke nogen uenighed om det. Hun mener også, at de talte om andre ting. Det var meget afslappet. Forespurgt om hun gav udtryk for sit syn på sagen, forklarede vidnet, at hun gav udtryk for, at der skulle ryddes op til bunds, og det ville hun gerne have arbejdsro til. Forespurgt om hun fortalte om det historiske, forklarede vidnet, at det ikke var noget, man spildte statsministerens tid med. Hun fik nogle gange talepapirer til statsministeren. Hvis der var tid, skar hun dem ned til det halve; når statsministeren stod til pressemøder, kunne han ikke have alle de sider. Det gad han slet ikke høre på. Det er ikke det, en statsminister skal.

Foreholdt at udspørgeren har læst hendes beskrivelse af samtalen den 7. marts 2011, som endte med, at hun fratrådte som minister, og at hun nævner, at hun havde truffet sin beslutning på forhånd om, at hun ikke ville trække sig, og at Lars Løkke Rasmussen også havde truffet sin beslutning og forespurgt, om hun på mødet gav udtryk for en begrundelse med relation til denne sag for, hvorfor hun ikke selv ville trække sig, forklarede vidnet, at hun ikke synes, at man skal rende af pladsen. Anders Fogh Rasmussen havde bedt hende om at blive minister i 2001 og 2005, og nu havde han endelig fået vredet armen om på hende, så kunne hun ikke rende selv. Forespurgt om hun for eksempel sagde ”det er helt urimeligt, at jeg skal fyres for det her, fordi ...” forklarede vidnet, at hun slet ikke har noget at tilføje til den samtale. Det ville ikke være rimeligt over for Lars Løkke Rasmussen.

Forespurgt om hun, efter Anders Fogh Rasmussen fratrådte som statsminister, har talt med ham om sagen, forklarede vidnet, at de kontakter, der havde været med Anders Fogh Rasmussen siden, har været af rent privat karakter.” [4. juni 2013, side 1226-1228]

### **9.3.69 Opfølgning på initiativer anført i redegørelse af 7. marts 2011 til statsministeren**

I redegørelsen af 7. marts 2011 til statsministeren var der i afsnit 6.1 – 6.4 anført en række tiltag, som Integrationsministeriet havde taget med henblik på at sikre, at

behandlingen af ansøgninger fra statsløse født i Danmark skete i overensstemmelse med 1961-konventionen og børnekonventionen.

I afsnit 6.5 var anført en række fremadrettede tiltag, som Integrationsministeriet ville iværksætte med henblik på til fulde at sikre, at Danmark løbende overholdt sine internationale forpligtelser på statsborgerskabsområdet.

De tiltag, der var nævnt i redegørelsen, som endnu ikke var sat i værk, var:

- Overvågelse ved Integrationsministeriets særlige menneskerettighedssektion af, at alle internationale forpligtelser på statsborgerretsområdet blev efterlevet samt bistand fra sektionen til Indfødsretskontoret med at kvalitetssikre sagsbehandlingsvejledninger m.v.
- Menneskerettighedssektionen skulle gennemgå alle internationale konventioner, der involverede statsborgerretsområdet med henblik på at samle op på og udarbejde en dynamisk visdomsbog over eventuelle nye internationale fortolkningsbidrag.
- Iværksættelse af et intensiveret samarbejde med Institut for Menneskerettigheder og med UNHCR og herunder drøfte den internationale regulering af statsborgerretsområdet.
- Udarbejdelse af en årlig statsborgerskabsredegørelse om de internationale forpligtelser på området og den administrative praksis. Redegørelsen skulle oversendes til Folketingets Indfødsretsudvalg.
- Undersøgelse af, om der i Indfødsretskontorets elektroniske sagsbehandlings-system kunne indlægges en mekanisme, således at sagsbehandlerne automatisk gøres opmærksomme på, at de behandler en sag vedrørende en person født statsløs i Danmark.
- Gennemførelse af årlige stikprøvekontroller af et antal sager.

I afsnit 9.3.69.2 til 9.3.69.11 og afsnit 9.3.71 til 9.3.80 vil kommissionen redegøre for ministeriets opfølgning på disse og andre tiltag.

I redegørelsen indgår de orienteringer, som integrationsministeren og justitsministeren siden afgivelsen af redegørelsen den 7. marts 2011 til statsministeren har givet Folketingets Indfødsretsudvalg om bl.a. fortolkningen af 1961-konventionen og børnekonventionen som led i ministeriernes fortsatte vurdering af forståelsen af konventionerne.

Kommissionen har til brug for redegørelsen anmodet Justitsministeriet om at sammenfatte de tiltag, som Integrationsministeriet og senere Justitsministeriet siden

marts 2011 har foretaget i relation til behandlingen af ansøgninger om indfødsret fra personer omfattet af 1961-konventionen og børnekonventionen.

Justitsministeriet har i brev af 16. december 2014 redegjort for disse tiltag.

Ministeriets redegørelse indgår sammen med sagens dokumenter og oplysninger fra Folketingets hjemmeside ligeledes i kommissionens redegørelse.

Endvidere omtales i afsnit 9.3.82 de love om indfødsrets meddelelse, der er vedtaget fra den 7. marts 2011 til medio 2014.

#### 9.3.69.1 Tiltag der var iværksat den 7. marts 2011

Justitsministeriet har den 16. december 2014 vedrørende de tiltag, der allerede var iværksat den 7. marts 2011, supplerende oplyst, at

- med henblik på at sikre, at sager vedrørende personer født statsløse i Danmark behandles af medarbejdere med særligt kendskab til de rettigheder, der følger af 1961-konventionen og børnekonventionen, har Justitsministeriets Indfødsretskontor oprettet en særlig enhed, som behandler disse og enkelte andre særlige grupper af naturalisationssager.
- i forbindelse med indgåelsen af den nye indfødsretsaf tale i maj 2013 har ministeriet på ministeriets hjemmeside oprettet en særskilt side (Statsborgerskab), hvor der findes oplysninger om reglerne for dansk indfødsret samt oplysninger om nyheder på indfødsretsområdet.
- på hjemmesiden oplyses der bl.a. om rettighederne for statsløse født i Danmark, som er omfattet af 1961-konventionen og børnekonventionen.
- ansøgninger fra statsløse personer født i Danmark, herunder ansøgninger fra personer, der oplyser at være født statsløse i Danmark, indgives fortsat til ministeriet og ikke til politiet.
- ansøgningsskemaet til brug for ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation blev i forbindelse med den nye aftale om indfødsret i 2013 revideret. I ansøgningsskemaet er der tilføjet et bilag til brug for personer født statsløse i Danmark, som er omfattet af 1961-konventionen eller børnekonventionen, med bl.a. en beskrivelse af, hvilke betingelser personer omfattet af de nævnte konventioner skal opfylde.

### 9.3.69.2 Mail af 9. marts 2011 fra Nanna Fischer om opfølgning på redegørelsen til statsministeren

Nanna Fischer oplyste i mail af 9. marts 2011 til Kirska Reinholdt og Dorit Hørlyck med kopi til Kim Lunding, at der i forhold til opfølgningen på redegørelsen udestod:

”- Cirkulæret: evt. skal dette slet ikke laves, da det jo er Birthes påfund. En bedre løsning ville være at indføje reglerne direkte i cirkulæreskrivelsen, hvilket Birthe var imod. Jeg vedhæfter sidste udgave, hvis I skulle få behov for den.

- Sagsbehandlermanualen: Er tidligere forelagt Birthe, hvilket hun ikke meldte tilbage på. Jeg vil godt lige kaste et ekstra blik på manualen senere i dag, idet jeg mindes, at vi havde meget travlt, da vi sidst forelagde den. Herefter sender jeg den til jer mhp jeres bemærkninger og evt. forelæggelse for ny minister.

- Lovbemærkningerne: Jeg behøver vist ikke at ridse historien op bag tidl. forelæggelser heraf. I kender jo bedst selv tidsrammen for det næste lovforslag, og jeg går også ud fra, at I selv kan forelægge de reviderede bemærkninger for ministeren. Jeg vedhæfter seneste version, som i alle tilfælde vil skulle laves om i forhold til baggrunden for fejlbehandlingen, således at teksten er i tråd med redegørelsen. Desuden tror jeg ikke, at betingelserne skal oplistes på den måde, som det er gjort nu, idet Claes vist ønsker en mere summarisk gennemgang. Jeg vedhæfter også det seneste udkast til høringsbrev. Der skal her tages stilling til, om vi – nu hvor Birthe ikke er her mere – skal nævne noget om de sigtede. En god ide er nok i alle tilfælde at nævne PET-problemstillingen, jf. også debatten i FT i fredags.”

### 9.3.69.3 Menneskerettighedssektions overvågning af efterlevelse af internationale forpligtelser på statsborgerretsområdet samt kvalitetssikring af sagsbehandlervejledninger m.v.

Et af initiativerne nævnt i redegørelsen til statsministeren var, at Integrationsministeriets særlige menneskerettighedssektion fik til opgave at overvåge, at alle internationale forpligtelser på statsborgerretsområdet blev efterlevet samt til at bistå Indfødsretskontoret med at kvalitetssikre sagsbehandlervejledninger m.v.

Menneskerettighedssektionen beskrev i et notat af 9. marts 2011 sektionens opgaver i forlængelse af redegørelsen til statsministeren. Ifølge notatet var menneskerettighedssektionen organisatorisk placeret i Familiesammenføringskontoret og bestod af en specialkonsulent og to fuldmægtige. Sektionen bistod Udlændingefædelingen, i spørgsmål om fortolkning af Danmarks internationale forpligtelser på menneske-

rettighedsområdet, herunder især Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis.

Notatet beskrev de ressourcemæssige konsekvenser af sektionens nye opgaver, og i notatet var angivet en tidsplan for sektionens udførelse af de nye opgaver:

”Tidsplan

Marts 2011

- orientering i materiale fra Indfødsretskontoret
- drøftelse med Udenrigsministeriet
- gennemgang af fremfundne konventioner
- drøftelse med Institut for Menneskerettigheder
- gennemgang af fremfundne konventioner

April 2011

- drøftelse med UNHCR
- gennemgang af fremfundne konventioner
- gennemgang af Indfødsretskontorets sagsbehandlervejledninger mv.
- drøftelse med it-medarbejdere om digitale løsningsmodeller
- udarbejdelse af råskitse til indhold af visdomsbog
- forelæggelse af råskitse til indhold af visdomsbog

Maj 2011

- udarbejdelse af udkast til dynamisk visdomsbog, inkl. digital løsning
- første udkast til dynamisk visdomsbog forelægges

Juni 2011

- tilrettet udkast til dynamisk visdomsbog forelægges
- dynamisk visdomsbog offentliggøres på intranettet

Det bemærkes, at den foreslåede tidsplan for udarbejdelsen af en dynamisk visdomsbog forudsætter, at Menneskerettighedssektionen har mulighed for at dedikere halvanden medarbejder til opgaven. Når den dynamiske visdomsbog er offentliggjort påregnes det, at der vil være behov for mindst to dagsværk pr. måned til monitorering og vedligeholdelse af visdomsbogen.”

Justitsministeriet har den 16. december 2014 vedrørende dette tiltag oplyst, at

”den særlige menneskerettighedssektion i Integrationsministeriets Udlændingeafdeling i januar 2012 blev overført til Justitsministeriets Menneskeretskonto-  
tor (i dag Stats- og Menneskeretskonto-  
ret).

Den overordnede forpligtelse til at påse efterlevelsen af alle internationale for-  
pligtelser på statsborgerskabsområdet samt kvalitetssikring af sagsbehandler-  
manualer m.v. blev i den forbindelse overtaget af Indfødsretskonto-  
ret.

Indfødsretskonto-  
ret har imidlertid fortsat et løbende og tæt samarbejde med  
Stats- og Menneskeretskonto-  
ret. Stats- og Menneskeretskonto-  
ret bistår således  
løbende Indfødsretskonto-  
ret i forbindelse med generelle og konkrete spørgs-  
mål vedrørende fortolkningen af konventionerne på statsborgerskabsområ-  
det.”

#### **9.3.69.4 Udarbejdelse af en årlig statsborgerskabsredegørelse om de internatio- nale forpligtelser på området og den administrative praksis**

Ifølge redegørelsen til statsministeren var et initiativ, der skulle iværksættes med  
henblik på at sikre, at Danmark løbende overholdt sine internationale forpligtelser  
på statsborgerskabsområdet, at ministeriet hvert år udarbejdede en statsborgerskabs-  
redegørelse om de internationale forpligtelser på området og den administrative  
praksis, som skulle oversendes til Folketingets Indfødsretsudvalg.

Justitsministeriet har den 16. december 2014 vedrørende dette tiltag oplyst, at In-  
tegrationsministeriet henset til ressortomlægningen i forbindelse med regeringsdan-  
nelsen i 2011 ikke nåede at udarbejde en sådan statsborgerskabsredegørelse.

Ministeriet har videre oplyst, at Justitsministeriet den 5. marts 2012 oversendte et  
notat om Danmarks internationale forpligtelser til Folketinget, og at Justitsministe-  
riet løbende har orienteret Folketingets Indfødsretsudvalg i tilfælde, hvor Danmarks  
internationale forpligtelser og den administrative praksis i forhold til behandlingen  
af naturalisationssager har givet særlig anledning hertil.

#### **9.3.69.5 Departementschef Claes Nilas' møde med repræsentanter fra UNH- CR den 18. marts 2011**

Claes Nilas deltog den 18. marts 2011 i et møde med repræsentanter fra UNHCR.  
Forud for mødet havde der været kontakt mellem Claes Nilas og regional represen-  
tative Hans ten Feld, UNHCR Regional Office for the Baltic and Nordic Countries  
(ROBNC).



Hans ten Feld havde i en mail af 14. februar 2011 til Claes Nilas foreslået et møde med deltagelse af repræsentanter fra UNHCR, den danske regering og interesseorganisationer (NGO'er) med henblik på "a joint strategic discussion" og identifikation af mål og aktiviteter for 2012 for UNHCR's regional kontor i Stockholm.

Mailen blev fulgt op af brev af 22. februar 2011 fra Hans ten Feld til Claes Nilas. I brevet anmodede Hans ten Feld under henvisning til, at 2011 var 50-året for tilblivelsen af 1961-konventionen og til de seneste diskussioner i Danmark om tildeling af statsborgerskab til statsløse personer om snarest belejligt at modtage en orientering om den seneste udvikling i sagen. UNHCR ville gerne høre om de konkrete tiltag, der var taget med henblik på at sikre, at ansøgninger om statsborgerskab fra statsløse personer ville blive behandlet i overensstemmelse med 1961-konventionen og FN's konvention om statsløse personers retsstilling.

Hans ten Feld bemærkede i brevet, at UNHCR hilste Integrationsministeriets beslutning om at skrive til 400-500 statsløse personer født i Danmark for at informere dem om mulighederne for at søge om statsborgerskab velkommen, og at UNHCR gerne ville høre om den frist, der var sat for disse personer til at indgive en ansøgning om statsborgerskab.

Claes Nilas besvarede ved brev af 15. marts 2011 Hans ten Felds brev af 22. februar 2011. I brevet hedder det:

"Thank you very much for your letter of 22 February 2011 regarding procedures for granting nationality to stateless persons born in Denmark. In this regard I will like to give a briefing of the recent developments concerning this matter.

I can inform you that the Danish Ministry of Refugee, Immigration and Integration Affairs has implemented new procedures in order to best ensure that stateless persons born in Denmark can acquire Danish nationality in accordance with the UN Convention on Reduction of Statelessness.

In this regard the Ministry's website has been updated with a special section containing information for stateless persons, who want to acquire Danish nationality, the application form has been changed and now contains information for stateless persons and new guidelines have been communicated to the police commissioners, to whom applications for Danish nationality are submitted.

With regard to a possible dialogue meeting between UNHCR ROBNC and the Ministry on 17 March 2011 on the rules regarding statelessness and the conventions, I understand that one of your staff members will contact our

Executive Secretariat of the Ministry in order to agree on the specifics. At the meeting the Ministry will be happy to provide UNHCR ROBNC with further details of the aforementioned procedures.

I can further inform you that letters have been sent to all stateless persons born in Denmark up to the age of 37 informing them of the possibility to acquire Danish nationality in accordance with the UN Convention on Reduction of Statelessness as well as the UN Convention of the Right of the Child.

In the letter the persons are informed of the possibility of acquiring Danish nationality in accordance with the aforementioned conventions.

The Minister has decided that stateless persons between the age of 21 and 37, as well as stateless persons, who are soon to become 21 years of age, will be able to acquire Danish nationality through naturalisation (listing in a naturalisation bill), although they do not fulfil the conditions set out in the conventions with respect to age. It is, however, a requirement, that they submit an application to the Ministry before 1 March 2012 at the latest and fulfil the conditions in the UN Convention on the Reduction of Statelessness.”

Brevet blev fulgt af et møde den 18. marts 2011. Claes Nilas fik ved mavebølter af 14., 15. og 17. marts 2011 forelagt talepinde og relevant materiale til brug for mødet. I mavebøltet af 17. marts 2011 hedder det som svar på et spørgsmål fra Claes Nilas om UNHCR's rolle i forhold til statsløse:

”Til departementschefens orientering kan om UNHCR's mandat i forhold til statsløse personer oplyses, at det følger af artikel 11 i FN's konvention om begrænsning af statsløshed, at de kontraherende stater inden for FN's rammer skulle virke til at fremme en institution, hvor personer, der anses for omfattet af konventionens bestemmelser kan få hjælp. FN's Generalforsamling har efterfølgende anmodet UNHCR om at varetage denne opgave.”

Talepindene var inddelt efter emner, som UNHCR ønskede at drøfte. Til brug for en generel drøftelse af sagen fremgik det af talepindene, at beslutningen om at færdigbehandle sagerne på ingen måde havde været båret af noget som helst ønske om at afskære statsløse fra at opnå de rettigheder, som følger af internationale konventioner og dansk lovgivning, og at forløbet alene skyldtes et ønske om at skabe den fornødne klarhed over rækkevidden af Danmarks forpligtelser i henhold til konventionerne med henblik på at klarlægge, hvorledes den fremtidige administration skulle tilrettelægges.

Justitsministeriet har den 16. december 2014 oplyst, at ministeriet

”i 2013 har afholdt møde med UNHCR Regional Office for the Baltic and Nordic Countries, hvor bl.a. statsløshed blev drøftet.

I 2014 deltog Justitsministeriet i en konference i Haag (UNHCR: Global Forum on Statelessness) i anledning af 60 års jubilæet for FN's Statsløse konvention af 1954. Formålet med konferencen var bl.a. at udveksle erfaringer med og fremme tværfaglig dialog om statsløshed, herunder med henblik på at identificere fremtidige fokusområder for initiativer og forskning. De ca. 300 deltagere omfattede repræsentanter fra regeringer, forskningsinstitutioner, internationale organisationer og civilsamfundet fra alle dele af verden.”

#### **9.3.69.6 Mail af 17. marts 2011 fra Kirsas Reinholt til Indfødsretskontorets medarbejdere om opdatering af sagsbehandlermanualens fane 13**

Kirsas Reinholt orienterede ved mail af 17. marts 2011 Indfødsretskontorets medarbejdere om, at sagsbehandlermanualens fane 13 om statsløse var rettet.

Det fremgik af manualen, at børn omfattet af børnekonventionen skulle opfylde følgende betingelser:

- være født statsløs i Danmark,
- aktuelt have bopæl i Danmark,
- ansøgning skulle indgives inden det fyldte 18. år,
- hvis ansøgeren var over 14 år, måtte ansøgeren ikke være fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller være idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling, og
- ansøgeren skulle underskrive en erklæring om, at han eller hun ikke var fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed og ikke var idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

Det fremgik af manualen, at ansøgere omfattet af 1961-konventionen skulle opfylde følgende betingelser:

- være født statsløs i Danmark,
- altid have været statsløs,
- aktuelt have bopæl i Danmark,
- ansøgeren skulle have haft ophold i Danmark i 5 år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse eller 8 år i alt,
- ansøgning skulle indgives inden det fyldte 21. år,

- ikke måtte være fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller være idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling, og
- skulle underskrive erklæringen om, at han eller hun ikke var fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed og ikke var idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

For så vidt angår ansøgninger fra statsløse personer født i Danmark, hvor ansøgeren på ansøgningstidspunktet var over 21 år, men under 38 år fremgik det af sagsbehandlermanualen, at en ansøgning fra disse skulle indgives inden den 1. marts 2012. Det fremgår, at baggrunden herfor var, at disse personer kunne være vejledt forkert om deres rettigheder i henhold til konventionerne.

### **9.3.69.7 Mavebælte af 25. marts 2011 til integrationsminister Søren Pind vedrørende erstatningskrav fra statsløse født i Danmark**

Integrationsministeriet tilkendegav i redegørelsen af 7. marts 2011 til statsministeren, at ministeriet ville være indstillet på at yde økonomiske kompensation til statsløse personer født i Danmark, der dokumenterede at have lidt et økonomisk tab som følge af forkert sagsbehandling. Ministeriet havde kontaktet Kammeradvokaten i februar 2011, og ved mail af 4. marts 2011 havde ministeriet anmodet Kammeradvokaten om en vurdering af en række erstatningsretlige spørgsmål.

Integrationsministeriet modtog Kammeradvokatens vurdering den 18. marts 2011. Vurderingen angik efter ønske fra Integrationsministeriet ikke spørgsmålet om ansvarsgrundlag, men alene hvilken personkreds der i givet fald havde krav på erstatning, og hvilke tab der kunne kræves erstattet.

I vurderingen anførte Kammeradvokaten, at personer omfattet af konventionerne, der har opnået dansk statsborgerskab efter de almindelige regler, ville kunne have krav på refusion af de udgifter, der havde været forbundet med dokumentation af opfyldelsen af de almindelige betingelser.

På baggrund af udtalelsen blev Søren Pind ved mavebælte af 25. marts 2011 forelagt en indstilling vedrørende erstatningsspørgsmålet. I mavebæltet, der var signeret af Kirska Reinholdt, Dorit Hørlyck, Kim Lunding og Claes Nilas, blev det indstillet, at ministeriet efter almindelige forvaltningsretlige principper af egen drift tog kontakt til de personer, som havde betalt gebyr for deltagelse i danskprøve eller indfødsretsprøven med henblik på tilbagebetaling samt med henblik på godtgørelse af accessoriske udgifter ved prøvedeltagelsen.

Endvidere blev det indstillet, at ministeriet foretog en gennemgang af de i alt 757 ansøgninger om dansk indfødsret, der i perioden fra den 1. januar 1992 til den

25. januar 2011 var modtaget fra statsløse personer født i Danmark omfattet af 1961-konventionen og børnekonventionen, med henblik på at identificere de ansøgere, der var stillet over for krav om danskprøve eller indfødsretsprøve.

Mavebæltet blev tiltrådt af Søren Pind.

#### **9.3.69.8 Møde mellem embedsmænd fra Integrationsministeriet og repræsentanter fra Institut for Menneskerettigheder**

Ifølge redegørelsen til statsministeren var et af de initiativer, der skulle iværksættes for at sikre, at Danmark løbende overholdt sine internationale forpligtelser på statsborgerskabsområdet, at ministeriet iværksatte et intensiveret samarbejde med Institut for Menneskerettigheder bl.a. for at drøfte den internationale regulering af statsborgerretsområdet.

Justitsministeriet har den 16. december 2014 oplyst, at

”det tidligere Integrationsministerium før regeringsdannelsen i oktober 2011 afholdt to møder med Institut for Menneskerettigheder. Justitsministeriet har endvidere efter regeringsdannelsen afholdt ét møde med Institut for Menneskerettigheder i 2011, 2 møder i 2012, ét møde i 2013 og ét møde i 2014.

Institut for Menneskerettigheder har endvidere været inddraget i processen omkring udarbejdelsen af ministeriets notat om Danmarks internationale forpligtelser på udlændinge- og statsborgerskabsområdet, ... Institut for Menneskerettigheder har således haft udkast til notat om Danmarks internationale forpligtelser på udlændinge- og statsborgerskabsområdet i høring inden offentliggørelsen, ligesom ministeriet foruden de ovenfor nævnte møder også har afholdt møde med Institut for Menneskerettigheder vedrørende instituttets bemærkninger til notatet.”

#### **9.3.69.9 Undersøgelse af, om Indfødsretskontorets elektroniske sagsbehandlingssystem automatisk kunne gøre opmærksom på, at man behandlede en sag vedrørende en person født statsløs i Danmark**

Ifølge redegørelsen til statsministeren skulle ministeriet undersøge, om der i Indfødsretskontorets elektroniske sagsbehandlingssystem kunne indlægges en mekanisme, således at sagsbehandlerne automatisk blev gjort opmærksomme på, at de behandlede en sag vedrørende en person født statsløs i Danmark.

Justitsministeriet har den 16. december 2014 oplyst, at

”der ultimo 2011 blev etableret en mekanisme i Indfødsretskontorets sagsbehandlingssystem, således at der i systemets OBS-felt automatisk fremkommer en information til sagsbehandleren om, at der er tale om en ansøgning fra en person, der i Det Centrale Personregister står registreret som statsløs født i Danmark.

Det er alene muligt at overskrive eller slette informationen om, at den på gældende er statsløs født i Danmark, såfremt oplysningen herom forinden er ændret i Det Centrale Personregister.”

#### **9.3.69.10 Årlige stikprøvekontroller af et antal sager.**

Ifølge redegørelsen til statsministeren skulle Integrationsministeriets Kontrol- og Analysekontor fremover gennemføre årlige stikprøvekontroller af et udvalgt antal sager.

Kontrol- og analysekontoret forelagde den 3. maj 2011 i et mavebælte til Claes Nilas et udkast til metodenotat til stikprøvekontrollen i Indfødsretskontoret, hvorfor der skulle foretages stikprøvekontroller to gange årligt forud for hvert lovforslag. Både mavebælte og metodenotat var afstemt med Indfødsretskontoret.

Claes Nilas anførte på mavebæltet, at han var enig.

Justitsministeriet har den 16. december 2014 oplyst, at

”Kontrol- og Analysekontoret i det tidligere Integrationsministerium i forbindelse med ressortomlægningen i oktober 2011 blev overført til Justitsministeriet. Kontrol- og Analysekontoret blev i forbindelse med en større organisationsændring i Justitsministeriet i 2012 nedlagt.

Der er på den baggrund ikke foretaget stikprøvekontroller på udvalgte sager i Indfødsretskontoret.”

#### **9.3.69.11 Henvendelse af 8. juli 2011 fra Integrationsministeriet til UNHCR angående personer omfattet af 1961-konventionen, som kunne være en fare for landets sikkerhed**

Kommissionen har i kapitel 8, afsnit 8.2.26 redegjort for sag 80, hvor en ansøger omfattet af 1961-konventionen i 2009 blev taget af et lovforslag, fordi Politiets

Efterretningstjeneste vurderede, at pågældende kunne være en fare for landets sikkerhed.

Efter at den pågældende ansøger den ... havde anmodet om, at sagen blev genoptaget, udarbejdede Indfødsretskontoret et mavebælte af 19. maj 2011 til integrationsminister Søren Pind. I mavebæltet hedder det:

”Til ministerens godkendelse forelægges indstilling vedrørende en ansøger, der er født statsløs i Danmark, og som ministeriet i oktober 2009 udtog af et lovforslag om indfødsrets meddelelse, idet Politiets Efterretningstjeneste (PET) vurderede, at ansøgeren kan være til fare for landets sikkerhed.

### Problem

Ansøgeren har ved brev af ... anmodet om genoptagelse af sin ansøgning. Der skal således tages stilling til, hvordan ansøgningen skal behandles.

### Baggrund

Der kan om sagen oplyses følgende:

- Ansøgeren indgav i ... ansøgning om dansk indfødsret ved naturalisation. Ansøgeren opfyldte samtlige betingelser for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, og ved brev af ... oplyste ministeriet ... om, at ... var optaget på det lovforslag, der forventedes fremsat i Folketinget i slutningen af ...
- Ved brev af ... meddelte Justitsministeriet, at det af Politiets Efterretningstjeneste vurderedes, at den pågældende kunne være en fare for landets sikkerhed, og at Politiets Efterretningstjeneste samtidigt indstillede, at den pågældende blev udelukket fra optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i 5 år.
- Ved brev af ... oktober 2009 meddelte ministeriet efter forelæggelse af Justitsministeriets indstilling for Folketingets Indfødsretsudvalg ansøgeren, at ... blev udtaget af lovforslaget.
- Ansøgerens sag blev ikke genoptaget, da ministeriet i februar 2010 ex officio genoptog behandlingen af ansøgninger fra personer født statsløse i Danmark, hvor behandlingen ikke var sket i overensstemmelse med FN's konventioner, idet ansøgeren i det elektroniske sagsbehandlingssystem

fortsat stod registreret som optaget på et lovforslag. Ministeriet blev i forbindelse med en fornyet søgning i ... 2011 ud fra ændrede kriterier opmærksom på, at denne ansøger var udtaget af lovforslaget på foranledning af PET, uanset at ansøgeren er født statsløs i Danmark.

- Det bemærkes, at ansøgeren er blandt de 378 personer født statsløse i Danmark, som ministeriet ved brev af 3. marts 2011 oplyste om de særlige rettigheder efter konventionerne, herunder at personer, der ikke længere opfylder alderskravet i FN's konvention om begrænsning af statsløshed, har mulighed for at indgive ansøgning senest den 1. marts 2012. Ansøgeren er ... år.

### Overvejelser

Det følger af FN's konvention om begrænsning af statsløshed, at personer ikke må være fundet skyldige i en forbrydelse mod statens sikkerhed.

Der kan således ud fra konventionens ordlyd argumenteres for, at der end ikke er grundlag for at anmode PET om at vurdere, hvorvidt statsløse personer omfattet af konventionerne kan være en fare for landets sikkerhed, idet det vil fremgå af Det Centrale Kriminalregister, såfremt en person *er fundet skyldig* i en forbrydelse mod statens sikkerhed.

I forbindelse med vurderingen hos PET tager efterretningstjenesten kontakt til udenlandske efterretningstjenester og Interpol. Eventuelle udenlandske strafferetsafgørelser vil som udgangspunkt ikke fremgå af Kriminalregistret, men det kan endvidere overvejes, hvorvidt en stat overhovedet kan undlade at meddele statsborgerret til en ansøger, der af et *andet land* er fundet skyldig i en forbrydelse *mod dette lands* sikkerhed.

Uanset at en ansøger af landets efterretningstjeneste vurderes at kunne være til fare for landets sikkerhed, er dette land – ud fra konventionens ordlyd – forpligtet til at meddele statsborgerret til den pågældende under hensyntagen til, at meddelelse af statsborgerret ifølge konventionen alene kan betinges af, at den pågældende “ikke er fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed”.

### Indstilling

Det indstilles på den baggrund, at



- ministeriet lægger konventionens ordlyd til grund, således at en ansøger, uanset at den pågældende af PET må blive anset for at kunne være en fare for landets sikkerhed, optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse,
- ministeriet i det konkrete tilfælde optager ansøgeren på et lovforslag, såfremt den pågældende opfylder de betingelser, der kan stilles efter FN's konvention om begrænsning af statsløshed, og at
- Justitsministeriet orienteres om, at Integrationsministeriet fremover vil optage personer født statsløse i Danmark, og som er omfattet af FN's konvention om begrænsning af statsløshed eller af FN's konvention om barnets rettigheder, på et lovforslag, uanset om de pågældende af PET måtte blive anset for at kunne være en fare for landets sikkerhed.”

Mavebæltet var signeret af Kirsia Reinholt, Dorit Hørlyck og Kim Lunding. På en forside havde Claes Nilas den 27. maj 2011 anført: ”Kontroversielt, men jeg er enig i den juridiske vurdering”.

Integrationsminister Søren Pind anførte på mavebæltet, at han ville have sagen forelagt for Folketinget.

Integrationsministeren indkaldte herefter til et møde med samtlige indfødsretsordførere og gruppeformænd den 23. juni 2011 kl. 15.00. Af indkaldelsen fremgik, at den problemstilling, der skulle drøftes, var, at Danmark ud fra konventionens ordlyd var forpligtet til at meddele statsborgerret til en ansøger født statsløs i Danmark, selvom den pågældende ansøger af statens efterretningstjeneste vurderes at kunne være til fare for statens sikkerhed, hvis blot den pågældende “ikke er fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed” og opfyldte konventionens øvrige betingelser.

Spørgsmålet om afholdelse af et pressemøde efter mødet blev drøftet af Søren Pind, Søren Pinds særlige rådgiver, Martin Ruby, og Claes Nilas. I en mail den 23. juni 2011 kl. 11.43 til Søren Pind og Martin Ruby, havde Claes Nilas anført, at det fremgik klart af redegørelsen til statsministeren, at folk skulle være fundet skyldige, og at det var retsstillingen pt., hvorfor det eneste, man i realiteten kunne informere om på pressemødet, var, at ministeriet ville tage en drøftelse om problemstillingen med UNHCR i december samme år.

Søren Pind afholdt pressemødet samme eftermiddag, hvor han redegjorde for det dilemma, der havde været drøftet på mødet med indfødsretsordførerne og gruppeformændene.

I en mail med overskriften ”INM har vildledt FT – Information” skrev Kirsra Reinholdt den 30. juni 2011 kl. 13.23 til Kim Lunding med kopi til Dorit Hørlyck:

”Jeg vil gerne have, at du ser på nedenstående, inden jeg sender det videre.  
Tak.

Vedrørende den konkrete sag kan det oplyses, at den pågældende i ... blev oplyst om, at han var optaget på det lovforslag, der forventes fremsat i ... . Ved brev af ... meddelte Justitsministeriet, at det af PET vurderes, at den pågældende kan være en fare for landets sikkerhed. PET indstillede samtidig, at den pågældende udelukkes fra optagelse på et lovforslag i 5 år.

Ved brev af ... oktober 2009 meddelte ministeriet efter forelæggelse af Justitsministeriets indstilling for Folketingets Indfødsretsudvalg den pågældende, at han blev udtaget af lovforslaget, og at det samtidig var besluttet, at han var udelukket for optagelse på et lovforslag i 5 år.

Som Kim anfører, var retsopfattelsen på det tidspunkt en anden, og i perioden indtil januar 2010 blev ansøgere omfattet af konventionerne fortsat behandlet efter de almindelige retningslinjer.

Som det fremgår af redegørelsen besluttes det i februar 2009 i forbindelse med den fortsatte undersøgelse af de nordiske landes gennemførelse og fortolkning af konventionen ikke at berostille sager om statsløse personer født i Danmark, således at sagerne fortsat blev behandlet efter de almindelige betingelser. Journalnumre blev løbende noteret med henblik på at sikre identifikation og opfølgning i de enkelte sager.

Ved forelæggelsen af sagen for Folketingets Indfødsretsudvalg på baggrund af indstillingen fra Justitsministeriet fremgik det, at ansøgeren er født i ... i Danmark, og at ansøgeren er statsløs palæstinenser. Indfødsretsudvalget blev ikke i den forbindelse gjort opmærksom på, at der var tale om en ansøger, som var omfattet af konventionen.

Der var i forhold til denne sag ikke tilstrækkelig opmærksomhed på, at der var tale om en person omfattet af konventionen. Journalnummeret blev således heller ikke noteret ned.

Først i januar 2011 blev ministeriet opmærksom på ved en søgning i det elektroniske sagsbehandlingssystem ud fra ændrede søgekriterier end foretaget i februar 2010, hvor ministeriet ex officio genoptog de ansøgninger, hvor mini-

steriet tidligere havde meddelt afslag, at denne ansøger var udtaget af lovforslaget på foranledning af PET, uanset at ansøgeren er født statsløs i Danmark og omfattet af konventionen.”

Kim Lunding svarede Kirsas Reinholt samme dag kl. 13.46 ved at skrive et telefonnummer.

Kirsas Reinholt har foreholdt mailen forklaret, at

”det var på baggrund af ministerens beslutning i februar 2009, hvor man besluttede at behandle sagerne efter de almindelige regler. Forespurgt om hun drøftede substansen med Kim Lunding, forklarede vidnet, at det var efter drøftelse med Kim Lunding, at indholdet af denne notits kom til at se ud, som den gør. Forespurgt om hun husker, hvad han beskrev nærmere, forklarede vidnet, at ud fra, at man ikke satte disse ansøgninger i bero, mens den nordiske undersøgelse kørte videre i 2009, men at man behandlede dem, var den efterfølgende vurdering, at det var den retsopfattelse, der var på det tidspunkt.

... forespurgt, om ordet retsopfattelse kom fra Dorit Hørlyck, forklarede vidnet, at det gjorde det ikke. Det kom frem efter drøftelser med Kim Lunding i 2011. Forespurgt om der efter hendes opfattelse ikke ligger mere i det, end at man mente, at det var foreneligt med konventionen, forklarede vidnet, at det er lidt svært at svare på. Det lå også i, som det stod i den mail, hun skrev til Kim Lunding den 30. juni 2011, at det sådan set først var i januar 2011, at de blev opmærksomme på denne sag. Forespurgt om det er en erkendelse, hun var med i, forklarede vidnet, at de i februar 2010 genoptog de sager, de havde noteret på listerne i 2009 over dem, de meddelte afslag. For i februar 2010 at være sikre på, at der ikke var afslag, som ikke var ført på listerne, sørgede de for at trække en statistik over de statsløse, som var født i Danmark og omfattet af konventionerne, som i perioden op til februar 2010 måtte være meddelt afslag. På dette tidspunkt kom denne ansøger ikke frem. I januar 2011 lavede de en ny statistisk søgning på baggrund af nogle yderligere kriterier, hvor de ikke kun søgte efter dem, der havde fået afslag. De kiggede på alle akter, hvor der var skrevet til ansøgerne. De fandt ud af, at ansøgeren i PET-sagen ikke var fundet frem i februar 2010. De blev i januar 2011 opmærksom på sagen, og de forelagde ved flere mavebølter spørgsmålet for ministeren i januar 2011 for at få klarlagt, hvad de gjorde i den type sager. Det fik de ikke rigtig en endelig afklaring på på det tidspunkt. Foreholdt at det kom der måske i forbindelse med den redegørelse, der skulle laves og forespurgt, om hun var med til det, forklarede vidnet, at hun som bekendt ikke var med til at skrive redegørelsen. Hun blev stillet spørgsmål til nogle afsnit og statistik. Hun var heller ikke med

til at skrive den undersøgelse, som Nanna Fischer lavede, udover at hun bidrog med talmateriale og øvrigt materiale.

Foreholdt ekstraktens side 5400 M (RESOLUTIONS fra 1975 tilknyttet 1961-konventionen) forklarede vidnet, at hun først har set dokumentet i ekstraktmaterialet. Foreholdt ”*The Conference Resolves that for the purposes of the Convention the term “convicted” shall mean “convicted by a final judgement of a court of competent jurisdiction”.*”<sup>2</sup> og forespurgt om resolutionen var fremme, eller om de var klar over resolutionens eksistens, forklarede vidnet, at det var hun i hvert faldt ikke, da hun lavede mavebælterne til ministeren i januar og februar 2011. Forespurgt om hun hørte andre tale om den på et tidspunkt, forklarede vidnet, at det erindrer hun ikke, men det var også en af grundene til, at de i juli 2011 skrev til UNHCR for at være helt sikre på, hvad fortolkningen af konventionen var på dette punkt. Forespurgt om hun var involveret i forelæggelsesprocessen i juli 2011, forklarede vidnet, at det var hun. Forespurgt hvorfor man mente, at man skulle spørge UNHCR, forklarede vidnet, at spørgsmålet blev rejst af Søren Pind som et dilemma. Som politiker så han konventionen i en politisk kontekst som en konvention, der var blevet til i en anden tid i forhold til for eksempel terror. Derfor ville man fra politisk hold være sikker på fortolkningen af konventionen. Det, der lå i dilemmaet, som Søren Pind gengav det, var, at man på den ene side havde en lovgivning i Danmark, hvor man undersøger disse sager via PET, og på den anden side havde en konvention, hvor der står, man skal være dømt. Derfor besluttede man dels at spørge andre lande, som vi normalt sammenligner os med, i Europa, dels at spørge UNHCR for at være helt sikker, fordi der ikke til 1961-konventionen som ved mange andre konventioner var et explanatory memorandum. Det var derfor bedst at spørge UNHCR direkte. De fik et meget klart svar i september 2011. Forespurgt om det gav anledning til refleksioner over, hvorvidt man på et tidligere tidspunkt kunne have spurgt UNHCR om fortolkningen af 1961-konventionen, forklarede vidnet, at hun ikke husker drøftelserne om det, men det kunne man godt have gjort langt tidligere. Forespurgt om nogen reflekterede over, at det kunne man have gjort helt fra begyndelsen af den proces, der blev iværksat i 2008, forklarede vidnet, at hun ikke var med i de første drøftelser i 2008, og hun kan derfor ikke vide, om det var drøftet der. Hun erindrer ikke, at de talte om at involvere UNHCR tidligere.

Foreholdt ekstraktens side 11385 (Mail af 30. juni 2011 fra Kirsia Reinholt til Kim Lunding) af advokat Mads Krarup og forespurgt, om hun har stået fadder

2 Resolutionen er omtalt i kapitel 2, afsnit 2.1.4.3.1.

til udtrykket ”en anden eller en dagældende retsopfattelse”, forklarede vidnet, at det har hun ikke. Det stammer fra Kim Lunding. Forespurgt om hvad den retsopfattelse, der tales om i mailen, gik på, forklarede vidnet, at den kun angik PET-situationen. Forespurgt om hun i efteråret 2009 havde den retsopfattelse, at man kunne bruge PET-fremgangsmåden i forhold til en person omfattet af konventionen, forklarede vidnet, at det havde hun ikke. Det kom først frem i 2011, da de blev opmærksomme på sagen og forelagde den for ministeren. Det, de forelagde for ministeren i januar og februar 2011, var spørgsmålet om, hvordan de skulle behandle sådanne PET-sager i forhold til konventionen.” [12. april 2013, side 692-694]

Information bragte den 1. juli 2011 en artikel af journalisterne Anton Geist og Ulrik Dahlin med overskriften ”Rigets sikkerhed: Integrationsministeriet lod Folketinget bryde konvention”. I artiklen beskrev de, at Integrationsministeriet ikke orienterede om, at ansøgeren var omfattet af 1961-konventionen og betydningen heraf, da ministeriet forelagde Politiets Efterretningstjenestes vurdering af ansøgeren for Folketinget.

På baggrund af artiklen udarbejdede Kirska Reinholdt en ”Baggrundsnotits om retsopfattelsen af konventionen i forhold til ansøgninger fra personer født statsløse i Danmark, som af PET vurderes at kunne være til fare for landets sikkerhed”, som hun ved mail af 1. juli 2011 sendte til Christian Lützen med kopi til Kim Lunding og Dorit Hørlyck. I notitsen hedder det:

”I sager, hvor Justitsministeriet meddeler, at det af PET vurderes, at en person kan være en fare for landets sikkerhed, forelægges sagen for Folketingets Indfødsretsudvalg med indstilling om udelukkelse af den pågældende fra optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i en nærmere angiven periode.

Den konkrete sag blev således forelagt Folketingets Indfødsretsudvalg efter den helt almindelige procedure, der gælder for sådanne sager.

Ved forelæggelsen af sagen for Folketingets Indfødsretsudvalg blev Folketinget som følge af den dagældende retsopfattelse af konventionen ikke gjort opmærksom på, at den pågældende kunne være omfattet af konventionen.

Efter den dagældende retsopfattelse af konventionen blev statsløse personer, som af PET vurderedes at kunne være til fare for landets sikkerhed, således behandlet på tilsvarende vis som alle andre ansøgere om indfødsret.

Det blev først i forbindelse med integrationsministerens redegørelse til statsministeren den 7. marts 2011 fastlagt, at konventionens lempede betingelser over for statsløse indebærer, at alene statsløse, der er dømt for en forbrydelse rettet mod statens sikkerhed, kan nægtes statsborgerret – og dermed ikke statsløse, som af PET vurderes at kunne være en fare for landets sikkerhed, eller som er sigtet for en forbrydelse mod landets sikkerhed.

Artiklen i Information skal således alene ses som endnu et aspekt i statsløsesagen, som vil være omfattet af den undersøgelse og redegørelse, som undersøgelseskommissionen skal se på.”

Kirsa Reinholdt har foreholdt baggrundsnotitsen forklaret, at

”det er hende, der har skrevet notatet. Forespurgt hvad der menes med en anden retsopfattelse, forklarede vidnet, at hun ikke havde noget med selve PET-sagen at gøre. Det var først fra januar 2011. Det med den dagældende retsopfattelse gik på, at fra ministerens beslutning i februar 2009 og frem til, at det blev besluttet at følge konventionen, behandlede de ansøgere omfattet af konventionerne efter de gældende regler, og man sagde, at retsopfattelsen af konventionen var, at man kunne give afslag.” [12. [april 2013, side 692]

Dorit Hørlyck har foreholdt baggrundnotitsen ”Ved forelæggelsen af sagen for Folketingets Indfødsretsudvalg blev Folketinget som følge af den dagældende retsopfattelse af konventionen ikke gjort opmærksom på, at den pågældende kunne være omfattet af konventionen.” og foreholdt at det lyder som om, man på daværende tidspunkt havde taget stilling til, om 1961-konventionen var forenelig med det forhold, at man kunne tage personer af et lovforslag, hvis der forelå en mistanke, som PET havde gjort opmærksom på, forklaret, at

”mailen er dateret 1. juli 2011. Forespurgt om det er rigtigt beskrevet, at man på det tidspunkt havde taget stilling til det, forklarede vidnet, at fra februar 2009 til januar 2010 var den gældende retstilstand, at de skulle behandle sagerne efter de almindelige retningslinjer. Det er det, hun mener med dette. Den var ikke gældende længere, da notatet blev skrevet. De var da kommet til det resultat, som hun gerne ville have, at de var kommet til i februar 2008 – nemlig at konventionerne skulle overholdes efter deres ordlyd. Forespurgt om det, notitsen fra 2011 forholder sig til, er den beslutning, der blev truffet den 20. februar 2009, forklarede vidnet, at det kan hun sige helt klart, at det er, fordi det var hende, der skrev det. Forespurgt om det hun havde i tankerne om den dagældende retsopfattelse var beslutningen af 20. februar 2009, bekræftede vidnet dette. Det var sådan, det blev administreret. Det er det, der menes med,

at sagerne blev behandlet efter de almindelige retningslinjer, og som i øvrigt også er drøftet med afdelingschefen.

...

Foreholdt ekstraktens side 11399 (Baggrundsnotits om retsopfattelsen af konventionen i forhold til ansøgninger fra personer født statsløse i Danmark, som af PET vurderes at kunne være til fare for landets sikkerhed) ”*Det blev først i forbindelse med integrationsministerens redegørelse til statsministeren den 7. marts 2011 fastlagt, at konventionens lempede betingelser over for statsløse indebærer, at alene statsløse, der er dømt for en forbrydelse rettet mod statens sikkerhed, kan nægtes statsborgerret – og dermed ikke statsløse, som af PET vurderes at kunne være en fare for landets sikkerhed, eller som er sigtet for en forbrydelse mod landets sikkerhed.*” af kommissionens udspørger forklarede vidnet, at hun må henholde sig til brevet til Folketinget i januar 2010, hvor det står helt klart, at de vil behandle sagerne efter konventionernes ordlyd. Det gælder også dem her. Man skal tænke på, hvornår notitsen er skrevet, og hvad der er gået forud. Forespurgt om de i Indfødsretskontoret allerede havde taget stilling til, hvordan konventionen forholdt sig til oplysninger om, at en ansøger kunne være til fare for statens sikkerhed, forklarede vidnet, at det var fastlagt i januar 2010. Det er en anden sag, at der senere blev sat spørgsmålstejn ved det igen. I brevet til Folketinget fra januar 2010 var der ikke noget forbehold. Heller ikke for så vidt angår de personer, der måtte blive anset for at kunne være til fare for landets sikkerhed. Spørgsmålet, om fortolkningen var rigtig, opstod efterfølgende, og UNHCR og andre lande blev hørt.” [20. marts 2013, side 506-507]

Den 1. juli 2011 holdt Søren Pind endnu et møde med indfødsretsordførere og gruppeformænd om sagen og om fortolkningen af 1961-konventionen.

Claes Nilas skrev den 8. juli 2011 således til UNHCRs Regional Representative Hans ten Feld, Stockholm:

“Thank you very much for the discussions yesterday during our telephone conversation regarding the political dilemma on stateless persons by the UN Convention on the Reduction of Statelessness.

As mentioned, the political dilemma concerning the convention is the fact that after the wording of the convention a contracting state may only – among other conditions – make the grant of its nationality subject to a condition that the person concerned has neither been convicted of an offence against national security nor has been sentenced to imprisonment for a term of five years or more on a criminal charge.

This means that a person covered by the convention may only be excluded from being granted nationality in cases where the person concerned has been convicted, while a person under suspicion of having committed an offence against national security should be granted nationality.

Given the time that has passed since the adoption of the convention fifty years ago and given the event that the world experiences today, the question has been raised, whether it might be possible to interpret the convention in the way that a person born stateless in Denmark can be excluded from being granted nationality in cases where the National Security Service in Denmark considers a person a danger to national security.”

Ved brev af 7. september 2011 skrev Hans ten Feld til Claes Nilas:

”With reference to your letter of 8 July 2011 and the meeting which thereafter took place in Geneva between the High Commissioner, Mr. Antonio Guterres, and Minister for Refugee, Immigrant and Integration Affairs, Mr. Søren Pind, followed by a second meeting on 27 July between your Ambassador in Geneva and relevant colleagues at UNHCR Headquarters, I am pleased to share the below additional information on the interpretation of Article 1 (2) Cc) of the 1961 Convention on the Reduction of Statelessness.

The 1961 Convention on the Reduction of Statelessness establishes the principles which States should observe when defining how the citizenship of the State is conferred or withdrawn. One fundamental principle in this regard is that “A Contracting State shall grant its nationality to a person born in its territory who would otherwise be stateless” (Article 1).<sup>1</sup>

Unlike the 1954 Convention relating to the Status of Stateless Persons, the 1961 Convention does not contain exclusion clauses. Instead, it seeks to strike a balance between the object and purpose of the Convention, which is to prevent statelessness, and the legitimate interests of States. This is, for instance, reflected in Article 1 of the Convention, which requires all Contracting States, regardless of whether their nationality laws follow *jus soli* or *jus sanguinis* regimes, to grant nationality to otherwise stateless children born in their territory. The Article, however, gives States discretion to fulfil this obligation either by granting nationality to persons who would otherwise be stateless *ex lege* at birth or subsequently through the submission of an application.

States which opt for the application mode are entitled to restrict the grant of nationality according to one or more conditions stipulated in Article 1(2).



However, the Convention explicitly states that provided any such conditions are satisfied; “no such application may be rejected.” The conditions listed in this Article are exhaustive, and one of them allows for the denial of citizenship on the grounds “*that the person concerned has neither been convicted of an offence against national security nor has been sentenced to imprisonment for a term of five years or more on a criminal charge*” (Article 1(2)(c)). This note seeks to provide guidance on the interpretation of this particular sub paragraph, in line with the ordinary meaning of the terms employed, in their context and in light of the object and purpose of the Convention.<sup>2</sup>

#### Article 1(2)(c):

The sub-paragraph consists of two separate and alternative elements: “convicted of an offence against national security” or “sentenced to imprisonment for a term of five years or more on a criminal charge.” By establishing these as alternatives, the drafters of the Convention signaled that “offences against national security” entail something different than ordinary criminal offenses. It would also appear that persons can, in principle, be rejected on the basis of imprisonment for a period less than five years when convicted on the basis of an offence against national security.

The *travaux préparatoires* of the Convention provide limited information about how the drafters intended “offences against national security” to be understood. It is worth mentioning, however, that Article 8(3) of the Convention allows States to deprive persons of their citizenship on the basis of “acts seriously prejudicial to the vital interests of the State.” The latter was interpreted as including acts of disloyalty, such as service for foreign States, treason and espionage, but would not include criminal offences of a more general nature.<sup>3</sup> In light of the *travaux préparatoires*, it would seem that the drafters had similar types of acts in mind when they referred to “offences to national security” in Article 1.

The phrase “offences against national security” must, however, also be read in light of other international standards, including more recent developments. In some States, terrorist offences are considered to be “offences against national security” and/or nationality legislation provides for the possibility of denying citizenship to persons found guilty of such crimes.<sup>4</sup> For this to be in line with Article 1(2)(c) of the 1961 Convention, it must be established that the crime(s) in question have an impact on national security – simply relying on the label “terrorist” without having regard to the nature of the acts and their effect would not be sufficient. It is also necessary that the person concerned has been

convicted of an offence which threatens the safety and independence of the State, its constitutional order or its organs.

The requirement of a conviction (in the case of the offence against national security) or a prison sentence of more than five years (in the case of the criminal charge) is a fundamental condition for applying the exception in Article 1(2)(c). When the 1961 Convention was drafted, care was explicitly taken to narrow its application down to cases where a person already had been convicted by a court. This was done to prevent States from avoiding obligations to grant citizenship to persons otherwise stateless on the basis of the commission of a crime where the person concerned had neither been brought to trial nor convicted.

Another requirement for denial of nationality on the basis of Article 1(2)(c) is the application of its criteria to the conduct of the person to whom citizenship will be granted, rather than to acts committed by his or her parents.

Moreover, imprisonment on the basis of illegal presence in the territory of a State should not serve as a basis for rejecting the grant of citizenship to a person otherwise stateless under Article 1(2)(c). Such exclusion would run counter to the principle that the grant of citizenship pursuant to Article 1 is not to be limited to persons lawfully present in the territory of the State.

Even as the 1961 Convention was being negotiated, it was understood that the exceptions provided for in Article 1(2) would lead to a rejection of applications for citizenship in very few cases. Subsequent developments in international human rights law<sup>5</sup> would dictate that every child should acquire a nationality as soon as possible after the child's birth.<sup>6</sup> Even if the nationality is granted to a stateless person later in life, there would in reality be very few persons who have committed serious crimes of the kind which would come within the scope of Article 1(2)(c).

I hope this information is of use to you in further considering the issue at hand. UNHCR stands of course ready to assist the Ministry further in case clarification may be needed.”

Noterne til brevet:

<sup>1</sup>This is to be understood within the ordinary meaning of the term “stateless person” as someone “who is not considered as a national by any State under

the operation of its law” (Article 1.1 of the 1954 Convention relating to the Status of Stateless Persons).

<sup>2</sup> See Article 31(1) of the 1960 Vienna Convention on the Law of Treaties which sets out this primary rule of interpretation. The Article goes on to set out other facts which are relevant in interpreting treaty provisions whilst supplementary methods of interpretation are listed in Article 32.

<sup>3</sup> See also here the Explanatory Report of the 1997 European Convention on Nationality, para. 67.

<sup>4</sup> For the purpose of this Note, UNHCR has reviewed the nationality legislation of 36 industrialised States. Among these States, only Australia and the Netherlands allow denying citizenship on the basis of offences committed against national security. In the case of Australia, such offences are interpreted to include terrorist offences. In the Netherlands, too, certain terrorist offences also constitute crimes against the security of the State. UNHCR is not aware of any cases in either of these countries where the State has withheld a grant of nationality to a person who would otherwise be stateless on these grounds.

<sup>5</sup> In particular, Article 7 of the Convention on the Rights of the Child.

<sup>6</sup> See Summary Conclusions of the Expert Meeting on Interpreting the 1961 Statelessness Convention and Preventing Statelessness among Children, Dakar, Senegal, 23-24 May 2011. This is also reflected in the Instructions to Article 6(4) of the 2003 Dutch Nationality Act, which explicitly provide that the grant of citizenship to a stateless minor cannot be refused on the grounds of public order, public morality or the security of the Kingdom.”

Ved mavebælte af 12. september 2011 fik integrationsminister Søren Pind forelagt UNHCR's svar. Mavebæltet var signeret af Kirska Reinholt, Dorit Hørlyck, Kim Lunding og Claes Nilas og var vedlagt et udkast til brev til indfødsretsordførerne og gruppeformændene for samtlige partier. I mavebæltet hedder det:

”Under henvisning til, at svaret fra UNHCR ikke efterlader nogen tvivl om anvendelsen af konventionen og dermed ikke efterlader rum for en videre fortolkning, sammenholdt med at tendensen i besvarelsene fra de adspurgte lande er klar, indstilles det,

- at ansøgere, der er omfattet af FN's konvention om begrænsning af statsløshed – eller omfattet af FN's konvention om barnets rettigheder – optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, uanset at de pågældende af PET måtte blive vurderet at kunne være en fare for landets sikkerhed, såfremt de betingelser, som kan stilles efter konventionen er opfyldt, herunder at de pågældende ikke må være fundet skyldige i en forbrydelse mod statens sikkerhed,

- at ansøgeren i den verserende sag under forudsætning af, at han opfylder de betingelser, der efter konventionen kan kræves opfyldt, optages ...
- og at Folketingets partier orienteres herom.”

Efter folketingsvalget den 15. september 2011 noterede ministersekretær Anne Thorsen den 21. september 2011 ”Retur ikke resolveret” på mavebæltet.

### 9.3.70 Ny regering efter folketingsvalg den 15. september 2011

Statsminister Lars Løkke Rasmussen udskrev den 26. august 2011 folketingsvalg til afholdelse den 15. september 2011. Efter valget dannede Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti og Radikale Venstre regering. Justitsministeriet blev ved kongelig resolution af 3. oktober 2011 ressortministerium for statsborgerskabsområdet, og Morten Bødskov blev ny justitsminister.

Regeringspartierne udarbejdede et skriftligt grundlag for regeringen. I regeringsgrundlaget hedder det om statsborgerskab:

*”Statsborgerskab – Lige muligheder for alle*

Reglerne om statsborgerskab skal bruges aktivt til at fremme integration. Regeringen vil sende det tydelige signal, at udlændinge, der har boet i Danmark i flere år, og hvor integrationen er lykkedes, kan blive danske statsborgere.

Kravene skal være høje, for dansk statsborgerskab er noget særligt. Men kravene skal ikke ekskludere dem, der gør sig umage, alene fordi de ikke har en tilpas høj uddannelse. Og mennesker, der har boet i Danmark gennem mange år, skal ikke mødes af en prøve, hvor kravene er højere, end hvad mange danskere kan. Men regeringen lægger vægt på, at ansøgere ikke har begået kriminalitet.

For at opnå dansk statsborgerskab skal ansøgeren fremover have bestået Dansk 2 og en statsborgerskabsprøve, der vægter aspekter af det hverdagsliv og det aktive politiske liv, som møder borgerne i et moderne samfund.

Ansøgeren skal endvidere fremover have været selvforsørgende inden for 2½ år af de sidste 5 år.

De øvrige krav til opnåelse af dansk statsborgerskab, herunder de nuværende krav til at holde sig ude af kriminalitet, afgivelse af tro- og loveerklæringer, krav til ophold samt gæld til det offentlige, selvforsørgelse, automatisk statsborgerskab, statsborgerskab ved erklæring samt naturalisation, opretholdes.

Unge født og opvokset i Danmark og som består folkeskolens afgangsprøve med gennemsnitskarakteren 2 tilbydes automatisk dansk statsborgerskab, medmindre de er dømt for alvorlig kriminalitet. Unge som er født og opvokset i Danmark skal dog uanset bestået folkeskoleeksamen automatisk tilbydes statsborgerskab som 18-årige, medmindre de er dømt for alvorlig kriminalitet.

Retssikkerheden for ansøgere skal styrkes. Kravene til statsborgerskab vedtages ved lov frem for ved skiftende politiske aftaler. Desuden skal posttraumatisk stress syndrom (PTSD) igen være en selvstændig dispensationsmulighed fra de generelle krav.

Danmark er et moderne samfund i en international verden. Derfor skal det være muligt at have dobbelt statsborgerskab.”

### 9.3.71 Notat om indfødsretsområdet af 7. oktober 2011

Indfødsretskontoret ajourførte den 7. oktober 2011 det notat om indfødsretsområdet, som bl.a. blev udleveret til nye medarbejdere i Indfødsretskontoret. I de tidligere notater var 1961-konventionen og børnekonventionen kun omtalt meget kort og ikke som konventioner, der havde betydning for den konkrete sagsbehandling. Dette blev ændret i det nye notat, hvor det hedder:

”3.2. FN’s konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed

Endvidere skal statsborgerretslovgivningen i Danmark ses i sammenhæng med de internationale FN-konventioner, som Danmark har ratificeret. I 1977 ratificerede Danmark FN’s konvention om begrænsning af statsløshed.

Ifølge artikel 1 er de kontraherende parter forpligtede til at give statsborgerskab til statsløse personer, der er født i landet, enten ved fødslen i henhold til lov eller efter ansøgning. Det fremgår af artikel 1, stk. 2, at en kontraherende stat kan gøre meddelelse af statsborgerret afhængig af en eller flere opregnede betingelser.

Personer født statsløse i Danmark, der opfylder de særligt lempede betingelser, der kan stilles efter konventionen, optages efter forudgående orientering af Folketingets Indfødsretsudvalg på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Herudover indeholder konventionens artikel 8 en bestemmelse om, at ingen kan fratages statsborgerretten, hvis fratagelsen vil gøre den pågældende statsløs.

Det gælder dog ikke, hvis statsborgerretten er erhvervet ved urigtige anbringender eller ved svig.

### 3.3. FN's konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder

Tilsvarende ratificerede Danmark i 1991 FN's konvention om barnets rettigheder. Børnekonventionens artikel 7 forpligter de kontraherende stater til at sikre, at et barn umiddelbart efter fødslen skal have ret til at opnå et statsborgerskab. Konventionen tager navnlig i denne sammenhæng sigte på at beskytte statsløse børn.

Danmarks internationale forpligtelser i henhold til Børnekonventionen er gennemført i dansk ret ved § 3, stk. 2, i cirkulære af 6. februar 1992 om dansk indfødsret ved naturalisation, og bestemmelsen er videreført i retningslinjernes § 17, hvoraf fremgår, at børn, der er født statsløse i Danmark, kan optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis de har bopæl her i landet. Det betyder, at børn født statsløse i Danmark siden konventionens ikrafttrædelse i 1991 har haft ret til at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse på de særligt lempelige betingelser, der kan stilles efter konventionen, uanset at de almindelige betingelser for at opnå dansk statsborgerskab ikke er opfyldt.”

#### 9.3.72 Justitsminister Morten Bødskovs brev af 9. november 2011 til Folketingets Indfødsretsudvalg om personer til fare for statens sikkerhed

Ved mavebælte af 9. november 2011 fik justitsminister Morten Bødskov forelagt et udkast til brev til Folketingets Indfødsretsudvalg om problematikken med 1961-konventionen og personer, som vurderes at kunne være til fare for statens sikkerhed. Det fremgik af mavebæltet, at ordlyden af brevet til Indfødsretsudvalget var enslydende med et brev, hvorved regeringens indfødsretsordførere var orienteret.

Morten Bødskov tiltrådte mavebæltet, og den 9. november 2011 skrev han således til Folketingets Indfødsretsudvalg:

“Som opfølgning på et møde i det daværende Integrationsministerium den 1. juli 2011 vedrørende FN's konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed i relation til indfødsretssager, hvor der har været rejst spørgsmål om statens sikkerhed, kan det oplyses, at den tidligere integrationsminister, Søren Pind, iværksatte dels en undersøgelse af anvendelsen og fortolkningen af konventionens artikel 1 i andre lande, dels sendte en forespørgsel til UNHCR vedrørende fortolkningen af konventionen.

Der er den 7. september 2011 modtaget svar fra UNHCR. Det skal særligt fremhæves, at UNHCR i forhold til fortolkningen af konventionens artikel 1, stk. 2, litra c, har oplyst, at bestemmelsen indeholder to separate og alternative betingelser, herunder at den pågældende ikke må være fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed, *eller* at den pågældende ikke må være idømt fængselsstraf på fem år eller derover for en strafbar handling, og at tankerne bag alternativerne har været at signalere, at “forbrydelser mod statens sikkerhed” indebærer noget andet end almindelige kriminelle handlinger, og at statsborgerskab derfor vil kunne afslås en person, der er idømt fængselsstraf af kortere varighed end fem år, såfremt den pågældende er dømt for forbrydelser mod statens sikkerhed.

UNHCR har endvidere oplyst, at fortolkningen af “forbrydelser mod statens sikkerhed” skal ses i sammenhæng med definitionen af “statens vitale interesser” i konventionens artikel 8, stk. 3, der giver mulighed for frakendelse af statsborgerskab, men at “forbrydelser mod statens sikkerhed” også skal fortolkes i lyset af andre internationale normer, herunder den seneste udvikling, som også indbefatter terrorhandlinger.

UNHCR slår endvidere fast, at betingelsen om, at den pågældende skal være fundet *skyldig* i en forbrydelse mod statens sikkerhed – eller være idømt fængselsstraf på fem år eller derover – er en helt grundlæggende betingelse for at gøre brug af undtagelsen i litra c fra at meddele en person statsborgerskab, og at anvendelsen af bestemmelsen i forbindelse med konventionens tilblivelse meget nøje blev afgrænset til alene at omfatte tilfælde, hvor en person allerede var blevet dømt.

UNHCR understreger, at afgrænsningen blev foretaget netop for at forhindre stater i ikke at opfylde forpligtelserne til at meddele statsborgerskab til personer alene på baggrund af begærede forbrydelser, uden at den pågældende var blevet indbragt for retten eller dømt for en forbrydelse.

Der er endvidere nu modtaget svar fra samtlige af de adspurgte lande. Der er bred enighed om, at de kontraherende stater efter konventionen er forpligtet til at meddele statsborgerret til personer, der er født statsløse på statens territorium, og at meddelelse af statsborgerret alene kan gøres afhængig af de betingelser, der er anført i konventionens artikel 1, stk. 2, herunder at en person alene vil kunne nægtes statsborgerret, hvis den pågældende er fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed og således ikke alene som følge af, at den pågældende vurderes at kunne være til fare for statens sikkerhed.

På den baggrund kan det oplyses, at Justitsministeriet fremover for Folketingets Indfødsretsudvalg vil forelægge ansøgninger i tilfælde, hvor ansøgeren er omfattet af FN's konvention om begrænsning af statsløshed eller af FN's konvention om barnets rettigheder, med henblik på udvalgets stillingtagen til, om den pågældende *fortsat* skal være optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, uanset at den pågældende af PET måtte blive vurderet at kunne være en fare for landets sikkerhed.

Justitsministeriet vil tilsvarende forelægge ansøgninger for Folketingets Indfødsretsudvalg med henblik på udvalgets stillingtagen til, om en ansøger vil kunne optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i tilfælde, hvor ansøgeren af PET *forud* for optagelsen på et lovforslag måtte blive vurderet at kunne være til fare for landets sikkerhed, hvis den pågældende i øvrigt opfylder de betingelser, der efter konventionen kan kræves opfyldt."

I sag 80 blev ansøgerens sag senere behandlet i Folketingets Indfødsretsudvalg, og ansøgeren blev optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse.

Hvis ansøgeren ikke var blevet taget af lovforslaget om indfødsrets meddelelse den ..., kunne ansøgeren have fået indfødsret i ... 2009.

### 9.3.73 **Mavebælte af 24. januar 2012 med notat om tiltag der skal sikre, at sager om statsløse personer behandles korrekt**

Indfødsretskontoret forelagde ved mavebælte af 24. januar 2012 et notat om "Tiltag, der skal sikre, at sager om statsløse personer behandles korrekt" for Kim Lunding. Mavebæltet blev påtegnet "godkendt" af Kim Lunding.

Ifølge mavebæltet var notatet udarbejdet med hele Indfødsretskontoret som målgruppe, således at alle medarbejdere blev opmærksomme på, at ansøgninger om dansk indfødsret kunne omhandle personer, der var født statsløse i Danmark, og som skulle behandles i overensstemmelse med konventionerne herom. Notatet indeholdt bl.a. oplysninger om, at ansøgninger i forbindelse med poståbningen skulle lægges til kontorchefen, hvis det fremgik af ansøgningsskemaet eller lignende, at ansøgeren var statsløs. Endvidere skulle sagerne screenes af en jurist, der i CPR-registret skulle tjekke, om oplysningerne i ansøgningsskemaet var i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgik af registret. Hvis ansøgeren var statsløs født i Danmark, skulle dette markeres på omslaget med påtegningen "STATSLØS FØDT I DANMARK".

Det fremgik af notatet, at sagsbehandlere skulle være opmærksomme på, at en statsløs person, der ikke var født i Danmark, som blev meddelt afslag, skulle vejledes



om muligheden for, at den pågældendes børn selvstændigt kunne søge om indfødsret, såfremt de var født i Danmark.

### **9.3.74 Justitsminister Morten Bødskovs brev af 29. februar 2012 til Folketingets Indfødsretsudvalg om behandlingen af ansøgninger om dansk indfødsret fra personer, der er født statsløse i Danmark, som var fyldt 21 år**

Justitsminister Morten Bødskov orienterede ved brev af 29. februar 2012 Folketingets Indfødsretsudvalg om behandlingen af ansøgninger om dansk indfødsret fra personer, der er født statsløse i Danmark, som var over 21 år, og som derfor ikke længere opfyldte alderskravet i 1961-konventionen.

Det fremgik af orienteringen, at Justitsministeriet udvidede den overgangsordning, der i marts 2011 var blevet etableret for disse personer, hvorefter de ved at indgive en ansøgning inden den 1. marts 2012 kunne blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, uden at skulle opfylde de almindelige betingelser for naturalisation. Udvidelsen angik de statsløse, som inden det fyldte 21 år havde fået en forkert behandling, f.eks. et fejlagtigt afslag eller en forkert vejledning.

I brevet hedder det:

”Personer, der er født statsløse i Danmark, og som har indgivet ansøgning inden det fyldte 21. år, og som måtte have fået en forkert behandling, f.eks. ved et fejlagtigt afslag, vil blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, såfremt de på daværende tidspunkt opfyldte de betingelser, der efter FN’s konvention om begrænsning af statsløshed eller FN’s Børnekonvention kunne kræves opfyldt.

Personer, der er født statsløse i Danmark, og hvor de inden det fyldte 21. år har modtaget forkert vejledning om deres rettigheder i henhold til konventionerne, vil blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, såfremt de på tidspunktet for vejledningen opfyldte de betingelser, der efter konventionerne kunne kræves opfyldt.

Det bemærkes i den forbindelse, at det er Justitsministeriets vurdering, at der for den førstnævnte gruppe af personer – dvs. personer, der har indgivet ansøgning, og som måtte have fået en forkert behandling – må antages at være en folkeretlig forpligtelse til at meddele ansøgerne indfødsret. Det samme må mest nærliggende antages at gælde i forhold til den anden gruppe af ansøgere, dvs. ansøgere, der ikke har indgivet ansøgning, men har modtaget forkert vejledning. I forhold til disse to grupper af ansøgere vil de pågældende derfor

blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, når de nævnte betingelser er opfyldt – og dette vil gælde, uanset om en ansøgning først indgives efter den 1. marts 2012.

For så vidt angår personer, der er født statsløse i Danmark, som først indgiver ansøgning om dansk indfødsret efter det fyldte 21. år, og som ikke inden det fyldte 21. år har modtaget en forkert vejledning, vil Justitsministeriet – i lyset af det anførte i det tidligere Integrationsministeriums redegørelse – fortsat optage disse personer på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, såfremt de indgiver ansøgning om indfødsret inden den 1. marts 2012, og såfremt de opfylder de betingelser, der efter konventionerne i øvrigt kan kræves opfyldt. For så vidt angår denne gruppe bemærkes det, at der efter Justitsministeriets opfattelse ikke kan antages at være nogen folkeretlig forpligtelse til at meddele ansøgere indfødsret.

Justitsministeriet vil forbeholde sig adgang til i særlige tilfælde at forelægge sager for Folketingets Indfødsretsudvalg med henblik på udvalgets stillingtagen til, hvorvidt en person, der af PET måtte blive vurderet at kunne være en fare for statens sikkerhed, bør meddeles indfødsret.”

Justitsministeriet har den 16. december 2014 oplyst, at der på ministeriets hjemmeside findes en vejledning om adgangen til at få indfødsret for personer, der er fyldt 21. år, som er født statsløse i Danmark.

### **9.3.75 Justitsminister Morten Bødskovs brev af 9. marts 2012 til Folketingets Indfødsretsudvalg om internationale konventioner, der involverer statsborgerretsområdet**

Ifølge redegørelsen af 7. marts 2011 til statsministeren var et af de initiativer, der skulle iværksættes med henblik på at sikre, at Danmark løbende overholdt sine internationale forpligtelser på statsborgerskabsområdet, at menneskerettighedssektionen gennemgik alle internationale konventioner, der involverede statsborgerskabsområdet, med henblik på at samle op på og udarbejde en dynamisk visdomsbog over eventuelle nye internationale fortolkningsbidrag.

Ved brev af 9. marts 2012 sendte justitsminister Morten Bødskov ”Notat om Danmarks internationale forpligtelser på udlændinge- og statsborgerretsområdet” af 5. marts 2012 til Folketingets Indfødsretsudvalg. Notatet indeholdt bl.a. en beskrivelse af de centrale konventioner på statsborgerskabsområdet: 1961-konventionen, børnekonventionen, Europarådskonventionen om begrænsning af tilfælde af dobbelt statsborgerskab (tillægsprotokol fra november 1977), Europarådets Statsborgerrets-konvention og FN’s Handicapkonvention.

I notatet hedder det i relation til statsborgerskab om børnekonventionen:

”Som tidligere nævnt forpligter Børnekonventionens artikel 7 medlemsstaterne til at sikre, at et barn umiddelbart efter fødslen skal have ret til at opnå et statsborgerskab. Konventionen tager navnlig i denne sammenhæng sigte på at beskytte statsløse børn. Artikel 7 skal ses i sammenhæng med de forpligtelser, der følger af FN’s konvention om begrænsning af statsløshed.

Danmarks internationale forpligtelser i henhold til Børnekonventionen er gennemført i dansk ret ved § 3, stk. 2, i cirkulære af 6. februar 1992 om dansk indfødsret ved naturalisation, og bestemmelsen er videreført i retningslinjernes § 17, jf. cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008 om retningslinjer for naturalisation, hvoraf fremgår, at børn, der er født statsløse i Danmark, i overensstemmelse med konventionen kan optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis de har bopæl her i landet. Det betyder, at børn født statsløse i Danmark siden konventionens ikrafttrædelse i 1991 har haft ret til at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse på de særligt lempelige betingelser, der kan stilles efter konventionen, uanset at de almindelige betingelser for at opnå dansk statsborgerskab ikke er opfyldt.

Efter Børnekonventionens artikel 7, stk. 1, har et barn som tidligere nævnt ret til at opnå et statsborgerskab. Det følger af konventionens artikel 7, stk. 2, at retten til statsborgerskab i stk. 1 skal sikres i overensstemmelse med national ret og statens internationale forpligtelser på området, i særdeleshed hvis barnet ellers vil blive statsløst.

Det følger af artikel 6, stk. 2, i Europarådets Statsborgerretskonvention, at statsborgerret til personer født statsløse på en kontraherende stats territorium skal gives ved fødsel, i henhold til lov eller efter ansøgning. Det følger endvidere af stk. 2, litra b, at det kan bestemmes, at en ansøgning kun kan indgives af personer, der har haft lovligt og fast ophold i det pågældende land i en periode på højst fem år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse.

Det følger endvidere af den forklarende rapport til Statsborgerretskonventionen, at statsborgerskab skal meddeles børn, der indgiver ansøgning om statsborgerskab, som opfylder en eller begge af de angivne betingelser i artikel 6, stk. 2, litra b.

Danmark har dermed ved ratifikationen af Europarådets Statsborgerretskonvention forpligtet sig til ikke at stille yderligere betingelser over for børn født

statsløse i Danmark, der indgiver ansøgning om statsborgerskab inden det fyldte 18. år, end de betingelser, der fremgår heraf.

Et barn omfattet af artikel 7 i Børnekonventionen og artikel 6, stk. 2, i Europarådets Statsborgerretskonvention vil herefter blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis den pågældende:

- 1) er født statsløs i Danmark og altid har været statsløs,
- 2) aktuelt har bopæl i Danmark og
- 3) indgiver en ansøgning om indfødsret til Justitsministeriet (tidligere Integrationsministeriet) inden det fyldte 18. år.”

Det var således ikke længere en betingelse, at ansøgere omfattet af børnekonventionen opfyldte et vandelskrav svarende til det, der kunne stilles efter 1961-konventionen.

### **9.3.76 Justitsminister Morten Bødskovs svar af 29. november 2012 til Folketingets Indfødsretsudvalg om vejledning af forældre til statsløse børn født i Danmark**

Efter ønske fra Johanne Schmidt-Nielsen (EL) stillede Folketingets Indfødsretsudvalg den 26. oktober 2012 følgende spørgsmål nr. 7 til justitsminister Morten Bødskov:

”Under henvisning til svaret på IFU alm. del – spørgsmål 68 (folketingsåret 2011-12) ønskes oplyst, hvordan Justitsministeriet gør forældre til statsløse børn født i Danmark med dansk bopæl opmærksom på børnenes ret til umiddelbart efter fødslen efter ansøgning at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, og hvordan ministeriets fremgangsmåde stemmer overens med forvaltningslovens regler om vejledningspligt og med Danmarks positive forpligtelse til efter Børnekonventionen at sikre børn visse rettigheder, herunder statsborgerskab.”

Morten Bødskov svarede den 29. november 2012:

”1. Af forvaltningslovens § 7, stk. 1, følger det, at en forvaltningsmyndighed i fornødent omfang skal yde vejledning og bistand til personer, der retter henvendelse om spørgsmål inden for myndighedens sagsområde.

Der fremgår om bestemmelsen bl.a. følgende af John Vogter, Forvaltningsloven med kommentarer, 3. udg. (2001), side 214 f:

“Der kan ikke stilles formkrav til den henvendelse fra borgeren, hvori der ligger en anmodning om vejledning. Den kan således fremsættes skriftligt, telefonisk eller ved personlig fremmøde hos forvaltningsmyndigheden. Myndigheden har også vejledningspligt over for en borger, som myndigheden er i forbindelse med, selv om vedkommende ikke direkte eller indirekte har bedt om vejledning, men hvor det fremstår som naturligt og relevant at give borgeren information og vejledning, evt. i form af supplerende oplysninger m.v., i anledning af den sag, som har givet anledning til kontakten mellem myndighed og borger. Befinder borgeren sig ret åbenbart for myndighederne i en vildfarelse, bør myndighederne vejlede om retsstillingen på området, i hvert fald hvis vildfarelsen, forinden afgørelsen træffes, må forventes at kunne få konsekvenser for borgeren. [...]

[...]

Vejledningspligten efter forvaltningsloven forpligter ikke myndighederne til af egen drift mere generelt over for offentligheden at orientere om reglerne inden for myndighedens område. En generel vejledning om reglerne på det pågældende område kan dog være formålstjenlig og i et vist omfang træde i stedet for eller dog supplere den individuelle vejledning, der skal ydes efter § 7, jf. vejledningens pkt. 29 og 30.”

Det bemærkes i den forbindelse, at Justitsministeriets forberedelse af lovforslag om indfødsrets meddelelse ikke er omfattet af forvaltningsloven, men at Justitsministeriet i henhold til bl.a. Folketingets vedtagelse (V36) af 15. januar 1998 iagttager forvaltningslovens regler og de forvaltningsretlige principper som led i forberedelsen af disse lovforslag.

2. På hjemmesiden nyidanmark.dk findes under punktet “indfødsret” oplysninger og vejledning om, hvordan man som statsløs født i Danmark vil kunne søge om dansk indfødsret.

Det fremgår af hjemmesiden, at opnåelse af dansk indfødsret forudsætter, at der indgives en ansøgning på et særligt ansøgningsskema, som kan hentes direkte på hjemmesiden. Det fremgår i den forbindelse endvidere af hjemmesiden, at betingelserne for, at personer under 18 år i overensstemmelse med FN's konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder kan optages på et lovforslag om meddelelse af indfødsret, er, at de pågældende er født statsløse i Danmark og aktuelt har bopæl i Danmark.

Af hjemmesiden fremgår det ligeledes, at Justitsministeriets Indfødsretskontor, der behandler ansøgninger om indfødsret, kan kontaktes telefonisk mandag, tirsdag, torsdag og fredag vedrørende spørgsmål om indfødsret.

Såfremt Justitsministeriet modtager en skriftlig eller mundtlig henvendelse fra en borger, hvori der fremkommer oplysninger, som kan indikere, at der er tale om et statsløst barn født i Danmark, eller hvis der i forbindelse med en henvendelse fra en borger spørges til reglerne for opnåelse af indfødsret for statsløse børn født i Danmark, vejleder ministeriet konkret den pågældende borger om betingelserne for opnåelse af indfødsret for statsløse børn født i Danmark.

Den nævnte vejledning findes at være i overensstemmelse med forvaltningslovens regler om vejledningspligt.

Det bemærkes i den forbindelse i øvrigt, at Justitsministeriet ikke automatisk bliver underrettet, når et barn fødes statsløst i Danmark, og at ministeriet derfor under alle omstændigheder ikke ville have mulighed for uopfordret at tage kontakt til forældre til statsløse børn født i Danmark med henblik på at vejlede dem om børnenes ret til umiddelbart efter fødslen efter ansøgning at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.”

### **9.3.77 Justitsminister Morten Bødskovs brev af 21. marts 2013 til Folketingets Indfødsretsudvalg om behandlingen af ansøgninger indgivet af personer omfattet af børnekonventionen**

I brev af 21. marts 2013 skrev justitsminister Morten Bødskov følgende til Folketingets Indfødsretsudvalg angående administrationen af børnekonventionen:

”1. Det tidligere Integrationsministerium oplyste i ministeriets redegørelse af 7. marts 2011 til statsministeren om ministeriets behandling af ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark, at statsløse børn født i Danmark, som ansøger om dansk indfødsret, skal optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i overensstemmelse med FN's Børnekonvention, hvis de pågældende

- er født statsløse i Danmark,
- aktuelt har bopæl her i landet, og
- indgiver en ansøgning inden det fyldte 18. år,
- ikke er fundet skyldige i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling og

- på tro og love afgiver oplysninger om, at de pågældende ikke er fundet skyldige i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

Ministeriet oplyste endvidere, at statsløse personer mellem 18 og 21 år født i Danmark, som ansøger om dansk indfødsret, skal optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i overensstemmelse med FN's konvention om begrænsning af statsløshed, hvis de pågældende

- er født statsløse i Danmark,
- altid har været statsløse,
- indgiver ansøgningen ved det fyldte 18. år og inden det fyldte 21. år,
- aktuelt har bopæl i Danmark,
- har haft fast bopæl i Danmark i 5 år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse eller i 8 år i alt,
- ikke er fundet skyldige i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling og
- på tro og love afgiver oplysninger om, at de pågældende ikke er fundet skyldige i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

2. Af Justitsministeriets notat af 5. marts 2012 om Danmarks internationale forpligtelser på udlændinge- og statsborgerretsområdet (Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik 2011-12, Alm. del, bilag 88) fremgår det om Danmarks forpligtelser i henhold til FN's Børnekonvention bl.a., at Danmark ved ratifikationen af Europarådets Statsborgerretskonvention har forpligtet sig til ikke at stille yderligere betingelser over for børn født statsløse i Danmark, der indgiver ansøgning om statsborgerskab inden det fyldte 18. år, end de betingelser, der fremgår af konventionen.

Det fremgår i den forbindelse af notatet, at et barn omfattet af artikel 7 i Børnekonventionen og artikel 6, stk. 2, i Europarådets Statsborgerretskonvention herefter vil blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis den pågældende er født statsløs i Danmark og altid har været statsløs, aktuelt har bopæl i Danmark og indgiver en ansøgning om indfødsret til Justitsministeriet (tidligere Integrationsministeriet) inden det fyldte 18. år.

Det er således Justitsministeriets opfattelse, at der ikke overfor børn omfattet af FN's Børnekonvention kan stilles krav om, at de pågældende ikke må være fundet skyldige i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller være idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling, jf. ovenfor under pkt. 1.

Justitsministeriet er imidlertid blevet opmærksom på, at ministeriet ved behandlingen af ansøgninger om indfødsret fra børn omfattet af FN's Børnekonvention siden det tidligere Integrationsministeriums redegørelse af 7. marts 2011 til statsministeren har administreret, herunder vejledt, i overensstemmelse med redegørelsen og dermed har stillet det nævnte vandelskrav overfor børn omfattet af FN's børnekonvention.

3. Justitsministeriet kan endvidere oplyse, at ansøgninger fra børn omfattet af FN's Børnekonvention, der ansøger om dansk indfødsret inden det fyldte 18. år, men som når at fylde 18 år inden vedtagelsen af det lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvor de pågældende vil kunne meddeles dansk indfødsret, ikke tidligere er blevet behandlet efter FN's Børnekonvention, men i stedet er blevet behandlet efter FN's konvention om begrænsning af statsløshed, der vedrører personer født statsløse i Danmark, som ansøger om dansk indfødsret efter det fyldte 18. år. Dette er også fremgået af de lovforslag om meddelelse af indfødsret, som er fremsat siden 2011.

Det betyder, at der over for de pågældende er blevet stillet de krav, der følger af konventionen om begrænsning af statsløshed, jf. pkt. 1 ovenfor, herunder kravet om, at de pågældende ikke må være fundet skyldige i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller være idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling samt kravet om bopæl her i landet i 5 år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse eller i 8 år i alt.

Det er imidlertid Justitsministeriets opfattelse, at ansøgninger om dansk indfødsret fra børn omfattet af FN's Børnekonvention, der indgives inden det fyldte 18. år, rettelig skal behandles i henhold til FN's Børnekonvention og ikke i henhold til FN's konvention om begrænsning af statsløshed.

4. Justitsministeriet har på baggrund af det anførte ovenfor ... foretaget en gennemgang af samtlige ansøgninger om dansk indfødsret fra personer født statsløse i Danmark, som er indgivet siden den 26. januar 2011. I forhold til datoen 26. januar 2011 bemærkes det, at det tidligere Integrationsministerium som opfølgning på ministeriets redegørelse af 7. marts 2011 til statsministeren om ministeriets behandling af ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer født i Danmark har gennemgået samtlige ansøgninger (758 ansøgninger) om dansk indfødsret fra personer født statsløse i Danmark, som er indgivet i perioden fra den 1. januar 1992 til den 25. januar 2011.

Den foretagne gennemgang af ansøgninger indgivet siden den 26. januar 2011 har vist, at der som følge af de forhold om administrationen af ansøgninger om



indfødsret fra børn omfattet af FN's Børnekonvention, der er nævnt ovenfor ... ikke er administreret, herunder vejledt, korrekt. Der ses dog ikke som følge af de nævnte forhold at være givet afslag eller at være sket forsinkelse i nogen af de gennemgæede sager.

5. Ordlyden af bestemmelsen vedrørende FN's Børnekonvention i cirkulæreskrivelsen om naturalisation vil i forbindelse med de igangværende forhandlinger om en ny indfødsretsaftale blive ændret på baggrund af de ovenfor nævnte forhold.

Endvidere vil administrationen af ansøgninger om indfødsret fra personer omfattet af konventionen med virkning fra dette brev blive ændret i overensstemmelse hermed, således at der fremover ikke vil blive stillet krav om, at børn omfattet af FN's Børnekonvention ikke må være fundet skyldige i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller være idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover. Herudover vil ansøgninger om indfødsret fra børn omfattet af FN's Børnekonvention blive behandlet i overensstemmelse med Børnekonventionen, hvis ansøgningen indgives inden det fyldte 18. år, uanset at vedkommende når at fylde 18 år inden vedtagelsen af det lovforslag, hvor vedkommende meddeles indfødsret."

Kim Lunding har foreholdt, at han tidligere har forklaret, at sagen efter hans vurdering ikke i februar 2009 handlede om børnekonventionen og forespurgt om, hvornår denne sag efter hans opfattelse også begyndte at handle om børnekonventionen, forklaret, at

"der blev resolveret på mavebæltet af 12. november 2009, sådan at de landede i det rigtige spor for dem, nemlig ret ind efter konventionen. Der skete så det, at der kom en forkert vejledning ud på hjemmesiden i begyndelsen af 2011, hvor betingelserne efter børnekonventionen blev gengivet forkert. Nanna Fischer, som foretog den undersøgelse, som ministeren havde anmodet om, opdagede selvfølgelig den forkerte vejledning og pegede på, at den var i strid med § 17 og børnekonventionen. Som han husker det, kom Nanna Fischer med en lidt besynderlig indstilling, at man godt kunne stille betingelser i forhold til de sager, som vedrørte forbrydelser mod statens sikkerhed, men ikke andre forbrydelser. Det var kun de sager, der vedrørte statens sikkerhed. Det gav anledning til, at de efterfølgende undersøgte med Udenrigsministeriet, hvad der gjaldt på dette område. Der ligger noget materiale fra Udenrigsministeriet, som pegede på, at børnekonventionen ikke gav videre rettigheder end de andre konventioner. Dermed kunne man stille de samme krav over for børnene, som man kunne stille over for statsløse omfattet af 1961-konventionen. Det var i 2011. Justits-

ministeriet afleverede i 2012 en redegørelse om de internationale forpligtelser til Folketinget, hvor man var nået frem til, at man havde glemt 1997-konventionen om statsborgerskab. 1997-konventionen om statsborgerskab sagde i nogle af de indledende bestemmelser, hvilke krav man kunne stille over for børn. De krav, man kunne stille over for børn efter 1997-konventionen om statsborgerskab sammenholdt med børnekonventionen, indebar, at man var kommet ind på et forkert spor. I 2012 rettede man så ind efter den opfattelse, som Udenrigsministeriet også var med til at berigtige.” [29. maj 2013, side 1061-1062]

### 9.3.78 Aftale om indfødsret af 23. maj 2013

Ved brev af 23. maj 2013 orienterede justitsminister Morten Bødskov Folketingets Indfødsretsudvalg om, at regeringspartierne Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti og Radikale Venstre samme dag havde indgået en aftale om indfødsret med Enhedslisten.

Aftalen trådte i kraft den 15. juni 2013. Aftalen indebar, at kravet om danskkundskaber blev lempet, og der ville ifølge aftalen blive indført en ny statsborgerskabsprøve, der vægtede aspekter af det hverdagsliv og det aktive politiske liv, som mødte borgerne i et moderne samfund.

Aftalen indebar også en lempelse af selvforsørgelseskravet og en ændring af opholdskravet for ansøgere, som på grund af ægtefællens arbejde i udlandet for danske interesser havde bopæl i udlandet, ligesom aftalen indeholdt en generel bestemmelse om forelæggelse af ansøgninger for Indfødsretsudvalget.

2008-aftalens § 17 om ansøgere omfattet af børnekonventionen blev ændret og suppleret af en bestemmelse i § 27. Der blev videre indført en bestemmelse i aftalens § 26 om 1961-konventionen. Endvidere blev aftalens bestemmelse om, hvilke oversigter ministeriet skulle oversende til Indfødsretsudvalget i forbindelse med Folketingets behandling af lovforslag suppleret med en bestemmelse om, at ministeriet forud for fremsættelsen af et lovforslag om indfødsrets meddelelse skulle sende en oversigt over personer på lovforslaget, som var omfattet af FN-konventionen af 1961 om begrænsning af statsløshed, til udvalget. Af oversigten skulle fremgå, hvilke betingelser i retningslinjerne for naturalisation, som de pågældende personer ikke opfyldte.

Aftalen er bilag til cirkulæreskrivelse nr. 9253 af 6. juni 2013 om naturalisation.

Aftalens §§ 17, 26, 27 og 32 er sålydende:

”§ 17. I overensstemmelse med FN-konventionen af 1989 om barnets rettigheder kan ansøgere, der er født statsløse i Danmark, optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse uden at opfylde de almindelige betingelser for naturalisation. Det er dog for ansøgere omfattet af 1. pkt. en betingelse for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, at ansøgningen om indfødsret indgives inden det fyldte 18. år, og at ansøgeren har bopæl her i landet.

...

§ 26. I overensstemmelse med FN-konventionen af 1961 om begrænsning af statsløshed kan ansøgere, der er født statsløse i Danmark, optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse uden at opfylde de almindelige betingelser for naturalisation. Det er dog for ansøgere omfattet af 1. pkt. en betingelse for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, at

- 1) ansøgeren har fast bopæl her i landet,
- 2) ansøgning indgives fra det fyldte 18. år og inden det fyldte 21. år,
- 3) ansøgeren har haft fast bopæl i Danmark i 5 år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse eller i 8 år i alt,
- 4) ansøgeren ikke er fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed eller er blevet idømt fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling, og at
- 5) ansøgeren altid har været statsløs.

*Stk. 2.* Det er en betingelse for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i henhold til stk. 1, at ansøgeren afgiver oplysninger på tro og love om, at ansøgeren ikke er fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed eller er blevet idømt fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

§ 27. Ansøgere, der er født statsløse i Danmark, og som indgiver ansøgning om indfødsret inden det fyldte 18. år, kan i overensstemmelse med FN-konventionen af 1989 om barnets rettigheder optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i medfør af § 17, hvis ansøgeren har bopæl her i landet.

...

§ 32. Forud for fremsættelsen af et lovforslag om indfødsrets meddelelse sender Justitsministeriet til Folketingets Indfødsretsudvalg en oversigt over personer på lovforslaget, som er omfattet af FN-konventionen af 1961 om begrænsning

af statsløshed. Af oversigten vil bl.a. fremgå, hvilke betingelser i retningslinjerne for naturalisation, som de pågældende personer ikke ses at opfylde.”

Justitsministeriet lagde den 23. maj 2013 aftalen om nye retningslinjer for erhvervelse af dansk indfødsret på ministeriets hjemmeside.

### **9.3.79 Justitsminister Morten Bødskovs brev af 13. august 2013 til Folketingets Indfødsretsudvalg om vejledning af forældre til børn født statsløse i Danmark**

I brev af 13. august 2013 orienterede justitsminister Morten Bødskov Folketingets Indfødsretsudvalg om, at Justitsministeriet var blevet opmærksom på, at ministeriet ikke som led i afslag på meddelelse af indfødsret til ansøgere, der havde børn, som var omfattet af ansøgningen om indfødsret som bipersoner, havde vejledt om disse børns eventuelle rettigheder i henhold til børnekonventionen (og 1961-konventionen, såfremt barnet var blevet 18 år).

Morten Bødskov orienterede endvidere om, at ministeriet ikke i de tilfælde, hvor en forælder havde opnået dansk indfødsret, men barnet ikke havde opfyldt betingelserne for at erhverve dansk indfødsret sammen med forælderen, fordi forælderen ikke havde haft del i forældremyndigheden over barnet, barnet ikke havde været ugift, under 18 år og bosat her i riget, jf. § 6, stk. 2, jf. § 5, stk. 1, 2. pkt., i indfødsretsloven, havde vejledt om barnets eventuelle rettigheder i henhold til børnekonvention og 1961-konventionen.

I brevet hedder det herefter:

”Justitsministeriet har på den baggrund foretaget en gennemgang af ansøgninger om dansk indfødsret fra statsløse personer, der var fyldt 15 år på ansøgningstidspunktet, som er indgivet i perioden fra den 3. marts 2011 til den 27. juni 2013. Justitsministeriet har endvidere foretaget en gennemgang af ansøgninger om dansk indfødsret fra statsløse personer, der var fyldt 15 år på ansøgningstidspunktet, som har søgt om dansk indfødsret inden den 3. marts 2011, men hvor sagen er afsluttet i perioden fra den 3. marts 2011 til den 27. juni 2013.

I forhold til datoen 3. marts 2011 bemærkes det, at det tidligere Integrationsministerium ved brev af 3. marts 2011 kontaktede i alt 378 statsløse personer født i Danmark i alderen 0-37 år og orienterede dem om, at de kunne have fået forkert vejledning om deres rettigheder efter FN's Børnekonvention eller FN's konvention om begrænsning af statsløshed.

I forhold til datoen 27. juni 2013 bemærkes det, at Justitsministeriet fra den 28. juni 2013 – i alle tilfælde, hvor et barn er omfattet af en forælders ansøgning om indfødsret og ikke i den forbindelse opnår indfødsret – generelt har vejledt om mulighederne for at opnå dansk indfødsret i henhold til FN's Børnekonvention og FN's konvention om begrænsning af statsløshed.

Der har været tale om en gennemgang af ca. 550 sager.

På baggrund af det samlede antal af ansøgninger om indfødsret modtaget fra både statsløse og ikke-statsløse ansøgere i perioden fra den 3. marts 2011 til den 27. juni 2013 (ca. 10.000 ansøgninger, hvor ansøgeren var fyldt 15 år på ansøgningstidspunktet) – hvortil kommer ansøgninger modtaget før den 3. marts 2011, hvor sagen først er afsluttet efter den 3. marts 2011 – har det været nødvendigt at afgrænse gennemgangen til alene at omfatte statsløse ansøgere, der var fyldt 15 år på ansøgningstidspunktet. Afgrænsningen er foretaget ud fra en formodning om, at statsløse børn ofte har en statsløs forælder. Ikke-statsløse ansøgere vil dog også kunne have statsløse børn født i Danmark, jf. også umiddelbart nedenfor.

Ved den foretagne gennemgang har Justitsministeriet identificeret 7 sager, hvor der er blevet meddelt afslag til ansøgere, som ud fra de oplysninger, der foreligger på sagerne, havde børn, der var født statsløse i Danmark. Herudover har Justitsministeriet identificeret én sag, hvor ét af ansøgerens børn – som ud fra de oplysninger, der foreligger på sagen, er født statsløs i Danmark – er fyldt 18 år inden vedtagelsen af den lov, som ansøgeren er optaget på, og dermed ikke opfylder betingelserne for at erhverve dansk indfødsret sammen med forælderen, jf. § 6, stk. 2, jf. § 5, stk. 1, 2. pkt. i indfødsretsloven.

I 7 af de 8 sager er der ikke givet vejledning til ansøgeren om muligheden for, at ansøgerens børn eventuelt selvstændigt vil kunne søge om dansk indfødsret i medfør af FN's Børnekonvention eller FN's konvention om begrænsning af statsløshed. I én af de 8 sager er der ikke givet en fyldestgørende vejledning.

Det skal bemærkes, at ansøgeren i én af de 8 sager ikke er statsløs. Denne sag er identificeret ved et tilfælde.

3. Justitsministeriet har iværksat, at der tages kontakt til ansøgerne i de 8 sager, der er nævnt ovenfor ..., med henblik på, at de pågældende modtager vejledning om deres børns eventuelle rettigheder efter FN's Børnekonvention og FN's konvention om begrænsning af statsløshed. Det bemærkes, at ét af børnene som nævnt er fyldt 18 år. Justitsministeriet har på den baggrund

iværksat, at der tillige tages kontakt til vedkommende selv med henblik på, at den pågældende også selv modtager den nævnte vejledning.

Det skal endvidere for god ordens skyld bemærkes, at børnene i én af de 8 sager efterfølgende har søgt om – og opnået – dansk indfødsret efter FN's Børnekonvention.

Justitsministeriet har endvidere iværksat, at der på ministeriets hjemmeside orienteres om, at tidligere ansøgere om indfødsret, der har børn, som var omfattet af ansøgningen, og hvor barnet ikke i den forbindelse har opnået dansk indfødsret, ikke er blevet vejledt om disse børns eventuelle rettigheder i henhold til FN's Børnekonvention og FN's konvention om begrænsning af statsløshed. Der orienteres i den forbindelse på hjemmesiden desuden generelt om rettighederne i henhold til FN's Børnekonvention og FN's konvention om begrænsning af statsløshed.

Justitsministeriet har som nævnt ovenfor ... derudover iværksat, at der fra den 28. juni 2013 i alle tilfælde, hvor en ansøger om dansk indfødsret på ansøgningstidspunktet eller på tidspunktet for et eventuelt afslag på indfødsret har børn under 18 år, som er omfattet af ansøgningen, bliver givet vejledning til ansøgeren om børnenes eventuelle rettigheder i henhold til FN's Børnekonvention og FN's konvention om begrænsning af statsløshed.

Tilsvarende har Justitsministeriet iværksat, at der i alle tilfælde, hvor en forælder opnår dansk indfødsret, men et barn ikke opfylder betingelserne for at opnå dansk indfødsret sammen med forælderen, jf. § 6, stk. 2, jf. § 5, stk. 1, 2. pkt., i indfødsretsloven, bliver givet vejledning til ansøgeren om barnets eventuelle rettigheder i henhold til FN's Børnekonvention og FN's konvention om begrænsning af statsløshed.”

Justitsministeriet lagde den 13. august 2013 en vejledning på ministeriets hjemmeside til tidligere ansøgere om dansk statsborgerskab, der har børn, som var omfattet af ansøgningen, og hvor barnet ikke havde opnået dansk statsborgerskab.

Dorit Hørlyck har foreholdt, at Allan Niebuhr har forklaret, at han på et møde i august 2005 gjorde opmærksom på, at han var usikker på sagsbehandlingen vedrørende statsløse, og at hans tanke var, at man fra ministeriets side skulle kontakte forældrene, som skulle have afslag, og fortælle dem, at deres børn havde mulighed for at søge selvstændigt, forklaret, at

”hun sagtens kan huske, at de havde et møde, og at Allan Niebuhr var opmærksom på de statsløse, men hun kan ikke huske, at det var præcis denne situation. Det har i flere år været sådan, at hvis statsløse, som ikke er født i Danmark, søgte om statsborgerskab og fik afslag, blev der i afslaget indføjet et afsnit om, at hvis de har børn, som er født i Danmark, kan børnene blive optaget på lovforslaget uden yderligere under henvisning til § 17. Hun husker ikke præcist, hvornår det blev besluttet at indføje det afsnit, men det har været sådan i flere år. Foreholdt at der er tre til fire sager, hvor der ikke er blevet givet vejledning om, at børnene selvstændigt kunne søge indfødsret, forklarede vidnet, at hun ikke har haft tid til at undersøge det nærmere, og hun erindrer ikke, om det var i 2007, 2008 eller 2009. Det fremgår nu af fane 13 af sagsbehandlermanualen. Hun har ikke kunnet se længere tilbage end til begyndelsen af 2011. Hun forestiller sig, at de sendte en mail ud i kontoret om, at det skulle være sådan, men hun kan ikke komme det nærmere.” [29. maj 2013, side 1080]

Folketingets Indfødsretsudvalg stillede den 16. august 2013 en række opfølgende spørgsmål (spørgsmål 78-82) efter ønske fra Johanne Schmidt-Nielsen (EL), og justitsminister Morten Bødskov besvarede den 5. september 2013 spørgsmålene.

Kommissionen har som anført i kapitel 5, afsnit 5.6, stikprøvevis gennemgået en række sager, hvor ansøgere med børn omfattet af børnekonventionen har fået afslag for at konstatere, om Integrationsministeriet i forbindelse med afslagene har vejledt om muligheden for, at børnene selvstændigt kunne søge om indfødsret efter børnekonventionen. I ingen af sagerne ses ansøgerne vejledt om denne mulighed.

### **9.3.80 Justitsminister Morten Bødskovs anmodning af 27. august 2013 om Folketingets Finansudvalgs tilslutning til tilvejebringelse af bevillingsmæssig hjemmel til økonomisk kompensation til statsløse født i Danmark**

Justitsminister Morten Bødskov anmodede ved brev af 27. august 2013 Folketingets Finansudvalg om tilslutning til, at der tilvejebringes bevillingsmæssig hjemmel til at afholde en udgift på op til 5 mio. kr. til økonomisk kompensation til statsløse personer født i Danmark, der har lidt et dokumenteret økonomisk tab som følge af forkert sagsbehandling.

I anmodningen oplyses, at Justitsministeriet snarest vil tage skriftlig kontakt til personer født statsløse i Danmark, som har søgt om dansk indfødsret siden den 1. januar 1992 – dog kun personer født før den 3. marts 2011 – med henblik på, at de pågældende vejledes om muligheden for at få dækket eventuelle økonomiske tab som følge af forkert sagsbehandling. Det oplyses, at der er tale om i alt ca. 960 personer, og det bemærkes, at Justitsministeriet ikke har taget stilling til, hvorvidt det

tidligere Integrationsministeriums behandling af ansøgninger om dansk indfødsret fra personer født statsløse i Danmark har været ansvarspådragende. Det oplyses videre, at ministeriet på ministeriets hjemmeside vil informere om mulighederne for, at personer født statsløse i Danmark kan få dækket eventuelle økonomiske tab som følge af forkert sagsbehandling.

Det fremgår af anmodningen, at de økonomiske konsekvenser af kompensationen var behæftet med betydelig usikkerhed, men at det samlet skønnedes at være tale om en udgift på i alt ca. 5 mio. kr. til dækning af de pågældendes udgifter til gebyr for deltagelse i en danskprøve eller i indfødsretsprøven, herunder eventuelle accessoriske udgifter ved prøvedeltagelsen (transportudgifter og lignende) samt manglende eller forsinket adgang til job eller uddannelse, hvortil der kræves dansk statsborgerskab.

Finansudvalget tiltrådte den 3. oktober 2013 justitsministerens anmodning, og Justitsministeriet lagde den 11. oktober 2013 en vejledning om muligheden for at få dækket eventuelle økonomiske tab som følge af forkert sagsbehandling på ministeriets hjemmeside.

Justitsministeriet har den 16. december 2014 oplyst, at ministeriet i 2013 og 2014 har skrevet til alle personer, som er født statsløse i Danmark før den 3. marts 2011, og som har søgt om dansk indfødsret siden den 1. januar 1992 (i alt ca. 1.000 personer) for at vejlede om muligheden for at få dækket eventuelle økonomiske tab som følge af forkert sagsbehandling.

Justitsministeriet har videre oplyst, at ministeriet på nuværende tidspunkt har modtaget 17 henvendelser i anledning heraf, og at ministeriet på daværende tidspunkt havde udbetalt økonomisk kompensation i fire sager, idet der dog ikke var taget stilling til samtlige krav i en af sagerne.

### **9.3.81 Lov nr. 730 af 25. juni 2014 om ændring af lov om dansk indfødsret**

Karen Hækkerup (S), der den 12. december 2013 var blevet udnævnt til justitsminister, fremsatte den 26. marts 2014 forslag nr. L 162 til lov om ændring af lov om dansk indfødsret (Dansk indfødsret til unge født og opvokset i Danmark m.v.).

I lovforslaget var den foreslåede § 3 A formuleret således:

”§ 3 A. En udlænding, der er født her i riget og opfylder betingelserne i stk. 2, erhverver dansk indfødsret ved over for statsforvaltningen at afgive skriftlig erklæring herom.

Stk. 2. Erklæring kan afgives af personer, der



- 1) har aflagt folkeskolens afsluttende prøver i 9. eller 10. klasse med et samlet karaktergennemsnit på mindst 02 eller er fyldt 18 år,
- 2) ikke er fyldt 19 år,
- 3) på erklæringstidspunktet har bopæl her i riget,
- 4) har haft bopæl her i riget i sammenlagt mindst 12 år, heraf sammenlagt mindst 5 år inden for de sidste 6 år,
- 5) ikke er idømt
  - a) bøde på 3.000 kr. og derover,
  - b) 20 dagbøder og derover for overtrædelse af straffeloven,
  - c) bøde for spirituskørsel,
  - d) bøde for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer,
  - e) bøde for overtrædelse af straffelovens kapitel 12 og 13,
  - f) betinget eller ubetinget frihedsstraf eller
  - g) forvaring, anbringelses- eller behandlingsdom eller ungdomssanktion,
- 6) ikke er meddelt tiltalefrafald med vilkår, jf. retsplejelovens § 723,
- 7) ikke er meddelt advarsel efter lov om euforiserende stoffer og
- 8) ikke er sigtet for en lovovertrædelse.

Stk. 3. Stk. 2, nr. 1, finder ikke anvendelse for personer, der er fyldt 15 år, og som ved lægeerklæring, jf. bilag 1, dokumenterer at have en langvarig nedsættelse af funktionsevnen, som påvirker evnen til eller muligheden for at gennemføre et eller flere af folkeskolens afsluttende prøvfag i 9. eller 10. klasse.

Stk. 4. Personer, som på grund af en sigtelse for en lovovertrædelse ikke kan erhverve dansk indfødsret ved erklæring, jf. stk. 2, nr. 8, kan afgive ny erklæring, inden for 1 år efter at der er truffet endelig afgørelse i sagen, selv om den pågældende forinden er fyldt 19 år, hvis den pågældende ved afgørelsen ikke er blevet idømt en sanktion omfattet af stk. 2, nr. 5, eller meddelt tiltalefrafald eller advarsel efter stk. 2, nr. 6 og 7.”

Den foreslåede lovtekst og eller bemærkningerne hertil omtaler ikke særskilt personer omfattet af 1961-konventionen eller børnekonventionen, men personer omfattet af konventionerne, som opfylder betingelserne i bestemmelsen, vil kunne erklære sig dansk og således ikke være henvist til at søge indfødsret ved naturalisation.

Forslaget blev behandlet i Folketinget den 8. april, 27. maj og 3. juni 2014. I forbindelse med udvalgsbehandlingen blev det vedtaget at opdele lovforslaget i to – L nr. 162 A (Erhvervelse af dansk indfødsret ved fødslen m.v.) og L nr. 162 B (Dansk indfødsret til unge født og opvokset i Danmark m.v.). Ved afstemningen efter tredjebehandlingen den 3. juni 2014 blev begge lovforslag vedtaget. Begge love – henholdsvis lov nr. 729 og 730 af 25. juni 2014 om ændring af lov om dansk indfødsret – trådte i kraft den 1. juli 2014.

### 9.3.82 Love om indfødsrets meddelelse

Forslaget til lov nr. 1530 af 21. december 2010 om indfødsrets meddelelse angav, at 35 af de personer, der var optaget på lovforslaget, havde krav på at opnå dansk indfødsret i henhold til 1961-konventionen. Lovforslaget indeholdt ikke oplysninger om, hvilke krav ansøgere omfattet af konventionen skulle opfylde eller om børnekonventionen.

De forslag til love om indfødsrets meddelelse, der efterfølgende blev fremsat, blev suppleret med en omtale af 1961-konventionen og børnekonventionen, og det blev angivet, hvor mange af personerne på lovforslaget der var optaget på lovforslaget efter 1961-konventionen.

#### 9.3.82.1 Lov nr. 590 af 14. juni 2011 om indfødsrets meddelelse

Den 15. april 2011 fremsatte integrationsminister Søren Pind det første forslag til lov om indfødsrets meddelelse efter redegørelsen af 7. marts 2011 til statsministeren – lovforslag nr. L 192/2010 om indfødsrets meddelelse. I forhold til lovforslag nr. L 38/2009 til lov nr. 1530 af 21. december 2010 om indfødsrets meddelelse var der i forslagens almindelige bemærkninger indført et afsnit 3 vedrørende statsløse personer født i Danmarks muligheder for at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse. I afsnittet var beskrevet, hvilke betingelser personer omfattet af artikel 1 i 1961-konventionen og af artikel 7 i børnekonventionen skulle opfylde for at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse.

I forslagens afsnit 3 hedder det:

”På baggrund af den større opmærksomhed, der har været omkring mulighederne for opnåelse af indfødsret for statsløse personer født i Danmark, redegøres der i det følgende nærmere for relevante bestemmelser i de to nævnte konventioner.

3.1. FN’s konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed, som Danmark ratificerede den 6. juni 1977, giver visse statsløse personer født i Danmark, ret til at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse uden at skulle opfylde de almindelige betingelser for at opnå dansk indfødsret.

Det følger af artikel 1 i konventionen, at de kontraherende parter er forpligtede til at give statsborgerskab til statsløse personer, der er født i landet, enten ved fødslen, i henhold til lov eller efter ansøgning. De kontraherende stater kan gøre meddelelse af statsborgerret afhængig af en eller flere opregnede betingelser, herunder at den pågældende altid har været statsløs, at ansøgning indgives senest i forbindelse med 18-års alderen og ophørende tidligst med 21-

års alderen, at den pågældende har haft fast bopæl i en nærmere fastsat periode, der dog højst må være 5 år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse eller 10 år i alt, og at den pågældende ikke er fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

Statsløse personer født i Danmark skal for at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i overensstemmelse med konventionen opfylde følgende betingelser:

3.1.1. Ansøgeren skal være født statsløs i Danmark.

Hvis ansøgeren ikke er født statsløs, men på et senere tidspunkt har fortabt sit statsborgerskab og dermed er blevet statsløs, er den pågældende ikke omfattet af FN's Konvention om begrænsning af statsløshed.

3.1.2. Ansøgeren skal aktuelt have fast bopæl i Danmark.

Det betyder, at ansøgeren skal være registreret med bopæl i Det Centrale Personregister.

Baggrunden for at stille krav om, at ansøgeren aktuelt har fast bopæl i Danmark, er, at intentionerne bag konventionen ikke kan have været, at de kontraherende stater skal tildele statsborgerskab til personer, som ikke har en vis tilknytning i form af lovligt og fast ophold i det land, hvor de ønsker at erhverve statsborgerskab.

3.1.3. Ansøgeren skal indgive ansøgning om dansk indfødsret til Integrationsministeriet ved det fyldte 18. år og inden det fyldte 21. år.

3.1.4. Ansøgeren skal have haft fast bopæl i landet i 5 år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse eller i 8 år i alt.

Det betyder, at ansøgeren f.eks. kan have boet i Danmark i forskellige perioder af sammenlagt 8 års varighed, og at den pågældende på ansøgningstidspunktet aktuelt skal have bopæl i Danmark.

Baggrunden for, at der stilles krav om fast bopæl af i alt 8 års varighed og ikke i alt 10 års ophold sådan som konventionen giver mulighed for, er, at der generelt over for statsløse personer, der ikke er født statsløse i Danmark, eller

som ikke i øvrigt opfylder konventionens betingelser, stilles krav om, at de pågældende har haft 8 års uafbrudt ophold i Danmark.

3.1.5. Ansøgeren må ikke være fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller være idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

Som forbrydelser mod statens sikkerhed forstås forhold omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13 om forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder m.v. Der er tale om forbrydelser, som normalt forbindes med terrorhandlinger.

3.1.6. Ansøgeren skal på tro og love afgive oplysninger om, at den pågældende ikke er fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

Konventionen angiver ikke udtrykkeligt, hvorvidt de kontraherende stater kan stille krav om, at en person der ansøger om statsborgerskab i henhold til konventionen, kan afgive erklæring på tro og love om eventuelle kriminelle forhold.

Da der alene stilles krav om, at ansøgeren underskriver en erklæring om eventuelle kriminelle forhold af betydning for konventionen, vurderes det at stemme overens med konventionens bestemmelser.

3.2. FN's konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder, som Danmark ratificerede den 19. juli 1991, giver statsløse personer født i Danmark ret til at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse uden at opfylde de almindelige betingelser for at opnå dansk indfødsret.

Det fremgår af artikel 7 i konventionen, at barnet skal registreres umiddelbart efter fødslen og skal fra fødslen have ret til et navn, ret til at opnå et statsborgerskab og, så vidt muligt, ret til at kende og blive passet af sine forældre.

Danmarks internationale forpligtelser i henhold til FN's Børnekonvention blev i 1992 implementeret i dansk ret og er udtrykt i retningslinjernes § 17. Det fremgår heraf, at statsløse børn født i Danmark kan optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, hvis de pågældende har bopæl i Danmark.

Statsløse personer født i Danmark skal for at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i overensstemmelse med konventionen opfylde følgende betingelser:

3.2.1. Ansøgeren skal være født statsløs i Danmark.

Hvis ansøgeren ikke er født statsløs, men på et senere tidspunkt har fortabt sit statsborgerskab og dermed er blevet statsløs, er den pågældende ikke omfattet af FN's Konvention om barnets rettigheder.

3.2.2. Ansøgeren skal aktuelt have fast bopæl i Danmark.

Det betyder, at ansøgeren skal være registreret med bopæl i Det Centrale Personregister.

Baggrunden for at stille krav om, at ansøgeren aktuelt har fast bopæl i Danmark, er, at intentionerne bag konventionen ikke kan have været, at de kontraherende stater skal tildele statsborgerskab til personer, som ikke har en vis tilknytning i form af lovligt og fast ophold i det land, hvor de ønsker at erhverve statsborgerskab.

3.2.3. Ansøgeren skal indgive ansøgning om dansk indfødsret til Integrationsministeriet inden det fyldte 18. år.

Hvis ansøgeren fylder 18 år, inden det lovforslag, som den pågældende vil kunne optages på, bliver vedtaget, vil han eller hun blive optaget på lovforslaget i overensstemmelse med FN's Konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed.

3.2.4. Ansøgeren må ikke være fundet skyldig i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller være idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

Som forbrydelser mod statens sikkerhed forstås forhold omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13 om forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed samt forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder m.v. Der er tale om forbrydelser, som normalt forbindes med terrorhandlinger.

Det vurderes, at der ud fra et almindeligt ordre public hensyn kan stilles krav om, at et barn omfattet af FN's Børnekonvention ikke må være fundet skyldigt

i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller være idømt en fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

3.2.5. Ansøgeren skal på tro og love afgive oplysninger om, at den pågældende ikke er fundet skyldig i en forbrydelse.

Der henvises til bemærkningerne under punkt 3.1.6 og 3.2.4 ovenfor.”

Det fremgik af lovforslaget, at der var 11 personer, der var optaget efter 1961-konventionen. Efter spørgsmål fra Indfødsretsudvalget oplyste integrationsministeren i et svar den 16. maj 2011, at lovforslaget omfattede 48 børn omfattet af børnekonventionen.

Lovforslaget blev vedtaget den 1. juni 2011 med stemmer fra alle partier bortset fra Dansk Folkeparti.

### 9.3.82.2 Lov nr. 1271 af 21. december 2011 om indfødsrets meddelelse

Den 10. november 2011 fremsatte justitsminister Morten Bødskov forslag til lov om indfødsrets meddelelse – lovforslag nr. L 11/2011 om indfødsrets meddelelse. Lovforslaget indeholdt samme redegørelse for, hvilke betingelser ansøgere omfattet af 1961-konventionen skulle opfylde for at opnå dansk indfødsret, som lovforslag nr. L 192/2010 om indfødsrets meddelelse.

Det fremgik af lovforslaget, at der blandt de optagne på lovforslaget var 36 personer, der var optaget efter 1961-konventionen, og på spørgsmål fra Indfødsretsudvalget oplyste justitsministeren i et svar den 30. november 2011, at lovforslaget omfattede 79 børn omfattet af børnekonventionen.

Lovforslaget blev behandlet i Folketinget den 17. november, 16. og 20. december 2011. Forslaget blev behandlet i Indfødsretsudvalget mellem første- og andenbehandlingen og anden- og tredjebehandlingen i Folketinget, og udvalget afgav betænkning og tillægsbetænkning henholdsvis den 14. og 19. december 2011.

Det fremgik af betænkningen og tillægsbetænkningen, at udvalgsbehandlingen helt overvejende drejede sig om den omstændighed, at en ansøger, der var omfattet af 1961-konventionen, af PET var vurderet til at udgøre en risiko for statens sikkerhed. Dansk Folkeparti ønskede at stille et ændringsforslag om, at den pågældende blev udtaget af lovforslaget, og partiet havde bedt justitsministeren om teknisk bistand til at stille ændringsforslag. Anmodningen blev imidlertid ikke imødekommet under henvisning til, dels at der var tale om personfølsomme oplysninger, dels at

det ved fremsættelse af et sådant lovforslag ville være muligt at identificere den pågældende person på lovforslaget om indfødsrets meddelelse.

Lovforslaget blev vedtaget den 20. december 2011 med stemmer fra alle partier bortset fra Dansk Folkeparti.

### **9.3.82.3 Lov nr. 548 af 18. juni 2012 om indfødsrets meddelelse**

Den 19. april 2012 fremsatte justitsminister Morten Bødskov forslag til lov om indfødsrets meddelelse – lovforslag nr. L 163/2011 om indfødsrets meddelelse. Lovforslaget indeholdt i det væsentlige samme redegørelse for, hvilke betingelser ansøgere omfattet af 1961-konventionen skulle opfylde for at opnå dansk indfødsret, som lovforslag nr. L 11/2011 og nr. L 192/2010 om indfødsrets meddelelse, dog var de ovenfor citerede afsnit 9.3.82.1 og 9.3.82.2 vedrørende vandel i forhold til børn omfattet af børnekonventionen ikke gentaget.

Det fremgik af lovforslaget, at der blandt de optagne på lovforslaget var 13 personer, der var optaget efter 1961-konventionen.

Lovforslaget blev behandlet i Folketinget den 3. maj, 11. og 13. juni 2012. Forslaget blev behandlet i Indfødsretsudvalget mellem første- og andenbehandlingen i Folketinget, og udvalget afgav betænkning den 7. juni 2012.

Det fremgik af betænkningen, at Dansk Folkeparti havde stillet ændringsforslag om, at de 13 personer, der var optaget på lovforslaget efter 1961-konventionen, blev udtaget af lovforslaget. Ændringsforslaget blev forkastet.

Venstres og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget gav udtryk for, at de fandt det stærkt problematisk, at der endnu engang var en statsløs person på lovforslaget, som Politiets Efterretningstjeneste vurderede kunne være til fare for rigets sikkerhed. Partierne forholdt sig undrende til, at et flertal i Folketinget ikke anerkendte, at det var et problem, at FN's konvention om begrænsning af statsløshed angiveligt tvang Folketinget til at give statsborgerskab til personer, der kunne være potentielle terrorister. De opfordrede derfor regeringen og justitsministeren til at tage initiativ til en fælles fortolkning af FN's konvention om begrænsning af statsløshed, så Folketinget i fremtiden kunne nægte – eller i det mindste udsætte – tildeling af statsborgerskab i denne type sager uden at komme i konflikt med Danmarks folkeretlige forpligtelser.

Lovforslaget blev vedtaget den 13. juni 2012 med stemmer fra alle partier bortset fra Dansk Folkeparti.

#### 9.3.82.4 Lov nr. 1224 af 18. december 2012 om indfødsrets meddelelse

Den 25. oktober 2012 fremsatte justitsminister Morten Bødskov forslag til lov om indfødsrets meddelelse – lovforslag nr. L 42/2012 om indfødsrets meddelelse. Lovforslaget indeholdt samme redegørelse for, hvilke betingelser ansøgere omfattet af 1961-konventionen og børnekonventionen skal opfylde for at opnå dansk indfødsret, som lovforslag nr. L 163/2011.

Det fremgik af lovforslaget, at der blandt de optagne på lovforslaget var 7 personer, der var optaget efter 1961-konventionen.

Lovforslaget blev vedtaget den 13. december 2012 med stemmer fra alle partier bortset fra Dansk Folkeparti.

#### 9.3.82.5 Lov nr. 605 af 12. juni 2013 om indfødsrets meddelelse

Den 19. april 2013 fremsatte justitsminister Morten Bødskov forslag til lov om indfødsrets meddelelse – lovforslag nr. L 211/2012 om indfødsrets meddelelse. Lovforslagets bemærkninger om konventionerne var forenklet i forhold til bemærkningerne i de tidligere lovforslag. Afsnit 3 i lovforslagets almindelige bemærkninger er sålydende:

”3. FN’s konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed og FN’s konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder

##### 3.1. FN’s konvention om begrænsning af statsløshed.

Danmark har tiltrådt FN’s konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed. Ifølge konventionens artikel 1, stk. 1, skal en kontraherende stat give statsborgerret til personer, der er født på dens territorium, og som ellers ville blive statsløse. Sådant statsborgerret skal gives ved fødsel, i henhold til lov eller efter ansøgning.

Det fremgår af konventionens artikel 1, stk. 2, at en kontraherende stat kan gøre meddelelse af statsborgerret afhængig af én eller flere af følgende betingelser; at ansøgning indgives inden for et af den kontraherende stat fastsat tidsrum, begyndende senest med 18-års alderen og ophørende tidligst med 21-års alderen, dog at der tilstås den pågældende mindst ét år, i løbet af hvilket den pågældende i henhold til lovgivningen kan indgive ansøgning på egne vegne uden at skulle indhente samtykke hertil, at den pågældende har haft fast bopæl på den kontraherende stats territorium i en af denne stat fastsat periode, der dog højst må være på fem år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse, eller på ti år i alt, at den pågældende ikke er fundet skyldig i nogen forbrydelse



mod statens sikkerhed eller er blevet idømt fængselsstraf på fem år eller derover for en strafbar handling, og at den pågældende altid har været statsløs.

I overensstemmelse hermed kan personer, der er født statsløse i Danmark, optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse uden at opfylde de almindelige betingelser for naturalisation. Det er dog en betingelse for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, at ansøgeren har fast bopæl her i landet, at ansøgning indgives ved det fyldte 18. år og inden det fyldte 21. år, at ansøgeren har haft fast bopæl i Danmark i 5 år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse eller i 8 år i alt, at ansøgeren ikke er fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed eller er blevet idømt fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling, og at ansøgeren altid har været statsløs. Det er endvidere en betingelse for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, at ansøgeren afgiver oplysninger på tro og love om, at ansøgeren ikke er fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed eller er blevet idømt fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling.

### 3.2. FN's Børnekonvention

Danmark har endvidere tiltrådt FN's konvention af 20. november 1989 om barnets rettigheder (FN's Børnekonvention).

Ifølge FN's Børnekonventions artikel 7, stk. 1, skal et barn fra fødslen have ret til at opnå et statsborgerskab. Det følger af konventionens artikel 7, stk. 2, at retten til statsborgerskab skal sikres i overensstemmelse med deltagerstatens nationale lovgivning og dennes forpligtelser ifølge de relevante internationale instrumenter på dette område, især hvis barnet ellers ville blive statsløs.

Herudover fremgår det af artikel 6, stk. 2, i Europarådets konvention af 6. november 1997 om statsborgerret – som er tiltrådt af Danmark i 2002 – at ifølge enhver kontraherende stats nationale lovgivning erhverves indfødsret af børn, der er født på den pågældende stats område, og som ikke ved fødslen erhverver indfødsret i en anden stat. Indfødsretten erhverves ved fødslen i henhold til lov eller efterfølgende af børn, som er statsløse, efter ansøgning til den rette myndighed fra eller på vegne af det pågældende barn efter de i den kontraherende stats nationale lovgivning foreskrevne regler. Det kan bestemmes, at ansøgning kun kan indgives af personer, der har haft lovligt og fast ophold i det pågældende land i en periode på højst fem år umiddelbart forud for indgivelse af ansøgningen.

Danmark har ved ratifikationen af Europarådets Statsborgerretskonvention forpligtet sig til ikke at stille yderligere betingelser over for børn født statsløse i Danmark, der indgiver ansøgning om statsborgerskab inden det fyldte 18. år, end de betingelser, der fremgår af konventionen.

I overensstemmelse hermed kan ansøgere, der er født statsløse i Danmark, optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse uden at opfylde de almindelige betingelser for naturalisation. Det er dog en betingelse for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, at ansøgningen om indfødsret indgives inden det fyldte 18. år, og at ansøgeren har bopæl her i landet.”

Det fremgik af lovforslaget, at der blandt de optagne på lovforslaget var en person, der var optaget efter 1961-konventionen.

Lovforslaget blev vedtaget den 3. juni 2013 med stemmer fra alle partier bortset fra Dansk Folkeparti.

#### **9.3.82.6 Lov nr. 1603 af 12. december 2013 om indfødsrets meddelelse**

Den 31. oktober 2013 fremsatte justitsminister Morten Bødskov forslag til lov om indfødsrets meddelelse – lovforslag nr. L 53/2013 om indfødsrets meddelelse.

Lovforslagets bemærkninger var ændret, således de afspejlede den aftale regeringspartierne Socialdemokraterne, Socialistisk Folkeparti og Radikale Venstre den 23. maj 2013 havde indgået med Enhedslisten (cirkulæreskrivelse nr. 9253 af 6. juni 2013).

Bemærkningernes afsnit 3.1 og 3.2 om henholdsvis 1961-konventionen og børnekonventionen svarede til de tilsvarende afsnit af lovforslag nr. L 211/2012 med den forskel, at der ved afslutningen af afsnit 3.1 var henvist til § 26 i cirkulæreskrivelse nr. 9253 af 6. juni 2013 og ved afslutningen af afsnit 3.2 var henvist til § 17 i cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008 og § 17 og 27 i cirkulæreskrivelse nr. 9253 af 6. juni 2013.

Det fremgik af lovforslaget, at der blandt de optagne på lovforslaget var 2 personer, der var optaget efter 1961-konventionen.

I forbindelse med behandlingen af lovforslaget besvarede justitsministeren den 26. november 2013 spørgsmål nr. 3 af 8. november 2013 stillet af Johanne Schmidt-Nielsen (EL):

”Indebærer det forhold, at det i bemærkningerne til lovforslaget anføres, at et antal personer er optaget efter FN’s konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed, at de pågældende personer ikke opfylder de almindelige betingelser for naturalisation, eller vil alle ansøgere, der lever op til kriterierne i nævnte konvention, stå opført som optaget på lovforslaget efter konventionen, uanset at de samtidig opfylder de almindelige betingelser for optagelse på lovforslaget?”

således:

”I overensstemmelse med FN’s konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed kan ansøgere, der er født statsløse i Danmark, optages på et lovforslag om indfødsrets meddelelse uden at opfylde de almindelige betingelser for naturalisation. Det er dog en betingelse for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, at ansøgeren har fast bopæl her i landet, at ansøgning indgives fra det fyldte 18. år og inden det fyldte 21. år, at ansøgeren har haft fast bopæl i Danmark i 5 år umiddelbart forud for ansøgningens indgivelse eller i 8 år i alt, at ansøgeren ikke er fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed eller er blevet idømt fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling, og at ansøgeren altid har været statsløs.

Det er endvidere en betingelse for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, at ansøgeren afgiver oplysninger på tro og love om, at ansøgeren ikke er fundet skyldig i nogen forbrydelse mod statens sikkerhed eller er blevet idømt fængselsstraf på 5 år eller derover for en strafbar handling. Der henvises til § 26 i cirkulæreskrivelse nr. 9253 af 6. juni 2013 om naturalisation.

En ansøger om dansk indfødsret, som er omfattet af FN’s konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed, vil blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i henhold til den nævnte konvention, uanset om ansøgeren måtte opfylde de almindelige betingelser for opnåelse af dansk indfødsret ved naturalisation.

Der kan i den forbindelse i øvrigt henvises til § 32, stk. 1, i cirkulæreskrivelsen, hvoraf det fremgår, at Justitsministeriet forud for fremsættelsen af et lovforslag om indfødsrets meddelelse sender en oversigt over personer på lovforslaget, som er omfattet af FN-konventionen af 1961 om begrænsning af statsløshed, til Folketingets Indfødsretsudvalg. Af oversigten vil bl.a. fremgå, hvilke betingelser i retningslinjerne for naturalisation, som de pågældende personer ikke ses at opfylde.

Eftersom personer omfattet af FN's konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed som ovenfor nævnt har ret til at blive optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse uden at skulle opfylde de almindelige betingelser for dansk indfødsret, er disse personer ikke blevet anmodet om at indsende dokumentation for selvforsørgelse, danskkundskaber samt bevis for en bestået statsborgerskabsprøve (indfødsretsprøve), jf. cirkulæreskrivelsens § 23, § 24, stk. 1 og 2, jf. § 33, stk. 2 og 5. Der bliver endvidere ikke for de pågældende personer foretaget gældshøring. Det kan derfor ikke med sikkerhed fastslås, om de pågældende opfylder de nævnte krav.

Udarbejdelsen af den nævnte oversigt sker på baggrund af de oplysninger, der foreligger på den enkelte sag.”

Lovforslaget blev vedtaget den 19. december 2013 med stemmer fra alle partier bortset fra Dansk Folkeparti.

#### **9.3.82.7 Lov nr. 714 af 25. juni 2014 om indfødsrets meddelelse**

Den 10. april 2014 fremsatte justitsminister Karen Hækkerup forslag til lov om indfødsrets meddelelse – lovforslag nr. L 179/2013 om indfødsrets meddelelse. Lovforslaget indeholdt samme redegørelse for, hvilke betingelser ansøgere omfattet af 1961-konventionen og børnekonventionen skulle opfylde, som lovforslag L 53/2013.

Det fremgik af lovforslaget, at der blandt de optagne på lovforslaget var en person, der var optaget efter 1961-konventionen.

Lovforslaget blev vedtaget den 11. juni 2014 med stemmer fra alle partier bortset fra Dansk Folkeparti.

#### **9.3.83 Behandlingen af ansøgninger om indfødsret fra statsløse personer i perioden efter 1. januar 2011**

Kommissionen har undersøgt ansøgninger, der er indgivet af personer omfattet af 1961-konventionen eller børnekonventionen indtil den 25. januar 2011. Kommissionen har således ikke undersøgt behandlingen af sager modtaget efter, at Integrationsministeriets ved brev af 3. marts 2011 skrev til de 378 personer, der var statsløse født i Danmark i alderen 0-37 år.

Indfødsretskontoret modtog i perioden fra den 1. til den 25. januar 2011 tre ansøgninger fra personer omfattet af 1961-konventionen og seks ansøgninger fra personer omfattet af børnekonventionen.

Derudover modtog Indfødsretskontoret to ansøgninger – sag 756 og 757 – fra børn med statsløse fædre, hvor det fremgik af CPR-registret, at børnene var statsløse, men hvor nærmere undersøgelser viste, at dette ikke var tilfældet, idet de ved fødslen havde erhvervet samme statsborgerskab som deres mødre.

Endvidere modtog Indfødsretskontoret den 14. marts 2011 en ansøgning – sag 758 – indgivet den 1. marts 2011 fra en ansøger omfattet af 1961-konventionen. Ansøgeren havde tidligere den 29. oktober 2008 indgivet en ansøgning, da pågældende var omfattet af børnekonventionen. Ansøgeren havde dengang frafaldet sin ansøgning efter en samtale med politiet.

Af de 758 sager, der er omfattet af undersøgelsen, blev der truffet afgørelse om optagelse på lovforslag i i alt 25 sager efter den 1. januar 2011. Det drejer sig om seks sager vedrørende personer omfattet af 1961-konventionen og 19 sager vedrørende personer omfattet af børnekonventionen.

I tre af de sager, der er medtaget som omfattet af børnekonventionen, blev ansøgeren 18 år inden vedtagelsen af den lov, hvorved ansøgerne fik indfødsret.

Sag 756 og 757, hvor det viste sig, at ansøgerne ikke var statsløse, kan kort refereres således:

**Sag 756** Barn med marokkansk mor og statsløs far, født ... Ansøgning af 13. januar 2011. Ansøgeren var registreret i CPR som statsløs. Ved brev af 9. marts 2011 gav ministeriet – efter at have indhentet en udtalelse om marokkansk ret fra den marokkanske ambassade i Danmark – afslag på ansøgningen med den begrundelse, at man ifølge marokkansk lovgivning erhvervede statsborgerskab i Marokko, hvis man var født efter den 5. april 2007 af enten en marokkansk mor eller en marokkansk far. I brevet hedder det: ”Deres ... er således ikke født statsløs i Danmark, hvilket er en betingelse efter retningslinjernes § 17 i vedlagte cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008 om retningslinjer for naturalisation.” Det fremgik af brevet, at ministeriet ikke kunne dispensere fra retningslinjerne.

**Sag 757** Barn af tunesisk mor og statsløs far, født ... Ansøgning af 23. november 2010. Ansøgeren var registreret i CPR som statsløs. Ved brev af 15. april 2011 gav ministeriet afslag på ansøgningen med den begrundelse, at man ifølge tunesisk lovgivning automatisk erhvervede statsborgerskab i Tunesien ved fødslen, hvis man var født af en tunesisk mor. I brevet hedder det endvidere: ”Deres ... er således

ikke født statsløs i Danmark, hvilket er en betingelse efter retningslinjernes § 17 i vedlagte cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008 om retningslinjer for naturalisation.” Ministeriet oplyste også, at ministeriet ikke kunne dispensere fra retningslinjerne. Den 24. juni 2011 skrev ministeriet til ansøgeren, at man havde orienteret udlændingesservice om, at ansøgeren var tunesisk statsborger og ikke statsløs med henblik på, at dette ændredes i udlændingeregistret.

### 9.3.83.1 Genoptagelse af sager, hvor der tidligere var givet afslag på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse

I sag 2, 78, 80, 81, 189, 232 og 501 havde ansøgerne tidligere modtaget afslag på optagelse på et lovforslag om dansk indfødsret, og de havde endnu ikke fået dansk indfødsret.

Integrationsministeriet havde i sagerne 78, 189 og 501 i februar 2010 skrevet til ansøgerne og vejledt dem om konventionerne og anmodet dem om at indsende genoptagerpakke, således at ministeriet kunne behandle deres anmodning på ny.

Ansøgeren i sag 78 indgav først anmodning om genoptagelse i marts 2011.

Ministeriet havde i 2010 to gange anmodet ansøgeren i sag 189 om at indsende anmodning om genoptagelse, men anmodningerne kom tilbage med besked om, at ansøgeren var flyttet til ukendt adresse. Ansøgeren indgav anmodning om genoptagelse i januar 2011.

I sag 501 blev anmodning om genoptagelse indgivet i marts 2010, men sagen blev henlagt i juni 2010, fordi ansøgeren ikke reagerede på ministeriets henvendelser om, at ansøgeren skulle bede kommunen tage stilling til, om ansøgeren kunne registreres som statsløs fra fødslen. Ministeriet konstaterede i februar 2011, at ansøgeren i juni 2010 havde fået ændret registreringen i CPR. Ministeriet anmodede på ny ansøgeren om at indsende en anmodning om genoptagelse, hvilket ansøgeren gjorde.

Ministeriet havde ikke i 2010 skrevet til ansøgerne i sag 2, 80, 81 og 232.

Den 11. januar 2011 skrev ministeriet til ansøgerne i sag 81 og 232 og vejledte dem om 1961-konventionen samt anmodede dem om at udfylde og indsende en genoptagerpakke. Ansøgerne indgav anmodning om genoptagelse henholdsvis i februar 2011 og januar 2011. Kommissionen kan ikke fastslå, hvorfor disse sager ikke blev genoptaget i 2010. Henvendelsen i januar 2011 kan have sammenhæng med,

at ministeriet da foretog en fornyet søgning efter statsløse født i Danmark ud fra ændrede kriterier, jf. næste afsnit.

Ansøgeren i sag 80 havde været optaget på et lovforslag, men var blevet taget af lovforslaget igen, fordi Politiets Efterretningstjeneste havde vurderet, at ansøgeren kunne være til fare for landets sikkerhed. Ministeriet sendte ikke i 2010 en vejledning og anmodning om indsendelse af genoptagerpakken til denne ansøger. Det fremgår af et mavebælte af 19. maj 2011, at ansøgeren i 2010 fortsat i det elektroniske sagsbehandlingssystem stod registreret som optaget på et lovforslag. I 2011 blev ministeriet i forbindelse med en fornyet søgning ud fra ændrede kriterier opmærksom på sagen. Det fremgår endvidere, at ansøgeren var blandt de statsløse født i Danmark, der fik tilsendt Integrationsministeriets brev af 3. marts 2011 med vejledning om konventionerne og orientering om overgangsordningen.

Ministeriet sendte heller ikke i januar 2011 en vejledning og en anmodning til ansøgeren i sag 2. I denne sag havde ansøgeren den 13. september 1995 modtaget afslag på ansøgning om naturalisation, selvom ansøgeren var omfattet af børnekonventionen. Integrationsministeriet konstaterede den 2. marts 2011, at ansøgeren fortsat var statsløs. Sag 2 kan kort refereres således:

Sag 2           Statsløs, født i Danmark i ... af ugifte forældre, britisk mor, dansk far. Ansøgning af 28. september 1993. Omfattet af børnekonventionen.

Ved brev af 13. september 1995 gav ministeriet afslag på ansøgningen med den begrundelse, at børn under 18 år kun selvstændigt kunne få dansk indfødsret, hvis der forelå særlige forhold, der gjorde det ønskeligt og naturligt, at den pågældende skulle få dansk indfødsret. Ministeriet henviste til § 3, stk. 1, i cirkulæreskrivelse af 6. februar 1992 om retningslinjer for naturalisation. Ansøgeren vejledtes om mulighederne for, når pågældende var fyldt 18 år, at erklære sig dansk i henhold til indfødsretslovens § 3.

På sagsomslaget er der noteret ”27/1-2011 1. GENOPTAGELSE”, og ved brev af 1. februar 2011 anmodede ministeriet statsforvaltningen om en kopi af ansøgerens indfødsretsbevis til brug for ministeriets arkiver. Statsforvaltningen svarede den 28. februar 2011, at statsforvaltningen havde gennemgået forvaltningens journal og ikke kunne se, at ansøgeren havde søgt om dansk indfødsret ved erklæring.

Kommissionen har ved brev af 12. november 2014 anmodet Justitsministeriet om at oplyse, om ansøgeren fortsat ikke har fået dansk indfødsret, og om det i givet fald kan konstateres, om ansøgeren var en af de personer, der ved brev af 3. marts 2011 blev underrettet om Danmarks forpligtelser efter 1961-konventionen og børnekonventionen.

Justitsministeriet har den 16. december 2014 oplyst, at

”ansøgeren ... fortsat ikke ses at have fået dansk indfødsret.

... må det dog antages, at ansøgeren har modtaget det tidligere Integrationsministeriets brev af 3. marts 2011.”

### 9.3.83.2 Afslag på optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse

#### 9.3.83.2.1 Afslag på optagelse på lovforslag om indfødsretsmeddelelse den 18. maj 2011 i sag 739 (børnekonventionen)

Der blev givet et afslag i perioden (sag 739) til en ansøger omfattet af børnekonventionen. Sagen kan kort refereres således:

Sag 739      Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 25. oktober 2010. Omfattet af børnekonventionen. Ministeriet gav ved brev af 18. maj 2011 afslag på ansøgningen med den begrundelse, at ministeriet var gjort bekendt med, at der verserede en sag om faderskabet til ansøgeren ved en byret, og at der derfor var tvivl om farens statsborgerskab – og dermed ansøgerens statsborgerskabsstatus. Ministeriet henvisste til § 17 i cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008 samt oplyste, at ministeriet ikke kunne dispensere fra retningslinjerne. Ministeriet modtog anmodning om genoptagelse den 22. december 2011. Sagsbehandleren har den 22. december 2011 anført, at det ikke havde været muligt at fastslå identiteten på ansøgerens far. Ministeriet lagde herefter til grund, at ansøgeren var statsløs ligesom sin mor. Herefter optaget på lovforslag den 9. januar 2012. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2012.

### 9.3.83.3 Optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse

Det blev i denne periode som anført ovenfor truffet afgørelse om optagelse på lovforslag om meddelelse af indfødsret i 25 sager.



### 9.3.83.3.1 1961-konventionen

Der blev optaget seks ansøgere omfattet af 1961-konventionen. Det drejer sig om sag 78, 80, 81, 749, 755 og 758. Der blev optaget tre ansøgere, som var omfattet af børnekonventionen på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen om naturalisation, men hvor ansøgeren blev 18 år inden vedtagelsen af den lov, hvorved ansøgeren fik indfødsret. Det drejer sig om sag 189, 232 og 501. De havde alle tidligere modtaget afslag.

Ansøgningerne i disse sager blev alle behandlet efter bestemmelserne i 1961-konventionen.

Sagerne kan kort refereres således:

Sag 78      Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 12. september 2007. Omfattet af 1961-konventionen. Ved brev af 14. februar 2008, der er underskrevet af Trine Priess Sørensen, og hvor ”KTH” (Katrin Thorsvig Hansen) var angivet som sagsbehandler, gav ministeriet afslag på ansøgningen med den begrundelse, at ansøgeren den 18. april 2006 var straffet med bøde for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer.

Ministeriet genoptog af egen drift sagen og sendte den 19. februar 2010 et brev til ansøgeren, hvor ministeriet orienterede om rettingerne for statsløse født i Danmark i henhold til FN's konvention af 30. august 1961 om begrænsning af statsløshed. Ministeriet vedlagde en genoptagerpakke, som man anmodede ansøgeren om at udfylde. Kirska Reinholdt har i et internt notat af 18. april 2011 anført ”Ansøgeren blev den 19. februar 2010 tilsendt genoptagerpakken med henblik på, at ansøgningen skulle genoptages ex officio. Ansøgeren har endnu ikke indsendt genoptagerpakken. Under henvisning til, at Birthe Rønn Hornbech ønskede oplyst, om alle ansøgninger fra personer født statsløse i Danmark, der tidligere fejlagtigt var meddelt opslag, var blevet genoptaget, blev sagen forelagt ministeren, idet denne er den eneste ansøgning, hvor ansøgeren ikke har indsendt genoptagerpakken. Sagen er af den grund blevet genoptaget, ligesom der er udarbejdet et udkast til et genoptagerbrev. BRH resolverede ikke på forelæggelsen, og under henvisning til, det der den 3. marts 2011 er udsendt et brev til samtlige statsløse personer født i Danmark i alderen 0 til og med 37 år, herunder til denne ansøger, er det besluttet, at sagen henlægges.” Ansøgeren ansøgte på ny om indfødsret ved anmodning modtaget i ministeriet den 17. november 2011.

Ansøgeren havde heri svaret nej til at have begået kriminelle forhold. Af udskrift af Kriminalregistret af 5. december 2011 fremgår, at ansøgeren i 2011 var idømt tre bøder og en betinget frakendelse af førerretten for overtrædelse af færdselsloven samt en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste for tyveri. Ansøgeren var endvidere i november 2011 sigtet for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer. Ved Justitsministeriets brev af 9. december 2011 blev ansøgeren anmodet om at udfylde en tro og love erklæring om kriminalitet. Ved erklæring modtaget i ministeriet den 5. januar 2012 havde ansøgeren skrevet under på på nogle nærmere angivne tidspunkter at have overtrådt lov om euforiserende stoffer, færdselsloven og straffeloven. Af journalnotater fra januar 2012 fremgår, at ansøgeren ikke opfyldte de almindelige krav angående kriminalitet, gæld, indfødsretsprøve, tidsubegrænset ophold og bekræftet dokumentation for, at sprogkravene var opfyldt. Den 13. januar 2012 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2012.

Hvis ansøgeren ikke havde fået afslag den 14. februar 2008, men i stedet var blevet optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, kunne ansøgeren have fået indfødsret i juni 2008.

## Sag 80

Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af ... Omfattet af 1961-konventionen. I december 2008 bestod ansøgeren indfødsretsprøven. Sagsbehandleren anførte i et internt notat den 9. marts 2009, at ansøgeren opfyldte alle krav, og ansøgeren blev samme dag optaget på lovforslag.

Ved brev af ..., der er underskrevet af Dorit Hørlyck, gav ministeriet afslag på ansøgningen. I afslaget var der anført, at ansøgeren ikke kunne blive dansk statsborger nu. Det var anført, at der ikke kunne gives nogen begrundelse for afgørelsen, men at ansøgeren kunne søge igen om 5 år.

Det fremgår af et journalnotat af 27. januar 2011, at ansøgeren var omfattet af 1961-konventionen, at ansøgeren tidligere havde fået afslag efter forelæggelse i § 21-procedure, og at sagen blev lagt til Kirså. Ansøgeren anmodede ved brev af ... om, at sagen blev genoptaget. Ansøgeren anførte, at ansøgeren gennem medierne var blevet opmærksom på, at ministeriet havde givet fejlagtige afslag til statsløse palæstinensere.

Sagens forløb fra den 19. maj 2011 til den ..., hvor ansøgeren blev optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse, er beskrevet i dette kapitels afsnit 9.3.69.11 og afsnit 9.3.72. Som det fremgår heraf, blev såvel den generelle problemstilling om håndteringen af ansøgere omfattet af 1961-konventionen, der vurderedes at være til fare for landets sikkerhed, som den konkrete sag, behandlet i Folketinget. Der blev endvidere stillet spørgsmål til UNHCR. Ansøgeren blev den ... optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, og ansøgeren fik indfødsret den ....

Sag 81 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 25. oktober 2007. Omfattet af 1961-konventionen. Det fremgår, at ansøgeren i 2007 havde bestået Prøve i Dansk 3 og den 12. december 2007 indfødsretsprøven. Ved brev af 23. maj 2008 gav ministeriet afslag på ansøgningen med den begrundelse, at ansøgeren ikke opfyldte kravet om selvforsørgelse. Brevet er underskrevet af Birgitte Borker Alberg, og Annette Baldrup Ahn er anført som sagsbehandler.

Ministeriet genoptog af egen drift sagen og sendte den 11. januar 2011 et brev til ansøgeren, hvor ministeriet orienterede om rettig-hederne for statsløse født i Danmark i henhold til 1961-konventionen. Ministeriet vedlagde en genoptagerpakke, som man anmodede ansøgeren om at udfylde. Ansøgerens anmodning om genoptagelse blev modtaget i ministeriet den 16. februar 2011. Den 16. maj 2011 optaget på lovforslag. Indfødsret den ... 2011.

Hvis ansøgeren ikke havde fået afslag den 23. maj 2008, men i stedet var blevet optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, kunne ansøgeren have fået indfødsret i december 2008.

Sag 189 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 14. november 2008. Omfattet af børnekonventionen, da ansøgningen blev indleveret, og senere af 1961-konventionen. Ministeriet har i et brev af 11. december 2008 anført, at da ansøgeren fyldte 18 år inden næste lov om indfødsretsmeddelelse forventedes vedtaget, ville ansøgningen blive behandlet efter de almindelige retningslinjer, og ikke efter cirkulærets § 17 om statsløse født i Danmark. Af sagens interne notater fremgår, at Christian Werring Clem den 6. marts 2009 forelagde sagen for Birgitte Borker Alberg med en indstilling om, at ansøgeren, der var ... år og født statsløs i Danmark, fik afslag på grund af sigtelser. Birgitte Borker Alberg forelagde samme dag sagen

for Dorit Hørlyck, der den 10. marts 2009 skrev ”ok til afsendelse. Husk at skrive op”. Ved brev af 11. marts 2009, der er underskrevet af Birgitte Borker Alberg, gav ministeriet afslag på ansøgningen med den begrundelse, at ansøgeren den 15. maj 2007 var idømt en betinget dom for overtrædelse af straffeloven. Ministeriet genoptog af egen drift sagen og sendte den 22. februar 2010 et brev til ansøgeren, hvor ministeriet orienterede om rettighederne for statsløse født i Danmark i henhold til FN’s konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder. Ministeriet vedlagde en genoptagerpakke, som man anmodede ansøgeren om at udfylde. Christian Werring Clem har i et internt notat den 5. marts 2010 anført, at ”Ansøgeren, der er en af de statsløse, hvis sag er blevet genoptaget ex officio, har nu to gange fået tilsendt genoptagerpakken, men denne er begge gange kommet retur fra Postvæsenet med besked om, at han er flyttet, ny adresse ukendt. Efter aftale med Kirsas henlægges sagen herefter, og Lene informeres herom.” Ansøgerens anmodning om genoptagelse blev modtaget i ministeriet den 27. januar 2011. Det fremgår af interne notater, at sagen i februar 2011 blev forelagt for Dorit Hørlyck med henblik på eventuel optagelse på april loven 2011. Af notat af 1. marts 2011 fremgår det, at ansøgeren ikke var selvforsørgende og havde gæld til det offentlige. Pågældende var i 2010 idømt en betinget fængselsstraf for bl.a. tyveri. Den 1. marts 2011 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2011.

Hvis ansøgeren var optaget på lovforslag om indfødsrets meddelelse i december 2008, kunne ansøgeren have fået indfødsret i juni 2009.

Sag 232 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 3. september 2009. Omfattet af børnekonventionen, da ansøgningen blev indleveret, og senere af 1961-konventionen.

Ved brev af 5. oktober 2009 gav ministeriet afslag på ansøgningen med den begrundelse, at ansøgeren var idømt en ubetinget frihedsstraf på 20 dage for overtrædelser af straffeloven og havde fem verserende sigtelser. Brevet er underskrevet af Birgitte Borker Alberg, og Christian Werring Clem er angivet som sagsbehandler.

Ministeriet genoptog af egen drift sagen og sendte den 11. januar 2011 et brev til ansøgeren, hvor ministeriet orienterede om rettighederne for statsløse født i Danmark i henhold til 1961-konventionen. Ministeriet vedlagde en genoptagerpakke, som man anmodede

ansøgeren om at udfylde. Christian Werring Clem noterede den 12. januar 2011, at ansøgeren efter aftale med Kirska Reinholt optages ”allerede nu på loven”. Ministeriet modtog genoptagerpakken i udfyldt stand den 20. januar 2011. I ansøgningen havde ansøgeren svaret ja til spørgsmålet, om ansøgeren har gjort sig skyldig i overtrædelse af forhold omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13 og nej til spørgsmålet, om ansøgeren i øvrigt har begået strafbare forhold her i landet eller i udlandet. Det fremgår af udskrifter fra Kriminalregistret af 20. januar 2011, at ansøgeren var straffet i 2010. Christian Werring Clem har i et internt notat af 20. januar 2011 anført ”Sagen er genoptaget ex officio, da ansøgeren er omfattet af konventionen om begrænsning af statsløshed ... Ansøgeren opfylder betingelserne i forhold til konventionen. ... Vandelskravet er således ikke opfyldt efter de almindelige retningslinjer”. Ved breve af 8. og 21. februar 2011 samt 18. marts 2011 vejledte ministeriet ansøgeren om, at der kun skulle krydses ja til spørgsmålet om overtrædelse af forbrydelser omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13, hvis ansøgeren havde gjort sig skyldig heri. Katrin Thorsvig Hansen har i et internt notat af 18. marts 2011 anført ”ansøgeren har igen udfyldt erklæringen forkert.” Den 24. marts 2011 modtog ministeriet en erklæring, hvor ansøgeren havde svaret nej til spørgsmålet, om ansøgeren har begået forbrydelser omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2011.

Hvis ansøgeren ikke havde fået afslag den 5. oktober 2009, men i stedet var blevet optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, kunne ansøgeren have fået indfødsret i juni 2010.

Sag 501      Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 16. marts 2009. Omfattet af børnekonventionen, da ansøgningen blev indleveret, og senere af 1961-konventionen. Ved brev af 29. maj 2009, der er underskrevet af Lene Nielsen, gav ministeriet afslag på ansøgningen med den begrundelse, at ansøgeren var sigtet for overtrædelser af straffeloven.

Ministeriet genoptog af egen drift sagen og sendte den 19. februar 2010 et brev til ansøgeren, hvor ministeriet orienterede om rettighederne for statsløse født i Danmark i henhold til FN's konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder. Ministeriet vedlagde en genoptagerpakke, som man anmodede ansøgeren om at udfylde. Ansøgerens anmodning om genoptagelse blev modtaget i ministeriet den 15. marts 2010. Ved brev af 6. april 2010 anmodedes ansøge-

rens mor om at bede kommunen om at tage stilling til, hvorvidt statsborgerskabet for ansøgeren kunne eller skulle ændres, således at ansøgeren registreredes som statsløs fra fødselstidspunktet. Ministeriet informerede om, at sagen ville blive henlagt, hvis ministeriet ikke fik besked inden 30 dage. Sagsbehandleren har i et internt notat af 7. juni 2010 anført ”Ingen reaktion fra ansøgerens mor vedr. statsborgerskab. Sagen henlægges, jf. ministeriets brev af 6. apr. 2010”. Birgitte Borker Alberg har i et internt notat af 21. februar 2011 anført ”Drøftet sagen med Kirsaa idet jeg ved opslag i CPR kan se, at ansøger pr. 10. juni 2010 har ændret sit statsborgerskab til statsløs med virkning fra fødselstidspunktet. Efter aftale med Kirsaa sender jeg en genoptagerpakke”. Ansøgeren søgte igen om genoptagelse. Ansøgeren var da fortsat sigtet for flere lovovertrædelser. Den 1. marts 2011 anførte Birgitte Borker Alberg: ”Drøftet sagen med Kirsaa – sagen skal på lov ...” Samme dag optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2011.

Hvis ansøgeren ikke havde fået afslag den 29. maj 2009, men i stedet var blevet optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, kunne ansøgeren have fået indfødsret i december 2009.

- Sag 749 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 15. december 2010. Omfattet af 1961-konventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat af 5. januar 2011 anført ”NB – muligvis konvention for statsløse mellem 18 og 21 år.” Ministeriet anmodede ved brev af samme dato ansøgeren om at indsende eventuel dokumentation for danskundskaber. Det fremgik af brevet, at ministeriet ville færdigbehandle ansøgningen, hvis ministeriet ikke modtog dokumentationen inden 14 dage. Ministeriet modtog ingen dokumentation. I notat af 24. januar 2011 er det anført: ”Opfylder alt på nær sprog og indfødsretsprøve.” Den 17. januar 2011 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2011.
- Sag 755 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 4. januar 2011. Omfattet af 1961-konventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat af 13. januar 2011 anført ”Statsløs født i Danmark boet her i de seneste 5 år mellem 18 og 21 år – konvention om statsløshed.” Af notatet fremgår endvidere, at ansøgeren var sigtet for en vigepligtforseelse, og at ansøgeren ikke havde bestået danskprøve eller indfødsretsprøve. Den 13. januar 2011 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2011.

Sag 758 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 29. oktober 2008. Omfattet af børnekonventionen. Det fremgår af sagen, at ansøgeren i november 2007 var straffet. Samme dag, som ansøgningen blev indgivet, blev ansøgeren sigtet. Ansøgeren blev indkaldt til en samtale hos politiet den 5. januar 2009. Af indkaldelsen fremgik, at ansøgeren bl.a. skulle medbringe eksamensbeviser og bevis for aflagt godkendt sprogp prøve. Formentlig den sagsbehandlende politiassistent har i hånden på politiets kopi af indkaldelsen skrevet ”Straf. Vejledt. Frafaldet.” I politirapport printet den 5. januar 2009 er noteret ”Ansøgeren FRAFALDER ansøgningen efter en kort samtale”. Politiet fremsendte den 5. januar 2009 ansøgningen til Indfødsretskontoret med bemærkning om, at ansøgeren havde frafaldet ansøgningen. Af en udtalelse af 5. januar 2009 fra Københavns Kommune, Børne- og Ungdomsforvaltningen fremgik, at ansøgeren ikke opfyldte kravet til danskkundskaber. Integrationsministeriet ved Birgitte Borker Alberg meddelte ved brev af 15. januar 2009 under henvisning til, at ansøgeren havde frafaldet ansøgningen, at ministeriet ikke foretog sig videre i sagen.

Ansøgeren indleverede den 1. marts 2011 ansøgning på ny. Nu omfattet af 1961-konventionen. Det fremgår af sagsbehandlerens notat af 22. marts 2011, at ansøgeren ikke opfyldte kravene om tidsubegrænset opholdstilladelse, danskkundskaber, indfødsretsprøve, selvforsørgelse og kriminalitet. Morten Thorsted noterede den 23. marts 2011 ”OK til optagelse efter konventionen om begrænsning af statsløshed.” Den 29. marts 2011 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2011.

Hvis ansøgeren i januar 2009, hvor ministeriet meddelte ansøgeren, at ministeriet ikke foretog sig videre, var blevet optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, kunne ansøgeren have fået indfødsret juni 2009.

#### 9.3.83.3.2 Børnekonventionen

Der blev optaget 16 ansøgere omfattet af børnekonventionen. Det drejer sig om sag 717-720, 739, 742-744, 746-748 og 750-754.

Sagerne kan kort refereres således:

- Sag 717, 718, 719 og 720 Statsløse palæstinensere, født ..., ..., ... og ... Ansøgninger af 1. september 2010. Omfattet af børnekonventionen. Den 17. januar 2011 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2011.
- Sag 739 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 25. oktober 2010. Omfattet af børnekonventionen. Ministeriet gav ved brev af 18. maj 2011 afslag på ansøgningen med den begrundelse, at ministeriet var gjort bekendt med, at der verserede en sag om faderskabet til ansøgeren ved en byret, og at der derfor var tvivl om farens statsborgerskab – og dermed ansøgerens statsborgerskabsstatus. Ministeriet henvisste til § 17 i cirkulæreskrivelse nr. 61 af 22. september 2008 samt oplyste, at ministeriet ikke kunne dispensere fra retningslinjerne. Ministeriet modtog anmodning om genoptagelse den 22. december 2011. Sagsbehandleren har den 22. december 2011 anført, at det ikke havde været muligt at fastslå identiteten på ansøgerens far. Ministeriet lagde herefter til grund, at ansøgeren var statsløs ligesom sin mor. Herefter optaget på lovforslag den 9. januar 2012. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2012.
- Sag 742, 743 og 744 Statsløse palæstinensere, født ..., ... og ... Ansøgninger af 30. november 2010. Omfattet af børnekonventionen. Ministeriet anmodede ved brev af 20. december 2010 om at fremsende skoleudtalelser om, hvorvidt ansøgernes danskundskaber og kendskab til danske samfundsforhold, dansk kultur og historie var alderssvarende. Det fremgik af brevet, at dokumentationen var en betingelse for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse. Skoleudtalelserne forelå den 22. december 2010. Ministeriet anmodede endvidere ved brev af 3. januar 2011 ansøgeren født ... om at underskrive og indsende erklæringen om kriminalitet omfattet af straffelovens kapitel 12 og 13. Erklæringen forelå den 5. januar 2011. Den 3. og 6. januar 2011 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2011.
- Sag 746 og 747 Statsløse palæstinensere, født ... Ansøgninger af 9. november 2010. Omfattet af børnekonventionen. Ministeriet anmodede ved brev af 21. december 2010 ansøgerne om at fremsende skoleudtalelser om, hvorvidt ansøgernes danskundskaber og kendskab til danske samfundsforhold, dansk kultur og historie var alderssvarende. Det fremgik af brevet, at dokumentationen var en betingelse for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse. Ansøgerens forældre



skrev den 30. december 2010 til ministeriet, at de ønskede, at ministeriet behandlede sagen som en ansøgning fra statsløse personer født i Danmark og med bopæl i Danmark. Sagsbehandleren har i interne notater af 17. januar 2011 anført, at sagsbehandleren havde talt med Kirsa Reinholt, og at disse ansøgere skulle optages nu, da de var statsløse. Skoleudtalelser ses ikke at være indsendt. Den 17. januar 2011 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2011.

- Sag 748 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 16. december 2010. Omfattet af børnekonventionen. Den 13. januar 2011 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2011.
- Sag 750, 751, 752 og 753 Statsløse palæstinensere, født ..., ..., ... og ... Ansøgninger af 22. december 2010. Omfattet af børnekonventionen. Ministeriet anmodede ved brev af 6. januar 2011 ansøgeren født i ... om at fremsende skoleudtalelse om, hvorvidt ansøgerens danskundskaber og kendskab til danske samfundsforhold, dansk kultur og historie var alderssvarende. Det fremgik af brevet, at dokumentationen var en betingelse for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse. Skoleudtalelsen forelå den 12. januar 2011. Ministeriet anmodede ved brev af 13. januar 2011 samme ansøger om at medunderskrive ansøgningsskemaet samt erklæringer om troskab og loyalitet og kriminalitet. Sagsbehandleren har vedrørende denne ansøger i et internt notat af 17. januar 2011 anført ”Talt med Kirsa, ans. skal optages nu da han er statsløs, selvom erklæ. ikke er indkommet.” Erklæringerne forelå den 18. januar 2011. Den 11. og 17. januar 2011 optaget på lovforslag. Ansøgerne fik indfødsret den ... 2011.
- Sag 754 Statsløs palæstinenser, født ... Ansøgning af 9. december 2010. Omfattet af børnekonventionen. Sagsbehandleren har i et internt notat af 12. januar 2011 anført, at sagen behandles efter retningslinjernes § 17 om statsløse børn. Den 14. januar 2011 optaget på lovforslag. Ansøgeren fik indfødsret den ... 2011.

### 9.3.83.3.3 Undersøgelse af, om ansøgerne opfyldte betingelserne i de almindelige retningslinjer

I afsnit 9.2.1.4 er der redegjort for, at Integrationsministeriet undersøgte, om ansøgerne opfyldte betingelserne i de almindelige retningslinjer for optagelse på forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

I sag 749 og 750 havde ansøgerne, der var fyldt 12 år og omfattet af børnekonventionen, ikke indsendt dokumentation for danskkundskaber.

I sag 749 anmodede ministeriet den 5. januar 2011 ansøgeren om at indsende eventuel dokumentation for danskkundskaber. Ministeriet oplyste, at det ville færdigbehandle ansøgningen, hvis ministeriet ikke havde modtaget dokumentation inden 14 dage.

I sag 750, der blev behandlet af samme sagsbehandler som sag 749, anmodede ministeriet den 6. januar 2011 om, at ansøgerens mor rettede henvendelse til ansøgerens skole og anmodede om en udtalelse om, hvorvidt ansøgerens danskkundskaber og kendskab til danske samfundsforhold, dansk kultur og historie var på et niveau, der svarede til det, der kunne forventes af et barn på ansøgerens alderstrin. Ministeriet oplyste, at det var en betingelse for optagelse på lov om indfødsrets meddelelse, at der blev dokumenteret danskkundskaber, og at ministeriet ville behandle sagen på det foreliggende grundlag, hvis skoleudtalelsen ikke blev modtaget inden 14 dage.

I sag 742, 743, 744, 746 og 747 havde ansøgerne, der var fyldt 12 år og omfattet af børnekonventionen, ikke indsendt dokumentation for danskkundskab. I disse sager, hvor der skete optagelse på lov om indfødsrets meddelelse i 2011, anmodede ministeriet den 20. og 21. december 2010 om dokumentation af danskkundskaber svarende til anmodningen i sag 750.

I sag 742, 743, 744 og 750 indsendte ansøgerne dokumentation for danskkundskaber. I sag 746, 747 og 749 indsendte ansøgerne ikke en skoleudtalelse. I alle sagerne blev ansøgerne optaget på forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

#### **9.3.83.3.4 Indhentelse af erklæringer fra ansøgerne**

I afsnit 9.2.1.5 er det beskrevet, hvordan Integrationsministeriet indhentede erklæringer om troskab og loyalitet over for Danmark og om strafbare forhold.

I sag 750 havde ansøgeren, der var fyldt 12 år og omfattet af børnekonventionen, ikke underskrevet erklæringer om troskab og loyalitet over for Danmark og erklæring om at ville overholde den danske lovgivning og respektere grundlæggende danske retsprincipper og strafbare forhold.

Integrationsministeriet anmodede den 13. januar 2011 ansøgeren om at underskrive og returnere erklæringerne. Ansøgeren undlod at imødekomme anmodningen, og ansøgeren blev optaget på lov om indfødsrets meddelelse under henvisning til, at ansøgeren var statsløs.



